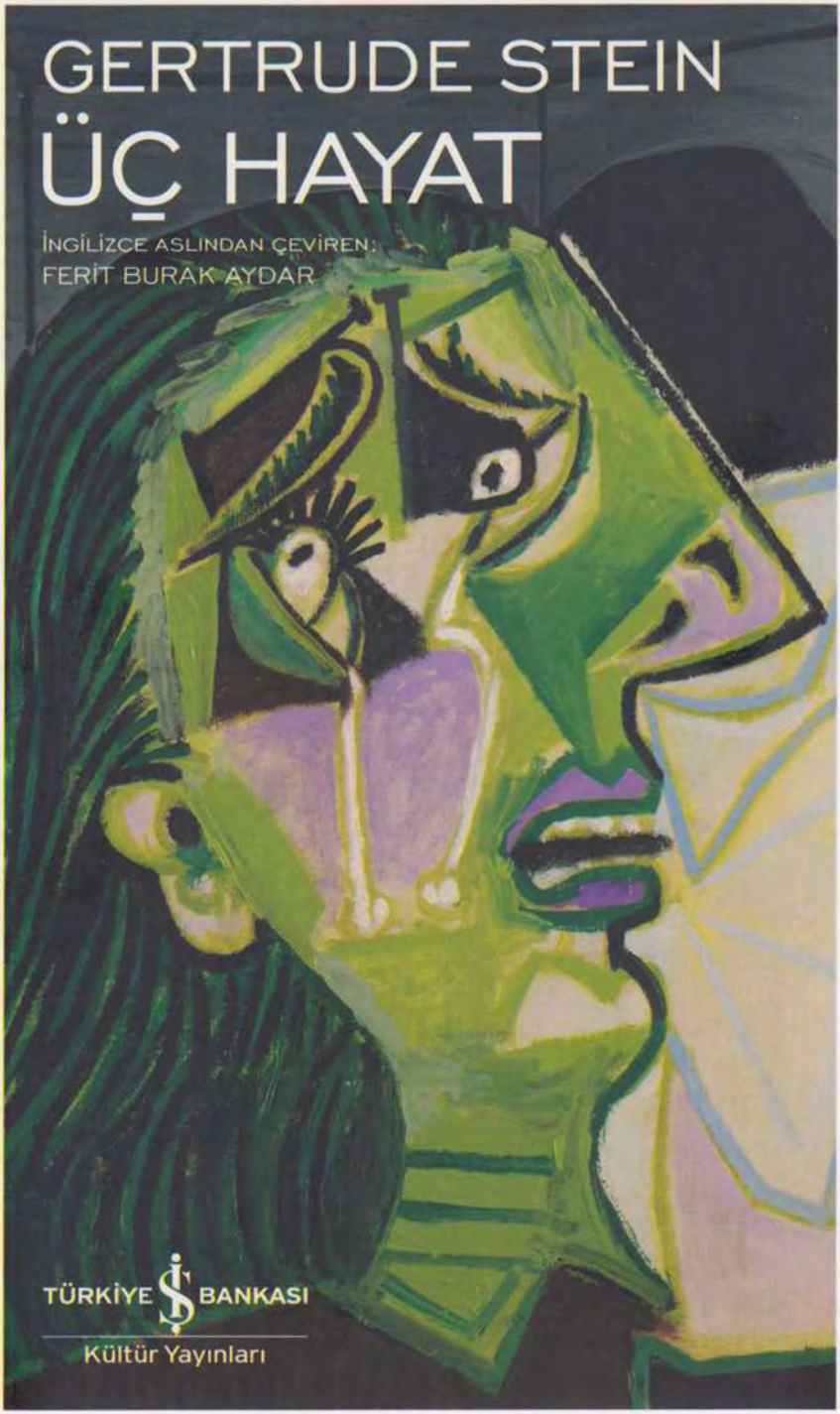
MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 167

GERTRUDE STEIN

ÜÇ HAYAT

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
FERİT BURAK AYDAR

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 5081

GERTRUDE STEIN
ÜÇ HAYAT

ÖZGÜN ADI
THREE LIVES

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2019
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
DAMLA GÖL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
TÜLİN ER

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM MART 2021, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-299-6

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No: 11/1 Merter Güngören/İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: FERİT BURAK AYDAR

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunudur. Aralarında Edward Said, V. I. Lenin ve Gerard Genette gibi pek çok önemli yazar, filozof ve siyasetçinin eserlerinin de bulunduğu kırkın üzerinde çevirisi vardır.

Modern
Klasikler
Dizisi - 167

Gertrude Stein

Üç Hayat

İngilizce aslından
çeviren: Ferit Burak Aydar

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İçindekiler

İyi Anna 1
Melanctha 71
Kibar Lena 215

Editörün Notu

Gertrude Stein, edebi biçemler ve dilbilgisi kullanımı konusundaki cüretkâr deneylerinin sonucu olarak kitap boyunca kimi özel isimlerin ilk harfini küçük yazmayı tercih etmiş, alışılmadık söz dizimi kuralları uygulamış, yer yer soru işareti kullanmaktan kaçınmış, sıra dışı betimlemeler kullanmıştır. Bu çeviride de Stein'ın tercih ettiği imla ve noktalama biçimlerine mümkün olduğunca riayet edilmiştir.

*Donc je suis malheureux et ce n'est ni ma faute ni celle de la vie.**

JULES LAFORGUE

* İşte bu sebepten mutsuzum ve bu ne benim suçum ne de hayatın suçu. (ç.n.)

İYİ ANNA

I. Bölüm

İyi Anna

Bridgepoint esnafı, "Bayan Mathilda" dendi mi hazır ola geçmeyi öğrenmişti, zira iyi Anna her zaman bu isimle istediğini alırdı. Tek fiyat politikasından kuruş ödün vermeyen dükkânlar bile, iyi Anna "Bayan Mathilda"nın saçacak bu kadar çok parası olmadığını ve "Lindheims'tan" daha ucuza alabileceğini lüzumundan biraz fazla söylediğinde, azıcık olsun indirim yapabilirdi.

Lindheims, Anna'nın en sevdiği dükkândı, zira un ve şekerin bir sterlinden çeyrek sent daha ucuza satıldığı indirim günleri oluyordu, ayrıca bölüm müdürlerinin hepsi onun arkadaşıydı ve diğer günlerde bile bir yolunu bulup ona indirimli fiyat verebiliyorlardı.

Anna zorluklarla dolu ve sıkıntılı bir hayat sürüyordu.

Bayan Mathilda'nın küçük evinin tüm sorumluluğu Anna'daydı. Tuhaf, küçük bir evdi; hepsi de birbirinin aynısı olan sıra sıra evlerden biriydi, bir çocuğun devirdiği domino taşları gibi iç içe bir yığın oluşturuyorlardı, zira tam o noktada dik yamaçtan aşağı inmeye başlayan bir sokağa inşa edilmişlerdi. Bunlar tuhaf, küçük evlerdi; iki katlıydılar, kırmızı tuğlalı cepheleri ve uzun beyaz basamakları vardı.

İşte o küçük ev her zaman Bayan Mathilda, bir yardımcı hizmetçi, sokak köpekleriyle kedileri ve Anna'nın gün boyu azarlayan, işleri çekip çeviren, dırdır eden sesiyle dolup taşardı.

"Sallie! Seni bir dakika yalnız bırakmaya gelmiyor, hemen kapıya koşuyorsun kasabın çırağı sokağın başında göründü mü diye, üstelik Bayan Mathilda ayakkabılarını istiyor. Sen hiçbir şeyi umursamadan ortalıkta dolanırken ben her şeyi tek başıma nasıl halledeyim? Her dakika tepende olmasam aklına iş geleceği yok, sonra cefası da bana, ayrıca sen benim elime düştüğünde sırtında doğru düzgün kıyafet yoktu, it gibi de kir pas içindeydin. Git de Bayan Mathilda'nın ayakkabılarını ver, sabah nereye koyduysan oradadır."

"Peter!" –sesi gitgide yükseldi– "Peter!" –Peter yaşça en küçük, en sevdiği köpekti– "Peter, Baby'yi rahat bırakmazsan," –Baby, Anna'nın uzun yıllardır sevdiği yaşlı, gözü görmeyen teriyerin adıydı– "Peter, Baby'yi rahat bırakmazsan, sopa geliyor bilesin, seni mendebur köpek."

İyi Anna'nın köpeklerin iffeti ve terbiyesiyle ilgili büyük idealleri vardı. Üç daimi köpek, hep Anna'yla yaşayan üçlü, yani Peter, ihtiyar Baby ve tüyleri pofuduk pofuduk olan, sırf mutlu olduğunu göstermek için sürekli hoplayıp zıplayan minik Rags, ayrıca geçici olarak kalanlar ve bir de Anna'nın yuva bulana kadar hep sahip çıktığı bir sürü sokak köpeği, hepsi de katı kurallara tabi şekilde birbirleriyle her zaman iyi geçinmek mecburiyetindeydi.

Bir keresinde ailenin yüzünü yere düşürecek üzücü bir hadise yaşanmıştı. Geçici olarak evde kalan, daha sonra Anna'nın yuva bulduğu bir teriyer birdenbire birkaç tane yavrulamıştı. Yeni sahipleri, onlara geldiğinden beri Foxy'nin köpek yüzü görmediğinden emindi. İyi Anna ise Peter ile Rags'in kabahatsiz olduğunu öyle inatla savundu, beyanını öyle ateşli şekilde yaptı ki Foxy'nin sahipleri en sonunda bu mahsullerin kendi dikkatsizliklerinin sonucu olduğuna kanaat getirdiler.

"Seni mendebur köpek," demişti Anna o gece Peter'a, "seni mendebur köpek."

"O yavruların babası Peter'dı," diye açıkladı Anna, Bayan Mathilda'ya; "zaten tıpkı ona benziyorlar, zavallı minik

Foxy, yavrular o kadar büyük ki zar zor doğurdu, ama Bayan Mathilda, Peter'ın bu kadar kötü bir köpek olduğunu bu insanların öğrenmesine katiyen izin veremezdim."

Kötü kötü düşündükleri dönemler Peter'ı, Rags'i ve evlerindeki misafirleri çok düzenli olarak yoklardı. Böyle zamanlarda Anna çok meşgul olur ve onları fena haşlardı; ne zaman dışarı çıkması gerekse kötü köpekleri birbirinden uzak tutmaya daima büyük özen gösterirdi. Anna bazen sırf ne kadar iyi yetiştirdiğini görmek için odadan kısa bir süre çıkıp onları baş başa bırakır, sonra ansızın geri gelirdi. Kapı tokmağına uzanan elinin sesini duyan hınzır köpekler yerlerine nasıl geçtiklerini bilemez, sonra da çaldıkları şeker ellerinden alınmış mahzun çocuklar gibi bir köşede süngüleri düşük otururlardı.

Masum, kör, ihtiyar Baby köpek olmanın haysiyetine gölge düşürmeyen tek isimdi.

İyi Anna kısa boylu, ince bir alman kadındı, o sıralar kırk yaşlarındaydı. Çehresi bitap, yanakları ince, ağzı gergin ve sıkı, açık mavi gözleri çok parlaktı. Gözleri kimi zaman şimşekler, kimi zaman da neşe saçardı ama her zaman keskin ve berraktı.

Mendebur Peter ile Baby'nin, bir de küçük Rags'in hikâyelerini anlatırken sesi çok hoş gelirdi. Arabacıların ve diğer adi heriflerin bir atı dövdüğünü ya da bir köpeği tekmelediğini gördüğünde, başlarına nelerin gelmesini dilediğini sayarken yüksek ve kulak tırmalayıcı bir perdeden çıkardı sesi. Onları durdurabilecek bir cemiyete mensup değildi ve bunu onlara açık yüreklilikle söylüyordu; ama gergin sesi, çakmak çakmak gözleri ve insanı delip geçen acayip alman ingilizcesi onları ilkin korkutur, sonra da utandırırdı. Devriye gezen bütün polislerin onun arkadaşı olduğunu hepsi bilirdi. Bu polisler Bayan Annie'ye, ona böyle diyorlardı, her zaman saygı duyar, riayet eder ve bütün şikâyetleriyle anında ilgilenirlerdi.

Anna beş yıl boyunca Bayan Mathilda'nın küçük evini çekip çevirdi. Bu beş yılda, altında dört farklı hizmetçi çalıştı.

İlk gelen güzel, neşeli bir irlandalı kızdı. Anna onu işe alırken kafasında şüpheler vardı. Lizzie söz dinleyen, mutlu bir hizmetçiydi ve Anna ona birazcık güvenmeye başlamıştı. Bu durum uzun sürmedi. Güzel, neşeli Lizzie bir gün ona haber vermeden, pılını pırtısını toplayıp ortadan kayboldu ve bir daha da dönmedi.

O güzel, neşeli Lizzie'nin yerine melankolik Molly geldi.

Molly Amerika'da doğmuştu, anne babası almandı. Bütün yakınları çoktan ölmüş ya da uzaklara gitmişti. Molly hep kendi başına yaşamıştı. Uzun, esmer, soluk benizli, seyrek saçlı bir şeydi, öksürüğü hiç kesilmezdi, aksi bir tipti ve her zaman pis, galiz küfürler ederdi.

Anna bunlara katlanmakta çok zorlanıyordu, ama sırf nezaketinden Molly'yi uzun süre yanında tuttu. Mutfak her daim bir savaş alanıydı. Anna kalayı basar, Molly ise acayip küfürler ederdi ve Bayan Mathilda da hepsini işittiğini göstermek için kapısını sertçe kapatırdı.

En sonunda Anna pes etmek zorunda kaldı. "Lütfen Bayan Mathilda, Molly'yle bir konuşun," dedi. "Ben ona söz geçiremiyorum. Kızı azarlıyorum ama sanki bir kulağından girip öbüründen çıkıyor ve sonra küfrü basıyor, bu da beni korkutuyor. Sizi seviyor Bayan Mathilda, lütfen bir kez de siz azarlayın."

"Ama Anna," diye haykırdı Bayan Mathilda, "ben istemiyorum bunu," ve o kocaman, neşeli ama yufka yürekli kadın böyle bir olasılık karşısında dehşete düşmüş göründü. "Ama yapmalısınız, lütfen Bayan Mathilda!" dedi Anna.

Bayan Mathilda asla kimseyi azarlamak falan istemiyordu. "Ama yapmalısınız, lütfen Bayan Mathilda," dedi Anna.

Bayan Mathilda azarlama işini her gün erteliyor, Anna'nın Molly'yi daha iyi idare etmeyi öğrenmesini umuyordu. Ama beklemek fayda etmedi ve en sonunda Bayan Mathilda azarlamak zorunda olduğunu anladı.

İyi Anna ile Bayan Mathilda, Molly'nin azarlanacağı sırada Anna'nın dışarıda olması gerektiği konusunda anlaşmışlardı. Ertesi akşam Anna izinliydi, Bayan Mathilda görevi üstlendi ve mutfağa indi.

Molly küçük mutfakta dirseklerini masaya yaslamış oturuyordu. Uzun, ince, soluk benizli bir kızdı, yirmi üç yaşındaydı, tıyneti gereği pasaklı ve özensizdi ama Anna onu eğite eğite üstünkörü bir nizama kavuşturmuştu. Üzerindeki donuk renkli, çizgili pamuklu elbise ve gri-siyah kareli önlüğü melankolik endamının uzunluğunu ve hüznünü artırmıştı. "Ya Rabbim!" diye kendi kendine oflayıp pufluyordu Bayan Mathilda ona yaklaşırken.

"Molly, seninle Anna'ya davranışların hakkında konuşmak istiyorum!" Bu noktada Molly başını kollarının arasına daha da gömdü ve ağlamaya başladı.

"Of! Of!" diye inledi Bayan Mathilda.

"Hepsi Bayan Annie'nin kabahati, hepsi," dedi Molly en sonunda, sesi titreyerek. "Ben elimden geleni yapıyorum."

"Biliyorum, Anna'yı memnun etmek çoğu zaman zordur," diye söze girdi Bayan Mathilda bir kabahat işliyor olmanın sancısıyla, ama sonra hemen toparlanıp görevini hatırladı, "ama şunu unutma Molly, o ne yapıyorsa senin iyiliğin için yapıyor ve sana karşı gerçekten de çok nazik."

"İstemiyorum onun nezaketini," diye haykırdı Molly. "Keşke bana ne yapmam gerektiğini siz söyleseniz Bayan Mathilda, o zaman hiç sorunum kalmazdı. Bayan Annie'den nefret ediyorum."

"Bunu asla kabul edemem Molly," dedi Bayan Mathilda sertçe, en derin, en tok ses tonuyla, "Anna mutfağın başıdır, ya onun dediklerini yaparsın ya da gidersin."

"Ben sizden ayrılmak istemiyorum," diye sızlandı melankolik Molly.

"O zaman daha iyisini yapmaya çalış ve yap Molly," diye cevap verdi Bayan Mathilda, sert görüntüsünden taviz vermeden mutfaktan çabucak çıkarak.

"Of! Of!" diye inledi Bayan Mathilda, basamaklardan geri çıkarken.

Bayan Mathilda'nın mutfakta sürekli didişen kadınlar arasında sulh sağlama girişimi somut bir sonuç vermedi. Çok geçmeden yine eskisi gibi kanlı bıçaklı oldular.

En sonunda Molly'nin gitmesi gerektiğine karar verildi. Molly kentte bir fabrikada çalışmak üzere işten ayrıldı ve kenar mahallede ihtiyar bir kadınla yaşamaya başladı, çok kötü bir ihtiyar kadın diyordu Anna.

Molly'nin akıbeti konusunda Anna'nın içi hiçbir zaman rahat edemedi. Kimi zaman onu görür ya da haberini alırdı. Molly iyi değildi, öksürüğü kötüleşmişti ve ihtiyar kadın gerçekten de kötü biriydi.

Molly bir yıl süren bu sağlıksız hayatın ardından tamamen çökmüştü. Bunun üzerine Anna yeniden onun sorumluluğunu aldı. İşten ve birlikte yaşadığı kadından ayırıp iyileşene kadar kalacağı bir hastaneye yerleştirdi. Ona şehir dışında küçük bir kızın bakıcısı olarak iş buldu ve Molly en sonunda düzenini kurdu, artık halinden memnundu.

İlk başta Molly'nin yerine düzenli çalışacak biri alınmamıştı. Birkaç aya yaz gelecek, Bayan Mathilda uzaklara gidecekti ve ihtiyar Katie pekâlâ her gün gelip Anna'ya işlerinde yardımcı olabilirdi.

İhtiyar Katy ağır, çirkin, kısa boylu, kaba bir ihtiyar alman kadındı, nevi şahsına münhasır tuhaf, çarpık bir alman-ingilizcesi vardı. Anna genç kuşağa ne yapmaları gerektiği konusunda laf anlatmaktan artık bıkıp usanmıştı, kaba ihtiyar Katy ise asla karşılık vermezdi ve asla kendi bildiğini okumazdı. Onun o yaşlı, yontulmamış köylü postunda hiçbir azarlama ya da kötü söz iz bırakamazdı. Bir cevap verilmesi gerektiğinde, "Evet, Bayan Annie," derdi, başka da bir şey diyemezdi zaten.

"İhtiyar Katy tam bir yontulmamış kocakarı, Bayan Mathilda," diyordu Anna, "ama sanırım onu burada, ya-

nımda tutacağım. Çalışabiliyor ve bana Molly gibi ikide bir sorun çıkarmıyor."

Anna ihtiyar Katy'nin çarpık köylü ingilizcesinde, s'leri tıslar gibi çıkaran dilindeki kabalıkta ve kaba uşak mizacının tuhaf hallerinde hep mizahi bir yan olduğunu düşünüyordu. Anna ihtiyar Katy'nin masaya servis yapmasına müsaade edemiyordu –ihtiyar Katy'nin hamuru bu iş için fazla kaba bir topraktan yoğrulmuştu– ve dolayısıyla Anna bütün bunları kendi başına yapmak zorunda kalıyor ve bu hiç hoşuna gitmiyordu, ama yine de o basit, kaba, ihtiyar mahlûk onun gözünde diğer zıpçıktı gençlerden daha makbuldü.

Yaz gelmeden önceki bu birkaç ayda hayat gayet sorunsuz devam etti. Bayan Mathilda her yaz birkaç ay ortadan kaybolup okyanusun öte tarafına giderdi. Bu seferki gidişinde ihtiyar Katy çok üzülmüştü, Bayan Mathilda'nın gittiği gün ihtiyar Katy saatlerce ağlamış, kadıncağızın içi dışına çıkmıştı. İhtiyar Katy gerçekten de yontulmamış, kaba saba, köle ruhlu bir köylü parçasıydı. Orada kırmızı tuğlalı küçük evin beyaz taş basamaklarında ince, yanmış, sertleşmiş derisi ve seyrek, kıvır kıvır ağarmış saçlarla kaplı kemikli, kare şeklindeki kafasıyla durmuş, her zaman tertemiz yıkanmış olan ama kaba, nahoş mavi çizgili pamuklu elbisesi içindeki gürbüz, bodur endamı azıcık sağa kaykılmıştı. Anna onu içeri sokana kadar da önlüğünü yüzüne bastırıp zırlaya zırlaya o basamaklarda dikilmiş, ara ara gırtlağından acayip iniltiler çıkarmıştı.

Bayan Mathilda güz başında evine döndüğünde, ihtiyar Katy orada değildi.

"İhtiyar Katy'nin böyle davranacağı hayatta aklıma gelmezdi Bayan Mathilda," dedi Anna, "zira siz gittiğinizde çok üzülmüştü ve ben de ona bütün yaz maaşını bitamam verdim, ama bunların hepsi aynı Bayan Mathilda, birine bile güvenilmez. Biliyorsunuz işte, Katy sizi ne kadar sevdiğini söyleyip dururdu Bayan Mathilda ve siz gittikten sonra da

aynı telden çalmaya devam etti; yazın ortasına kadar da çok iyiydi, bir güzel de çalıştı ama sonra ben hastalandım, o da beni bir başıma bırakıp çekti gitti, şehir dışında biraz daha fazla para veren bir yerde iş bulmuş. Tek kelime etmedi, Bayan Mathilda, öylece çekip gitti ve ben geçirdiğimiz o korkunç sıcaklıktaki yazın ardından hasta düşmüşken, gidecek bir yeri yokken onun için bütün yaptıklarımızdan sonra ve bütün yaz ona yesin diye kendi yediklerimden bile daha iyisini vermişken, beni bir başıma bırakıp gitti. Bayan Mathilda, içlerinden birinin bile bir kız için doğru davranışların ne olduğuna dair herhangi bir fikri yok, bir tanesinin bile."

İhtiyar Katy'den bir daha haber alınamadı.

Birkaç ay hiçbir yardımcı hizmetçide karar kılamadılar. Bir sürü aday geldi gitti, ama hiçbiri uygun görülmedi. En sonunda Anna'nın kulağına Sallie ismi çalındı.

Sallie on bir kişilik ailesinin en büyük kızıydı ve henüz on altı yaşındaydı. Sallie'den sonrakilerin yaşları birer birer azalıyordu ve en küçük olanları saymazsak hepsi de dışarıda bir işte çalışıyordu.

Sallie sarışın, hoş, mütebessim bir alman kızdı ve şapşal, biraz da zevzekti. Ailesindekilerin yaşı küçüldükçe aklı büyüyordu. İçlerinde en akıllı olanı, on yaşındaki küçük bir kızdı. Meyhanenin birinde bir karı koca için gün boyu bulaşık yıkıyordu, hak ettiği yevmiyeyi alıyordu ve bir de ondan küçüğü vardı. Küçüğü sadece yarım gün çalışıyordu. Bekâr bir doktorun ev işlerini yapıyordu. Her şey, evin bütün işi ondaydı ve haftalık sekiz sent yevmiye alıyordu. Anna bu hikâyeyi ne zaman anlatsa öfkeleniyordu.

"Bence ona her halükârda on sent vermesi lazım Bayan Mathilda. Bütün işi o yaparken sekiz sent o kadar az ki, üstelik böyle akıllı bir küçük kız için, bizim Sallie gibi aptal da değil. Ben Sallie'yi ikide bir azarlamasam hiçbir şey öğreneceği yok, ama Sallie iyi bir kız ve onunla ben ilgileniyorum, işler yoluna girecek."

Sallie iyi, laftan sözden anlayan bir alman kızdı. Anna'ya asla ters cevap vermezdi; Peter, ihtiyar Baby ve küçük Rags de öyleydi ve Anna'nın sesi sert bir azar, bezgin bir ikaz için sık sık yükselse de onlar mutfakta hep beraber mutlu bir aileydi.

Anna artık Sallie'nin annesi olmuştu, kızının kötü bir adım atmasına engel olmak için gözünü üzerinden ayırmayan ve sert bir şekilde azarlayan iyi, aman vermez bir alman anneydi. Sallie'nin aklını çelen şeylerin ve kabahatlerinin, yaramaz Peter ile neşeli küçük Rags'inkilerden pek farkı yoktu ve Anna üçünü de kötü bir şey yapmaktan alıkoymak için aynı yolu izliyordu.

Sallie'nin masaya servis yapmadan önce ellerini asla yıkamaması ve bunu her zaman unutması dışında başlıca kabahati kasabın çırağıydı.

Hiçbir çekici yanı olmayan bir gençti, şu kasabın çırağı. Anna'nın evde olmadığı akşamları, bu kötü çocukla geçirdiğine dair şüpheler Sallie'nin etrafında toplanmaya başlamıştı.

"Sallie öyle hoş bir kız ki Bayan Mathilda," diyordu Anna, "ama gerzek, aptal işte, o kırmızı kemeri takıyor, saçını maşalarla kıvır kıvır yapıyor ki gülmeden edemiyorum ve ona bu kadar uğraşacağına ellerini temizce yıkasaydı saçının çok daha iyi olacağını söylüyorum, ama bugünlerde genç kızlara laf anlatılmıyor Bayan Mathilda. Sallie iyi bir kız, ama her an gözümün üzerinde olması gerekiyor."

Anna'nın evde olmadığı akşamları Sallie'nin bu oğlanla mutfakta otururak geçirdiğine dair şüpheler daha da yoğunlaşmaya başladı. Bir sabah erken saatte Anna'nın sert sesi evde yankılandı.

"Sallie, benim dün Bayan Mathilda'ya kahvaltı için aldığım muz bu değil ve sen sabah erkenden sokaktaydın, ne işin vardı dışarıda?"

"Hiç Bayan Annie, sadece hava almaya çıktım, hepsi bu, zaten o da aynı muz, valla öyle Bayan Annie."

"Sallie, senin için yaptığım onca şeyden sonra ve Bayan Mathilda da sana bu kadar iyi davranırken nasıl böyle konuşursun? Ben dün eve üzerinde böyle lekeler falan olan muz getirmedim. Bal gibi biliyorum, dün gece o oğlan buradaydı ve ben dışardayken o yedi, sen de bu sabah yerine başka muz almaya çıktın. Sakın bana yalan söyleyeyim deme Sallie."

Sallie canla başla kendini savundu, ama sonra pes etti ve Anna'nın dış kapıyı açan anahtarının sesini duyunca oğlanın muzu kaptığı gibi kaçtığını itiraf etti. "Ama onu bir daha asla eve almayacağım, Bayan Annie, valla almayacağım," dedi Sallie.

Birkaç hafta her şey güllük gülistanlıktı, ama sonra Sallie'nin ahmaklığı tuttu ve bazı akşamlar parlak kırmızı kemerini, birkaç parça takısını takıp saçlarını kıvırmaya yeniden başladı.

Baharın başlarında güzel bir akşam Bayan Mathilda açık kapının yanındaki basamaklarda duruyordu; bu güzel, hoş gecede keyfi yerindeydi. Akşam izninden dönen Anna sokağın aşağısında belirdi. "Kapıyı kapatmayın lütfen Bayan Mathilda," dedi Anna alçak sesle, "Sallie'nin eve döndüğümü bilmesini istemiyorum."

Anna usulca eve girdi ve mutfak kapısına uzandı. Elini tokınağa atar atmaz kızılca kıyamet koptu ve hemen ardından Anna içeri girdiğinde Sallie tek başına oturuyordu, ama heyhat, kasabın çırağı kaçarken paltosunu unutmuştu.

Görüyorsunuz işte, Anna zorluklarla dolu ve sıkıntılı bir hayat sürüyordu.

Anna'nın Bayan Mathilda'yla da sıkıntıları vardı. Kocaman ve savsak bir kadın olan hanımı eve kolunun altında birkaç parça porselen, yeni bir oymabaskı ve bazen de bir yağlıboya tabloyla döndüğünde, "Ben tasarruf etmek için kendimi paralıyorum, resmen kendimi paralıyorum, ama siz gidip hepsini bu saçma salak şeylere harcıyorsunuz," diye yakınırdı iyi Anna.

"Ama Anna," derdi Bayan Mathilda, "sen tasarruf edip bu parayı biriktirmesen ben bu şeyleri alamazdım, biliyorsun," ve sonra Anna da yelkenleri suya indirip halinden memnun görünürdü, ta ki fiyatı öğrenene kadar; sonra sıkıntıdan ellerini ovuşturarak, "Ah Bayan Mathilda, Bayan Mathilda," diye yakarırdı, "siz şimdi tutup bütün parayı bu şeye verdiniz, hem de dışarıda giymeye bir tane doğru düzgün elbiseniz yokken." "Ya, onu da seneye alırım belki Anna," diyerek durumu neşeyle kabullenirdi Bayan Mathilda. Bunun üzerine, "Tabii o zamana dek ölmez sağ kalırsak, alırsınız Bayan Mathilda," diye müphem bir cevap verirdi Anna.

Anna baş tacı ettiği Bayan Mathilda'nın bilgisi ve malı mülküyle çok gurur duyardı ama onun özensiz bir şekilde sürekli eski kıyafetlerini giymesinden hoşlanmazdı. "Bu elbiseyle yemeğe çıkamazsınız, Bayan Mathilda," derdi dış kapının önünde dikilip. "Gidin de size her zaman çok yakışan o yeni elbisenizi giyin." "Ama Anna, zamanım yok." "Hayır, var, ben yukarı gelip size yardımcı olurum, lütfen Bayan Mathilda yemeğe bu elbiseyle gidemezsiniz ve seneye ölmez sağ kalırsak, size yeni bir şapka da aldırtacağım. Böyle dışarı çıkmanız çok ayıp Bayan Mathilda."

Zavallı ev sahibesi iç çekip boyun eğmek zorunda kalırdı. Her zaman umursamaz olmak onun neşeli, miskin mizacına uygundu ama bazen katlanması zor bir yük haline geldiği de oluyordu, zira Anna'ya yakalanmadan kapıdan hızla fırlayıp kaçınadıkça çoğu zaman her şeyi sil baştan yapması gerekiyordu.

Hayat bu kocaman ve miskin Bayan Mathilda için her zaman çok kolaydı, yeter ki iyi Anna arkasını toplasın, ona, bütün kıyafetlerine ve eşyalarına göz kulak olsun. Ama heyhat, bizim şu dünyamızda sonuçta her şey olacağına varıyordu ve neşeli Bayan Mathilda'nın da Anna'dan yana sıkıntıları vardı.

İnsanın her işine koşturulması hoştu ama arzusunu ortaya koymayıp aptal gibi sadece talep ettiğinde, o sırada en çok istediği şeyi elde edememesi çoğu zaman sinir bozucuydu. Mesela Bayan Mathilda keyifli kır yürüyüşlerine çıkmayı severdi; neşeli yoldaşlarla özgürce uzaklara yürüyüp tepeleri ve mısır tarlalarını aşarken, parlak günbatımında bembeyaz ay ışığının ve tepede berrak yıldızların altındayken, hava nefisken ve insanın bedeni karıncalanırken, geç dönersem Anna kızar diye düşünmek zorunda kalmak zordu; üstelik Bayan Mathilda o akşam sıcak yemek olmasa da olur diye defalarca söylerdi. Mesela Bayan Mathilda ve arkadaşlarından oluşan mutlu tayfa sağlık sıhhat dolup gözlerinde parıldayan güneş ışığı ve yakıcı rüzgârlarla yorgun argın, gergin ve haklı olarak pestilleri çıkmış, güzel bir yemeğe ve kibar bir muameleye tümüyle hazır halde her beraber küçük eve geldiklerinde... Anna'nın ikram ettiği güzel şeylere bayılan bu yorgun tayfa için gelip kapıyı kapalı bulmak ve Anna'nın izin akşamı mıydı değil miydi diye merak etmek; ardından diğerleri yorgun ayaklarının üzerinde titreye titreye beklerken, Bayan Mathilda'nın Anna'nın gönlünü yapması ya da Anna gerçekten dışarıdaysa, gözünü karartıp genç Sallie'ye aç kafileyi doyurma emri vermesi zordu.

Bu tür şeylere katlanmak bazen zor oluyordu ve Bayan Mathilda çoğu zaman üzülse bile gerçekten de kendisini neşeli Lizzie'lerle, melankolik Molly'lerle, kaba ihtiyar Katy'lerle ve aptal Sallie'lerle birlikte başkaldırıyor gibi hissediyordu.

Bayan Mathilda'nın iyi Anna'dan yana başka sıkıntıları da vardı. Bayan Mathilda Anna'yı fakirlerde görülen bir nezaketle, onun bütün birikimlerini harcayıp ardından ona ödeme yapmak yerine vaatlerde bulunan birçok arkadaştan da kurtarmak zorundaydı.

İyi Anna'nın Bridgepoint'te yaşadığı yirmi yılda edindiği birçok tuhaf arkadaşı vardı ve Bayan Mathilda çoğu zaman onu hepsinden korumak zorunda kalırdı.

II. Bölüm

İyi Anna'nın Hayatı

Anna Federner, yani bizim iyi Anna, alt orta sınıftan dirayetli bir güney alman soyuna mensuptu.

On yedi yaşındayken doğduğu kentin yakınlarındaki büyük şehre, bir burjuva ailenin yanına çalışmaya gitmiş ama orada çok uzun süre kalmamıştı. Bir gün ev sahibesi hizmetçisini –bu Anna oluyordu– evini çekip çevirsin diye bir arkadaşına sundu. Anna kendisini hizmetçi değil, köle gibi hissetti ve bu yüzden o evi hemen terk etti.

Bir kız için doğru davranış tarzının ne olduğuna dair Anna'nın eskilerden kalma katı bir görüşü vardı.

Hiçbir kuvvet onu bir akşam boş salonda oturmaya ikna edemezdi; varsın mutfaktaki tadilattan kaynaklanan boya kokusu midesini kaldırsın ve her zamanki gibi yorgun olsun, Bayan Mathilda'yla yaptığı uzun konuşmalar boyunca asla oturmazdı. Kız dediğin kız olduğunu bilmeli ve hem saygısını eksik etmemek hem de ne yemesi gerektiğini bilmek konusunda her zaman bir kız gibi davranmalıydı.

O işten ayrıldıktan kısa süre sonra, Anna ile annesi Amerika'ya doğru yola çıktı. Deniz yoluyla ikinci sınıfta gelmişlerdi ama onlar için uzun ve bunaltıcı bir yolculuktu. Annesi zaten ince hastalığa yakalanmıştı.

Güney'in uç kısmında hoş bir kente indiler ve annesi orada her geçen gün daha da ağırlaşıp öldü.

Anna artık yalnızdı ve üvey ağabeyinin çoktandır yaşadığı Bridgepoint'in yolunu tuttu. Bu ağabey ağır, hantal, halim selim bir alınandı ve bedenindeki aşırılıklardan kaynaklı yığınla hastalığı vardı.

Ağabeyi fırıncıydı, evliydi ve hali vakti gayet yerindeydi.

Anna ağabeyini pek severdi ama asla, hiçbir şekilde onun eline bakmadı.

Bridgepoint'e gelir gelmez Bayan Mary Wadsmith'in yanında çalışmaya başladı.

Mary Wadsmith iriyarı, açık tenli, aciz bir kadındı; iki küçük çocuğun bakımı omuzlarındaydı. Bu çocuklar ona, birkaç ay arayla ölmüş erkek kardeşi ile karısının emanetiydi.

Anna çok geçmeden evin bütün sorumluluğunu üzerine aldı.

Anna'nın nasibi iriyarı, toplu kadınlardan yanaydı, zira bu tür kadınlar her zaman miskin, özensiz ya da hepten aciz olurdu ve dolayısıyla hayatlarının yükü Anna'nın omuzlarına binebilir, bu da onu memnun edebilirdi. Anna'nın amirleri her zaman bu iriyarı, aciz kadınlar ya da belki erkekler olmalıdır, zira başka hiç kimse bu kadar rahat ve özgür kılınmaya gelemezdi.

Anna'nın çocuklara karşı kedileri, köpekleri ve iriyarı bir ev sahibesini sevdiği kadar güçlü bir sevgisi yoktu. Edgar ve Jane Wadsmith'i hiçbir zaman üzerlerine titreyecek kadar sevmedi. Tıyneti gereği oğlanı tercih ediyordu, zira oğlan çocukları her zaman kendileri için bir şey yapılmasını, rahat ettirilmeyi ve karınlarının tıka basa doyurulmasını daha çok sever; oysa küçük kızda, genç kızların tıynetinde her zaman kendini erkenden gösteren o kadınlara özgü incelikli muhalefetle muhatap olmak zorundaydı.

Wadsmith'lerin taşrada yazları geçirecekleri güzel bir evleri vardı, kışlarıysa şehirdeki apart otellerde kalıyorlardı.

Anna peyderpey onların yapıp ettiklerini tümüyle yönlendirmeye, gidip gelişlerinin yolculuk kararlarını almaya ve kalacakları yere ilişkin ayarlamaları yapmaya başladı.

Küçük Jane diş göstermeye başladığında, Anna üç yıldır Bayan Mary'nin yanındaydı. Jane tertipli, hoş bir küçük kızdı, güzeldi, tatlıydı, genç kızlığın albenisini taşıyordu ve sarı saçları sırtından aşağı doğru dikkatle örülmüş iki örgüde toplanmıştı.

Tıpkı Anna'da olduğu gibi, Bayan Mary'nin tıynetinde de çocukları sevme konusunda güçlü bir içgüdü yoktu ama kendi kanından olan bu iki küçük çocuğu severdi ve gerçekten sevimli olan küçük kızdaki bu güçlü kişiliğe uslu uslu boyun eğerdi. Anna oğlanla pata küte ilgilenmeyi severken, Bayan Mary bu kız çocuğunun nazik kuvvetini ve tatlı tahakkümünü daha çekici buluyordu.

Bütün taşınma hazırlıklarının tamamlandığı bir bahar günü, Bayan Mary ile Jane beraber kır evine gitmişlerdi ve Anna da şehirdeki işleri hallettikten sonra, tatili henüz başlamamış olan Edgar'la birlikte birkaç gün içinde onların peşinden gidecekti.

Jane bu yaz hazırlıkları boyunca birçok kez Anna'nın yöntemlerine karşı çıkarak ona sertçe direnmişti. Küçük Jane için nahoş emirler vermek kolaydı; ama kendisinin değil, Bayan Mary'nin emirlerini, hani Anna'ya kendi başına emir vermeyi asla aklının ucundan bile geçirmeyecek olan iriyarı, uysal, aciz Bayan Mary Wadsmith'in emirlerini.

Anna'nın bakışları yavaş yavaş keskinleşir, sertleşir, altçenesi biraz öne çıkıp iyice kasılır ve hızlıca söylenen, "Ah, Anna! Bayan Mary bunu böyle yapmanı istiyor," cümlesine her zaman aheste aheste, "Peki Bayan Jane," yanıtını verirdi.

Taşraya göçecekleri gün Bayan Mary çoktan arabaya binmişti ki, "Ah, Anna!" diye seslendi küçük Jane eve geri koşarak. "Bayan Mary diyor ki gelirken onun odasından ve benimkinden mavi elbiseleri de alıp getirecekmişsin."

Anna'nın vücudu kaskatı kesildi. "Biz yazın onları kati-yen kullanmıyoruz Bayan Jane," dedi dişlerinin arasından. "Öyle Anna, ama Bayan Mary güzel olacağını düşünüyor ve unutmamanı söylememi istedi, hadi bay bay!" Ve küçük kız basamaklardan uçarcasına inip arabaya atladı, çekip gittiler.

Anna basamaklarda kalakalmıştı, gözleri fıldır fıldırdı, sert bakışları öfkeyle parıldıyordu, hıncından bedeni ve yüzü kaskatı kesilmişti. Ardından eve girdi ve kapıyı kırarcasına çarptı.

Sonraki üç gün Anna'yla yaşamak tam bir ıstıraptı. Dul arkadaşı Bayan Lehntman'dan hediye gelen ve Anna'nın gurur kaynağı olan yeni yavru köpek Baby bile –bu küçük, tatlı, siyah-taba karışımı yaratık bile– Anna'nın yakıp kavuran alevinin sıcaklığını hissetti. Özgürlükle ve yenecek şeylerle dolu olacağını düşündüğü bugünleri iple çeken Edgar ise, Anna'nın sert bakışları karşısında bir an bile huzur yüzü göremedi.

Üçüncü gün Anna ile Edgar, Wadsmith'lerin kır evine gittiler. İki odadaki mavi elbiseler geride bırakılmıştı.

Edgar yol boyu siyah adamla önde oturup arabayı kullandı. Güney'de baharın ilk günlerinden biriydi. Tarlalar ve ormanlar yağmura doymuştu. Kahverengi balçıkla yapış yapış olmuş, gelip geçenlerin kırdığı ya da ezdiği, oraya buraya saçılmış taşlarla engebeli hale gelmiş uzun yolda atlar arabayı yavaş yavaş çekiyordu. Suya doymuş toprağın üstünden ve içinden küçük çiçeklerin, körpe yaprakların ve eğreltiotlarının baharı müjdeleyen tüyümsü tomurcukları baş vermişti. Ağaçların tepeleri kırmızı ve sarılarla, göz alıcı parlak beyazlarla ve enfes yeşillerle alacalıydı. Aşağıdaki hava, topraktaki ağır ıslaklıktan yükselen nemli sisle doluydu ve geniş tarlaların tamamındaki bahar ateşlerinin mavi dumanından gelen ılık ve hoş kokuya karışmıştı. Bunların hepsinin üzerinde berrak bir gökyüzü ve kuş cıvıltıları ile güneş ışığının ve uzayan günlerin neşesi vardı.

Rehavet ve hareket, sıcaklık ve ağırlık ile baharın bol yağışlı ilk günlerinde toprağın derinlerinden gelen güçlü hayat

hissi, karşısında aktif, hummalı bir neşe bulamadığında her zaman öfkeye, kızgınlığa ve huzursuzluğa yol açar.

Orada arabada tek başına oturan, hanımıyla olan mücadelesine giderek daha da yaklaşan Anna için sıcaklık, yavaşlık, taşların yol açtığı sarsıntı, atlardan gelen buğu, insanların ve hayvanların ve kuşların bağırışları ile etrafındaki yeni hayat tek kelimeyle çıldırtıcıydı. "Baby! Rahat dur, yoksa gebertirim seni. Dayanamıyorum artık buna."

O sıralar yaşı yirmi yedi civarında olan Anna henüz tümüyle zayıf ve bitkin değildi. Kafasının ve yüzünün keskin kemikli kenarları ile köşeleri hâlâ yuvarlak ve etliydi ama berrak mavi gözleri, huyunu ve mizacını şimdiden tüm keskinliğiyle ele veriyordu; üstçenesinin kararlılıkla bindirdiği baskının etkisindeki altçenesinde incelme görülmeye başlamıştı.

Bugün, arabada öyle tek başınayken, Anna baştan aşağı kaskatı kesilmişti ama yine de kararlılığından ve isyanından gelen sancılı gayretle bütün vücudu titriyordu.

Araba Wadsmith'lerin evine doğru döndüğünde, küçük Jane onları karşılamak için dışarı fırladı. Tek yaptığı Anna'nın yüzüne bakmaktı; o nakışlı mavi elbiseler hakkında tek kelime etmedi.

Anna kucağında küçük Baby ile arabadan indi. Getirdiği bütün eşyaları indirdi ve araba uzaklaştı. Anna her şeyi verandada bırakıp içeriye, Bayan Mary Wadsmith'in ateşin başında oturduğu yere gitti.

Bayan Mary ateşin başında büyük bir koltukta oturuyordu. Koltuk köşe bucak onun yumuşak ve yayılmış bedeniyle dolmuştu. Üzerinde siyah saten bir sabahlık vardı, sabahlığın büyük, dev gibi kolları onun yumuşak etinin ağırlığıyla yüklüydü. İriyarı, aciz, nazik haliyle hep orada oturuyordu. Açık tenli, yumuşak, muntazam, güzel bir yüzü, boş bakan, hoş, kurşuni-mavi gözleri ve uyku mahmuru gözkapakları vardı.

Bayan Mary'nin arkasındaysa Anna'nın odaya girdiğini görünce heyecandan eli ayağına dolaşan, gergin küçük Jane duruyordu.

"Bayan Mary," diyerek lafa girdi Anna. Tam kapının ağzında durmuştu, kendini sıkmaktan vücudu ve yüzü kaskatı kesilmişti, dişleri sıkıca kenetlenmişti, gözlerinin solgun, berrak mavisinde beyaz ışıklar keskin bir şekilde parlıyordu. Duruşu, öfke ve korkunun tuhaf cilveleşmeleriyle doluydu; kaskatı kesilmesi, kendini dizginleyişi, zorla kendine hâkim olma çabasındaki katılığın altında yatan manidar devinim, tutkuların hep birden kendini göstermek zorunda kaldığı bütün o tuhaf haller.

"Bayan Mary," kelimeler yavaşça, kısık bir sesle ve kesik kesik çıkıyordu, ama daima güçlü ve sağlamdı. "Bayan Mary, artık buna katlanamıyorum. Siz bana bir şey yapmamı söylediğinizde yapıyorum. Elimden gelen her şeyi yapıyorum ve sizin için kendimi paralayacak kadar çalıştığımı biliyorsunuz. Odanızdaki mavi elbiseler, yaz için çok fazla iş çıkarır. Tabii Bayan Jane çalışma nedir bilmediği için... Eğer böyle şeyler yapmak istiyorsanız bana müsaade."

Anna öylece durdu. Ağzından çıkan kelimeler niyetlendiği anlamın kuvvetinden yoksundu ama Anna'nın ruh halinin kudreti Bayan Mary'yi baştan aşağı korkutmuş, dehşete düşürmüştü.

İriyarı ve aciz her kadın gibi Bayan Mary'nin de kalbi, yönetmesi gereken yumuşak ve aciz kütlenin içinde güçsüzce atıyordu. Küçük Jane'in galeyanı zaten gücünü zorlamıştı. Şimdiyse rengi iyice attı ve oracıkta bayılıverdi.

"Bayan Mary!" diye bağırdı Anna, hanımına koşup onun tüm o aciz ağırlığını yeniden koltuğa çekerken. Aklı başından giden küçük Jane, Anna'nın emriyle kuş gibi uçmuş, amonyak, brendi, sirke, su getirmişti ve şimdi de zavallı Bayan Mary'nin bileklerini ovuyordu.

Bayan Mary hassas gözlerini yavaş yavaş açtı. Anna ağlayan küçük Jane'i odadan çıkardı. Bayan Mary'yi tek başına kanepeye taşıdı.

Mavi elbiselerin bir daha lafı bile edilmedi.

Savaşın galibi Anna'ydı ve birkaç gün sonra küçük Jane barışmak için ona yeşil bir papağan verdi.

Küçük Jane ile Anna altı yıl daha aynı evde yaşadılar. Birbirlerine karşı son ana kadar dikkatli ve saygılı davrandılar.

Anna papağanı pek sevdi. Kedilerden ve atlardan da hoşlanıyordu, ama hayvanlardan en çok köpekleri, köpeklerdense en çok küçük Baby'yi, dostu dul Bayan Lehntman'ın ilk hediyesini seviyordu.

Bayan Lehntman, Anna'nın hayatının romantik parçasıydı.

Anna onunla ilk kez üvey ağabeyinin evinde karşılaşmıştı, fırıncı ağabeyi küçük bir bakkal işleten müteveffa Bay Lehntman'ı çok iyi tanırdı.

Bayan Lehntman uzun yıllar ebelik yapmıştı. Kocasının ölümünden bu yana kendisinin ve iki küçük çocuğunun geçimini sağlaması gerekiyordu.

Bayan Lehntman güzel bir kadındı. Dolgun, yuvarlak bir vücudu, pürüzsüz, yanık bir teni, parlak koyu renk gözleri, bakımlı siyah kıvırcık saçları vardı. Hoş, çekici, hamarat, iyi biriydi. Çok alımlı, çok cömert ve çok cana yakındı.

Bizim iyi Anna'dan birkaç yaş büyüktü, Anna çok geçmeden onun o çekici, sıcakkanlı büyüsünün esiri olmuştu.

Bayan Lehntman'ın işinde en sevdiği şey, başları belada olan genç kızların doğurmasına yardımcı olmaktı. Bu kızları kendi evine alır ve kimselere belli etmeden, ta ki kızlar masum bir şekilde evlerine ya da işlerine geri dönene kadar onlara bakardı ve sonrasında onlar da bakım masraflarının karşılığı olan parayı yavaş yavaş öderdi. Velhasıl, Anna bu yeni arkadaşıyla daha kapsamlı ve daha eğlenceli bir hayat sürüyordu; biriktirdiği parayı da çoğu zaman, Bayan Lehntman'ın aldığından çok daha fazlasını verdiği bu tür zamanlarda ona yardım etmek için kullanıyordu.

Anna nihayetinde Bayan Mary Wadsmith'inden ayrılması icap ettiğinde, onu işe alan Dr. Shonjen'le de Bayan Lehntman vasıtasıyla tanışmıştı.

Bayan Mary'nin yanında geçirdiği son yıllarda Anna'nın sağlığı çok kötüydü ve aslında o zamandan başlayıp zorlu hayatının sonuna kadar hep öyle kaldı.

Anna, boyu ne uzun ne kısa, zayıf, çalışkan, evhamlı bir kadındı.

Her zaman kötü baş ağrılarından mustarip olmuştu ama bu ağrılar artık daha sık yokluyordu ve daha yıpratıcıydı.

Yüzü zayıflamış, kemikleri çıkmıştı ve daha bitkin görünüyordu; derisi, çalışan hasta kadınlarda görüldüğü üzere soluk sarı lekelerle dolmuştu ve parlak mavi gözlerinin feri sönmüştü.

Sırtı da ona epey sıkıntı veriyordu. Çalışırken hep yorgundu ve her geçen gün daha asabi ve huysuz biri haline geliyordu.

Bayan Mary Wadsmith çoğu zaman Anna'nın biraz kendisine bakmasını, bir doktora görünmesini sağlamaya çalışırdı ve artık güzel, tatlı bir genç kadına dönüşmekte olan küçük Jane ise Anna'nın kendi iyiliğine olan şeyleri yapması için elinden gelen çabayı gösteriyordu. Anna, Bayan Jane ile ilişkisinde hep dik başlıydı; işlerine burnunu sokmasından korkuyordu. Bayan Mary Wadsmith'in yumuşak tavsiyelerini ise kolaylıkla kulak arkası edebiliyordu.

Bayan Lehntman, Anna'ya söz geçirebilen tek kişiydi. Anna'yı, Dr. Shonjen'e görünmeye ikna etmişti.

Dr. Shonjen'den başka hiç kimse iyi ve alman bir Anna'yı ilkin çalışmayı bırakıp sonra da ameliyatı kabule ikna edemezdi, ama o alman ve yoksul insanlarla nasıl muhatap olunacağını iyi biliyordu. Neşeli, şen şakrak, içten, şakalarıyla kırıp geçiren ama temel bir sağduyu ve akla dayalı cesaretle dolup taşan Dr. Shonjen, bir iyi Anna'yı bile kendi iyiliğine olan şeyleri yapmaya ikna edebilirdi.

Edgar, inşaat mühendisi olma yolunda ilkin okulda, daha sonra da işte olduğundan birkaç yıldır evden uzaktı. Bayan Mary ile Jane ise kendilerinin de Anna'nın evde olmadığı süre zarfında yolculuğa çıkıp evde olmayacaklarına söz ver-

mişlerdi ve dolayısıyla ne Anna'nın çalışması ne de Anna'nın yerine yeni bir kız almak gerekecekti.

Böylece Anna'nın içi biraz olsun rahatladı. Onu iyi ve güçlü hale getirecek en doğru şeyi yapmaları için kendisini Bayan Lehntman'a ve doktora teslim etti.

Anna'nın ameliyatı iyi geçti, gücünü yavaş yavaş topladığı nekahet döneminde sabırlı, neredeyse uysal biri olmuştu. Ama Bayan Mary Wadsmith için yeniden çalışmaya başladığında bu birkaç aylık istirahat döneminin bütün iyi etkileri çok geçmeden dert selinde kaybolup gitti.

Zorlu çalışma hayatının geri kalanı boyunca Anna hiçbir zaman gerçekten iyi olmadı. Hep kötü baş ağrılarından mustarip, her zaman ince ve bitkindi.

Çalışarak iştahını, sağlığını ve takatini tüketti; üstelik her seferinde ona bu kadar çok çalışmaması için yalvaranlar uğruna çalışarak. Onun düşüncesine göre, kendisinin inatçı, sadık, alman ruhuna göre, bir kız için doğru davranış tarzı buydu.

Anna'nın hayatının Bayan Mary Wadsmith'le olan kısmı artık sona geliyordu.

Artık tam anlamıyla genç bir hanımefendi haline gelmiş olan Bayan Jane yuvadan uçmak üzereydi. Yakında nişanlanacak, sonra da evlenecekti ve ardından belki de Bayan Mary Wadsmith ile evlerini birleştireceklerdi.

Anna böyle bir evde yer almayacağına kesinlikle emindi. Bayan Jane, Anna'ya karşı her zaman dikkatli, saygılı ve çok iyiydi ama Anna asla başında Bayan Jane'in olacağı bir evin hizmetçi kızı olamazdı. Bu konuda kafası çok netti ve dolayısıyla Bayan Mary ile son yılları öncekiler kadar mutlu geçmedi.

Değişim çok çabuk oldu.

Bayan Jane nişanlandı ve birkaç aya şehir dışından, Bridgepoint'e trenle bir saat uzaklıktaki Curden'dan bir adamla evlenecekti.

Zavallı Bayan Mary Wadsmith, bu yeni ev kurulduğunda Anna'nın ondan ayrı yaşamaya kesinkes karar vermiş olduğunu bilmiyordu. Bayan Mary'siyle bu değişiklik hakkında konuşmak Anna'ya çok zor geliyordu.

Düğün hazırlıkları gece gündüz devam etti.

Anna her şeyin sorunsuz ilerlemesi için çok çalışıyor, dikiş dikiyordu.

Bayan Mary çok heyecanlıydı ama Anna onlar adına her şeyi kolaylaştırdığından rahat ve mutluydu.

Anna üzüntüsünü ve tabii vicdanını da bastırmak adına bütün bu süre zarfında bu şekilde çalıştı, zira öyle ya da böyle Bayan Mary'yi bu halde bırakıp gitmek doğru değildi. Ama başka ne yapabilirdi ki? Başında Bayan Jane'in olacağı bir evde Bayan Mary'sinin hizmetçisi olarak yaşayamazdı.

Düğün günü gitgide yaklaştı. En sonunda gelip geçti.

Genç çift balayına gitti, Anna ile Bayan Mary ise eşyaları toplamak üzere evde kaldılar.

Fakat zavallı Anna'nın şimdi bile Bayan Mary'ye kararını açıklamaya gücü yoktu, ama artık yapmak zorundaydı.

Anna bulduğu her fırsatta rahatlamak ve akıl almak için dostu Bayan Lehntman'a koştu. Haberi Bayan Mary'ye verirken yanında olması için dostuna yalvardı.

Bayan Lehntman Bridgepoint'te yaşıyor olmasaydı, Anna yeni evde yaşamayı belki denerdi. Bayan Lehntman onu böyle bir şey yapmaya zorlamadığı gibi herhangi bir tavsiye bile vermemişti, ama Bayan Lehntman'a karşı hissettikleri, sadık Anna'nın bile Bayan Mary'nin ihtiyaçlarına olan bağımlılığını başka koşullarda olsa görülmeyecek şekilde zayıflatmıştı.

Unutmayın, Bayan Lehntman Anna'nın hayatının romantik parçasıydı.

Bütün eşyalar toplanmıştı ve Bayan Mary birkaç güne, hazırlıkları tamamlamış genç çiftin onu beklediği yeni eve gidecekti.

En sonunda Anna konuşmak zorunda kaldı.

Bayan Lehntman onunla gidip meseleyi zavallı Bayan Mary'ye açmasında yardımcı olmayı kabul etmişti.

Boş oturma odasındaki ateşin yanında öylece oturan Bayan Mary Wadsmith'in yanına iki kadın beraber geldiler.

Bayan Mary önceden Bayan Lehntman'ı birçok kez görmüştü, dolayısıyla Anna'yla birlikte onun da gelmesi kafasında herhangi bir şüphe uyandırmadı.

İki kadın için lafa girmek çok zordu.

Bu mesele, Bayan Mary'ye söz konusu değişimi anlatma işi çok nazikçe halledilmeliydi. Pat diye söyleyerek ya da heyecanlandırarak kadının kalbine indirmemek gerekiyordu.

Anna'nın vücudu kaskatı kesilmiş, içiyse utanç, endişe ve kahırla çalkalanıyordu. Gözü pek Bayan Lehntman bile yaman, içinden geldiği gibi davranan, rahat biri olmakla birlikte, dahası olayla fazla alakası olmamasına karşın, bu iriyarı, yumuşak başlı, aciz varlığın huzurunda kendini tuhaf, mahcup ve neredeyse suçlu hissetmişti. Ve yanı başında, bütün bunların gücünü hissettiren şey, duygularını işin içine katmamaya, kendini haklı ve baskı altında görmeye çabalayan zavallı Anna'nın katıksız kararlılığıydı.

"Bayan Mary," –Anna nazarında bir iş yapılacaksa her zaman net ve kısa olmalıydı– "Bayan Mary, Bayan Lehntman buraya benimle geldi, çünkü size Curden'da sizinle birlikte kalmayacağımı söylemek istiyorum. Elbette yerleşmeniz için yardıma geleceğim ve sonra sanırım geri dönüp burada, Bridgepoint'te kalacağım. Biliyorsunuz, ağabeyim ve bütün ailesi burada, sanırım onlardan bu kadar uzaklaşmam doğru olmayacak, hem artık Curden'da hep beraber olacağınız için bana o kadar da ihtiyaç duymayacağınızı biliyorsunuz Bayan Mary."

Bayan Mary Wadsmith'in kafası karışmıştı. Anna'nın bu sözleriyle ne kastettiğini anlamamıştı.

"Ah Anna, elbette ne zaman istersen ağabeyini görmeye gelebilirsin ve yol masraflarını da ben karşılarım. Bunların hepsini bildiğini sanıyordum ve dahası yeğenlerin de ne zaman isterlerse gelip bizde kalabilirler, bilakis çok memnun oluruz. Bay Goldthwaite'inki gibi büyük bir evde her zaman yeterince oda olacaktır."

Şimdi marifetini gösterme sırası Bayan Lehntman'a gelmişti.

"Bayan Wadsmith ne demek istediğini tam olarak anlamadı Anna," diye söze başladı. "Bayan Wadsmith, Anna sizin ne kadar iyi, ne kadar nazik olduğunuzu bilir ve her zaman da bunu söyler, ayrıca onun için elinizden gelen her şeyi yaptığınızı da sürekli anlatır, zaten size çok minnettar ve asla sizden kopmak istemiyor, sadece şöyle düşünüyor: Yani artık Bayan Goldthwaite bu büyük yeni evde yaşayacağına ve o evi kendi kurallarıyla idare etmek isteyeceğine göre, Bayan Goldthwaite'in onu çok küçüklüğünden beri tanıyan Anna gibi bir kızla değil de yeni hizmetçilerle bu işe başlamasının belki de daha iyi olacağını düşünüyor. Şu anda Anna'nın hisleri bu yönde, bana da sordu ve ben de ona bunun hepiniz için daha hayırlı olacağını, onun sizi çok sevdiğini bildiğinizi ve sizin ona hep çok iyi davrandığınızı; Bayan Goldthwaite yeni evine alışana kadar bir süre işin ucundan tutacak olsa da Anna'nın burada, Bridgepoint'te kalmasının yeni ev için daha hayırlı olacağını düşünmesini anlayışla karşılayacağınızı söyledim. Bayan Wadsmith'e söylemek istediklerin bunlar, değil mi Anna?"

"Ah Anna," dedi Bayan Wadsmith usulca ve iyi Anna için katlanması çok zor olan şaşkınlıkla karışık bir kederle, "Ah Anna, bunca yılın ardından benden kopmak isteyeceğin hayatta aklıma gelmezdi."

"Bayan Mary!" Gergin, ani bir patlamayla çıkmıştı ağzından bu söz, "Bayan Mary sadece artık Bayan Jane'in altında çalışacağım için sizden bu şekilde ayrılıyorum. Sizin ne kadar iyi biri olduğunuzu biliyorum ve ben de sizin için, Bay Edgar için ve Bayan Jane için de kendimi hasta edecek kadar çalıştım, sadece Bayan Jane her şeyin bizim her zaman yaptığımızdan farklı olmasını isteyecektir ve biliyorsunuz Bayan Mary, ben Bayan Jane'in sürekli beni izlemesine ve her dakika yeni bir âdet çıkarmasına tahammül edemem. Bayan Mary, bu çok kötü olur ve zaten Bayan Jane de benim sizinle yeni eve gelmemi istemiyordur, bunu gayet iyi biliyorum. Lütfen Bayan Mary, bu konuda kendinizi kötü hissetmeyin, her şeyi

sizin için olması gerektiği şekilde doğru yapabilecek olsaydım asla sizden kopmak istemezdim, aksini sakın düşünmeyin."

Zavallı Bayan Mary. Mücadele etmek ona göre değildi. Mücadele etseydi Anna kesinlikle yelkenleri suya indirirdi, ama mücadele etmek barışçıl Bayan Mary'nin kaldıramayacağı kadar çok çaba ve kaygı demekti. Eğer Anna için uygun olan buysa, o halde öyle yapmalıydı. Zavallı Mary Wadsmith iç çekti, efkârlı gözlerle Anna'ya baktı ve sonra pes etti.

"Senin gözünde en iyisi neyse onu yapmalısın," dedi en sonunda, yumuşak bedeninin yeniden koltuğa kurulmasına izin vererek. "Şahsen çok üzgünüm ve eminim Bayan Jane de en hayırlısının bu olduğunu düşündüğünü duyunca çok üzülecek. Bayan Lehntman'ın seninle gelmesi çok güzel bir davranış ve eminim senin iyiliğin için yapmıştır. Sanırım şimdi birazcık dışarı çıkmak istersin. Bir saat sonra gel de Anna, yatağa gitmeme yardım et." Bayan Mary gözlerini kapadı ve ateşin yanında hareketsiz, sakin bir şekilde istirahata çekildi.

İki kadın gitti.

Böylece Anna'nın Bayan Mary Wadsmith'in yanındaki görevi sona erdi ve çok geçmeden Dr. Shonjen'in evini çekip çevirdiği yeni hayatı başladı.

Bekâr, şen şakrak bir doktorun evini idare etmek, Anna'nın kızoğlankız alman zihnine yeni anlayış unsurları kazandırdı. Huyu suyu yine eskisi gibi Nuh deyip peygamber demeyen bir çizgideydi ama Anna açısından keyifle ve gönül rızasıyla bir kez yapılmış bir şey, mesela gecenin bir yarısı uyanıp Dr. Shonjen ve bekâr arkadaşları için sofra hazırlayıp pirzola ve tavuk kızartmak, ileride de herhangi bir zaman yeniden yapılabilirdi.

Anna erkekler için çalışmayı sevmişti, zira erkekler çok iştahlıydı ve büyük bir zevkle yiyebiliyorlardı. Ve erkeklerin karnı tok sırtı pek olduğunda, başka bir dertleri kalmıyor, Anna'ya neyi uygun görüyorsa onu yapması için izin veriyorlardı. Yine de Anna'nın başını yastığa rahat koyduğu vaki değildi, zira ister biri müdahale etsin ister etmesin o yine de

her bir sentten tasarruf etmek ve günün her saati çalışmak için kendini paralardı. Ama gerçekten de en sevdiği şey birini azarlamaktı. Üstelik artık sadece diğer kızları ve siyah adamları ve köpekleri ve kedileri ve atları ve papağanını değil; bizzat onun iyiliği için yönlendirebildiği ve ikide bir payladığı neşeli efendisini, şen şakrak Dr. Shonjen'i de azarlıyordu.

Doktor onun azarlamalarını gerçekten seviyordu, o da doktorun hergeleliklerini ve komik muzipliklerini seviyordu.

Bunlar Anna'nın mutlu günleriydi.

Anna'nın acayip mizah anlayışı ilk kez şimdi kendini gösterdi; insanların tuhaf hallerinde eğlenecek bir yan buluyordu ve bilahare kaba, yalaka Katy'den, Sally'nin aptallıklarından ve Peter ile Rags'in kötülüğünden de zevk almaya başlamıştı. Doktorun iskeletleriyle dalga geçmeyi, zenci çocuk üç buçuk atıp korkunun verdiği ıstırapla gözleri yuvalarından fırlayacak hale gelene kadar iskeletleri hareket ettirip onlardan tuhaf sesler çıkarmayı seviyordu.

Anna sonrasında bu hikâyeleri doktoruna anlatırdı. Doktorun içten kahkahalar patlatmasıyla birlikte Anna'nın bitkin, ince, buruşuk, kararlı yüzünde yeni ve muzip kırışıklıklar belirir, soluk mavi gözleri muziplikten ve keyiften parıldardı. Ve karşısındakini memnun etme işvesiyle dolu iyi Anna, kaba saba, ince, kız kurusu bedenine gem vurur, hikâyelerini ve kendisini bu memnuniyet için zorlardı.

Şen şakrak Dr. Shonjen'le bu ilk günler iyi Anna için çok mutlu günlerdi.

Anna bu ilk günlerde boş zamanlarının tamamını dul dostu Bayan Lehntman'la geçirmişti. Bayan Lehntman kentin Dr. Shonjen'inkiyle aynı kısmında, küçük bir evde iki çocuğuyla birlikte yaşıyordu. Bu iki çocuktan büyüğü Julia adında bir kızdı ve şimdi on üç yaşlarındaydı. Bu Julia Lehntman pek sevimli bir kız değildi, kaba alman babası gibi sert yüz hatları olan, sıkıcı ve serkeş biriydi. Bayan Lehntman onu kafasına pek takmaz, kendisinde olup da kızın istediği ne varsa her zaman verir ve kızın istediğini yapmasına müsa-

ade ederdi. Bu durum Bayan Lehntman'ın umursamazlığından ya da onu sevmemesinden kaynaklanmıyordu, bu onun her zamanki haliydi.

İkinci çocuk oğlandı, ablasının iki yaş küçüğüydü, akıllı, hoş, neşeli bir çocuktu, o da parasını ve zamanını istediği gibi kullanırdı. Bayan Lehntman'da bütün işler böyle yürüyordu, çünkü kafasında ve evinde onun dikkatini ve zamanını vaveyla koparark talep eden bir sürü şey vardı.

Evin çekip çevrilmesindeki bu rehavet ve savsaklama, bu annenin çocuk yetiştirmedeki umursamazlığı iyi Anna'mız için katlanması zor bir durumdu. Elbette azarlamak, Bayan Lehntman'a para artırmak ve her şeyi yerli yerine oturtmak için elinden geleni yapıyordu.

Anna, Bayan Lehntman'ın parlak zekâsının ve büyüleyiciliğinin albenisine kapıldığı ilk günlerde bile, her şeyi yerli yerine oturtma ihtiyacı duyduğundan, Bayan Lehntman'ın evinde huzursuzlanıyordu. Büyüyen iki çocuk artık evde daha önemli olduğundan ve uzun süreli tanışıklık artık Anna'nın gözlerindeki büyüyü kaldırdığından, buradaki işleri doğru bildiği tarzda hale yola koymak için çabalamaya başlamıştı.

O günlerde genç Julia'yı olması gerektiği gibi davranması için yakından izliyor ve sert şekilde azarlıyordu. Julia Lehntman iyi Anna'nın gözüne hoş geldiği için değil, büyüme çağındaki bir genç kıza neyin nasıl yapılması gerektiğini öğreten birilerinin olmaması asla kabul edilemeyeceği için.

Oğlanı azarlaması daha kolaydı, zira azarlamalar asla çok derine işlemiyordu ve aslında oğlanın çok da hoşuna gidiyordu, zira azarlamalar yiyecek yeni şeyler, eğlenceli sataşmalar ve sıkı şakalarla kol kola gidiyordu.

Kız, Julia, ise bunların hepsine surat asıyordu ve çoğu zaman da meramını anlatabiliyordu, zira nihayetinde Bayan Annie onun akrabası falan değildi ve oraya gelip ikide bir sıkıntı çıkarmasının âlemi yoktu. Annesinin kapısını çalması çare etmiyordu. Bayan Lehntman'ın dinlemesi ama duymaması, karşılık vermesi ama karar verememesi, kendisinden

istenen şeyleri söyleyip yapabilmesi ama yine de her şeyi eski halinde bırakması inanılmazdı.

Bir gün işler neredeyse Anna'nın dostluğunun bile arka çıkamayacağı kadar kötüye gitti.

"Ee, Julia, annen dışarıda mı?" diye sordu Anna, bir pazar günü öğleden sonra Lehntman'ların evine geldiğinde.

Anna o gün çok iyi görünüyordu. Üstüne başına hep dikkat ederdi ve yeni kıyafetler konusunda tutumluydu. Pazar günleri dışarı çıktığında bir kızın nasıl görünmesi gerektiğine dair ideallerine daima uygun davranırdı. Anna hayatın her mevkiine, kademesine uygun düşen çirkinlik türünü öyle iyi biliyordu ki.

Bayan Wadsmith'e ve daha sonra kıymetlisi Bayan Mathilda'ya bir şeyler aldığında, üstelik her zaman tamamen kendi zevkine göre ve çoğu zaman da arkadaşlarına veya kendisine aldığı şeyler kadar ucuza getirdiğinde, bir yandan bir üst sınıf mensubuna uygun havalı şeyleri seçerken diğerleri için de her zaman bizim Hollandalı işi dediğimiz biçimsiz çirkinliğe sahip şeyleri aldığını görmek ilginçti. İkisi için de en iyisini bilirdi ve o güçlü kuvvetli hayatının seyri içinde, bir genç kızın ne giymesinin doğru olduğuna dair düşüncesine bir güne bir gün halel getirmemişti.

Yazın bu güneşli pazar gününde Lehntman'lara süslenip püslenip gelmişti; üstünde yeni, kiremit rengi, büyük siyah boncuklu bir şeritle süslenmiş ipek bluz, koyu renk kumaştan bir etek, renkli kurdeleler ve bir kuşla süslenmiş yeni, kaba, parlak bir siyah hasır şapka vardı. Yeni eldivenlerini takmış, boynuna da tüylü bir fular dolamıştı.

Sıska, ince, biçimsiz bedeni ve bitkin, solgun sarı yüzü şimdi yazın hoş güneşiyle aydınlanmış olsa da kıyafetlerinin parlaklığıyla tuhaf bir ahenksizlik sergiliyordu.

Anna birkaç gündür uğramadığı Lehntman'ların evine gelmiş ve Güney'in güzel şehirlerinde alt orta sınıf evlerinin her zaman mandalı açık bırakılan kapısını açtığında Julia'yı ailenin oturma odasında tek başına bulmuştu.

"Ee, Julia, annen nerede?" diye sordu Anna. "Annem dışarıda, gelsenize Bayan Annie, sizi yeni erkek kardeşimizle tanıştırayım." "Ne konuşuyorsun sen Julia böyle saçma saçma," dedi Anna oturarak. "Ben saçma saçma konuşmuyo'm, Bayan Annie. Annemin tatlı, sevimli bir bebeği evlat edindiğini bilmiyo' muydunuz?" "Deli deli konuşma Julia, ne dediğini bilmiyorsun sen." Julia'da bir karış surat... "Peki Bayan Annie, benim dediğime inanmanıza gerek yok, ama küçük bebek mutfakta ve annem geldiğinde size kendi anlatır."

Kulağa inanılmaz geliyordu ama Julia doğru söylüyor gibiydi ve Bayan Lehntman'da tuhaf şeyler yapacak potansiyel vardı. Anna rahatsız olmuştu. "Ne demeye çalışıyorsun Julia," dedi. "Ben bi' şey demeye çalışmıyorum Bayan Annie, siz bebeğin orada olduğuna inanmıyorsunuz, madem öyle gidin kendi gözlerinizle görün."

Anna mutfağa gitti. Orada bir bebek olduğu doğruydu ve sağlıklı bir oğlan çocuğuna benziyordu. Açık kapının yanındaki köşede duran bir sepetin içinde çok derin bir uykuya dalmıştı.

"Annen bir süreliğine burada kalmasına izin verdi demeye çalışıyorsun yani," dedi Anna, Bayan Annie'nin gerçekten deliye döndüğünü görmek için peşi sıra mutfağa gelen Julia'ya. "Hayır, öyle değil Bayan Annie. Annesi, taşradaki Bishop ailesinin yerinden gelen Lily adlı kız, ama çocuk mocuk istemiyormuş ve annem de küçük çocuğu o kadar sevdi ki onu burada büyüteceğini ve evlat edineceğini söyledi."

Anna, bu defaya mahsus, şaşkınlık ve öfkeden dut yemiş bülbüle dönmüştü. Ön kapı çarptı.

"İşte annem geldi," diye bağırdı Julia huzursuz bir zafer edasıyla, zira sorunun hangi tarafında olduğu konusunda kafası pek net değildi, "işte annem geldi, size anlattığım doğru muymuş değil miymiş kendiniz sorabilirsiniz."

Bayan Lehntman mutfağa yanlarına geldi. Âdeti olduğu üzere yumuşak başlı, sıradan ve keyifliydi. Yine de bugün,

başarılı bir ebe olmasını sağlayan alışıldık tarzının arkasında huzursuz bir suçluluk hissi parıldıyordu, zira iyi Anna'yla alakası olan herkes gibi Bayan Lehntman da onun sağlam karakterinden, sert yargılarından ve zehirli dilinden korkuyordu.

Bu kadınların birlikte olduğu altı yılda Anna'nın önderliği nasıl peyderpey ele geçirdiğini görmek kolaydı. Elbette gerçekten önderlik etmek için değil, zira Bayan Lehntman'a kimse önderlik edemezdi, hal ve hareketlerinde her zaman çok sinsiydi; ama Anna ne zaman Bayan Lehntman'ın yapmak istediği şeyi daha o harekete geçmeden önce öğrenebilse kontrolü ele almaya başlamıştı. Şimdi hangisinin galebe çalacağını söylemek zordu. Bayan Lehntman kimseye kulak asmayan ve dikkatini farklı noktalara yoğunlaştırmaktan mutlu olan tarzıyla oradaydı ve onun cephesinde bu iş çoktan hallolmuştu.

Anna her zamanki gibi neyin doğru konusunda kararlıydı. Öfkesinden ve korkusundan ötürü kaskatı kesilmiş, beti benzi atmıştı ve gergindi, sert bir kavga ufukta göründüğünde huyu olduğu üzere tir tir titriyordu.

Bayan Lehntman odaya girdiğinde rahat ve keyifliydi. Anna ise kaskatı kesilmişti, çıtı çıkmıyordu ve yüzü bembeyazdı.

"Ne zamandır görünmüyorsun, Anna," diye sıcak bir başlangıç yaptı Bayan Lehntman. "Hasta oldun diye endişelenmeye başlamıştım. Of! Gerçi bugün hava sıcak. Gel Anna biz oturma odasına geçelim, Julia da bize soğuk çay hazırlasın."

Anna kaskatı bir sessizlik içinde Bayan Lehntman'ın peşinden diğer odaya geçti, ama oraya vardığında davete icabet edip bir sandalye çekmedi.

Anna'da her zaman olduğu üzere, bir şey olacaksa hiç uzatmadan, pat diye olurdu. Şu anda nefes almakta zorlanıyor ve ağzından çıkan her kelimede sarsılıyordu.

"Bayan Lehntman, Julia'nın söyledikleri doğru olamaz, Lily'nin oğlunu yanına almış olamazsın. Julia bana bunu söylediğinde deli deli konuşma dedim."

Anna'yı gerçekten heyecanlandıran durumlar nefesini keserdi ve kelimelerin ağzından pat diye, sarsıla sarsıla çıkmasına yol açardı. Bayan Lehntman'ın hissettikleriyse onun nefesini açar, kelimelerinin ağzından yavaş ama eskisine göre daha hoş ve rahat çıkmasına neden olurdu.

"İyi de Anna," diye lafa girdi, "Lily'nin oğluna bakamayacağını anlamıyor musun, artık Bishop ailesinin yanında çalışıyor ve bu oğlan öyle sevimli, hoş bir yumurcak ki... Zaten benim küçük oğlan çocuklarına nasıl düşkün olduğumu bilirsin ve hem Julia'ya hem de Willie'ye küçük bir erkek kardeş güzel olur diye düşündüm. Julia'nın bebeklerle oynamayı her zaman sevdiğini biliyorsun, ben de çoğu zaman dışarıda oluyorum, Willie ise her dakika sokaklarda sürtüyor ve anlarsın ya, bir bebek Julia için güzel bir can yoldaşı olacaktır. Zaten sen hep demez misin Anna, Julia'nın bu kadar fazla sokaklarda olmaması lazım diye, işte bebek onu evde tutmak için iyi bir vesile."

Anna her geçen dakika hiddetinden ve hararetinden daha da soluyordu.

"Bayan Lehntman, halihazırda elindeki Julia ve Willie için doğru olanı yapamazken, başka bir bebeğin sorumluluğunu almak senin neyine, anlamıyorum. Al işte Julia, ben burada olmadığımda kimse ona bir şey söylemezken, şimdi bebeğe nasıl bakacağını kim söyleyecek ona? Çocuklara en doğru biçimde nasıl bakılır hiçbir fikri yok ve sen de sürekli dışarıdasın, daha kendi çocuklarına bakmaya zamanın yok, şimdi kalkmış elin çocuğunu getiriyorsun. Umursamaz olduğunu bilirdim de Bayan Lehntman, bu kadarını yapabileceğin aklıma gelmezdi. Hayır, Bayan Lehntman, senin zaten kendi bildiğini okuyan iki çocuğun varken bir de başkalarının çocuğuna bakmak sana kalmadı; zaten biliyorsun, her zaman öyle pek paran olmuyor ve bu konuda çok dikkatsizsin, eline geçeni harcıyorsun ve Julia ile Willie her geçen gün büyüyorlar. Bunu yapman doğru değil, Bayan Lehntman."

Bundan daha kötüsü olamazdı. Anna daha önce dostuna aklındakileri bu şekilde hiç açmamıştı. Şimdi Bayan Lehntman için bu işittiklerini kabullenmek gerçekten çok zordu. Eğer bu kelimeleri gerçekten anlasaydı, Anna'ya bir daha asla evine gelmemesini söyleyebilirdi ve o Anna'yı çok severdi, onun tasarruflarına ve metanetine yaslanmaya alışmıştı. Ayrıca bir de Bayan Lehntman sert fikirleri gerçekten anlayamazdı. Keskin, sivri uçları hissedemeyecek kadar dikkati dağınıktı.

Şimdi tüm bunları, şöyle cevap vermesini kolaylaştıracak bir tarzda anlamayı başarmıştı: "Ya Anna, bence sen çocukların günün her dakikasında ne yaptıkları konusuna fazla takıyorsun. Julia ile Willie gerçekten iyiler ve mahalledeki bütün cici çocuklarla oynuyorlar. Senin de kendi çocukların olsaydı Anna, onları biraz kendi haline bırakmaktan zarar gelmeyeceğini anlardın. Hem Julia bu bebeği çok seviyor ve ah, tatlı küçük oğlancık, şimdi tutup onu bir yetimhaneye göndermek çok kötü olur; sen kendin çocukları bu kadar severken ve Willie'ye her zaman bu kadar iyi davranırken, bunun çok kötü olacağını biliyorsun. Hayır Anna, gerçekten de bu zavallı, tatlı oğlancığa burada gayet güzel bir şekilde bakabilecekken yetimhaneye yollamam gerektiğini söylemek çok kolay, ama biliyorsun ki sen de bunu yapmak istemezdin, benimle bu kadar sert konuşsan da bunu istemeyeceğini sen de aslında biliyorsun Anna. – Of, bugün de ne sıcak var, Julia n'apıyorsun o soğuk çayla orada, Bayan Annie sabahtan beri içeceğini beklerken?"

Julia soğuk çayı getirdi. Mutfaktan kulak misafiri olduğu konuşma onu o kadar heyecanlandırmıştı ki çayın büyük kısmını tepsiye dökmüştü. Ama güvendeydi; zira Anna kendini bu sıkıntıya o kadar kaptırmıştı ki onun bugün yeni bir yüzük taktığı biçimsiz, kemikli ellerini, her şeyi tersinden yapan bu aptal, ahmak ellerini bile görmemişti.

"Buyurun Bayan Annie," dedi Julia. "Buyurun Bayan Annie, çayınız, siz taze ve demli seversiniz, bilirim."

"Hayır Julia, çay may istemiyorum şu anda. Annen artık istese de parasını arkadaşlarına soğuk çay ikram etmek için kullanmaya yetiremeyecek. Artık bunu yapması doğru değil. Ben şimdi Bayan Drehten'i görmeye gidiyorum. O elinden geleni yapıyor ve çocuklarına bakmak için çok çalıştığından şu anda hasta. Ben şimdi oraya gidiyorum. Güle güle Bayan Lehntman, umarım yapmanın doğru olmadığı şeyi yaparken bahtın açık olur."

"Of, Bayan Annie gerçekten delirmiş," dedi Julia, iyi Anna dış kapıyı kırarcasına çarptığından o sırada ev sallandı.

Anna, Bayan Drehten'le samimiyet geliştireli birkaç ay oluyordu.

Bayan Drehten'in tümörü vardı ve tedavi olmak için Dr. Shonjen'e gelmişti. Doktora gide gele, orada bulunduğu süre zarfında Anna'yla birbirlerine kanları kaynamıştı. Bu arkadaşlıkta hiç feveran yoktu, sadece iki çalışkan, kaygılı kadının karşılıklı paylaşımlarından ibaretti. Bunlardan biri iriyarı ve anaçtı, itaat edilecek bir alman koca ile besleyip büyütülecek boy boy yedi çocukla birlikte hoş, sabırlı, yumuşak, bitkin, hoşgörülü bir yüzü vardı; diğeriyse kız kurusu bedeni, sert çenesi, muzip, parlak, berrak gözleri ve kırışık, bitkin, ince, soluk sarı yüzüyle bizim iyi Anna'ydı.

Bayan Drehten sabırlı, gösterişsiz, çalışkan bir hayat sürüyordu. Kocası dürüst, düzgün bir adamdı, bira yapardı ve biraz fazla içerdi, dolayısıyla çoğu zaman aksi, hasis ve nahoştu.

Yedi çocuklu aile dört gürbüz, neşeli erkek evlat ile üç çalışkan, uslu, sade kız çocuktan oluşuyordu.

Bu, iyi Anna'nın ziyadesiyle onayladığı bir aile hayatıydı ve zaten ailenin bütün fertleri de onu çok seviyordu. Erkeklerdeki efendi olma hevesinin farkında bir alman kadın olarak, asık suratlı babaya karşı uysaldı ve zıddına gittiği nadir görülürdü. İriyarı, bitkin, sabırlı, hasta anneye anlayışla kulak verir, akıllıca nasihatler sunar ve son derece işe

yarar yardımlarda bulunurdu. Çocuklar da onu çok severdi. Oğlanlar her zaman ona takılır ve Anna onlara sertçe laf soktuğunda, zevkten dört köşe kahkahayı patlatırlardı. Kızlar ise o kadar iyiydi ki Anna'nın azarları burada sadece iyi tavsiyeler şekline bürünmüştü ve şapkaları için yeni süsler, kurdeleler ve bazen de doğum günlerinde küçük takılarla tatlandırılırdı.

Anna dul arkadaşı Bayan Lehntman'a ağır şekilde yüklendikten sonra rahatlamak için buraya gelmişti. Anna bu sıkıntısını Bayan Drehten'e anlatacak değildi. İdealleştirdiği bu duygusunun yol açtığı yarayı asla ortaya seremezdi. Bayan Lehntman'la ilişkisi anlatılamayacak kadar kutsal ve acıklıydı. Ama burada, bu büyük hanede, koşuşturmacanın ve çeşit çeşit didişmenin ortasında, kendi yarasının rahatsızlığını ve acısını dindirebilirdi.

Drehten'ler taşrada, büyük şehirlerimizin dışında öbekler halinde toplanmış ahşap, çirkin evlerden birinde yaşıyorlardı.

Baba ve oğulları burada beraber çalışıp bira yapıyor, anne ile kızları da evi süpürüyor, dikiş dikiyor, yemek pişiriyordu.

Pazarları hepsi tertemiz yıkanır ve mis gibi sabun kokardı. Oğullar pazar ayini kıyafetlerini giyer, evin etrafında ya da köyde dolaşmaya çıkar ve özel günlerde kız arkadaşlarıyla pikniğe giderdi. Kızlarıysa renk renk, uyumsuz, süslü kıyafetleriyle günün büyük bölümünü kilisede geçirir, sonra da arkadaşlarıyla yürüyüşe çıkardı.

Akşam yemeğinde hep bir araya gelirlerdi, almanların pek sevdiği neşeli pazar akşamı yemeğinde Anna her zaman baş tacı edilirdi. Tam da burada Anna acımadan laf sokar, oğlanlar zevkten dört köşe kahkahayı basar, kızlar yiyecek bir şeyler pişirip hizmet eder, anne bir dakika olsun çocuklarından sevgisini eksik etmez ve baba da ara ara onlarda kötü hisler uyandıran ama herkesin söylenmemiş saymayı öğrendiği nahoş sözlerle iştirak ederdi.

İşte o pazar öğleden sonra Anna, Bayan Lehntman'dan ve onun umursamaz tavırlarından uzaklaşıp bu evin rahatlığına gelmişti.

Drehten'lerin evinin dört bir tarafı açıktı. Kimse yoktu, ama Bayan Drehten dışarıda hoş, güzel kokulu yaz havasında sallanan sandalyesine kurulmuş dinleniyordu.

Anna arabadan eve yürüyene kadar sıcaktan pişmişti.

Serinletecek bir şeyler içmek için mutfağa gitti, ardından dışarı çıkıp Bayan Drehten'in yanındaki basamaklara oturdu.

Anna'nın öfkesi biçim değiştirmişti. Üzerine bir hüzün çökmüştü. Şimdi ise Bayan Drehten'in sabırlı, dostane, nazik anne konuşmalarıyla bu üzüntünün yerini tevekkül ve sükûn almıştı.

Akşam olunca çocuklar birer birer damlamaya başladı. Bir süre sonra da neşeli pazar akşamı yemeğine oturdular.

Bayan Drehten'i tanıdığı bu aylar Anna için hepten güllük gülistanlık geçmemişti. Üvey ağabeyi şişman fırıncının ailesiyle sıkıntı yaşanmıştı.

Üvey ağabeyi şişman fırıncı cins bir adamdı. Kocaman, hantal bir mahlûktu, hep soluk soluğaydı ve kocaman bedeni ve kalın bacaklarındaki büyük, şiş şiş damarlar yüzünden artık fazla yürüyemiyordu. Gerçi artık yürümeye de çalışmıyordu. Makamına oturur, kalın değneğine yaslanır ve çalışan işçilerini izlerdi.

Tatillerde ve bazen de pazar günleri fırın arabasıyla dışarı çıkardı. Düzenli müşterilerinin her birini ziyaret eder ve her birine büyük, tatlı, üzümlü ekmeklerden bir tane verirdi. Her evin önünde ağır bedenini bir dolu inilti ve sızlamayla arabadan indirir; güzel hatları olan, siyah saçlı, yassı, munis yüzü, yağlı teriyle birlikte emeğinden duyduğu gurur ve âlicenap nezaketten ötürü parıldardı. Her evin sahanlığını büyük değneğinin yardımıyla geçer, evin âdetine göre mutfaktaki ya da salondaki en yakın sandalyeye gidip oraya soluk soluğa oturur, ardından evin hanımına ya da aşçıya çırağının uzattığı üzümlü alman ekmeğini takdim ederdi.

Anna hiçbir zaman onun müşterisi olmamıştı. Anna her zaman kentin başka bir tarafında oturmuştu ama adam bu fırıncı ziyaretlerinde onu hiçbir zaman atlamaz ve Anna'nın bayramlık ekmeğini her zaman kendi elleriyle verirdi.

Anna üvey ağabeyini pek severdi. Onu hiçbir zaman yeterince tanıyamamıştı, zira ağabeyi nadiren konuşurdu, hele hele kadınlarla çok daha az konuşurdu, ama Anna'nın gözünde dürüst, iyi ve nazik biriydi ve hiçbir zaman Anna'nın işlerine burnunu sokmaya çalışmamıştı. Ayrıca Anna üzümlü ekmekleri seviyordu, zira yazın o ve yardımcı kız her seferinde evin parasıyla ekmek almak zorunda kalmadan bu ekmeklerle karınlarını doyurabiliyorlardı.

Ama Anna'mız için üvey ağabeyinin evindeki diğer fertlerle olan ilişkisinde işler bu kadar basit değildi.

Üvey ağabeyinin ailesi o, karısı ve iki kızlarından oluşuyordu.

Anna üvey ağabeyinin karısını hiçbir zaman sevmemişti.

İki kızdan küçüğüne halası Anna'nın adı verilmişti.

Anna üvey ağabeyinin karısını hiçbir zaman sevmemişti. Bu kadın Anna'ya çok iyi davranmış, hiçbir zaman işlerine burnunu sokmamış, onu gördüğüne her zaman çok sevinmiş, onu hep güzel ağırlamış, ama ne yaptıysa iyi Anna'nın gözüne girmeyi başaramamıştı.

Anna'nın yeğenlerine karşı da gerçek bir sevgisi yoktu. Onları asla azarlamaz ya da kendi iyilikleri için yönlendirmeye çalışmazdı. Anna üvey ağabeyinin evinin işleyişine asla eleştiri yöneltmez ya da burnunu sokmazdı.

Bayan Federner güzel, feyizli bir kadındı, belki ruhunun derinliklerinde biraz sert ve soğuktu ama her zaman hoş, iyi ve nazik olmaya çalışırdı. Kızları iyi eğitim görmüştü, sessiz, laftan sözden anlayan, üstüne başına dikkat eden çocuklardı ama yine de bizim iyi Anna onları sevmezdi, annelerini de sevmezdi, hal ve hareketlerini de.

Anna arkadaşı dul Bayan Lehntman'la ilk kez bu evde tanışmıştı.

Federner'ler hiçbir zaman Anna'da, onun bu arkadaşına bağlılığında ve hem onunla hem de çocuklarıyla ilgilenmesinde yanlış bir şey görmemiş gibiydi. Bayan Lehntman ile Anna ve hisleri birleştiğinde, her nasılsa onların saldıramayacağı kadar büyük bir şey oluyordu. Ama Bayan Federner'de her şeyi karalayan bir akıl ve dil vardı. Elbette karayı daha fazla karalamak için değil de küçük bir kurum lekesini dağıtıp belirginleştirmek için. Bir şekilde Yüce Rabbin yüzünü bile sivilceli ve biraz kaba saba gösterebilirdi ve niyeti burnunu sokmak olmasa da arkadaşlarına hep böyle yapardı.

Bayan Lehntman söz konusu olduğunda Bayan Federner'in burnunu sokmak istemediği gerçekten de doğruydu ama Anna'nın Drehten'lerle arkadaşlığı apayrı bir mevzuydu.

Neden Bayan Drehten, bir biracıda başkalarının emrinde çalışan, her zaman çok içen ve tutumlu, düzgün bir alman erkeğine benzemeyen bir adamın fukara işçi karısı olan şu Bayan Drehten ve onun çirkin, acayip kızları ikide bir onun kocasının kız kardeşinden hediye alsındı; hele de kocası Anna'ya her zaman bu kadar iyi davranırken ve kızlardan biri onun adını taşırken, bu Drehten'lerin hepsi onun için elken ve onlardan bir hayır görmeyecekken? Anna'nın bunu yapması doğru değildi.

Bayan Federner bu tür şeyleri kocasının patlamaya yer arayan, dik başlı kız kardeşine doğrudan söylememesi gerektiğini gayet iyi biliyordu, ama hepsinin ne düşündüklerini Anna'nın hissedip görmesi için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu.

Bütün Drehten'leri, fakirliklerini, kocanın içkiciliğini, kendi dalgasında olan ve hep tembellik eden dört büyük oğlunu, Anna'nın yardımıyla giyinip iyi görünmeye çalışan tuhaf, çirkin kızlarını ve zavallı, zayıf, çalışkan, hastalıklı anneyi karalamak kolaydı, yüksek dozda aşağılayıcı acımayla onları iki paralık etmek çok kolaydı.

Anna bu saldırılara pek bir şey yapamıyordu, zira Bayan Federner sözünü hep şöyle bitiriyordu: "Ayrıca Anna, sen

onlara her zaman çok iyi davranıyorsun. Sen onlara her an yardım etmiyor olsan, nasıl ayakta dururlardı bilmiyorum, ama sen öyle iyisin ki Anna ve öyle şefkat dolu bir kalbin var ki, aynı ağabeyin gibisin, elinde ne var ne yoksa isteyen herkese veriyorsun, gerçi senin akraban olmayan kişilerin bunu kabul etmeleri de yeterince utanç verici ama neyse. Zavallı Bayan Drehten, o iyi bir kadın. Zavallı şey, ikide bir yabancılardan bir şeyler alması ve kocasının da hepsini içkiye yatırması feci zor olsa gerek. Anna, daha dün Bayan Lehntman'a dedim, ömrümde Bayan Drehten kadar üzüldüğüm başka biri olmadı ve senin her an onlara yardımcı olman çok iyi bir davranış."

Bütün bunlar, vaftiz kızına gelecek ayki doğum günü için altın saat ve zincir, ablasına da yeni bir ipek şemsiye demekti. Zavallı Anna, üstelik onları, bu akrabalarını çok sevmiyordu ve hayattaki tek akrabaları onlardı.

Bayan Lehntman bu saldırılara hiçbir zaman katılmazdı. Bayan Lehntman hal ve hareketlerinde dağınık ve özensizdi, ama kendi emelleri uğruna asla böyle şeylere bulaşmazdı ve Anna'ya onu diğer arkadaşlarından kıskanmayacak kadar güveniyordu.

Anna bütün bu süre zarfında Dr. Shonjen'le mutlu hayatını sürdürüyordu. Her gün çok yoğun olduğu bir zaman aralığı oluyordu. Yemek pişiriyor, para artırıyor, dikiş dikiyor, temizlik yapıyor ve azarlıyordu. Ve her gece mutlu olduğu bir zaman vardı, kendisinin çok ucuza aldığı güzel şeylerin ve Doktor için pişirdiği lezzetli yemeklerin beğenildiği o an. Akabinde Anna gün içinde olup bitenleri anlatırken Doktor dinler, kahkahalarla gülerdi.

Doktor da bu gidişatı oldukça sevmiş ve beş yıl içinde birkaç kez kendi inisiyatifiyle onun maaşına zam yapmıştı.

Anna sahip olduklarından memnun, doktorunun onun için yaptıklarına minnettardı.

Böylece Anna'nın hizmet edici ve verici hayatı, her biri kendine ait türlü türlü haz ve acılarla devam etti.

Küçük oğlanın evlat edinilmesi Anna'nın dul Bayan Lehntman'la olan arkadaşlığına son vermedi. Ortada çok vahim bir neden olmadıkça ne iyi Anna ne de umursamaz Bayan Lehntman birbirinden vazgeçerdi.

Bayan Lehntman, Anna'nın hayatındaki yegâne romantik parçaydı. Kişiliğindeki, hal ve hareketlerindeki belirgin bir cezbedici parıltı, Bayan Lehntman'ı diğer kadınların sevdiği bir kadın haline getiriyordu. Sonra bir de davranışlarında her zaman çok umursamaz olsa da cömert, iyi ve dürüsttü. Ayrıca Anna'ya olan güveni ve sevgisi başka hiçbir arkadaşına olmadığı kadar çoktu ve Anna da bunu her zaman fazlasıyla hissederdi.

Hayır, Anna Bayan Lehntman'dan vazgeçemezdi ve çok geçmeden Julia'nın küçük Johnny için doğru şeyleri yapması adına onlarla daha da meşgul olmaya başladı.

Ve şimdi Bayan Lehntman'ın aklında yeni tasarılar güçlü bir yer edinmeye başlamıştı ve Anna'nın bu planları dinleyip hayata geçirilmesinde ona yardımcı olması gerekiyordu.

Bayan Lehntman'ın işinde hiç değişmeyen, en çok sevdiği şey, başı belada olan genç kızların imdadına yetişip doğum yaptırmaktı. Onlara evlerine ya da işlerine geri dönene kadar evinde bakar, onlar da sonrasında bakım masraflarının karşılığı olan parayı yavaş yavaş öderlerdi.

Anna arkadaşına bunu yapabilmesi için yardım etmekten hiçbir zaman geri durmamıştı, zira rabıtalı yoksullardan her iyi kadın gibi, kızlara yardım eli uzatılmamasına içerlerdi; ama elbette gerçekten kötü olan kızlara değil, onları kınıyordu, kalbinde ve dilinde onlardan nefret ediyordu, onun kastettiği başı belada olan dürüst, rabıtalı, iyi, çalışkan, aptal kızlardı.

Anna bu tür kızlar için Bayan Lehntman'a para verip elinden gelen çabayı göstermeyi her zaman sevmişti.

Artık Bayan Lehntman kızlara evinde bakmak ve her şeyi büyük ölçekte yapmak için büyük bir eve çıkmanın para getireceğini düşünüyordu.

Anna ise bu plandan hoşlanmamıştı.

Anna davranışları bakımından asla gözü kara değildi. Biriktir, daha fazla biriktir ki paran olsun, onun bildiği tek düstur buydu.

Ama paranın iyi Anna'nın cebinde de durduğu yoktu.

O biriktirir, biriktirir, her zaman biriktirirdi ve sonra şurada burada, şu veya bu arkadaşa, başı darda olan birine veya keyfi yerinde olana, hastası olana, ölüsü olana, düğünü olana ya da gençleri mutlu etmeye derken, zar zor kazanıp biriktirdiği para hep uçar giderdi.

Anna Bayan Lehntman'ın çıkacağı büyük evin nasıl para getireceğini tam olarak anlayamıyordu. Bu kızlara baktığı küçük evde parasının karşılığını alamıyordu ve büyük bir evde para harcaması gereken çok daha fazla şey olacaktı.

Bu tür şeyleri çok net bir şekilde anlamak iyi Anna için zordu. Bir gün Lehntman'ların evine gitti. "Anna," dedi Bayan Lehntman, "kiralık olduğunu gördüğümüz şu köşedeki güzel büyük evi biliyorsun. Dün onu bir yıllığına kiraladım. İşimi sağlama almak için de önden birazını ödedim ve şimdi sen evi istediğin gibi elden geçirebilirsin. Evi kendinin bil, dilediğini yapabilirsin."

Anna artık çok geç olduğunu biliyordu. Yine de... "Ama Bayan Lehntman, başka bir eve çıkmayacağını söylemiştin, daha geçen hafta böyle demiştin. Ah Bayan Lehntman, bunu yapabileceğine hiç ihtimal vermemiştim."

Anna artık çok geç olduğunu gayet iyi biliyordu.

"Biliyorum Anna, ama öyle güzel bir evdi ki, bilirsin işte tam bize göreydi ve bakmak için gelen birileri daha vardı; biliyorsun sen de gayet uygun olduğunu söylemiştin ve ben tutmasaydım diğerleri tutacaktı, sana sormak istedim ama zaman yoktu ve gerçekten de Anna, çok fazla yardıma ihtiyacım yok, her şey yolunda gidecek, biliyorum. Sadece başlangıçta işlerin ucundan tutman ve evi elden geçirmen için yardımına ihtiyacım var, başka da bir ihtiyacım yok Anna,

her şeyin son derece yolunda gideceğini biliyorum. Bekle de gör Anna, hem benden sana izin, evi dilediğin gibi değiştir düzenle, eminim çok güzel hale getireceksin, bu tür şeylerden çok iyi anlıyorsun. Güzel bir yer olacak. Söylediklerimde haklı çıkmazsam, o zaman görüşürüz Anna."

Elbette Anna bu şey için parasını verdi, oysa bunun en iyi karar olduğuna inanmıyordu. Hayır, bu çok kötüydü. Bayan Lehntman asla buradan para kazanamayacaktı ve çekip çevirmesi de ona tuzluya patlayacaktı. Ama bizim zavallı Anna'mızın elinden ne gelirdi ki? Unutmayın, Bayan Lehntman, Anna'nın hayatındaki yegâne romantik parçaydı.

Anna'nın Bayan Lehntman'ın evinde yapılanları kontrol etme konusundaki gücü, Lily'nin küçük oğlu Johnny gelmeden önceki kadar büyük değildi. O şey Anna için bir yenilgi olmuştu. Sonuna kadar yürütülen bir kavga olmamıştı ama kazanan kesinlikle Bayan Lehntman'dı.

Anna'nın Bayan Lehntman'a ne kadar ihtiyacı varsa, Bayan Lehntman'ın da Anna'ya o kadar ihtiyacı vardı, ama Bayan Lehntman Anna'yı kaybetme riskini almaya daha hazırdı ve dolayısıyla iyi Anna'nın kontrol gücü her geçen gün daha da zayıfladı.

Arkadaşlıkta gücün her zaman aşağıya doğru inen bir eğrisi vardır. İnsanın yönetme kudreti, kazanmadığı bir an gelene kadar hep daha da yükselir ve insan gerçekten kaybetmese de zaferin kesin olmadığı andan itibaren, kişinin gücü yavaş yavaş azalır ve kuvvetli olmaktan çıkar. Sadece evlilik gibi sıkı bağlarda bu etki yıllar içinde artıp hep daha da güçlenebilir ve asla gerileme yaşamaz. Sadece hiçbir kaçış yolu olmadığında böyle olabilir.

Dostluk iyilikten beslenir. Araya her zaman bir kopuş ya da daha kuvvetli bir gücün girme tehlikesi vardır. Etki ancak birinin kesinlikle hiçbir zaman kopup gidemeyeceği durumda istikrarlı bir ilerleyişe dönüşebilir.

Anna, Bayan Lehntman'ı çok istiyordu, Bayan Lehntman'ın ise Anna'ya ihtiyacı vardı ama tutulacak başka yollar

her zaman bulunurdu ve eğer Anna bir kez vazgeçtiyse, bir kez daha vazgeçebilirdi, o halde neden Bayan Lehntman'ın gerçek bir korkusu olsundu ki?

Hayır, iyi Anna açıktan kavgaya girişmeyince daha güçlü olan o olmuştu. Artık Bayan Lehntman daha uzun süre direnebiliyordu. Anna'nın şefkatli bir kalbi olduğunu o da biliyordu. Anna gerçekten yardıma ihtiyaç duyan biri için elinden geleni yapmayı asla bırakamazdı. Zavallı Anna'nın hiçbir zaman hayır diyecek gücü olmamıştı.

Bir de şu vardı: Bayan Lehntman Anna'nın hayatındaki yegâne romantik parçaydı. Romantizm insan hayatının idealidir ve o kaybedildiğinde hayat çok yalnız yaşanır hale gelir.

Dolayısıyla iyi Anna bütün biriktirdiklerini bu ev için feda etti, oysa arkadaşı için doğru yolun bu olmadığını biliyordu.

Bir süre hepsi evin elden geçirilmesiyle uğraştı. Bu evin tadilat işleri Anna'nın bütün tasarruflarını kuruttu, zira Anna bir şeyi güzelleştirmeye başlamaya görsün, niyetlendiği amaç için olması gerektiği kadar iyi hale getirinceye dek peşini bırakamazdı.

Ne olduysa olmuş, evle gerçekten ilgilenen kişi artık Anna olmuştu. Artık mesele hallolduğundan, Bayan Lehntman heyecanını kaybetmiş görünüyordu, eve ilgisi kalmamıştı, kafası rahat değildi, hareketlerinde bir huzursuzluk vardı ve dikkati eskisinden bile daha dağınıktı. Evindeki herkese karşı iyi, nazikti ve neyin en iyi olduğunu düşünüyorlarsa, onu yapmalarına izin veriyordu.

Anna, Bayan Lehntman'ın aklında yepyeni bir şeyler olduğunu fark etmemiş değildi. Bayan Lehntman'ı bu kadar rahatsız eden şey neydi? Her şeyin Anna'nın kafasında olduğunu söyleyip duruyordu. Şu an hiçbir sıkıntısı yoktu. Herkes çok iyiydi ve yeni evde her şey çok güzeldi. Ama burada tamamen yanlış giden bir şey olduğu kesindi.

Anna bütün bunların büyük bir kısmını üvey ağabeyinin karısından, acı acı konuşan Bayan Federner'den işitmişti.

Yeni evdeki tozun toprağın, tadilat ve tefrişat işlerinin koşuşturmacası arasından, Bayan Lehntman'ın rahatsız zihninin arasından ve Bayan Federner'in esrarlı dokundurmalarıyla, Anna'nın gözünde bir adam, Bayan Lehntman'ın tanıdığı yeni bir doktor belirdi.

Anna bu adamla hiç tanışmamıştı, ama artık onun adını çok sık duyuyordu. Arkadaşı dul Bayan Lehntman'dan değil ama. Bayan Lehntman'ın bu adamı Anna'nın o esnada sır perdesini kesinkes aralayacak takati bulamadığı bir gizem haline getirdiğini biliyordu.

Bayan Federner her zaman kötü imalarda ve nahoş dokundurmalarda bulunuyordu. İyi kalpli Bayan Drehten bile bundan bahsetmişti.

Bayan Lehntman yeni doktordan pek fazla bahsetmiyordu. Bu durum müthiş gizemli ve nahoş olmasının yanı sıra, iyi Anna'mızın katlanamayacağı kadar da zordu.

Anna'nın sıkıntıları üst üste gelmişti.

Burada, Bayan Lehntman'ın evinde kasvetli, yüzü sirke satan, gizemli ve belki de kötü bir adam, bir karaltı gibi tezahür etmişti. Dr. Shonjen'in evindeyse doktorun bir kadına ilgi duyduğuna dair işaretler belirmeye başlamıştı.

Bayan Federner zavallı Anna'ya bunu da sık sık anlatıyordu. Doktor yakında kesin evlenecekti, bu aralar Bay Weingartner'in evine gitmekten çok hoşlanıyordu, orada doktoru seven bir kız vardı ve bunu herkes biliyordu.

O günlerde üvey ağabeyinin evindeki oturma odası Anna'nın işkencehanesi olmuştu. Beterin de beteri, üvey yengesinin sözlerinde haklılık payı olmasıydı. Doktor kesinlikle evlenecek gibi duruyordu ve Bayan Lehntman çok tuhaf davranıyordu.

Zavallı Anna. Karanlık günlerdi bunlar ve daha başına gelecek vardı.

Önce Doktor'la olan sıkıntısı baş gösterdi. Doktor'un nişanlandığı ve yakında evleneceği doğruydu. Anna'ya bizzat o söylemişti.

İyi Anna şimdi ne yapacaktı? Dr. Shonjen elbette onun kalmasını istiyordu. Anna bütün bu sıkıntılardan ötürü çok üzgündü. Burada, doktorun evinde, o evlendiğinde durumun kötü olacağını biliyordu, ama dik durup arkasına bakmadan gidecek takati yoktu. En sonunda deneyeceğini söyledi ve kaldı.

Doktor çok geçmeden evlendi. Anna evi tertemiz yapıp güzelleştirdi ve artık gerçekten kalabileceğini umuyordu. Ama bu da uzun sürmedi.

Bayan Shonjen mağrur, nahoş bir kadındı. Sürekli hizmet edilsin, üzerine titrensin istiyordu ve hizmetçilere asla teşekkür ederim bile demiyordu. Çok geçmeden doktorun bütün emektarları işten ayrıldı. Anna doktora gidip durumu izah etti. Bütün hizmetçilerin doktorun yeni karısı hakkında ne düşündüğünü anlattı. Anna ona hüzünlü bir elveda dedi ve ayrıldı.

Anna şimdi ne yapacağını hiç bilmiyordu. Curden'a, sevgili Bayan Mary Wadsmith'in yanına gidebilirdi, ikide bir ona ne kadar ihtiyacı olduğunu yazıp duruyordu nasılsa, ama Anna, Bayan Jane'in kendi işlerine burnunu sokmasından hâlâ korkuyordu. Ama bir de şu vardı, orası bu aralar daima nahoş bir vaziyette olsa da Anna henüz Bridgepoint'ten ve Bayan Lehntman'dan kopup gidemezdi.

Anna Doktor'un arkadaşlarından biri aracılığıyla Bayan Mathilda'nın adını duymuştu. Anna bir "Bayan Mathilda" için çalışmaya çok şüpheyle yaklaşıyordu. Artık bir kadın için çalışmanın iyi olacağını düşünmüyordu. Bayan Mary'yle çok iyi anlaşmıştı ama çoğu kadınla aynı uyumu yakalayacağını düşünmüyordu.

Birçok kadın burnunu her işe sokardı.

Anna, Bayan Mathilda'nın kocaman, iriyarı bir kadın olduğunu duymuştu, belki Bayan Mary kadar kocaman değildi, ama yine de kocamandı ve iyi Anna'nın gözünde böylesi daha makbuldü. Zayıf, ufak tefek, hareketli olan, her an etrafı kolaçan edip her işe karışanları sevmiyordu.

Anna artık kendisi için neyin en iyi olduğuna karar veremiyordu. Dikiş dikip geçimini bu yolla sağlayabilirdi, ama bu tür işleri de pek sevmiyordu.

Bayan Lehntman, Bayan Mathilda'nın yanına girmesi için ısrar etti. Anna'nın orada daha rahat olacağına emindi. İyi Anna ise bilemiyordu.

"Peki Anna," dedi Bayan Lehntman, "ben sana ne yapacağımızı söyleyeyim. Beraber şu falcı kadına gideceğiz, belki o bize senin için şu an en iyi yolun hangisi olduğunu gösterecek bir şeyler söyler."

Fal bakan bir kadına gitmek çok kötüydü. Anna Güney Almanyalı koyu bir Katolik'ti ve kiliselerdeki alman papazlar her zaman bu tür şeyler yapmanın kötü olduğunu söylerdi. Ama iyi Anna başka ne yapabilirdi ki? Kafası çok karışık, canı da çok sıkkındı ve tamamen yanlış giden bu hayattan gına gelmişti, oysa elinden gelenin en iyisini yapmak için gerçekten çok çabalamıştı. "Pekâlâ Bayan Lehntman," dedi Anna en sonunda, "sanırım seninle oraya geleceğim."

Fal bakan bu kadın bir medyumdu. Kentin aşağı mahallelerinden birinde bir evi vardı. Bayan Lehntman ile iyi Anna ona gittiler.

Onlara kapıyı bizzat medyum açtı. Dağınık, pasaklı, pejmürde kılıklı bir kadındı, insanı ikna eden, bilinçli ve kucaklayıcı bir tarzı ve çok yağlı saçları vardı.

Kadın onları eve buyur etti.

Sokak kapısı doğrudan salona açılıyordu, güneyin küçük evlerinde böyledir. Salonda kalın, çiçek desenli bir halı seriliydi. Oda, hepsi de el yapımı olan pis şeylerle doluydu. Bazıları duvara asılı, bazıları koltukların üzerinde ve sandalyelerin arkalarında, bazıları da masaların ve fakir insanların sevdiği etajerlerin üzerindeydi. Ve her yerde kırılacak küçük şeyler vardı. Bu küçük şeylerden birçoğu kırıktı, ev havasız, basıktı ve temiz değildi.

Hiçbir medyum iş için salonunu kullanmaz. Onlar her zaman yemek odasında transa geçer.

Bütün bu evlerde yemek odası kışın oturma odası olarak kullanılır. Ortada süslü yün kumaşla örtülmüş yuvarlak bir masa vardı, örtünün üstü sayısız yemekten hatıra yağlarla kaplıydı, zira her seferinde örtüyü kaldırmak gerekse de bir muşamba sermektense örtüyü öylece bırakmak daha kolaydır. Kapitone sandalyeler koyu, aşınmış ve kirliydi. Halı, masadan düşen yemek artıkları, ayakkabılardan bulaşan kir pas ve zamanla yerleşen tozla renk atmıştı. Yeşile çalan kasvetli duvar kâğıtları dumandan ötürü iç karartıcı pis bir griye dönmüş ve soğan ile iri et parçalarından yapılmış çorbanın kokusu her yere yayılmıştı.

Medyum ne istediklerini öğrendikten sonra Bayan Lehntman ile bizim Anna'yı bu yemek odasına buyur etti. Üçü birden masanın etrafına oturdular ve ardından medyum transa geçti.

Medyum önce gözlerini kapadı, sonra kocaman açtı ama gözlerinin feri sönmüştü. Birkaç kere derin derin nefes aldı, birkaç kez nefesi kesildi ve güçlükle yutkundu. Arada bir elini arkaya doğru sallıyordu ve yeknesak, yavaş bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Görüyorum—görüyorum—üşüşmeyin öyle üstüme—görüyorum—görüyorum—bir sürü şekil—üşüşmeyin öyle üstüme—görüyorum—görüyorum—aklında bir şey var senin—bunu şu an yapmak isteyip istemediğini bilmiyorsun. Görüyorum—görüyorum—üşüşmeyin öyle üstüme—görüyorum—görüyorum—emin değilsin—görüyorum—görüyorum—etrafında ağaçlar olan bir ev—karanlık—akşam olmuş—görüyorum—görüyorum—eve giriyorsun sen—görüyorum—çıktığını görüyorum—her şey güzel olacak—git ve bunu yap—emin olmadığın o şeyi yap—her şey yoluna girecek—en iyisi bu ve şimdi yapmalısın bunu."

Durdu, derin derin yutkundu, gözleri eski haline geldi, boğazında bir şey düğümlenir gibi oldu ve ardından eski perişan, yavan haline geri döndü.

"Ruhun sana söylediklerinden istediğini aldın mı?" diye sordu kadın. Bayan Lehntman evet cevabını verdi, arkadaşının öğrenmeyi çok istediği şey tam da buydu. Anna ise hurafeler yüzünden, iyi papazından korktuğundan ve tüm bu kirden, yağdan iğrendiğinden bu evde rahatsızdı, ama kendisi için yapılacak en iyi şeyin ne olduğunu artık bildiğinden bir hayli rahatlamıştı.

Anna kadına emeğinin karşılığı olan ödemeyi yaptı ve ardından oradan ayrıldılar.

"Ya Anna, ben sana böyle olması gerektiğini söylememiş miydim? Bak ruh da öyle söylüyor. Bayan Mathilda'nın yanında çalışmalısın, yapacağın en iyi şeyin bu olduğunu söylemiştim. Bu akşamdan tezi yok gidip nerede yaşadığına bakalım. Memnunsun değil mi Anna, seni bu yere getirdiğim ve artık ne yapman gerektiğini bildiğin için?"

Bayan Lehntman ile Anna o akşam Bayan Mathilda'yı görmeye gittiler. Bayan Mathilda etrafında ağaçların olduğu bir evde yaşayan bir arkadaşında kalıyordu. Bayan Mathilda'nın kendisi orada değildi, dolayısıyla Anna'yla konuşamadı.

Eğer tüm bunlar, tıpkı o gün kadının dediği gibi, akşam olmasaydı ve o kadar karanlık olmasaydı ve bu evin etrafı ağaçlarla kaplı olmasaydı ve Anna'nın içeri girmesiyle çıkması bir olmasaydı, her şey medyumun dediği gibi gerçekleşmiş olmasaydı, iyi Anna asla Bayan Mathilda'nın yanında çalışmaya başlamazdı.

Anna, Bayan Mathilda'yı görmemiş, onun yerine konuşan arkadaşından da hazzetmemişti.

Bu arkadaşı koyu tenli, tatlı, nazik, anaç bir kadındı, kendi işlerinde memnun edilmesi çok kolaydı ve hizmetçilere çok iyi davranırdı, ama genç arkadaşı umursamaz Bayan Mathilda adına konuşurken çok dikkatli şekilde ölçüp biçmeli, her şeyin sorunsuz olduğundan ve Anna'nın elinden gelenin en iyisini yapacağından emin olmalıydı. Anna'ya

iş yapma tarzını, niyetlerini, ne kadar harcayacağını ve ne kadar sıklıkla dışarı çıkacağını ve çamaşır, bulaşık, yemek, dikiş işlerini üstlenip üstlenmeyeceğini sordu.

İyi Anna ya sabır çekip dişini sıktı ve doğru düzgün cevap bile vermedi. Bayan Lehntman durumu epey iyi idare etti.

İyi Anna duygularına hâkim olamayıp gocunmuştu ve Bayan Mathilda'nın arkadaşı da onun bu işe uygun olduğunu düşünmüyordu.

Gelgelelim Bayan Mathilda hemen başlasın istiyordu ve Anna'ya gelince, medyumun böyle olması gerektiğini söylediğini biliyordu. Bayan Lehntman da emindi ve Anna'nın şu anda yapacağı en iyi şeyin bu olduğunu bildiğini söylüyordu. Hasılı, Anna en sonunda Bayan Mathilda'ya haber yolladı ve eğer istiyorsa, işi deneyebileceğini söyledi.

Böylece Anna, Bayan Mathilda'nın yanında yeni bir hayata başladı.

Anna, Bayan Mathilda'nın yaşayacağı kırmızı tuğlalı küçük evi elden geçirdi ve çok güzel, temiz, iç açıcı hale getirdi. Köpeği Baby'yi ve papağanını getirdi. Yanında ikinci kız olarak Lizzie'yi işe aldı ve kısa süre sonra herkes halinden memnundu. Papağan haricinde tabii, zira Bayan Mathilda onun bağırış çağırışından hoşlanmıyordu. Baby tamamdı da papağan sıkıntıydı. Ama zaten Anna da papağanı hiçbir zaman gerçekten sevmemişti ve bu yüzden papağanı Drehten kızlarına verdi.

Anna'nın Bayan Mathilda'nın yanında gerçekten huzurlu ve memnun olabilmesi için, iyi alman papazına yaptığı şeyi anlatması ve şu an ne kadar kötü hissettiğini, bir daha asla böyle bir şey yapmayacağını söylemesi gerekiyordu.

Anna gerçekten bütün benliğiyle inançlı biriydi. Kaderinde hiçbir zaman inançlı insanlarla yaşamak olmamıştı ama bu onu asla endişelendirmemişti. Onlar için hep olması gerektiği gibi dua etmişti ve onların iyi insanlar olduklarına adı gibi emindi. Doktor şüpheleriyle ona takılmaktan hoşlanır-

dı, Bayan Mathilda da severdi bunu yapmayı ama Anna kilisenin hoşgörü ruhuyla, hiçbir zaman böyle şeyler yapmanın onlar için kötü olduğunu düşünmemişti.

Anna işlerin neden yolunda gitmediğini anlamakta her zaman zorlanırdı. Bazen gözlükleri kırılırdı ve buradan, kiliseye karşı vecibelerini gerektiği şekilde yerine getirmediği sonucunu çıkarırdı.

Bazen o kadar çok çalışırdı ki ayine gidemezdi. O zamanlarda hep bir şeyler olurdu. Anna çatmaya yer arardı, ne yapacağını bilmez, aklı başından giderdi. Herkes mağdur olur ve sonra gözlükleri kırılırdı. Bu durum her zaman çok kötüydü, çünkü gözlükleri tamir ettirmek çok pahalıydı. Yine de bu durum bir şekilde Anna'nın sıkıntılarını dindirirdi, çünkü bütün bunların kendisi kötü olduğu için yaşandığını bilirdi. Kendisi azarlarına devam edebildiği sürece bütün yaşananlar o düşüncesiz, umursamaz dünyanın kötülükleri yüzündendi, ama gözlükleri kırılınca gerçeği görürdü. Demek ki kötü olan bizzat kendisiydi.

Hayır, yapması gerektiği şekilde davranmamanın Anna için hiçbir yararı yoktu, zira o zaman işler hep ters gidiyor ve sonunda toparlamak pahalıya mal oluyordu; Anna için katlanması en zor şey de buydu.

Anna hemen her zaman vecibelerini yerine getirirdi. Gerektiği her durumda günah çıkarır ve dinini başkalarına anlatırdı. Elbette insanları onların iyiliği için aldattığında ya da bir şeyi başkasından biraz daha ucuza almaya çalıştığında bunu pedere söylemezdi.

Anna bu tür hikâyeleri doktora ve daha sonra kıymetlisi Bayan Mathilda'ya anlattığında, böyle böyle söyledim diye açıklarken gözleri hep neşeyle, keyifle parıldardı ve artık pedere anlatmasına gerek kalmazdı, zira gerçekte bir günah işlememiş olurdu.

Ama Anna falcıya gitmenin gerçekten kötü olduğunu biliyordu. Pedere bunun olduğu gibi anlatılması ve kefaretinin ödenmesi gerekiyordu.

Anna bunu yaptı ve artık yeni hayatı başlamıştı, Bayan Mathilda'ya ve diğerlerine yapmaları gerekenleri yaptırıyordu.

Evet, Bayan Mathilda'yla ilgilendiği dönem, iyi Anna'nın çok çalışmakla geçen zorlu hayatının en mutlu günleriydi.

Bayan Mathilda'nın yanında her şeyi Anna yapıyordu. Kıyafetler, ev, şapkalar, onun neyi ne zaman giyeceği ve yapması gereken en iyi şeyin ne olduğu ve ne zaman yapılacağı. Bayan Mathilda'nın Anna'nın ellerine teslim etmeyeceği ve yapmasından memnun olmayacağı hiçbir şey yoktu.

Anna azarlıyor, yemek pişiriyor, dikiş dikiyor ve o kadar iyi tasarruf ediyordu ki Bayan Mathilda'ya harcayacak epey para kalıyordu; Anna'yla diğer kıza yapacak bir sürü iş çıkaran şeyler satın alıyor ve Anna da Bayan Mathilda'yı sürekli azarladığından ona yine iş çıkmış oluyordu. Ama Anna bütün azarlamalarına karşın, kıymetlisi Bayan Mathilda'nın bilgisi ve çok sayıdaki mal mülküyle büyük gurur duyuyor ve iyi Anna tanıdığı herkese bunu her zaman anlatıyordu.

Evet, Anna için bunlar hayatının en mutlu günleriydi, her ne kadar arkadaşlarıyla ilgili büyük üzüntüleri olmuşsa da. Ama bu üzüntüler Anna'yı artık önceki yıllarda olduğu kadar incitmiyordu.

Bayan Mathilda, iyi Anna'nın hayatındaki romantik parça değildi ama Anna ona öyle güçlü bir muhabbet besliyordu ki bu onun hayatını neredeyse tamamen dolduruyordu.

Bayan Mathilda'yla hayatının bu kadar mutlu olması iyi Anna için güzeldi, zira o günlerde Bayan Lehntman tamamen kötüleşmişti. Giderek daha yakından tanıdığı doktor gizemli olmanın yanı sıra kesinlikle kötü de bir adamdı ve dul ebe Bayan Lehntman'a sözü geçiyordu.

Anna Bayan Lehntman'ı artık neredeyse hiç görmüyordu.

Bayan Lehntman biraz daha borç para almış ve ardından hepsine karşılık Anna'ya bir senet vermişti ve sonrasında Anna onu bir daha görmemişti. Anna artık Lehntman'lara gitmeyi tamamen bırakmıştı. Uzun, sakar, iyi, sarışın, aptal

kızı Julia ise Anna'yı sık sık ziyarete geliyor, ama annesi hakkında çok az şey anlatabiliyordu.

Bayan Lehntman'ın durumunun artık tamamen kötüye gittiği neredeyse kesin gibiydi. Bu iyi Anna için çok üzücü bir durumdu ama artık Bayan Mathilda onun için bu kadar önemli olmasaydı daha da üzücü olurdu.

Bayan Lehntman'ın durumu giderek kötüleşti. Doktor, şu gizemli ve kötü adam yapılması doğru olmayan şeyler yaparak başını belaya soktu.

Bayan Lehntman da bu işin içindeydi.

Bundan daha kötüsü olamazdı, ama hem doktor hem de Bayan Lehntman sonunda bu vartayı sağ salim atlattılar.

Bayan Lehntman'ın haline herkes çok üzülüyordu. Bu doktorla tanışmadan önce gerçekten iyi bir kadındı ve şimdi bile kesinlikle gerçekten kötü olduğu söylenemezdi.

Anna birkaç yıldır arkadaşının yüzünü bile görmemişti.

Ama Anna her zaman arkadaş olacak yeni insanlar bulurdu, bu insanlar ki yoksullarda görülen bir nezaketle Anna'nın biriktirdiklerini bir güzel harcar, sonra da ödeme yerine vaatlerde bulunurlardı. Anna aslında bu insanların iyi olacağını hiçbir zaman gerçekten düşünmemişti ama yapmaları gerekenleri yapmadıklarında, borç olarak verdiği parayı ona geri ödemediklerinde ve onun ilgisine zerrece layık görünmediklerinde, işte o zaman Anna'nın dünyaya hıncı artıyordu.

Hayır, kendileri için doğru davranış tarzının ne olduğuna dair hiçbirinin en ufak bir fikri bile yoktu. Bu yüzden Anna çaresizce tekrarlardı.

Yoksullar sahip oldukları şeyler konusunda cömerttir. Ellerinde avuçlarında ne varsa her zaman verirler, ama bu alma-verme onların gözünde veren kişiye hediyeden ötürü borçlu olduklarına dair herhangi bir his uyandırmaz.

Anna gibi tutumlu bir alman bile bütün biriktirdiklerini vermeye hazırdı, dolayısıyla da hastalansa ya da yaşlandı-

ğında çalışamaz hale gelse, kendisine bakacak kadar parasının olup olmayacağından emin değildi. Biriktirirsen biriktirdiğin paran sende kalır lafı ancak biriktirme zamanı için doğruydu; tutumlu bir alman olan Anna için bile. O paraya yaşlılıkta sahip olmanın kesin bir yolu yoktu, zira insanın biriktirdiklerine sahip çıkma sürecine asla güvenilemezdi çünkü her zaman bir bankada yabancıların elinde ya da bir dostun yatırımlarında olmak zorundaydı.

Dolayısıyla bir gün çalışan kesimdeki yoksullardan bazılarının imdadına yetişmek gerektiğinde, birazcık birikmişi olan bir kadının onlara hayır demesinin mümkünatı yoktu.

Bu yüzden iyi Anna arkadaşlarına ve yabancılara, çocuklara, kedilere ve köpeklere, ondan ilgi bekleyen ya da ilgiye muhtaç görünen her şeye varını yoğunu verirdi.

Anna hemen köşe başında yaşayan ve ne hikmetse iki yakası bir türlü bir araya gelmeyen berber ile karısına işte bu şekilde yardım etmeye başlamıştı. Çok çalışıyorlardı, tutumlu insanlardı, ahlaksızlıkları yoktu, ama berber para kazanmayı bir türlü beceremeyenlerden biriydi. Kimse ona borcunu ödemezdi. Ne zaman iyi bir iş fırsatı doğsa hastalanırdı ve iş yatardı. Başının beladan kurtulamaması onun kabahati değildi ama hiçbir zaman da işleri yoluna koyacak gibi görünmüyordu.

Karısı sarışın, ince, soluk benizli, ufak tefek bir alman kadındı, çocuklarını çok zor doğurmuştu ve erkenden, üstelik sonunda hasta düşünceye kadar çalışmaya başlamıştı. Onun da işleri hep ters giderdi.

İkisinin de her an yardıma ve sabır gösterilmeye ihtiyacı vardı ve iyi Anna onlardan bu iki şeyi hiçbir zaman esirgemiyordu.

İyi Anna'nın yardımına ihtiyacı olan bir diğer kadın ise başkalarına iyilik yaptığı için başı beladan kurtulmayan biriydi.

Bu kadının kocasının erkek kardeşi çok iyi biriydi ve veremden ötürü gittikçe daha da hasta düşen bir Bohem-

yalının olduğu bir dükkânda çalışıyordu. Bu adam o kadar kötüleşmişti ki işini yapamaz hale gelmişti, ama hastaneye yatacak kadar da hasta değildi. O yüzden bu kadın, adamı kendi evlerine aldı. Nazik bir adam değildi, kadına bütün bu yaptıklarından ötürü müteşekkir hiç değildi. Kadının iki çocuğuna ters davranıyor ve kadının evinde sürekli maraza çıkarıyordu. Doktor çok şey yemesi gerektiğini söylemişti ve kadın ile kocasının erkek kardeşi bunları tedarik etmişti.

Bu kadının baktığı adamla ne arkadaşlığı, ne ona karşı bir sevgisi, ne de bir muhabbeti vardı, hemşerisi ya da hısım akrabası da değildi ama yoksullarda görülen nezaketle bu kadın varını yoğunu verdi ve evini iğrenç bir yer haline getirdi, üstelik bu yardımdan ötürü minnettar bile olmayan bir adam için.

Sonra elbette kadın kendi başını belaya soktu. Kocasının erkek kardeşi artık evliydi. Kocası işini kaybetmişti. Kadın kirayı ödeyemeyecek durumdaydı. İmdada yetişen iyi Anna'nın birikimleri oldu.

İşte böyle devam etti gitti. Bazen küçük bir kızın, bazen büyük bir kızın başı sıkışıyordu ve Anna bunu duyar duymaz onlara bir yer bulmalarında yardımcı oluyordu.

Anna sokak köpeklerine ve kedilerine de yuva bulana kadar bakıyordu. Yeni sahiplerin hayvanlara iyi muamele edip etmeyeceğini her zaman dikkatle öğreniyordu.

Sokakta kalmış bütün bu mahlûkattan sadece küçük Peter ile neşeli küçük Rags'ten ayrılmaya Anna'nın gönlü elvermemişti. Bu ikisi iyi Anna'nın Bayan Mathilda'sının ev ahalisinin bir parçası oldular.

Peter tam bir faydasızdı, salak, ahmak, el üstünde tutulan, ödlek bir erkekti. İlginçtir, duvarın öte tarafında bir köpek olduğunda arka bahçede bir yukarı bir aşağı koşturup duvara havlayıp zıplardı ama küçücük bir köpek duvarı aşıp içeri girerek Peter'a şöyle bir bakış atacak olsa, Peter Anna'sına sığınır ve etekleri altına gizlenirdi.

Peter alt katta tek başına bırakıldığında havlardı. "Yapayalnızım," diye mızıldanırdı ve o zaman iyi Anna'nın gelip onu yukarı çıkarması gerekirdi. Bir keresinde Anna birkaç gece yakınlardaki bir evde kaldığında Peter'ı yol boyu taşıması gerekmişti, zira Peter kendisini evinin dışında sokaklarda bulunca korkmuştu. Peter iri bir hayvandı ve orada öylece oturup ulumuş, iyi Anna da yol boyu onu kollarında taşımıştı. Ödleğin tekiydi bu Peter, ama kibar, hoş gözleri ve çoban köpeği gibi güzel bir kafası vardı; çok tüylüydü ve yıkandığında beyaz tüylerinin güzelliği ortaya çıkıyordu. Üstelik Peter asla yoldan çıkmazdı ve okşandığında güzel gözleriyle bakıp mutlu olurdu, yanından ayrıldığınızda sizi unuturdu ve ne zaman bir gürültü duysa havlardı.

Peter küçük bir yavruyken, bir gece bahçeye bırakılmıştı ve Anna'nın onun kökeni hakkında bildiği bundan ibaretti. İyi Anna onu çok severdi ve iyi bir alman annenin oğlunu her zaman şımartacağı gibi o da onu şımartırdı.

Küçük Rags ise tıyneti bakımından çok farklıydı. Deli dolu bir hayvandı, tüy yumağıydı ve toprak rengiydi; ikide bir havaya zıplar, sonra gerisingeri yere iner, salak Peter'ın altından geçip çoğu zaman dosdoğru ağırbaşlı, şişman, kör, uykucu Baby'ye çarpar ve ardından delice koşuşturarak bir sokak kedisinin peşine düşerdi.

Rags küçük, sevimli, neşeli bir şeydi. İyi Anna onu çok severdi, ama hiçbir zaman yakışıklı, ödlek, şapşal delikanlısı Peter'ı sevdiği kadar güçlü bir sevgiyle sevmemişti.

Baby onun mazide kalmış hayatının köpeğiydi ve Anna'ya geçmişteki sevgisinin eski bağlarıyla tutunmuştu. Peter şımartılmış, yakışıklı genç adamdı, ömrünün ortalarındaydı, Rags ise her zaman oyuncak gibi bir şeydi. Anna onu severdi sevmesine ama asla kalbinin derinlerinde bir yeri yoktu. Rags bir gün başıboş dolaşırken bir şekilde buraya düşmüş ve ona çarçabuk bir yuva bulunamayınca olduğu yerde kalmıştı.

Mutfakta hep beraber çok mutlu bir aile olmuşlardı: İyi Anna, Sally, ihtiyar Baby, genç Peter ve neşeli küçük Rags.

Papağan Anna'nın hayatından çıkıp gitmişti. Zaten Anna onu hiçbir zaman gerçekten sevmemişti ve şimdi Drehten'leri ziyaret ettiğinde bile onu sormak neredeyse hiç aklına gelmiyordu.

Bayan Drehten, Anna'nın pazar günleri hiç sektirmeden gittiği arkadaşıydı. Dul Bayan Lehntman'dan aldığı gibi Bayan Drehten'den tavsiye almazdı, zira Bayan Drehten hiçbir zaman etkilemek ya da yönlendirmek gibi bir derdi olmayan, mutedil, bitkin, kavgadan uzak duran biriydi. Ama bu iki bitkin alman işçi kadın, dünya için, onun hüznü ve ahlaksız işleyiş tarzı için birlikte karalar bağlayabilirdi. Bayan Drehten insanın neler çekebileceğini çok iyi bilirdi.

O günlerde Drehten'lerde işler pek iyi gitmiyordu. Çocukların hepsi iyiydi ama babanın asabiyeti ve harcamaları işlerin olması gerektiği gibi gitmesini engelliyordu.

Zavallı Bayan Drehten'in tümör sorunu hâlâ sıkıntı kaynağıydı. Artık neredeyse hiç çalışamıyordu. Bayan Drehten kocaman, bitkin, sabırlı bir alman kadınıydı; yumuşak, çizgili, sarı-kahverengi bir yüzü ve itaat ettiği bir alman koca ile doğurup büyüttüğü birçok metanetli kız ve oğlan çocuktan, her zaman ayaklarının üzerinde durup hiçbir sıkıntısına çare bulamamış olmaktan gelen bakışları vardı.

Bayan Drehten hep daha kötüye gidiyordu ve şu anda doktor tümörü almanın en iyi seçenek olduğunu düşünüyordu.

Bayan Drehten'i tedavi eden artık Dr. Shonjen değildi. Hepsi de artık hepsinin tanıdığı iyi, yaşlı bir alman doktora gidiyordu.

"Görüyorsunuz Bayan Mathilda," dedi Anna, "artık alman hastaların hiçbiri Doktor'a gitmiyor. Ben onun yanında dayanabildiğim son ana kadar kaldım, ama şimdi şehirde yoksulların gidemeyeceği kadar uzağa taşındı ve karısı da

kabarıp duruyor, her zaman sırf gösteriş olsun diye müthiş para harcıyor, dolayısıyla adam artık biz yoksullara doğru düzgün bakamıyor. Zavallı adam, artık sürekli para kazanmayı düşünmek zorunda. Doktor'a çok üzülüyorum Bayan Mathilda, ama Bayan Drehten'in başı dara düştüğünde kadını rezilce boşladı, bu yüzden artık onunla hiç görüşmüyorum. Doktor Herman ise iyi, dürüst bir alman doktor, asla böyle şeyler yapmaz ve Bayan Mathilda, Bayan Drehten ameliyat için hastaneye yatmadan önce yarın sizi görmeye gelecek. Önce sizinle konuşmadan giderse içi rahat etmeyecekmiş."

Anna'nın bütün arkadaşları, iyi Anna'nın kıymetlisi Bayan Mathilda'ya saygı duyardı. Bunu yapmasalar iyi Anna'yla nasıl arkadaş kalabilirlerdi ki? Bayan Mathilda aslında onları nadiren görürdü ama onlar her zaman Anna'sı aracılığıyla çiçekler ve hayranlık duyguları göndermeyi eksik etmezlerdi. Anna ara sıra onlardan birini kolundan tutup tavsiye alsın diye Bayan Mathilda'ya getirirdi.

Yoksul insanların kendilerinden üstün, dost canlısı insanlardan, kitap okuyan ve iyi olan insanlardan tavsiye almayı sevmesi harikuladedir.

Bayan Mathilda, Bayan Drehten'le görüştü ve ona ameliyat için hastaneye yatacak olmasından memnuniyet duyduğunu, zira bunun kendisi açısından en iyisi olduğunu söyledi ve böylece Bayan Drehten'in yüreğine su serpti.

Bayan Drehten'in tümörü güzelce temizlendi. Bayan Drehten bir daha hiçbir zaman gerçekten iyi olmadı, ama işlerini birazcık daha iyi yapabiliyor, çok fazla yorulmadan ayakta durabiliyordu.

İşte Anna'nın hayatı bu şekilde sürüp gitti, Bayan Mathilda'yla, onun bütün kıyafetleriyle ve eşyalarıyla ilgileniyor ve ondan yardım isteyen ya da yardımına muhtaç görünen herkese iyi davranıyordu.

Artık Anna yavaş yavaş Bayan Lehntman'la buzları eritmeye başlamıştı. Asla eskisi gibi olamazlardı. Bayan Lehnt-

man bir daha asla iyi Anna'nın hayatındaki romantik parça olamazdı ama yeniden arkadaş olabilirlerdi ve Anna bütün Lehntman'lara zor günlerinde yardım edebilirdi. Bu da yavaş yavaş oldu.

Bayan Lehntman, bütün sıkıntılarının sebebi olan kötü ve gizemli adamı artık terk etmişti. Tuttuğu büyük evi de bırakmıştı. Yaşadığı sıkıntıdan bu yana işleri çok durgundu. Yine de gayet iyi idare ediyordu. İyi Anna'ya borcunu ödemekten bahsetmeye başlamıştı. Ne var ki işler o raddeye gelmedi.

Anna artık Bayan Lehntman'ı epeyce görüyordu. Bayan Lehntman'ın canlı, siyah kıvırcık saçlarına yer yer aklar düşmüştü. Esmer, dolgun, hoş görünümlü çehresi sıkı çizgilerini kaybedip sarkmıştı ve biraz da bitkin görünüyordu. Şişmanlamıştı ve kıyafetleri üzerinde çok hoş durmuyordu. Tavırları her zamanki gibi mülayimdi, dikkati ise her zamanki gibi alabildiğine dağınıktı, ama her seferinde yakında bir tehlike olabilir korkusuyla davranışlarına bir huzursuzluk, korku ve belirsizlik hâkimdi.

İyi Anna'ya geçmişteki hayatıyla ilgili tek kelime etmemişti, ama yaşadıklarının onu hâlâ rahatsız ettiği ve tamamen özgür bırakmadığı çok açık bir şekilde görülebiliyordu.

Bu iyi kadına, zira Bayan Lehntman gerçekten iyi bir kadındı, tüm bunlar zor gelmişti; bu alman kadın için herkesin bildiği ve yanlış olduğunu düşündüğü şeyi yapmak çok zordu. Bayan Lehntman güçlüydü, cesaret sahibiydi, ama dayanmak çok zor olmuştu. İyi Anna bile onunla serbestçe konuşmamıştı. Bayan Lehntman'ın meselesinde bir gizem ve bunalım hep kaldı.

Şimdi de sarışın, aptal, beceriksiz kızı Julia'nın başı beladaydı. Annesinin onunla hiç ilgilenmediği yıllarda, Julia şehir merkezindeki dükkânların birinde tezgâhtarlık yapan genç bir çocukla takılmıştı. Düzgün, renksiz bir gençti, çok para kazanmıyordu ve hiçbir zaman da biriktiremiyordu,

zira bakması gereken yaşlı bir annesi vardı. O ve Julia birkaç yıldır arkadaşlık ediyorlardı ve artık evlenmeleri gerekiyordu. İyi ama nasıl evlenebilirlerdi ki? Çocuk hem bir yuva kurup hem de yaşlı annesine bakmaya devam edecek kadar kazanmıyordu. Julia çok çalışmaya alışkın değildi ve inatla Charley'nin pis, aksi, ihtiyar annesiyle yaşamayacağını söylüyordu. Bayan Lehntman'ın hiç parası yoktu. Daha yeni yeni kendi ayakları üzerinde durmaya başlamıştı. Elbette imdada yetişen iyi Anna'nın birikimleri oldu.

Ne var ki bu evliliğin olması Anna'ya bir şeyler kazandırdı, karşılığını azarlama imkânı bularak ve donuk, uzun, beceriksiz Julia ile onun iyi, sabırlı, şapşal Charley'sini idare ederek aldı. Anna bir şeyleri ucuza almayı ve yeni bir yeri elden geçirmeyi seviyordu.

Julia ile Charley çok geçmeden evlendiler ve işler onlar için gayet iyi gitti. Anna onların laçka hallerini, pahalı şeyler alma meraklarını tasvip etmiyordu.

"Yok yok Bayan Mathilda," diyordu, "gençler bugünlerde biriktireyim de kenara biraz para koyayım, böylece ihtiyaç olduğunda kullanacak üç beş bir şey olur diye düşünmüyorlar. İşte size Julia ve Charley... Daha geçen gün gittim onlara Bayan Mathilda, yeni bir mermer masa almışlar ve üstünde de yeni, süslü bir fotoğraf albümü vardı. 'Nereden aldın o albümü?' diye sordum Julia'ya. 'Ah, doğum günümde Charley hediye etti,' dedi, ben de 'Peki parası ödendi mi?' diye sorunca, 'Henüz değil ama yakında,' dedi. Şimdi soruyorum size Bayan Mathilda, daha aldıkları hiçbir şeyin parasını ödeyemezken ne işleri olur doğum gününde falan yeni şeyler almakla, ne işleri olur... Julia şu anda hiçbir iş yapmıyor, anca öyle oturuyor ve nasıl para harcayabileceğini düşünüyor, Charley ise tek sent ayırmıyor kenara. Bugünkü insanlar gibisini hayatımda görmedim Bayan Mathilda, para konusunda dikkatli olma bilinçleri hiç yok sanki. Julia ile Charley'nin çocukları olduğunda onu doğru düzgün

yetiştirmek için hiçbir şeyleri olmayacak. Charley'nin aldığı o salak şeyleri bana gösterdiğinde Julia'ya bunu söyledim Bayan Mathilda, o da kalkıp bana salak gibi, kıkırdaya kıkırdaya, belki de hiç çocuk yapmayacaklarını söyledi. Böyle konuştuğu için utanması gerektiğini söyledim, ama bilmiyorum Bayan Mathilda, gençlerin bugünlerde yapmaları gereken doğru şeyin ne olduğuna dair hiçbir fikirleri yok ve belki de hiç çocuk yapmamaları daha iyi, hem bir de Bayan Lehntman var, biliyorsunuz Bayan Mathilda. Sanki kendi çocuklarına bakmak yeterince dert değilmiş gibi biraz daha para harcayayım diye küçük Johnny'yi daimi olarak yanına almıştı. Hayır Bayan Mathilda, insanların nasıl böyle şeyler yapabildiklerini anlamıyorum. Bugünlerde insanlarda neyin doğru neyin yanlış olduğuna dair bilinç sıfır Bayan Mathilda ve umurlarında da değil, sadece kendilerini ve her an nasıl güzel zaman geçirebileceklerini düşünüyorlar. Hayır, Bayan Mathilda, insanların nasıl kalkıp böyle şeyler yapabildiklerini anlamıyorum."

İyi Anna dünya üzerindeki umursamaz, kötü davranışları anlayamıyor ve bu konuda her geçen gün daha da sinirleniyordu. Hayır, birinin bile neyin doğru davranış olduğu hakkında en ufak bir fikri yoktu.

Anna'nın eski hayatı artık sona yaklaşıyordu. İhtiyar kör köpeği Baby hastaydı ve ölümün nefesini ensesinde hissediyordu. Baby, Anna'nın dul arkadaşı Bayan Lehntman'dan, Bayan Mary Wadsmith'in yanında çalışırken ve bu iki kadının ilk kez bir araya geldikleri eski günlerde aldığı ilk armağandı.

Bütün bu değişimlerin yaşandığı yıllarda Baby iyi Anna'yla beraber kalmış, yaşlanmış, şişmanlamış, körleşmiş ve miskinleşmişti. Baby küçükken hareketli, fare avcısı bir köpekti, ama bu o kadar uzun zaman önceydi ki unutulmuştu ve uzun yıllardır Baby sıcak sepeti ve yemeği dışında hiçbir şeyle ilgilenmiyordu.

Anna faal hayatında başkalarına, Peter'a ve eğlenceli küçük Rags'e ihtiyaç duymuştu, ama her zaman Baby en büyükleriydi ve ona eskiden gelen sevgi bağlarıyla tutunmuştu. Anna, küçük köpekler zavallı Baby'yi atıp sepetini kullanmaya çalıştıklarında sert yüzünü gösterirdi. Hareket edemez hale gelen her köpeğin başına geldiği gibi, Baby'nin de birkaç yıldır gözleri görmüyordu. Halsiz düşmüş, şişmanlamıştı, nefes almakta zorlanıyordu, hatta artık uzun süre ayakta bile duramıyordu. Anna onun yemeğini yiyip yemediğinden ve genç hareketli köpeklerin onun yemeğine sulanmadıklarından emin olmak için her an tetikteydi.

Baby gerçek bir hastalıktan ölmedi. Giderek daha da yaşlandı, körleşti, öksürüp durmaya başladı, sonra sessizleşti ve derken güneşli bir yaz günü öldü.

Hayvanlarda yaşlılıktan daha beter bir şey yoktur. Nedense ağarmış saçlara, pörsümüş bir deriye, yaşlı kör gözlere ve çürümüş, işe yaramaz dişlere sahip olmaları insana hepten yanlış gelir. İhtiyar bir erkek ya da ihtiyar bir kadın hemen her zaman kendilerini daha genç, daha gerçek hayata bağlar gibi görünen bir bağa sahiptir. Çocukları vardır, eski işlerinin hatıraları vardır, ama yaşlanmış ve bu yüzden mücadele edip durduğu o dünyadan tümüyle kopmuş bir köpek can sıkıcı, ölümsüz bir Struldbrug'a, hayat boyu bezmiş şekilde ölümü peşinden sürükleyen birine benzer.*

Böyle böyle, bir gün ihtiyar Baby öldü. İyi Anna için üzücü olmaktan ziyade can sıkıcıydı. Zavallı ihtiyar hayvanın o yaşlanmış hali, görmeyen gözleri ve insanı perişan eden öksürüğüyle daha fazla sürünmesini istemiyordu ama bu ölüm Anna'yı ciddi bir boşluğa düşürdü. Teselli için aptal delikanlı Peter ile neşeli küçük Rags'i vardı, ama Baby'den başka hatırlayabilecek kimsesi yoktu.

---

* *Gulliver'in Gezileri*'nde Luggnagg ülkesindeki ölümsüz kimselere verilen ad. Struldbrug'lar, otuz yaşına kadar ölümlüler gibi yaşar ama sonra gitgide kedere ve bezginliğe kapılırlar. Ölebilenlere gıptayla bakar, yaşları ilerledikçe elden ayaktan düşseler de ölemezler. (e.n.)

İyi Anna, Baby'si için gerçek bir mezarlık istedi ama bir Hıristiyan ülkesinde bu mümkün değildi ve bu yüzden Anna kadim dostunu tek başına güzelce sarıp sarmaladı, sadece kendisinin bildiği sessiz sakin bir yere defnetti.

İyi Anna zavallı ihtiyar Baby için gözyaşı dökmedi. Ağlamak şöyle dursun, yalnız hissetmeye bile zamanı olmadı, zira iyi Anna keder üstüne keder yaşadı. Artık Bayan Mathilda'nın evinde çalışmayacaktı.

Anna, Bayan Mathilda'nın yanına ilk geldiğinde, bunun sadece birkaç yıllığına olabileceğini biliyordu; zira Bayan Mathilda çok seyahat eden biriydi ve sık sık ev değiştirir, yeni yerler bulup oraya yaşamaya giderdi. İyi Anna o dönem bunu pek düşünmemişti, zira Bayan Mathilda'nın yanına ilk gittiğinde orayı seveceğini düşünmemişti ve bu yüzden kalma konusunda bir endişesi de yoktu. Sonra birlikte geçirdikleri o mutlu yıllarda Anna bunu kendisine unutturmuştu. Bu son yıl artık o anın geldiğini anladığında, bunun olmayacağını düşünmek için epey didinmişti.

"Bunu şimdi konuşmayalım Bayan Mathilda, belki o zamana dek ikimiz de ölmüş oluruz," derdi, Bayan Mathilda meseleyi açmaya çalıştığında. Yahut, "O zamana dek ölmez sağ kalırsak eğer Bayan Mathilda, belki de siz burada kalmaya devam edersiniz."

Hayır, iyi Anna bu ihtimal gerçekmiş gibi konuşamazdı, bir kez daha yabancılarla kalmak çok yorucu olurdu.

Gerek iyi Anna gerekse kıymetlisi Bayan Mathilda bunun gerçekten olmayacağını düşünmek için epey didindiler. Anna, Bayan Mathilda'yı orada tutmak için çeşitli görevler ve türlü türlü işler çıkarıyordu, Bayan Mathilda da iyi Anna'nın onunla gelip gelemeyeceğini anlamak için her yolu düşünüyordu, ama ne görevler ne de planlar pek bir başarı getirdi. Bayan Mathilda gidecekti, çok uzaklarda yeni bir ülkeye göçüyordu ve Anna orada yaşayamazdı, zira çok yalnız kalırdı.

Bu ikisinin ayrılmaktan başka çaresi yoktu. Belki o zamana dek ikimiz de ölmüş oluruz, diye tekrarladı iyi Anna ama bu hiç gerçekleşmedi. O zamana dek ölmez sağ kalırsak eğer Bayan Mathilda, daha doğru çıktı. Zavallı ihtiyar kör Baby dışında hepsi o zamana kadar yaşadı ve öylece ayrılmak zorunda kaldılar.

Zavallı Anna ve zavallı Bayan Mathilda. O son gün birbirlerinin yüzüne bakamadılar. Anna kendini meşgul edecek bir iş bulamıyordu. Sadece içeri girip çıkıyor ve zaman zaman da birilerini azarlıyordu.

Anna şu anda ileride ne yapacağı konusunda kafasını toplayamıyordu. Yaşadıkları kırmızı tuğlalı bu küçük evde bir süre kalacağını söylemişti. Belki birkaç pansiyoner alırdı. Bilmiyordu, bu konuda Bayan Mathilda'ya bilahare yazacak ve her şeyi anlatacaktı.

İç karartıcı gün uzadıkça uzadı, sonra her şey hazır oldu ve Bayan Mathilda trene binmek üzere ayrıldı. Anna yaşadıkları kırmızı tuğlalı küçük evin beyaz taş basamaklarında gergin, solgun ve kuru gözlerle dikilmişti. Bayan Mathilda'nın duyduğu son şey, iyi Anna'nın şapşal Peter'a Bayan Mathilda'ya güle güle demesini ve onu asla unutmamasını söylemesiydi.

III. Bölüm

İyi Anna'nın Ölümü

Bayan Mathilda'yı tanıyan herkes şimdi iyi Anna'nın kendi yanlarında çalışmasını istiyordu, zira Anna'nın insanlara, onların kıyafetlerine ve mallarına ne kadar iyi bakabildiğini hepsi biliyordu. Anna da her zaman Curden'a, Bayan Mary Wadsmith'in yanına gidebilirdi, ama bunların hiçbiri Anna'ya çok cazip görünmüyordu.

Artık mesele Bayan Lehntman'ın yakınında kalmak istemesi de değildi. Artık herhangi bir şeyi önemli kılan kimse yoktu, ama Anna yeni birilerinin altında çalışacağı bir yere girmek istemediğine kesinkes emindi. Anna'nın gözünde bir daha hiç kimse kıymetlisi Bayan Mathilda gibi olamazdı. Bir daha hiç kimse ona her şeyi dilediği şekilde yapması için özgürlük tanımazdı. En iyisi, diye düşündü Anna o güçlü, gergin, bitkin bedeniyle, zaten tamamen döşeli olan kırmızı tuğlalı küçük evde karınca kararınca yaşamaya devam etmek ve birkaç pansiyonerle geçimimi sağlamak olacaktır. Bayan Mathilda kalan eşyaları dilediği gibi kullanması için ona izin vermişti, dolayısıyla başlangıçta bir para harcaması gerekmeyecekti. Belki de bu şekilde yaşamaya devam edebilirdi. Bütün işleri ve her şeyi en iyi olduğunu düşündüğü şekilde yapabilirdi ve yaşamayı sürdürmek için yapması gerekenden

daha fazla değişiklik yapamayacak kadar yorulmuştu. Bu yüzden yaşadıkları evde kaldı ve odaları kiralayıp kendisinin pansiyonerleri olacak birkaç erkek buldu, kadınlarıysa kabul etmiyordu.

Çok geçmeden işler Anna için biraz daha yoluna girdi. Az sayıdaki pansiyonerleri ona çok düşkündü. Onun azarlamalarını ve yemeleri için pişirdiği güzel şeyleri seviyorlardı. Güzel şakalar yapıyor, kahkahalarla gülüyor, Anna ne derse yaparak onun bir dediğini iki etmiyorlardı ve çok geçmeden iyi Anna bu düzenden çok hoşlandığını fark etti. Bayan Mathilda her an burnunda tütmüyor değildi. Bir yıl içinde mi olur yoksa başka bir zaman mı bilmiyordu ama bir gün Bayan Mathilda'nın geri geleceğini umuyordu ve bekliyordu, bundan çok emindi ve o zaman elbette Anna'yı yanında isteyecekti; işte o zaman Anna da ona yeniden bir güzel bakabilecekti.

Anna, Bayan Mathilda'nın eşyalarını en muntazam şekilde saklıyordu. Pansiyonerler Bayan Mathilda'nın masasında ufacık bir çiziğe bile sebep olsalar, onları bir güzel azarlıyordu.

Pansiyonerlerden bazıları güney Almanya'dan candan, iyi adamlardı ve Anna onları her zaman ayinlere yolluyordu. Pansiyonerlerden biri Bridgepoint'te okuyup doktor çıkacak olan gürbüz bir alman öğrenciydi. Anna'nın gözdesiydi ve onu her zaman iyi olsun diye eski doktorunu azarladığı gibi azarlardı. Bir de şu vardı: Bu şen şakrak delikanlı yıkanırken hep şarkı söylüyordu ve Bayan Mathilda da her zaman böyle yapardı. Anna'nın kalbi, ona ihtiyaç duyduğu her şeyi geri getiriyor gibi görünen bu genç adam sayesinde yeniden ısınmıştı.

Dolayısıyla Anna'nın hayatı o günlerde tümüyle mutsuz geçmiyordu. Çalışıyor ve azarlıyordu, hepsi de ondan ilgi isteyen ve ilgisine muhtaç görünen sokak köpekleri ve kedileri ile insanları vardı; bir de onun azarlamalarını seven ve pişir-

mesini çok iyi bildiği güzel şeylerden afiyetle bol bol yiyen candan alman pansiyonerleri vardı.

Hayır, iyi Anna'nın hayatı o günlerde tümüyle mutsuz geçmiyordu. Eski arkadaşlarını pek görmüyordu, çok meşguldü ama ayda yılda bir pazar öğleden sonra dışarı çıkıp iyi Bayan Drehten'i görmeye gidiyordu.

Tek sıkıntı Anna'nın zar zor geçinebilmesiydi. Aldığı pansiyon ücreti o kadar azdı ve onlara yiyecek öyle güzel şeyler veriyordu ki iki yakası bir araya ancak geliyordu. Anna'nın her zaman sıkıntılarını anlattığı iyi alman papaz, pansiyonerlerinden birazcık daha fazla ücret almasını sağlamaya çalışıyordu ve Bayan Mathilda da mektuplarında bunu yapması için ısrar ediyordu ama iyi Anna nedense bunu yapamıyordu. Pansiyonerleri düzgün adamlardı ama Anna çok paraları olmadığını biliyordu, bu yüzden şu anda evinde kalanların kirasına zam yapamıyor ve halihazırda orada kalanlar önceki tarifeye göre kira öderken, yeni gelenlerden de daha fazla ödemelerini isteyemiyordu. Bu yüzden Anna nasıl başladıysa öyle gitsin diye ipin ucunu bırakmıştı. Bütün gün çalışıyor da çalışıyor, geceleriyse nasıl tasarruf edebileceğini düşünüyordu ve bütün bu çalışmalarının neticesinde ancak geçinebiliyordu. Kenara para ayıracak kadar kazanamıyordu.

Anna'nın eline o kadar az para geçiyordu ki her işi kendi başına yapmak zorunda kalıyordu. Küçük Sally'ye bile onu yanında tutmaya yetecek kadar ödeme yapamıyordu.

Anna'nın yanında ne küçük Sally ne de çalışan başka biri olduğundan, dışarı çıkması çok zor hale gelmişti; zira bir evi tamamen boş bırakmayı hiçbir zaman doğru bulmuyordu. Ayda yılda bir pazarları, artık fabrikada çalışan Sally geliyor ve iyi Anna'nın yerine evde kalıyor, böylece Anna da çıkıp öğleden sonrasını Bayan Drehten'le birlikte geçiriyordu.

Hayır, Anna eski arkadaşlarıyla artık çok görüşmüyordu. Bazen üvey ağabeyini, onun karısını ve yeğenlerini gör-

meye gidiyordu, onlar da her doğum gününde Anna'ya hediye vermeye geliyorlardı ve üvey ağabeyi onun bayramlık üzümlü ekmeğini hiçbir zaman eksik etmiyordu. Ama bu akrabaları Anna için hiçbir zaman çok anlam ifade etmemişti. Anna hepsine karşı vazifesini her zaman eksiksiz yerine getiriyordu, üvey ağabeyini çok seviyordu ve kendisine getirdiği üzümlü ekmekler çok hoşuna gidiyordu; Anna vaftiz kızına ve onun kız kardeşine her zaman güzel hediyeler veriyordu ama bu ailedeki hiç kimse, hiçbir zaman Anna'nın gönül telini titretmeyi başaramamıştı.

Bayan Lehntman'ı çok nadiren görüyordu. Eski bir arkadaşlıkta ciddi hayal kırıklıkları yaşanmışsa o arkadaşlığı yeniden inşa etmek zordur. Her iki kadın da arkadaş olmak için elinden geleni yaptı ama bir daha asla tekrar yakınlaşamadılar. Aralarında konuşamadıkları çok fazla şey vardı, bunlar ne açıklanmış ne de affedilmişti. İyi Anna şapşal Julia için hâlâ elinden geleni yapıyordu ve hâlâ arada bir Bayan Lehntman'la görüşüyordu, ama bu aile Anna üzerinde artık gerçek anlamda bir etkiye sahip değildi.

Bayan Drehten artık Anna'nın en iyi arkadaşıydı. Burada üzüntülerin birbiriyle yoğrulmasından daha ötesi olmadı hiçbir zaman. Her seferinde Bayan Drehten'in yapması gereken en iyi şeyin ne olduğunu konuşuyorlardı; ama başındaki esas bela kocası olan zavallı Bayan Drehten için aslında bunu yapabilmenin bir yolu yoktu. Sadece çalışması, sabırlı olması ve çocuklarını sevip dilini tutması gerekiyordu. Bayan Drehten iyi Anna üzerinde her zaman teskin edici bir anne etkisine sahipti; asabi, gergin, bitap bedeniyle Anna gelip Bayan Drehten'in yanına oturur ve bütün sıkıntılarını uzun uzadıya anlatırdı.

İyi Anna'nın Bridgepoint'te bu yirmi yılda edindiği arkadaşlardan artık sadece iyi peder ile sabırlı Bayan Drehten Anna'ya yakındı ve Anna bir tek onlara sıkıntılarını uzun uzadıya anlatabiliyordu.

Anna çalışıyor, düşünüyor, biriktiriyor ve bütün pansiyonerlerini, Peter ile Rags'i ve diğer herkesi azarlıyor, ayrıca onlarla ilgileniyordu. Anna'nın çabalamasının sonu asla gelmiyor ve her zaman daha da yoruluyor, solgun yüzü daha da sararıyor ve yüzü daha ince, bitkin, kaygılı hale geliyordu. Bazen bu iyi olmama hali daha da ilerliyor ve o zamanlarda, vaktiyle iyi Bayan Drehten'i ameliyat etmiş olan Dr. Herman'ı görmeye gidiyordu.

Anna'nın gerçekten ihtiyaç duyduğu şeyler ara ara dinlenmek ve daha fazla yemek yemek, böylece güçlenmekti ama bunlar Anna'nın kendisini yapmaya ikna edebileceği son şeylerdi. Anna asla dinlenemezdi. Bütün kış boyu olduğu gibi yaz boyu da çok çalışmalıydı, aksi takdirde iki yakasını bir araya getiremezdi. Doktor güçlenmesi için ona ilaç vermişti ama bunun da pek yararı yok gibiydi.

Anna her geçen gün daha da yoruluyordu, baş ağrıları daha sık ve sıkıntılı hal almıştı, artık neredeyse sürekli kendisini hasta hissediyordu. Geceleri pek uyuyamıyordu. Köpekler gürültü yapıp onu rahatsız ediyordu ve bedenindeki her şey ona acı veriyor gibiydi.

Doktor ve iyi peder kendisine daha iyi bakmasını sağlamak için çok çaba harcıyordu. Bayan Drehten ona bir süre çalışmayı bırakmadığı müddetçe kesinlikle iyileşemeyeceğini söylüyordu. O zaman Anna kendisine bakacağına, yatakta biraz daha uzun dinleneceğine, daha iyi beslenip güçleneceğine söz veriyordu ama aslında yemeği her zaman kendisi pişirirken ve daha yemek hazır olmadan o kadar yorulurken nasıl yiyebilirdi ki?

Anna'nın artık tek arkadaşı iyi Bayan Drehten'di, inatçı ve inançlı bir alman olan Anna'ya kendi iyiliği için bir şeyleri olması gerektiği gibi yaptıramayacak kadar kibar ve sabırlıydı.

Anna'nın durumu bu ikinci kışta hep daha kötüye gitti. Yaz geldiğinde doktor kesin bir dille artık bu şekilde yaşa-

maya devam edemeyeceğini söyledi. Hastaneye gelmesi gerektiğini ve onu ameliyat edeceğini söyledi. O zaman iyileşip güçlü hale gelecek ve ertesi kış boyunca çok çalışabilecekti.

Anna bir süre kulak asmadı. Bunu yapamazdı, zira evini baştan aşağı dayayıp döşemişti ve bunun elinden kaçmasına izin veremezdi. En sonunda bir kadın gelip de Anna'nın pansiyonerleriyle ilgileneceğini belirtince, Anna gitmeye hazır olduğunu söyledi.

Anna ameliyatı için hastaneye gitti. Bayan Drehten de iyi durumda değildi ama iyi Anna'nın yanında bir arkadaşı olsun diye şehre gelmişti. Sonra birlikte doktorun Bayan Drehten'i iyi ettiği bu yere gittiler.

Anna'yı birkaç gün içinde hazır hale getirdiler. Ardından ameliyat yapıldı ve sonra iyi Anna o güçlü, gergin, bitap bedeniyle öldü.

Bayan Drehten ölüm haberini vermek üzere Bayan Mathilda'ya mektup yolladı.

"Sevgili Bayan Mathilda," diye yazdı Bayan Drehten, "Bayan Annie dün hastanede zorlu bir ameliyatın ardından öldü. Hep sizden, doktordan ve Bayan Mary Wadsmith'ten bahsediyordu. Yaşamak için yeniden Amerika'ya döndüğünüzde, Peter ile küçük Rags'in bakımını üstleneceğinizi umduğunu söyledi. Siz gelene kadar burada onlara ben bakacağım, Bayan Mathilda. Bayan Annie'ye huzurlu bir ölüm nasip oldu Bayan Mathilda ve size sevgilerini yolladı."

SON

MELANCTHA

MELANCTHA

Herkes Dilediğince

Rose Johnson bebeğini doğururken çok zorlanmıştı.

Rose Johnson'ın arkadaşı olan Melanctha Herbert, bir kadının yapabileceği her şeyi yapmıştı. Rose'la ilgilenmişti ve o huysuz, çocuksu, korkak, siyah Rosie homurdanıp yaygara koparırken, ortalığı ayağa kaldırıp kendisinden nefret ettirirken ve tam bir canavar gibi davranırken Melanctha sabırlı, uysal, sakinleştirici ve yorulmak bilmezdi.

Çocuk doğduktan sonra sağlıklı olsa da uzun süre yaşamadı. Rose Johnson umursamaz, ihmalkâr ve bencildi; Melanctha birkaç gün uzaklaşmak zorunda kalınca bebek ölmüştü. Rose Johnson bebeği epey sevmişti ve belki de bir süreliğine unutuvermişti, her ne olduysa çocuk ölmüştü ve Rose ile kocası Sam çok üzgünlerdi, ama sonuçta Bridgepoint'te zencilerin dünyasında bu tür şeyler o kadar sık olurdu ki ikisi de bu olayı öyle çok uzun süre düşünmediler.

Rose Johnson ile Melanctha Herbert birkaç yıldır arkadaştı. Rose yakınlarda Sam Johnson ile evlenmişti; adam düzgün, dürüst, kibar biriydi, kısa mesafe seferler yapan bir gemide tayfaydı.

Melanctha Herbert henüz resmi olarak evlenmemişti.

Rose Johnson gerçek bir siyahtı, uzun boylu, yapılı, asık suratlı, aptal, çocuksu, güzel bir zenci kadındı. Mutlu oldu-

ğunda güler, herhangi bir şeye canı sıkıldığındaysa homurdanır ve surat asardı.

Rose Johnson gerçek bir zenci kadındı ama beyazlar tarafından aynı kendi çocukları gibi yetiştirilmişti.

Rose mutlu olduğunda gülerdi ama zencilerin güneş ışığı gibi parlayıp insanın içini ısıtan şu kocaman, uçarı kahkahası onda yoktu. Rose hiçbir zaman zencilerin dünyevi, sınırsız neşesiyle neşe bulmamıştı. Onunki sıradan, alelade bir kadın kahkahasıydı.

Rose Johnson dikkatsiz ve tembeldi, ama beyazlar tarafından yetiştirilmişti ve yeterli düzeyde rahatlığa ihtiyacı vardı. Beyazların ona verdiği eğitim tıynetine işlememiş, sadece alışkanlıklar yaratmıştı. Rose'da siyah insanlara özgü yalın, hafifmeşrep bir ahlaksızlık vardı.

Rose Johnson ile Melanctha Herbert, birçok kadın ikili gibi arkadaş olmak için tuhaf bir çiftti.

Melanctha Herbert zarif, açık tenli, zeki, çekici bir zenci kadındı. Rose'un aksine beyazlar tarafından yetiştirilmemişti ama sonuçta o da yarı yarıya gerçek beyaz kanı taşıyordu.

O ve Rose Johnson, ikisi de Bridgepoint'teki iyi zencilerdendi.

"Hayır, ben sıradan bir zenci değilim," derdi Rose Johnson, "çünkü beni beyazlar yetiştirdi ve Melanctha da okulda öyle zeki, öyle bilgili hale geldi ki o da sıradan bir zenci değil, gerçi benim Sam Johnson'la evlendiğim gibi evleneceği bir kocası falan yok ama olsun."

Zarif, zeki, çekici, yarı beyaz kız Melanctha Herbert neden bu kaba, ortalama, asık suratlı, sıradan, siyah ve çocuksu Rose'u seviyor, onun için bir şeyler yapıyor, ona hizmet ederek kendisini alçaltıyordu ve neden bu ahlaksız, hafifmeşrep, mıymıntı Rose zencilerden iyi bir adamla evlenmişken –ki bu hiç de yaygın bir şey değildi– Melanctha beyaz kanı, çekiciliği ve doğru bir mevkide olma arzusuna karşın henüz resmi olarak evlenmemişti...

Kimi zaman bütün dünyasının nasıl meydana geldiği düşüncesi, karmaşık ve arzulu Melanctha'yı umutsuzluğa iterdi. Bu kadar hüzünlüyken yaşamaya nasıl devam edebildiğini çoğu zaman merak ederdi.

Melanctha bir gün Rose'a, tanıdığı bir kadının bu denli hüzünlü olduğu için kendisini öldürdüğünü anlatmıştı. Melanctha kimi zaman kendisi açısından da bunun en iyi yol olduğunu düşündüğünü söylerdi.

Rose Johnson ise hiç de böyle düşünmüyordu.

"Melanctha sırf hüzünlüsün diye neden kendimi öldüreceğim falan diyorsun anlamıyorum. Ben sırf biraz hüzünlüyüm diye asla kendimi öldürmezdim. Hüzünlendiğim için belki başka birini öldürebilirdim, ama asla kendimi öldürmezdim. Eğer bir gün kendimi öldürürsem Melanctha, bil ki kazara olmuştur ve eğer bir gün kendimi kazara öldürürsem Melanctha, feci üzülürüm."

Rose Johnson ile Melanctha Herbert ilk kez bir gece vakti kilisede karşılaşmışlardı. Rose Johnson'ın dinle pek işi olmazdı. İman tazelemelerle gerçekten galeyana gelecek kadar duygu sahibi değildi. Melanctha Herbert ise henüz dinden nasıl faydalanacağını bilmiyordu. Onun iç dünyası hâlâ arzularla karmakarışıktı. Gelgelelim ikisi de zencilere özgü tarzda, arkadaşlarıyla beraber sık sık zenci kilisesine gidiyorlardı ve yavaş yavaş birbirlerini yakından tanımaya başladılar.

Rose Johnson beyazlar tarafından hizmetçi gibi değil, tıpkı kendi çocukları gibi yetiştirilmişti. Rose daha bebekken ölen annesi, ailenin güvenilir hizmetçilerinden biriydi. Rose şirin, alımlı, güzel bir siyah kızdı ve bu insanların da kendi çocukları olmadığından, Rose'u himayelerine almışlardı.

Rose büyüdükçe beyazlardan uzaklaşıp yeniden siyah insanlara kaydı ve peyderpey eski evde yaşamaz oldu. Sonra ne olduysa bu insanlar başka bir kente taşındılar ama Rose bir şekilde Bridgepoint'te kaldı. Rose'un beyaz yakınları

Rose'un bakımı için biraz para ayırmışlardı ve Rose bu parayı her seferinde azar azar alıyordu.

Rose şimdilerde yoksulların zahmetsiz tarzına uyup evinde bir kadınla yaşıyordu ve sonra hiçbir neden olmaksızın tutup evinde başka bir kadınla yaşıyordu. Bütün bu süre zarfında Rose'un bir yareni vardı ve nişanlıydı, önce şu siyah adamla, ardından falancayla, ama her zaman nişanlı kalmaya özen gösterirdi, zira Rose'un düzgün davranış bilinci kuvvetliydi.

"Hayır, ben adamın biriyle öylece takılacak sıradan zencilerden değilim, sen de öyle olmamalısın Melanctha," dedi bir gün, karmaşık ve kendinden onun kadar emin olmayan Melanctha'ya doğru davranış tarzının ne olduğunu anlatırken. "Hayır Melanctha, ben bunu yapacak sıradan zencilerden değilim, çünkü beni beyazlar yetiştirdi. Benim benimkilerle hep nişanlı olduğumu sen gayet iyi biliyorsun Melanctha."

Ve böylece Rose her zaman rahat ve son derece sıradan, çok tembel ve halinden çok memnun halde yaşamaya devam etti.

Rose bir dönem bu şekilde yaşadıktan sonra onun konumunda biri için gerçekten ve resmen evlenmenin hoş ve çok iyi olacağını düşündü. Kısa süre önce bir yerlerde Sam Johnson'la tanışmış ve ondan hoşlanmıştı, iyi bir adam olduğunu biliyordu, ayrıca her gün çalıştığı ve iyi ücret aldığı bir yer vardı. Sam Johnson, Rose'dan çok hoşlanmıştı ve evlenmeye dünden hazırdı. Bir gün şaşaalı, hakiki bir düğün yaptılar ve evlendiler. Ardından dikişte ve ince işlerde Melanctha Herbert'in yardımıyla kırmızı tuğlalı küçük bir evi rahatça döşediler. Ardından, Sam kısa mesafe gemisinde tayfa olarak çalışmaya geri döndü, Rose ise evinde kalıp oturduğu yerden bütün arkadaşlarına bir kocasının olmasının ne kadar hoş olduğunu anlatıp övündü.

Hayatları yıl boyu gayet sorunsuz devam etti. Rose tembeldi ama pasaklı değildi, Sam ise dikkatliydi ama müşkül-

pesent değildi ve ayrıca her gün gelip etrafın toparlanmasına yardım eden Melanctha vardı.

Bebeğinin doğmasına yakın, Rose o sıralar Melanctha Herbert'in munis, siyah bir çamaşırcı kadınla beraber yaşadığı evde kalmaya başladı.

Rose orada kalmaya hem bebeği doğurmasına yardımcı olacak hastanedeki doktor yakında olsun hem de hasta yatarken Melanctha ona bakabilsin diye gitmişti.

Bebek burada doğdu, burada öldü, ardından Rose yeniden Sam'le yaşadığı evine döndü.

Melanctha Herbert hayatını Rose Johnson gibi tümüyle basit hale getirmemişti. Melanctha için istekleri ile sahip olduklarını uyuşturmak kolay iş değildi.

Melanctha Herbert gördüğü her şeyi istediğinden elindekileri de sürekli kaybediyordu. Melanctha asla başkalarını terk etmezken, başkaları onu hep terk ediyordu.

Melanctha Herbert her zaman çok fazla ve çok sık seviyordu. Her zaman gizemle, incelikli hareketlerle, inkârlarla, muğlak güvensizliklerle ve çapraşık hüsranlarla doluydu. Ardından bir gün Melanctha atak, fevri ve bir inanca sınırsız bağlı hale gelir ve sonra bunu bastırmaya çalışırken acı çeker ve güçlü kalırdı.

Melanctha Herbert hep huzur ve sessizlik arardı ama sadece başını belaya sokmanın yeni yollarını bulabiliyordu.

Melanctha bu denli hüzünlüyken nasıl olup da kendini öldürmediğini sık sık merak ederdi. Çoğu zaman bunun gerçekten de tutabileceği en iyi yol olduğunu düşünürdü.

Melanctha Herbert annesi tarafından dindar biri olarak yetiştirilmişti. Melanctha annesinden çok hoşlanmazdı. Bu anne, komşularının tabiriyle "Bağyan" Herbert, görünüşü tatlı, vakur ve hoş, açık tenli bir siyah kadındı. "Bağyan" Herbert her zaman biraz dalgın, gizemli ve davranışlarında kararsız biri olmuştu.

Melanctha annesi gibi açık tenli, gizemli ve biraz hoştu; ama Melanctha'nın tabiatındaki gerçek güç aslında gürbüz, nahoş ve çekilir dert olmayan siyah babasından geliyordu.

Melanctha'nın babası, Melanctha ile annesinin yaşadığı yere ayda yılda bir ancak uğrardı.

Melanctha babasının yaptığı herhangi bir şeyi işitmeyeli, görmeyeli ya da bilmeyeli yıllar oluyordu.

Melanctha Herbert siyah babasından neredeyse her zaman nefret etmişti, ama ondan aldığı içindeki gücü çok severdi. Dolayısıyla hissiyat bakımından açık tenli, görünüşü tatlı annesindense siyah, kaba babasına aslında daha yakındı. Annesinden gelen şeyler asla kendine saygı duymasını sağlamamıştı.

Melanctha Herbert çocukken kendisini sevmezdi. Küçüklüğü acı hatıralarla doluydu.

Melanctha annesiyle babasını da sevmemişti ve onlar için de böyle bir kıza sahip olmak bıktırıcıydı.

Melanctha'nın annesi ile babası resmi olarak evlenmişti. Melanctha'nın babası kocaman, siyah, babayiğit bir zenciydi. Melanctha ile annesinin yaşadığı yere ayda yılda bir gelirdi, ama o hoş, görünüşü tatlı, açık tenli kadın, gizemli, kararsız ve dalgın halleriyle bu kocaman, siyah, babayiğit kocasına duygu ve düşünce bakımından her zaman yakındı.

James Herbert sıradan, yeterince düzgün, siyah bir işçiydi, tek kızına karşı gaddar ve kabaydı, ama o da başa çıkılması en zor çocuklardan biriydi.

Küçük Melanctha babasını da annesini de sevmezdi, gözünü budaktan sakınmayan bir cesareti ve terbiyesizliği iyiden iyiye ele alabilecek kadar pis bir dili vardı. Ardından Melanctha okula gitti, her şeyi çok çabuk öğrendi ve bu bilgileri hiçbir şey bilmeyen ailesini sinirlendirmek için nasıl kullanacağını çok iyi çözdü.

Melanctha Herbert'in her daim gözünü budaktan sakınmayan bir cesareti vardı. Melanctha atlarla olmayı her za-

man çok severdi; çılgın şeyler yapmayı, at binmeyi, bakmayı ve onları ehlileştirmeyi severdi.

Küçük bir kızken Melanctha'nın karşısına atlarla yaşayabilmesi için iyi bir fırsat çıkmıştı. Melanctha ile annesinin yaşadığı yerin yakınlarında Bishop'ların ahırı vardı; daima güzel atlara sahip olan zengin bir aileydi bu.

Bishop'ların arabacısı olan John, Melanctha'yı çok severdi ve atlarla istediğini yapmasına her zaman izin verirdi. John düzgün, dinç bir melezdi, gayet güzel bir evi, karısı ve çocukları vardı. Melanctha Herbert onun çocuklarının hepsinden büyüktü. Artık on iki yaşına girmiş kocaman bir kızdı ve yeni yeni kadın olmaya başlıyordu.

Melanctha'nın babası James Herbert bu John'u, Bishop'ların arabacısını çok iyi tanıyordu.

Bir gün James Herbert öfkeden kudurmuş bir halde karısıyla kızının yaşadığı yere geldi.

"Nerede senin şu Melanctha olacak kızın," dedi öfkeyle, "eğer şu John denen adamla yine Bishop'ların ahırına gittiyse, yemin olsun öldürürüm o kızı. Neden şu kıza doğru düzgün sahip çıkmıyorsun, annesisin sen onun."

James Herbert güçlü, yapılı, eli ağır, siyah, öfkeli bir zenciydi. Herbert hiçbir zaman neşeli bir zenci olmamıştı. Diğer adamlarla içtiğinde bile –ki bunu çok sık yapardı– asla gerçekten neşelenmezdi. En genç, serbest ve ferah günlerinde bile zencilerin güneş ışığı gibi parlayan şu kocaman, uçarı kahkahasından patlattığı görülmemişti.

Kızı Melanctha Herbert sonradan hep zorlama kahkahalar atar oldu. Ancak başı gerçekten belada olduğunda, varıyla yoğuyla mücadele ettiğinde güçlü, tatlı ve kendisi gibi olurdu ve kahkahasına başvurmazdı. Başının belaya girmesinden nefret ettiğinden çok emin olan zavallı Melanctha için bu her zaman geçerliydi. Melanctha Herbert her zaman huzur ve sessizlik peşindeydi, gelgelelim sadece heyecanlanmanın yeni yollarını bulabiliyordu.

James Herbert genellikle çok öfkeli bir zenciydi. Çok hiddetli ve ciddiydi, yaramazlık yapmayı ve öğrendiklerini hiçbir şey bilmeyen babasına karşı kullanmayı çok iyi bilen Melanctha'ya kızmak için çoğu zaman iyi bir gerekçesi olduğuna çok emindi.

James Herbert genellikle John'la, Bishop'ların arabacısıyla içerdi. John iyi mizacından ötürü bazen Herbert'in Melanctha'ya olan hislerini yumuşatmaya çalışırdı. Melanctha bir günden bir güne John'a evdeki hayatından ya da babasından yakınmış değildi. Bu asla Melanctha'nın tarzı değildi, başı en feci şekilde derde girdiğinde bile olan bitenlerden ötürü kimseye etmezdi şikâyet, ama yine de bir şekilde Melanctha'yı tanıyan herkes onun ne kadar acı çektiğini her zaman bilirdi. İnsan ancak Melanctha'yı gerçekten sevdiğinde onu nasıl bağışlayacağını anlıyordu; bir kere olsun şikâyet etmemişti ya da mutsuz görünmemişti ve her zaman hoştu, morali yerindeydi ama yine de ne kadar acı çektiği her zaman bilinirdi.

Baba James Herbert de dertlerinden asla bahsetmezdi ve dahası o kadar hiddetli, o kadar ciddiydi ki sormak kimsenin aklına gelmezdi.

Komşularının tabiriyle "Bağyan" Herbert'in ise kocasından ya da kızından bahsettiği bile işitilmemişti. O her zaman hoş, görünüşü tatlı, gizemli ve kararsızdı ve hali tavrı bakımından biraz dalgındı.

Herbert'ler dertlerini içine atan sessiz bir aileydi, ama onları tanıyan herkes bir şekilde olan biten her şeyi bilirdi.

Bir gün, Herbert ile arabacı John'un içmek için buluşacakları akşamın sabahında, Melanctha ahıra keyfi hiç olmadığı kadar yerinde, pürneşe gitmişti. O sabah iyi arkadaşı John onun ne kadar iyi ve tatlı olduğunu, ne kadar çok acı çektiğini derinden hissetti.

John çok düzgün bir siyah arabacıydı. Melanctha'yı en büyük çocuğu gibi görüyordu. Gerçekten de onda bir ka-

dının gücünü çok derinden hissediyordu. John'un karısı da Melanctha'yı her zaman sevmişti ve onu memnun etmek için her zaman elinden geleni yapmıştı. Melanctha da hayatı boyunca nazik, iyi ve düşünceli insanları hep sevip saymıştı. Melanctha her zaman huzuru, kibarlığı ve iyiliği sevip istemişti ama zavallı Melanctha hayatı boyunca kendisi için ancak başını belaya sokmanın yeni yollarını bulabilmişti.

O akşam John ile Herbert bir süre karşılıklı içtikten sonra, iyi John babaya ne kadar iyi bir kızı olduğunu anlatmaya başladı. Belki de iyi John içkiyi fazla kaçırmıştı, belki John'un o sırada Melanctha'dan bahsedişinde dostça yaklaşan bir büyüğün hislerinden daha yumuşak bir şeylerin parıltısı vardı. Her halükârda, epey içmişlerdi ve John o sabah Melanctha'nın bir kadın olarak gücünü derinden hissetmişti. James Herbert her zaman hiddetli, pimpirikli, ciddi bir zenci olmuştu ve hiçbir zaman içerek açılmamıştı. John kısmen kendisine kısmen kızın babasına Melanctha'nın faziletlerinden ve tatlılığından bahsettikçe daha da hayranlıkla dolarken, James oturup dinlediği yerde çok siyah ve habis görünüyordu.

Birdenbire aralarında sunturlu zenci küfürleşmeleriyle dolu bir an yaşandı, ardından kara ellerde keskin jiletler parıldadı, onları zencilere özgü tarzda geriye savurdu ve ardından birkaç dakika boyunca kıyasıya jilet darbeleriyle birbirlerine giriştiler.

John düzgün, hoş, iyi huylu, açık kahverengi tenli bir zenciydi, ama jiletle nasıl kanlı darbeler indirileceğini biliyordu.

Mekânda içen diğer zenciler iki adamı ayırdığında John'un fazla bir yarası yoktu, ama James Herbert'te sağ omzundan başlayıp ön tarafından boylu boyunca çaprazlama inen sağlam bir kesik vardı. Jilet kavgası çok derin yaralara yol açmaz, ama fevkalade korkunç görünen kesikler açar, zira çok kanlıdır.

Diğer zenciler Herbert'i yarası temizlenip sarılana kadar sıkıca tuttular, ardından uyuyup içkinin ve kavganın yükünü atması için yatağına götürdüler.

Ertesi gün karısı ve kızının yaşadığı yere geldiğinde çok hiddetliydi.

"Nerede senin şu Melanctha olacak kızın?" dedi karısını görür görmez. "Eğer şu namussuz John'la Bishop'ların ahırına gittiyse, yemin ederim öldürürüm onu. Edepli bir kız için pek güzel yol doğrusu. Doğru düzgün sahip çıksana şu kızına, annesi değil misin sen onun!"

Melanctha Herbert hal ve hareketleriyle her zaman yetişkin biri gibiydi ve bir kadın olarak gücünü nasıl kullanacağını çok küçük yaşta öğrenmişti, ama Melanctha doğuştan gelen bütün o güçlü bilgeliğine karşın gerçekten de kötülük nedir bilmezdi. Melanctha etrafında sık sık işittiği ve içinde güçlü bir şekilde yeni yeni kıpırdanmaya başlayan şeylerle ne kastedildiğini henüz anlayamıyordu.

Babası öfkeyle ona yüklenmeye başladığında, ondan neyi koparıp almak için bu kadar hiddetli olduğunu gerçekten bilmiyordu. Öfkeli haliyle aklına gelebilecek her şekilde, kızına aslında onun bilmediği bir şeyi söyletmeye çalışıyordu. Melanctha direndi ve onun sorduğu hiçbir şeye tek bir cevap bile vermedi, zira Melanctha'nın gözünü budaktan sakınmayan bir cesareti vardı ve o sıralar siyah babasından feci nefret ediyordu.

Bu velvele bittiğinde, Melanctha gücünü, içinde kıpırdandığını çok sık hissettiği ve kendisini daha kuvvetli kılmak adına kullanabileceğini artık öğrendiği gücünü ayırt etmeye başladı.

James Herbert kızıyla bu kavgasından galip çıkamadı. Bir süre sonra bunu unuttu, tıpkı çok geçmeden John'u ve onun keskin jiletinin açtığı yarayı unuttuğu gibi.

Melanctha da artık içinde taşıdığını bildiği güce duyduğu yoğun ilgiyle, babasından nefret etmeyi neredeyse unuttu.

Melanctha artık John'u ya da karısını, hatta güzel atları bile görmeyi pek umursamıyordu. Bu hayat çok sakin ve mutattı, artık onda herhangi bir ilgi ya da heyecan uyandırmıyordu.

Melanctha artık gerçekten de kadın olmaya başlıyordu. O hazırdı; sokaklarda ve karanlık köşelerde erkekleri keşfetmek, onların tıynetlerini ve farklı iş tutma tarzlarını öğrenmek üzere araştırma yapmaya başlamıştı.

Melanctha bundan sonraki yıllarda kendisini bilgeliğe götürecek birçok yol öğrendi. Bu yolları öğrendi ve uzakta, belli belirsiz şekilde bilgeliği gördü. Bu öğrenme yılları Melanctha'nın başını dosdoğru belaya soktu, oysa bu yıllarda Melanctha gerçekten yanlış hiçbir şey yapmamış ya da yapmaya niyetlenmemişti.

İlgiyle ve üzerine düşülerek büyütülen kızlar, onları bilgeliğe götürecek yolları öğrenebilecekleri dünyaya kaçacak anları her zaman bulabilir. Melanctha Herbert gibi yetiştirilmiş bir kız için bu tür bir kaçış hep çok basitti. Çoğu zaman yalnızdı, bazen yanında onun gibi arayışta olan biri bulunurdu ve kâh demiryolu ambar alanında kâh limanlarda ya da yeni binaların etrafında ama hep çok fazla adamın çalıştığı yerlerde başıboş dolaşır ya da dikilirdi. Ardından karanlık her şeyin üstünü örttüğünde, şu ya da bu adamı tanımayı öğrenmeye başlardı. O adım atar, onlar da karşılık verirlerdi; ardından o biraz, belli belirsiz geri çekilirdi ve onu gerçekte geri tutan şeyin ne olduğunu hiçbir zaman bilmezdi. Kimi zaman ince eleyip sık dokur ve o zaman içindeki gerçekten bilememenin verdiği kuvvet, sıradan adamın çabasını durdururdu. Tuhaf bir cehalet, erk ve arzu deneyimiydi. Melanctha bu kadar çok arzuladığı şeyin ne olduğunu bilmiyordu. Korkuyordu, ama bu noktada kendisinin gerçekten de bir korkak olduğunu anlamıyordu.

Oğlanlar Melanctha için hiçbir zaman çok önemli olmamıştı. Onu memnun etmek için fazla gençlerdi.

Melanctha'nın her türlü başarılı erke müthiş saygısı vardı. Melanctha'yı açık tenli, görünüşü tatlı annesine hiçbir zaman olmadığı kadar babayiğit ve katlanılmaz siyah babasına yakın tutan his her zaman buydu. İçinde annesine karşı olan şeyler hiçbir zaman saygı duymasını sağlamamıştı.

Bu gençlik günlerinde Melanctha'nın bilgi ve erk namına elinde olan yegâne şey erkeklerdi. Ama Melanctha bu erki gerçekten anlamayı erkeklerden öğrenmemişti.

Melanctha on iki yaşından on altı yaşına kadar dolaştı durdu, hep bilgeliği aradı ama hiçbir zaman onu belli belirsiz görmenin ötesine geçemedi. Bütün bu süre zarfında okuldaki eğitimine devam etti; çoğu siyah çocuğa kıyasla okula çok daha uzun süre gitti.

Melanctha bilgelik peşinde dolanmalarını hep gizli kapaklı ve kesik kesik yapmalıydı, zira annesi o sıralar hâlâ hayattaydı ve "Bağyan" Herbert'in gözü her zaman üstündeydi ve Melanctha bütün o inatçı cesaretine karşın, annesiyle yaşadığı yere artık sık sık gelen babasına anlatılacak çok şey olmasından korkuyordu.

O günlerde Melanctha çeşit çeşit erkekle konuştu, dikildi ve yürüdü ama hiçbirini çok derinden tanımayı öğrenemedi. Hepsi de onun dünyayı tanıdığını ve deneyimli olduğunu zannediyordu. Her şeyi bildiğine inandıklarından ona hiçbir şey anlatmıyor, kararları hep onun verdiğini düşündüklerinden hiçbir şey istemiyorlardı ve böylece Melanctha epey bir dolanmış olsa da bütün bu dolanmalarında aslında çok güvendeydi.

Melanctha'nın bu öğrenme girişiminde bulunduğu günlerde bu şekilde güvende olması harikulade bir deneyimdi. Melanctha'nın kendisi bu harikuladeliği hissetmiyordu; sadece onun için bunun hiçbir gerçek değeri olmadığını biliyordu.

Melanctha bütün hayatı boyunca gerçek deneyim konusunda algıları çok açık birisi olmuştu. Bu kadar çok istediği şeyi elde etmediğini biliyordu ama o gözünü budaktan

sakınmayan cesaretine karşın, Melanctha bu noktada bir korkaktı ve dolayısıyla gerçekten anlamayı öğrenemiyordu.

Melanctha demiryolu ambar alanında dolanmayı ve durup dikilmeyi ve oradaki erkekleri, lokomotifleri, makasları, harıl harıl çalışan her şeyi seyretmeyi severdi. Demiryolu ambar alanlarının dur durak bilmeyen bir büyüleyiciliği vardır. Onlar her türlü mizacı tatmin eder. Kanı çok yavaş akan tembel adam için, kuvvetli bir devindirici güç hissi sağlayan değişmez ve teskin edici bir devinim dünyasıdır. Çalışmasına gerek yoktur ama çok derinden hisseder; üstelik orada çalışan ya da oranın sahibi olan adamdan da fazla. Ayrıca acı çekme derdi olmadan bir duygu hissetmek isteyen mizaçlar için, o boğazda düğümlenen yumruyu ve bütünlüğü ve kalp atışlarını; insanların gelip gittiklerini seyrederken ve lokomotiflerin gümbürtüsüyle uzun düdük seslerini işitirken gelen tüm o heyecanı duymak çok hoştur. Ambar alanının yukarısındaki çitin deliğinden içeriyi seyreden bir çocuk için ise hayret uyandırıcı bir gizem ve hareket dünyasıdır. Çocuk tüm o gürültüleri sever, trenin ve gürültüsünün karanlığın içinde kaybolup gittiği tünelden sökün eden gümbürtüyü önceleyen rüzgârın sessizliğini de sever ve çocuk kimi zaman halkalar halinde gelen, her zaman kıvılcımlarla ve mavi renkle tüten o dumanı da sever.

Melanctha için ambar alanı birçok erkeğin heyecanı ve belki de özgür, fırıl fırıl bir geleceğin heyecanıyla doluydu.

Melanctha buraya çok sık geliyor, erkekleri ve harıl harıl çalışan her şeyi seyrediyordu. Erkeklerin, "Selam canım, lokomotifime binmek ister misin," ve "Amma güzel kızsın sen, bu zımbırtıyı gelip iş üstünde görmek ister misin," diyecek zamanları hep oluyordu.

Yataklı vagon görevlilerinin hepsi Melanctha'yı severdi. Ona sürekli yaşadıkları heyecan verici şeyleri; Batı'da nefes alacak hava bulamadıkları büyük tünellerden geçtiklerini, sonra tünelden çıkıp çöp gibi incecik iskeletli köprülerin üze-

rinde büyük kanyonların köşelerinden kıvrıla kıvrıla gittiklerini ve bazen vagonların, bazen de bütün trenin dar köprülerden düştüğünü, her zaman ölümün ve çeşit çeşit acayip iblisin karanlık yerlerden onlara bakıp yüzlerine güldüğünü anlatırlardı. Sonra bazen trenin sarp, kaygan dağlardan nasıl gümbürdeye gümbürdeye indiğini, büyük kayaların yanlarından patır patır aşağı yuvarlandığını ve bazen vagonlara çarpıp insanları öldürdüğünü anlatırlardı; görevliler bu hikâyeleri anlatırken yuvarlak, siyah, parıldayan yüzleri ciddileşir, renkleri yağlı kara derilerinin altında griye döner ve anlata anlata bizzat kendilerini ürkütebildikleri şeylerin korku ve şaşkınlığıyla gözlerinin feri kaçardı.

Melanctha'ya sık sık hikâyeler anlatan kocaman, ciddi, melankolik, açık kahverengi tenli bir vagon görevlisi vardı. Güney'in uzak bölgelerinde kafayı bulmuş beyaz adamlardan birini, kendisine lanet bir zenci dediği ve bilet parasını bir zenciye ödemeyi reddettiği için iki istasyon arasında trenden indirince beyaz adamların kendisini öldürmeye çalıştığını anlatırken, Melanctha'nın aklını vererek ve hislerine ortak olarak dinlemesi adamın hoşuna giderdi. Sonrasında bu işçi, ülkenin Güney'indeki bu bölgeye gitmeyi bırakmak zorunda kalmıştı; zira oradaki bütün beyaz adamlar bir daha oraya geldiği takdirde onu kesinlikle öldüreceklerine yemin etmişlerdi.

Melanctha bu ciddi, melankolik açık kahverengi tenli zenciyi çok severdi ve Melanctha ömrü boyunca nezaket ve iyiliğe heves etmiş, saygı duymuştu; bu adam da her zaman iyi nasihatler verir, ciddi bir nezaket sergilerdi ve Melanctha bu tür şeyleri çok derinden hissederdi ama başını her daim belaya sokmasına neden olan yol yordamını değiştirmesi konusunda ona yardım etmelerine ya da onu etkilemelerine asla izin vermiyordu.

Melanctha gün ışığının son saatlerinin çoğunu işçilerle ve sıkı çalışan diğer adamlarla geçiriyordu ama karanlık çöktü-

ğünde durum farklıydı. İşte o zaman Melanctha, onun gözünde daha kibar sınıftan olan beyefendilerin yanında bulurdu kendini. Bir kâtip ya da genç bir ambarcı onu tanımaya başlardı ve beraber dikilirler ya da belki bir süre yürürlerdi.

Melanctha her zaman kaçardı ama bunun için çoğu zaman çaba harcaması gerekirdi. Bu kadar çok arzuladığı şeyin ne olduğunu bilmiyordu, ama bütün cesaretine rağmen Melanctha bu noktada korkağın tekiydi ve dolayısıyla anlamayı beceremiyordu.

Melanctha ve adamın teki akşamleyin bir yerde karşılıklı durup konuşurlardı. Kimi zaman Melanctha'nın yanında bir kız daha olurdu ve o zaman kalmak ya da kaçmak çok daha kolay olurdu, zira kendilerine birlikte yol açabilirler, birbirlerine laf atıp karşılıklı gülerek bir adamın iyice dikkat kesilmesini engelleyebilirlerdi.

Ama Melanctha yalnız olduğunda –ki çok sık yalnız olurdu– kimi zaman bilgeliğe giden yolda uzun bir adım atmaya çok yaklaşırdı. Bazı adamlar bu konuşma esnasında ondan epeyce şey öğrenirlerdi, ama hiçbir zaman eksiksiz bir öğrenme olmazdı bunlar, zira Melanctha bir hikâyeyi tam olarak anlatmayı ömrü boyunca öğrenememişti. Bile bile olmasa da bir hikâyeyi çok farklı kılacak büyük parçaları her zaman dışarıda bırakmayı başarırdı, zira Melanctha neler olduğunu, kendisinin neler dediğini ve gerçekten ne yaptığını hiçbir zaman doğru hatırlayamazdı. Adam bazen biraz daha yakınına gelir, onu alıkoyar, kolunu tutar ya da şakalarını biraz daha açık hale getirirdi ama Melanctha her zaman bir yolunu bulup kaçardı. Melanctha'nın gerçekten irfan sahibi olduğunu düşünen adam meramını net bir şekilde ortaya koyamazdı ve ilgili kararı Melanctha'nın verdiğine inandığından, en sonunda kaçtığında hiçbir zaman Melanctha'yı durduracak kadar hızlı koşamazdı.

İşte Melanctha bu şekilde bilgeliğin kıyılarında dolanırdı. "Söylesene, neden buraya geldiğinde biraz daha uzun kalmı-

yorsun?" diye sorardı hepsi ve cevap versin diye üstelerlerdi. Melanctha güler ve bazen daha uzun kalır ama her zaman tam vaktinde kaçıp giderdi.

Melanctha Herbert bilmeyi çok istese de bilgiden korkuyordu. Yaşı ilerledikçe genellikle çok daha uzun kalmaya başladı ve kimi zaman neredeyse dengeli bir mücadele yaşansa da o her seferinde bir yolunu bulur kaçardı.

Demiryolu ambar alanının yanında, Melanctha'nın dolaşmayı çok sevdiği rıhtım kısmı vardı. Çoğu zaman yalnızdı, bazen iyi siyah kızlardan biri yanında olurdu ve uzun süre öylece dikilip yük indirmeyle uğraşan adamları seyreder ve vapurların kömür ikmali yaptıklarını görürdü; esnek eklemli güçlü vücutları ve çocuksu vahşi bağırışlarıyla gemilerden kocaman yükleri depolara iten, taşıyan, çeken özgürce salınan zencilerin koşuşturmaca halindeki haykırışlarını içinde hissederek dinlerdi.

Adamlar onu görünce seslenirdi: "Dikkat et, valla gelip seni yakalarız ha," ya da "Selam sarı kız, az gel de seni gezdirelim." Melanctha da kendisine her türden inanılmaz hikâyeler anlatan ciddi yabancı denizcilerden bazılarını tanımayı öğrenirdi ve bir aşçı kimi zaman onu ve arkadaşlarını gemiye alır; karavanayı nerede hazırladığını, adamların nerede uyuduklarını, atölyelerin nerede olduğunu ve her şeyin hemen oracıkta gemi güvertesinde nasıl bizzat kendileri tarafından yapıldığını gösterirdi.

Melanctha bu karanlık ve pis kokulu yerleri görmeyi severdi. Çok çalışan adamları seyretmeyi, dinlemeyi ve onlarla konuşmayı hep severdi. Ama Melanctha hiçbir zaman bilgeliğe giden yolu bu kaba insanlardan öğrenmeye çalışmadı. Gündüzleri kaba adamlarla konuşmayı, hayatlarını dinlemeyi, işleri ve çeşitli iş yapma tarzları hakkında söylediklerini duymayı her zaman sevdi ama her şeyin üstünü karanlık kapladığında, Melanctha onun seyrettiğini gören bir kâtiple ya da genç bir nakliyeciyle buluşur, öylece ayakta dikilip konuşurdu ve bu şekilde anlamayı öğrenmeye çalışırdı.

Ayrıca Melanctha yeni binalar yapan adamları seyretmekten de hazzederdi. Onları bir şeyleri kaldırıp çekerken, kazarken, testereyle keserken ve taşları parçalarken izlemeyi severdi. Gündüzleri daima burada sıradan işçileri tanımayı öğrenirdi. "Kızım dikkat et yoksa şu taş kafana düşer, paramparça olursun. Senden güzel bi' pelte olur mu sence?" Sonra hep bir ağızdan güler ve şakalarının çok komik olduğunu zannederlerdi. Ve devam ederlerdi: "De bakayım, güzel sarı kız, burda benim durduğum yerde dursan ödün patlar mıydı? Cesaretin varsa çık buraya, ben seni tutarım. Sen bi' tek aha şu kaldırdıkları taşın üstüne oturup kıpırdamıycan, sonra sen buraya geldiğinde ben seni sıkıca tutarım, korkma canım."

Kimi zaman Melanctha çok tehlikeli olan bu şeylerden bazılarını yapardı ve bu tür adamlara her zaman gücünü ve gözünü budaktan sakınmayacak derecede cesur olduğunu gösterirdi. Bir keresinde yüksek bir yerden kayıp düştü. İşçinin biri onu yakaladı, bu sayede ölmedi ama sol kolu çok feci kırıldı.

Bütün adamlar etrafına toplanmıştı. Böyle cüretkâr bir işe girişip, sonra kolu kırıkken acıya metanetle katlanmasına hayran olmuşlardı. Ona büyük saygı göstererek doktora hep beraber gittiler ve ardından zafer alayıyla evine götürdüler; hepsi de onun gıkını bile çıkarmamış olmasıyla böbürleniyordu.

O gün James Herbert karısının yaşadığı evdeydi. İşçileri ve Melanctha'yı gördüğünde öfkeden deliye döndü. Adamları küfürler savurarak kovduğundan az daha birbirlerine dalacaklardı, dahası Melanctha'ya bakması için doktor çağrılmasına da izin vermiyordu. "Neden şu kıza doğru düzgün sahip çıkmıyorsun, sen onun annesisin."

James Herbert artık kızıyla işleri kavga dövüşle halletmiyordu. Onun dilinden, okulda aldığı eğitimden ve hiçbir şey bilmeyen kaba saba bir siyah adama çok çirkin şeyler

söyleme tarzından korkuyordu. Melanctha da tam o anda acı çekerken ondan fazlasıyla nefret etti.

İşte Melanctha kadınlığa adım attığı ilk dört yılını bu şekilde yaşadı. Ve Melanctha'nın başına birçok şey geldi; ama bunların hiçbirinin onu doğru yola, dünyayı anlayıp öğrenmeye götürecek o mutlak yola sokmayacağını çok iyi biliyordu.

Melanctha Herbert, Jane Harden'la tanıştığında on altısındaydı. Jane zenci bir kadındı, ama o kadar beyazdı ki neredeyse kimse zenci olduğunu tahmin edemezdi. Jane çok iyi eğitim almıştı. İki yıl siyahların üniversitesine gitmişti. Ama kötü davranışları yüzünden okulu bırakmak zorunda kalmıştı. Melanctha'ya birçok şey öğretiyordu. Ona bilgeliğe giden yolları nasıl tutacağını öğretiyordu.

Jane Harden o sıralar yirmi üç yaşındaydı ve çok deneyimliydi. Melanctha ona çok çekici geliyor, Melanctha da Jane'i tanıma fırsatı bulabildiği için kendisiyle çok gurur duruyordu.

Jane Harden anlamaktan korkmazdı. Gerçek deneyim hisleri güçlü olan Melanctha, karşısında anlamayı öğrenmiş bir kadın olduğunu biliyordu.

Jane Harden'ın birçok kötü alışkanlığı vardı. Çok içerdi ve çok başıboş dolaşırdı. Gerçi bu dolaşmaları sırasında güvende olmak istediğinde güvende olmayı da bilirdi.

Melanctha Herbert çok geçmeden sürekli onunla dolaşmaya başladı. Melanctha içmeyi ve onun alışkanlıklarından bazılarını denemiş ama bunların pek ilgisini çekmediğini görmüştü. Yine de gerçekten anlama ve öğrenme arzusu her geçen gün güçleniyordu.

Bu ikisi artık gündüz dolaşmalarında bile kaba adamları tanımakla ilgilenmiyordu ve Melanctha için iyi sınıf anlayışı artık biraz daha yükselmişti. Bundan böyle ambarcıları ve kâtipleri değil, işadamlarını, kapı kapı gezen satıcıları, hatta bunların da üstündekileri tanımayı öğrenmeye başladı ve

Jane ile Melanctha'nın konuşmaları, yürümeleri, gülmeleri ve onlardan kaçmaları çok sık yaşanan bir hadise haline geldi. Her şey hâlâ aynıydı, onları tanıyor ve her zaman bir yolunu bulup kaçıyordu ama her nasılsa Melanctha için artık her şey farklıydı; çünkü yaşananlar her zaman aynı şeyler olsa da farklı bir tadı vardı, zira Melanctha artık bilgelik sahibi bir kadınla birlikteydi ve anlaması gereken şeyin ne olduğunu belli belirsiz görmeye başlamıştı.

Melanctha bilgeliğini erkeklerden öğrenmiyordu. Melanctha'nın anlamaya ve öğrenmeye başlamasını sağlayan her zaman bizzat Jane Harden'dı.

Jane hayatın sertleştirdiği bir kadındı. Gücü vardı ve bu gücü kullanmayı severdi, bir hayli beyaz kanına sahipti ve bu onun daha net görmesini sağlardı; içmeyi severdi ve bu da onu pervasız kılardı. Damarlarındaki beyaz kanı güçlüydü; metanetli, dayanıklı ve müthiş cesurdu. Başı ne kadar belada olursa olsun her zaman gözü pekti. Melanctha Herbert'i ona benzer yanları olduğu için severdi ve ayrıca Melanctha gençti, bir tatlılığı vardı ve Jane Harden'ın kendi başından geçen deneyimlere dayanarak anlattığı hikâyeleri büyük bir izan ve hevesle dinlerdi.

Jane, Melanctha'yı gitgide daha çok sevdi. Çok geçmeden, erkekleri görmek ve farklı iş tutma tarzlarını öğrenmekten ziyade sırf birlikte daha fazla zaman geçirmek için dolaşmaya başladılar. Sonra dolaşmayı bıraktılar ve Melanctha, Jane ile onun odasında uzun saatler geçirmeye başladı, dizinin dibine oturup anlattığı hikâyeleri dinliyor, onun metanetini ve sevgisinin gücünü hissediyordu ve yavaş yavaş önünde onu bilgeliğe götürmesi kesin olan yolu net şekilde görmeye başladı.

Sona ulaşmadan, Melanctha'nın okulda ya da evde olmadığı bütün zamanını Jane Harden'la geçirdiği iki yılın sonuna gelmeden, bu iki yıl sona ermeden önce, Melanctha dünyaya bilgeliğini veren şeyin ne olduğunu çok net görmeye başladı ve kafasında hiçbir şüpheye yer kalmadı.

Jane Harden'ın her zaman biraz parası olurdu ve kentin aşağı kısmında bir odası vardı. Bir keresinde siyahların gittiği bir okulda öğretmenlik yapmıştı. Ama oradan da kötü davranışlarından ötürü ayrılmak zorunda kalmıştı. Başını sürekli belaya sokan şey içki içmesiydi, zira bu durumu gizleyip örtbas etmek pek mümkün olmuyordu.

Jane'in içkiciliği gitgide kötüleşti. Melanctha da içmeyi denemişti ama içki ona hiç hitap etmedi.

İlk yıl, Jane Harden ile Melanctha Herbert arasında daha güçlü olan Jane'di. Jane Melanctha'yı severdi ve onun her zaman zeki, cesur, tatlı ve uysal olduğunu düşünürdü; Jane'in derdi Melanctha'ya dünyadaki birçok insana bilgelik kazandıran şeyin ne olduğunu öğretmekti ve yıl bitmeden bunu öğretmeyi başarmıştı.

Jane'in bunu öğretmesinin birçok yolu vardı. Melanctha'ya birçok şey anlatmıştı. Melanctha'yı pek sevmiş ve de Melanctha'nın bunu çok derinden hissetmesini sağlamıştı. Diğer insanlarla, erkeklerle ve Melanctha'yla zaman geçirmiş ve herkesin istediği şeyin ne olduğunu, insan bir kez güce kavuştuğunda onunla ne yaptığını Melanctha'nın anlamasını sağlamıştı.

Melanctha o günlerde Jane'in dizinin dibinde saatlerce oturur ve Jane'in bilgeliğini hissederdi. Jane'i sevmeyi ve bu hissi çok derinden hissetmeyi öğrenmişti. O günlerde birazcık neşelenmeyi öğrenmişti, ayrıca nasıl şiddetle acı çekebileceği de kendisine öğretilmişti. Bu acı Melanctha'nın bazen annesinin ve katlanılmaz siyah babasının yaşattığı acıdan çok farklıydı. O zamanlar bir mücadele veriyordu ve acılarında güçlü, yürekli olabilirdi; ama burada Jane Harden'la birlikte arzu etmeyi, çok istemeyi ve acıdan yalvarmayı öğrenmişti.

Melanctha için çok çalkantılı, karmakarışık bir yıldı; ama kesinlikle gerçekten anlamaya başlamıştı.

Bunu her şekilde Jane Harden'dan kapmıştı. Jane yapılacak, hissedilecek, düşünülecek ya da konuşulacak iyi veya

kötü hiçbir şeyi ondan esirgemiyordu. Kimi zaman bu Melanctha için çok ağır bir ders olurdu ama her zaman bir şekilde katlanmayı başarırdı ve çok yavaşça ama her zaman artan bir metanet ve hissiyatla, Melanctha gerçekten anlamaya başlamıştı.

Sonra yavaş yavaş aralarındaki durum tamamen farklı bir hale büründü. Artık yavaş yavaş aralarında daha güçlü olan Melanctha Herbert oldu. Artık ağır ağır birbirlerinden uzaklaşmaya başlamışlardı.

Melanctha Herbert ona bildiklerini öğretenin Jane Harden olduğunu hiçbir zaman aklından çıkarmadı; ama Jane, Melanctha'nın artık ihtiyaç duymadığı birçok şey yapıyordu. Bir de şöyle bir durum vardı ki konu ne yaptığına ve neler olduğuna geldiğinde, Melanctha hiçbir şeyi doğru düzgün hatırlayamazdı. Melanctha ara ara Jane'le tartışıyordu ve artık birlikte takılmıyorlardı ve Melanctha kimi zaman Jane Harden'dan öğrendiklerine ne çok şey borçlu olduğunu gerçekten unutuyordu.

Melanctha, zaten her zaman dünyanın bilgeliğine sahipmiş gibi hissetmeye başlamıştı artık. Ona bildiklerini öğretenin Jane olduğunu elbette biliyordu ama aralarında her geçen gün daha da tatsız bir hal alan sürtüşme bunun üstünü örtmeye başlamıştı.

Jane Harden hayatın sertleştirdiği bir kadındı. Bir zamanlar çok güçlüydü ama şimdi içkiciliği yüzünden her ne gücü varsa hepsi zayıflamıştı. Melanctha da içmeyi denemiş, ama içki ona hiç hitap etmemişti.

Jane'in güçlü ve hayatın sertleştirdiği mizacı ile içkiciliği, Melanctha'nın artık ona gerçekten ihtiyaç duymamasından ötürü Melanctha'yı affetmesini daha da zorlaştırıyordu. Artık daha güçlü olan Melanctha'ydı ve Jane ona bağımlıydı.

Melanctha neredeyse on sekiz olmuştu. Zarif, açık tenli, hoş görünümlü, zeki, çekici bir zenci kadındı; hal ve hareketleri biraz gizemli, her zaman iyi ve hoştu, bir de her zaman insanlar için bir şeyler yapmaya hazırdı.

Melanctha artık Jane Harden'ı çok az görüyordu. Jane bundan çok hoşlanmamıştı ve bazen Melanctha'yı taciz ediyordu ama içkiciliği çok geçmeden her şeyin üstünü örttü.

Jane Harden'a olan hislerini kesin suretle kaybetmek Melanctha'nın tabiatına aykırıydı. Melanctha ömrü boyunca Jane'in her türlü sıkıntısında yardımına koşmaya hazır oldu ve bilahare, Jane gerçekten dağılıp paramparça olduğunda, Melanctha ona yardımcı olabilmek için hiçbir zaman elinden geleni ardına koymadı.

Ama Melanctha Herbert artık kendisi öğretmeye hazırdı. Melanctha artık istediği her şeyi yapabiliyordu. Melanctha artık kimin ne istediğini biliyordu.

Melanctha nasıl biraz daha uzun kalabileceğini öğrenmişti; ne zaman gerçekten biraz daha kalmak istediğine karar vermesi gerektiğini öğrenmişti ve istediğinde nasıl kaçabileceğini öğrenmişti.

Ve böylece Melanctha bir kez daha dolaşmaya başladı. Artık onun için her şey çok farklıydı. Artık konuştuğu kişiler asla kaba saba adamlar olmuyordu ve daha iyi sınıflara mensup olduğunu düşündüğü beyaz erkekleri tanımayı da pek umursamıyordu. Melanctha'nın istediği artık daha gerçek bir şeydi, çok derinden etkileneceği bir şey, onu içine ekilmiş olan bilgelikle dopdolu hale getirecek, kendisini tümüyle doldurmasını fena halde istediği bir şeydi.

Melanctha o günlerde dolaşırken çok uzaklara açılıyordu. Artık hep tek başına dolaşıyordu. Melanctha'nın bilmek ya da daha uzun süre kalmak yahut istediğinde kaçmak için yardıma ihtiyacı yoktu artık.

Melanctha o günlerde gerçekten uygun olanı bulana kadar birçok erkeği denedi. Neredeyse bir yıl dolaştı ve sonunda genç bir melezle tanıştı. Mesleğe yeni başlamış bir doktordu. İstikbali parlaktı muhtemelen ama Melanctha'yı ilgilendiren bu değildi. Onun iyi, güçlü, kibar ve çok zeki olduğunu düşünüyordu ve Melanctha hayatı boyunca iyi

ve düşünceli insanlardan hoşlanmış, yanında böyle insanlar olsun istemişti ama adam ilk başta Melanctha'ya güvenmemişti. Melanctha'dan uzak durmuş ve onun ne istediğini anlamamıştı. Melanctha ise onu fena halde istemeye başlamıştı. Birbirlerini daha iyi tanımaya başladılar. Aralarındaki şey çok güçlü hale gelmeye başladı. Melanctha onu öyle fena halde istiyordu ki artık hiç ortalıkta dolanmıyordu. Kendisini salt bu deneyime kaptırmıştı.

Melanctha Herbert artık Bridgepoint'te yapayalnızdı. Artık kâh şu siyah kadınla kâh diğeriyle yaşıyor, dikiş dikiyor ve bazen de siyahların gittiği bir okulda vekil öğretmen olarak birkaç derse giriyordu. Melanctha'nın artık ne bir evi vardı ne de düzenli bir işi. Melanctha için hayat daha yeni başlıyordu. Gençti ve bilgeliği öğrenmişti; zarifti, açık tenli ve çok hoştu, ayrıca insanlar için bir şeyler yapmaya her zaman hazırdı ve tavırları gizemliydi, bu da insanların ona daha bir tutkuyla bağlanmasına yol açıyordu.

Jefferson Campbell'la tanışmadan önceki yıl Melanctha çeşit çeşit erkek denemiş, ama hiçbiri Melanctha'nın çok fazla ilgisini çekmemişti. Onlarla tanışıyor, epey zaman geçiriyor, onları terk ediyor, belki bir sonrakinin daha heyecan verici olacağını düşünüyor ama her seferinde bunun kendi açısından gerçek bir anlam taşımadığını görüyordu. Artık istediği her şeyi yapabiliyordu, artık herkesin istediği her şeyi biliyordu ama bu onda en ufak bir heyecan yaratmıyordu. Bu adamlarla hiçbir şey öğrenemeyeceğini biliyordu. Ona çok derin bilgiler öğretebilecek birini istiyordu ve artık en sonunda onu bulduğuna emindi, evet, bu adamda o şeyi bulabilir miyim diye bakmak daha aklına bile gelmeden gerçekten aradığını bulmuştu.

Komşularının tabiriyle "Bağyan" Herbert, yani Melanctha'nın açık tenli annesi o yıl boyunca çok hastaydı ve nitekim yıl bitmeden de öldü.

Bu son yıllarda Melanctha'nın babası, karısının ve Melanctha'nın yaşadığı eve çok sık gelmez olmuştu. Melanc-

tha babasının artık burada, Bridgepoint'te olduğundan bile emin değildi. Artık annesine çok iyi davranan Melanctha'ydı. Başı dertte olan birine iyi davranmak Melanctha'nın değişmez özelliğiydi.

Melanctha annesine çok iyi baktı. Bir kadının yapabileceği her şeyi yaptı, açık tenli annesiyle ilgilendi, onu sakinleştirdi, ona yardımcı oldu; onun ihtiyaçlarını karşılamak ve huzurlu bir şekilde ölmesini sağlamak için çok didindi. Ama o günlerde Melanctha'nın annesine olan sevgisi öyle pek artmadı ve annesi de idare etmesi her zaman zor bir çocuk olan ve çok çiğ laflar edebilen bu kızı hiçbir zaman çok önemsemedi.

Melanctha bir kadının yapabileceği her şeyi yaptı ve en sonunda annesi öldü, Melanctha da onu defnetti. Melanctha'nın babasından hiç ses seda çıkmadı ve Melanctha bundan sonraki hayatı boyunca babasının yaptığı herhangi bir şeyi ne gördü ne işitti ne de bildi.

Sonlara doğru Melanctha'ya hasta annesiyle ilgilenirken yardım eden, genç doktor Jefferson Campbell olmuştu. Jefferson Campbell öncesinde Melanctha Herbert'i sık sık görürdü ama hiçbir zaman ondan çok hoşlanmamış ve kimseye bir hayrının dokunduğuna inanmamıştı. Onun dolaşmaları hakkında kulağına bir şeyler çalınmıştı. Jane Harden'ı da birazcık tanırdı ve onun arkadaşı olan, başıboş dolaşan bu Melanctha Herbert'in asla hayırlı biri olmayacağına emindi.

Dr. Jefferson Campbell ciddi, samimi, iyi, neşeli bir genç doktordu. Herkesle ilgilenmekten hoşlanır ve kendi siyah insanlarını severdi. Bu hayat Jeff Campbell'a hep çok kolay gelmişti ve herkes de onunla birlikte olmaktan hoşlanırdı. Çok iyi, çok anlayışlı, ayrıca bir o kadar da samimi ve neşeliydi. Mutlu olduğunda şarkı söylerdi, ayrıca kahkaha atardı ve onda zencilerin güneş ışığı gibi parlayıp insanın içini ısıtan şu özgür ve uçarı kahkahası vardı.

Jeff Campbell hayatta henüz gerçek bir dert nedir bilmemişti. Jefferson'ın babası iyi, nazik, ciddi, dindar bir adamdı.

Çok oturaklı, çok zeki ve çok vakurdu, açık kahverengi tenli, kır saçlı bir zenciydi. Baş kâhyalık yaparak uzun yıllar Campbell ailesi için çalışmıştı ve onun öncesinde anne ve babası da özgür insanlar olarak bu ailenin hizmetinde bulunmuştu.

Jefferson Campbell'ın babası ve annesi elbette resmen evliydi. Jefferson'ın annesi tatlı, ufak tefek, soluk kahverengi tenli, nazik bir kadındı, iyi kocasına saygı duyup itaat ederdi ve tek çocuğu olan iyi, içten, şen şakrak, çalışkan doktor oğluna tapar, hayranlık duyar, onu çok severdi.

Ailesi Jeff Campbell'ı dindar biri olarak yetiştirmişse de din hiçbir zaman Jeff'in ilgisini çok çekmemişti. Jefferson çok iyiydi. Ailesini sever, asla incitmezdi ve bir dediklerini ikiletmez, onları memnun etmek için elinden geleni yapardı ama aslında en çok bilimi ve deneyleri ve bir şeyler öğrenmeyi severdi, daha küçük yaştan doktor olmak istemişti ve siyah insanların hayatına her zaman çok ilgi duymuştu.

Campbell ailesi ona çok iyi davranmış ve bu hevesi konusunda yardımcı olmuştu. Jefferson çok çalışmış, siyahların okuduğu bir üniversiteye gitmiş ve sonunda doktor çıkmıştı.

Hekimlik yapmaya başlayalı iki üç yıl oluyordu. Jeff Campbell'ı herkes severdi, çok güçlü ve nazik ve neşeli ve anlayışlıydı; ayrıca saf bir neşeyle gülerdi ve her zaman kendi siyah halkından herkese yardım etmeyi severdi.

Dr. Jeff, Jane Harden hakkında her şeyi biliyordu. Başının cidden dertte olduğu birkaç durumda onunla ilgilenmişti. Melanctha'yı da tanıyordu ama annesi hastalanana kadar onunla hiç karşılaşmamıştı. Sonra bir gün, Melanctha'ya hasta annesine bakmakta yardımcı olması için çağrıldı. Dr. Campbell, Melanctha'nın hal ve hareketlerini sevmemişti ve asla bir hayra vesile olacağını düşünmüyordu.

Dr. Campbell, Jane Harden'ın başının cidden dertte olduğu birkaç durumda onunla ilgilenmişti. Jane kimi zaman ona Melanctha'yı kötülerdi. Her şeyini ona, Jane Harden'a borçlu olan Melanctha Herbert'in ne hakkı vardı, böyle bir

kızın ne hakkı vardı başka adamlara kaçıp onu terk etmeye; ama Melanctha Herbert'in herhangi birine nasıl davranılacağına dair hiçbir zaman en ufak bir fikri olmamıştı. Melanctha'nın kafası iyi çalışırdı, Jane bunu hiçbir zaman reddetmemişti, ama aklını hiçbir zaman düzgün bir şey yapmak için kullanmamıştı. Ama sonuçta babası böylesi yabani, kapkara bir zenci olan Melanctha'dan ne beklenirdi ki, üstelik Melanctha babasını her zaman kötülemesine karşın ondan farksızdı ve aslında ona o kadar hayrandı ki; ayrıca babası kime ne borcu olduğunu asla bilmezdi ve Melanctha da aynı onun gibiydi ve de bununla gurur duyuyordu ve Melanctha'nın her seferinde sanki böyle değilmiş gibi konuştuğunu işitmekten Jane'e gına gelmişti. Jane Harden kafası iyi çalışan ama bunu kullanmayan insanlardan nefret ederdi ve Melanctha'da bu zayıflık her zaman vardı; insanlarla arkadaşlığını sürdürmek istiyor ve hiçbir zaman babası gibi olmak istediğini söylemiyordu ama Melanctha'nın babasına bu kadar benzerken ve bundan gerçekten hoşlanırken babasını kötülemesi çok aptalcaydı. Hayır, Jane Harden'ın Melanctha'ya ihtiyacı yoktu. Ah evet, Melanctha ona iyi davranmak için her zaman etrafında olurdu. Melanctha bunu yapmayı asla aksatmazdı. Asla birini gerçekten terk edip bırakmazdı. Kafasını böyle dosdoğru şeyler yapacak kadar kullanmazdı. Melanctha Herbert'in kafası iyi çalışırdı, Jane bunu hiçbir zaman inkâr etmemişti, ama artık Melanctha Herbert'in ne yüzünü görmek ne de sesini duymak istiyordu ve keşke Melanctha onu görmeye artık hiç gelmese diye düşünüyordu. Ondan nefret etmiyordu ama Melanctha'nın babasından ve o hiçbir zaman dilinden düşürmese de kendisi için hiçbir anlam ifade etmeyen bütün o şeylerden bahsettiğini duymak istemiyordu. Jane Harden'a bütün bunlardan artık gına gelmişti. Melanctha'ya artık hiç ihtiyacı yoktu ve eğer Dr. Campbell onu gördüğünde, Jane'in kendisini görmek istemediğini söylerse sevinirdi, o laflarını

alıp ona inanmaya hazır başka birilerine götürebilirdi. İşte böylece Jane Harden uzaklaşacak, Melanctha'yı da öncesindeki hayatını da unutacak ve o zaman içmeye başlayacak, sonunda da her şeyin üstünü örtecekti.

Jeff Campbell'ın çok sık işittiği bu şeyler onu pek ilgilendirmezdi. Şu Melanctha'yı daha fazla tanımak gibi bir arzusu yoktu. Bir keresinde Jane Harden'ı ziyarete gittiğinde, Melanctha'nın evin dışında başka bir kızla konuştuğunu işitmişti. Konuşmasında dikkat çeken pek bir şey yoktu. Ayrıca Jane Harden'ın Melanctha'yı kötülemek için söylediklerleriyle alakalı bir şey de görememişti. Melanctha hakkında işittiği bir şeylerdense Jane'in kendisiyle daha çok ilgileniyordu. Jane Harden'ın kafasının iyi çalıştığını biliyordu ve eskiden güçlüydü de; gerçekten elini attığı şeyi yapabilirdi ama şimdi bu içkiciliği her şeyin üstünü örtmüştü. Jeff Campbell bunu ne zaman görmek zorunda kalsa çok üzülüyordu. Jane Harden hayatın sertleştirdiği bir kadındı ama Jeff yine de Jane Harden'da ondan hoşlanmasını sağlayan bir dolu güçlü, iyi şey buluyordu.

Jeff Campbell, Jane Harden için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Melanctha hakkında bir şeyler duymayı pek umursamıyordu. Ona karşı çok bir hissi yoktu. Onda ilgi çekici bir yan görmüyordu. Jane Harden ondan çok daha güçlü bir kadındı ve Jane'in eskiden gerçekten kafası iyi çalışırdı ve bu içki olayı onu böyle esir almadan önce aklını kullanarak bir şeyler yapardı.

Dr. Campbell, Melanctha Herbert'e hasta annesinin bakımında yardım ediyordu. Artık Melanctha'yı uzun süreler boyu ve çok sık görüyordu ve kimi zaman beraber epey çene çalarlardı ama Melanctha ona Jane Harden hakkında asla tek kelime etmezdi. Melanctha onunla sadece genel konulardan ya da ilaçlardan konuşur veya komik hikâyeler anlatırdı. Melanctha ona birçok soru soruyor ve onun anlattıklarını her zaman can kulağıyla dinliyordu ve onun doktorlukla

ilgili söylediklerini asla unutmuyor ve diğer herkesten öğrendiği her şeyi de her zaman hatırlıyordu.

Jeff Campbell bu konuşmaları hiçbir zaman çok ilgi çekici bulmadı. Melanctha'yı bu kadar sık gördükçe daha çok sevdiği de söylenemezdi. Melanctha'yı pek düşündüğü yoktu. Onun kafasının Jane Harden'ınki gibi iyi çalıştığına hiçbir zaman inanmadığını anlamıştı. Her zaman Jane Harden'ı daha çok sevdiğini ve onun bu kötü içme alışkanlığına hiç kapılmamış olmasını çok istediğini anlamıştı.

Melanctha Herbert'in annesinin hastalığı her geçen gün daha da kötüye gidiyordu. Melanctha gerçekten de bir kadının yapabileceği her şeyi yapmıştı. Melanctha'nın annesinin kızına olan sevgisi hiçbir zaman az da olsa artmadı. "Bağyan" Herbert bu mesele hakkında çok konuşmamıştı ama kızını pek de düşünmediğini herkes görebiliyordu.

Dr. Campbell artık "Bağyan" Herbert'e bakmak için çoğu zaman yanında uzun süre kalıyordu. Bir gün "Bağyan" Herbert'in sağlığı çok daha kötüleşti ve Dr. Campbell o gece kesinkes öleceğini düşündü. Söz verdiği gibi geç saatte eve geri geldi ve oturup "Bağyan" Herbert'i gözledi, yanında birine ihtiyacı olur diye Melanctha'ya yardım etmek istemişti. Melanctha Herbert ile Jeff Campbell o gece sabaha kadar beraber oturdular. "Bağyan" Herbert ölmedi. Ertesi gün biraz daha iyiydi.

Melanctha'nın her zaman annesiyle birlikte yaşadığı bu ev kırmızı tuğlalı, iki katlı bir evdi. İçini dolduracak fazla bir eşyaları yoktu, pencerelerden bazıları kırıktı ve onarılmamıştı. Melanctha'nın şu anda eve harcayacağı fazla bir parası yoktu ama Melanctha, komşuları olan ve her zaman yardımlarına koşan iyi kalpli bir siyah kadınla beraber annesine bakıp evi gayet temiz ve tertipli tutmayı başarıyordu.

Melanctha'nın annesi yukarıdaki odaların birinde yataktaydı ve aşağıdaki merdiven doğrudan oraya çıkıyordu. Üst katta sadece iki oda vardı. Melanctha ile Dr. Campbell

basamaklarda oturmuştu, o gece loş ışıkta birlikte beklediler ki Melanctha'nın annesini görebilsinler, seslendiğinde işitebilsinler; istedikleri takdirde "Bağyan" Herbert'i rahatsız etmeden oturup okuyabilir ve kısık sesle konuşabilirlerdi.

Dr. Campbell okumayı çok severdi. Dr. Campbell o gece yanında kitap getirmemişti. Unutmuştu işte. Aklında orada oturup hastayı gözlerken oyalanabilsin diye cebine okuyacak bir şey koymak vardı aslında. "Bağyan" Herbert'in kontrolünü yaptıktan sonra, gelip Melanctha'nın oturduğu basamağın hemen üstündeki basamağa oturdu. Yanına kitap almayı unuttuğundan bahsetti. Melanctha evde eski gazeteler olduğunu söyledi, belki Dr. Campbell bir süreliğine oyalanmasına yardımcı olabilecek bir şeyler bulabilirdi. Peki, dedi Dr. Campbell, burada öylece oturmaktan iyidir. Dr. Campbell, Melanctha'nın verdiği eski gazetelere göz gezdirmeye başladı. Hoşuna giden bir şey olduğunda Melanctha'ya okuyordu. Melanctha şimdi onunlayken çok sessizdi. Dr. Campbell onun kendisine nasıl yanıt verdiğini birazcık anlamaya başladı. Dr. Campbell belki de Melanctha'nın kafasının iyi çalıştığını biraz biraz görmeye başlamıştı. Dr. Campbell henüz onun kafasının iyi çalıştığından emin değildi, ama belki de kafasının iyi çalışıyor olabileceğini biraz biraz düşünmeye başlamıştı.

Jefferson Campbell herkesle üzerinde çalıştığı şeyler ve siyah insanlar için yapabileceklerine dair düşünceleri hakkında konuşmayı oldum olası sevmişti. Melanctha Herbert bu şeyler hakkında hiçbir zaman onun düşündüğü gibi düşünmemişti. Melanctha, Dr. Campbell'a bunlar hakkında ne düşündüğüne dair pek bir şey anlatmamıştı. Melanctha hayatta iyi ve düzenli olmak, sürekli heyecan peşinde koşmamak konusunda onunla aynı fikirde değildi, oysa Jefferson Campbell herkesin böyle olmasını istiyordu, böylece herkes hem bilgili hem de mutlu olacaktı. Melanctha'nın ise her zaman gerçek deneyimlerden yana güçlü bir hissiyatı olmuş-

tu. Melanctha Herbert gerçek bilgeliğe varma yolunun Dr. Campbell'ın anlattığı gibi olduğunu pek düşünmüyordu.

Dr. Campbell çok geçmeden eski gazeteleri okumayı bitirdi ve sonra ne olduysa, her zaman düşündüğü şeylerden konuşmaya başladı. Dr. Campbell sırf heyecan olsun diye değil, insanların derdinin ne olduğunu anlayabilmek için çalışmak istediğini; anne babanı sevmen ve bütün hayatın boyunca düzenli olman gerektiğine, sadece yeni şeylere ve heyecanlara heves etmemen gerektiğine ve her zaman nerede olduğunu ve ne istediğini bilmen gerektiğine ve her zaman fikrin neyse zikrinin de o olması gerektiğine inandığını söyledi. Bildiği ya da inandığı yegâne hayatın bu olduğunu tekrar etti Jeff Campbell. "Hayır, benim sürekli heyecan peşinde koşmakla ve her türlü deneyimi tatmak istemekle işim olmaz. Ben sadece düzenli ve sakin bir hayatı ailemle yaşayarak ve işimi yaparak ve insanlarla ilgilenerek ve onları anlamaya çalışarak bir sürü deneyim elde ettim. Ben iş peşinde koşturmaya pek inanmıyorum ve siyah insanların da bunu yapmasını istemiyorum. Ben bir siyahım ve bundan ötürü üzgün değilim ve siyah insanların sahip olmalarını istediğim iyi şeyleri sevdiklerini görmek istiyorum, bu da düzenli yaşamak, çok çalışmak ve dünyayı anlamak; zaten düzgün bir adamı heyecanlandırmak için bu kadarı yeter." Jeff Campbell artık biraz öfkeli konuşuyordu. Öfkesi Melanctha'ya değildi, konuşurken o aklına bile gelmemişti. Nasıl bir hayat istediğini, siyah insanlar için işlerin nasıl yürümesini istediğini anlatıyordu.

Fakat o bütün bunları anlatırken Melanctha Herbert onu dinledi. Melanctha onun ciddi olduğunu biliyordu, ama anlattıkları kendisi için pek bir anlam ifade etmiyordu ve zamanı geldiğinde bunun tümüyle gerçek bilgelik olmadığını Jeff Campbell'ın da anlayacağına emindi. Melanctha gerçek bilgeliğe sahip olmanın ne olduğunu çok iyi biliyordu. "Peki ya Jane Harden?" dedi Melanctha, Jeff Campbell'a, "Bana öyle geliyor ki Dr. Campbell, siz onda bir şeyler buluyorsu-

nuz, oraya çok sık gidiyorsunuz ve onunla evde kendi ailesiyle kalan iyi kızlarla, yani sizin gerçekten istediğiniz türde olanlarla konuştuğunuzdan çok daha fazla konuşuyorsunuz. Bana öyle geliyor ki Dr. Campbell, sizin söylediklerinizle yaptıklarınız birbirine pek uymuyor gibi görünüyor. Çok iyi biri olmanıza gelince," diye devam etti Melanctha, "siz kendiniz de kiliseye gitmeyi çok umursamıyorsunuz ama insanlar için bu tür şeylere çok inandığınızı söyleyip duruyorsunuz. Bana öyle geliyor ki Dr. Campbell, siz de tıpkı bizler gibi iyi zaman geçirmek istiyorsunuz ama sonra iyi olmanın yapılacak doğru şey olduğunu, heyecan peşinde koşmamak gerektiğini söyleyip duruyorsunuz, oysa gerçekte bunları yapmak istemiyorsunuz, en az benim ya da Jane Harden'ın istemediğimiz kadar. Hayır, Dr. Campbell, şuna kesinlikle eminim ki siz kendinizi pek tanımıyorsunuz, ne kastettiğinizi, ne konuştuğunuzu pek bilmiyorsunuz."

Jefferson lafa başladığında her zaman yaptığı gibi hiç durmadan konuşmuştu ve şimdi Melanctha'nın cevabı biraz daha sert konuşmasından başka bir işe yaramamıştı. Mışıl mışıl uyuyan "Bağyan" Herbert'i rahatsız etmemek adına kısık sesle de olsa hafiften güldü, Melanctha'yı hoş tutmak için ışıl ışıl gözlerle ona baktı ve ardından cevap vermeye koyuldu.

"Evet," diye söze başladı, "meseleyi bu şekilde ortaya koyduğunuzda, kesinlikle ne dediğimi çok iyi bilmiyormuşum gibi görünüyor biraz Bayan Melanctha, ama bunun tek sebebi benim ne kastettiğimi, size demin söylediklerimi yeterince anlamıyor olmanız. Ben asla çeşit çeşit insan tanımak istemiyorum demiyorum, Bayan Melanctha ve çok farklı türde insanlar olmadığını söylemiyorum, dahası Jane Harden gibi birini tanımanın ve onunla konuşmanın çok iyi olduğunu düşünmediğimi asla söyleyemem ama Jane Harden'da hoşlandığım şeyler güçlü yanları, heyecanlı halleri değil. Onun yaptığı kötü şeyleri beğenmiyorum Bayan Melanctha, ama Jane Harden güçlü bir kadın ve onun bu

yanına her zaman saygı duyuyorum. Hayır, söylediklerime inanmadığınızı biliyorum Bayan Melanctha, ama ciddiyim, kastettiğim bu ve söylediklerimi anlamadığınız için size aksi gibi geliyor. Din konusuna gelince, orada sadece şöyle bir durum var, benim iyi olma şeklim din değil Bayan Melanctha, ama din birçok insanın hayatında iyi ve düzenli olmak için iyi bir yol ve eğer dine inanırlarsa, onların iyi insan olmalarına yardımcı olur ve eğer bunda dürüstlerse, bir dinlerinin olduğunu görmekten memnun olurum. Hayır, benim hazzetmediğim şey, Bayan Melanctha, siyah insanlarda çok fazla gördüğüm şey, sırf heyecan olsun diye sürekli yeni şeyler istemeleri."

Jefferson Campbell konuşmasını bu noktada kesti. Melanctha Herbert cevap vermedi. İkisi de orada çıt çıkarmadan oturdular.

Sonra Jeff Campbell yeniden eski gazetelere daldı. Melanctha'nın oturduğu basamağın hemen üstündeki basamağa oturmuştu ve okumaya devam etti, kafası yukarı aşağı oynuyordu ve bazen okuyor, bazen o sırada yapmak istediği bütün şeyleri düşünüyordu, sonra koyu renk elinin tersini ağzına sürtüyor ve bu arada düşünürken kaşlarını çatıyordu ve bazen de düşünmesine yardımcı olsun diye kafasını ovuşturuyordu. Melanctha ise öylece oturmuş yanan lambayı izliyor, bazen rüzgâr vurup da duman çıkarmaya başladığında lambayı biraz kısıyordu.

İşte Jeff Campbell ile Melanctha Herbert orada basamaklarda çok sessizce uzun süre oturdular ve birlikte olduklarının pek farkında değil gibilerdi. Orada öylece bir saat kadar oturdular ve sonra Jefferson yavaş yavaş ve güçlü bir hissin etkisi altında, orada basamaklarda Melanctha'yla baş başa oturduğunu fark etti. Melanctha Herbert'in orada baş başa olduklarını çok fazla hissedip hissetmediğini bilmiyordu. Jefferson bu konuya biraz kafa yormaya başladı. Yavaş yavaş ikisinin de bu hissi duymaları gerektiğini kesin ola-

rak fark etti. Onun da bu hisse sahip olduğunu bilmesi çok önemliydi. İkisi de orada çok sessizce, uzun süre oturdular.

En sonunda Jefferson lambanın nasıl koktuğundan bahsetmeye başladı. Jefferson bir lambanın kokmasına neden olan şeyin ne olduğunu açıklamaya girişti. Melanctha bıraktı konuşsun. Cevap vermedi ve ardından Jefferson konuşmayı bıraktı. Kısa süre sonra Melanctha daha dik oturmaya başladı ve ardından sorgulamaya girişti.

"Biraz önce düzenli yaşamak ve diğer bütün o şeyler hakkında söylediklerinize dönersek Dr. Campbell, söylediklerinizle ne kastettiğinizi kesinlikle anlamıyorum. Siz iyi insanlara hiç benzemiyorsunuz Dr. Campbell, hani şu sizin gibi olduklarını söyleyip durduğunuz iyi insanlara. Ben iyi insanlar tanıyorum Dr. Campbell ve siz iyi olan, imana gelen adamlara hiç benzemiyorsunuz. Siz her insanın olabileceği kadar özgür ve rahatsınız Dr. Campbell ve her zaman Jane Harden'la birlikte olmaktan hoşlanıyorsunuz, oysa o gayet kötü biri ve siz onu küçümsemiyor ve ona asla kötü biri olduğunu söylemiyorsunuz. Onu sadece bir arkadaş olarak sevdiğinizi biliyorum Dr. Campbell ve bu nedenle deminden beri bana söylediklerinizle ne kastettiğinizi kesinlikle anlamıyorum. Samimiyetinize inanıyorum Dr. Campbell ve her zaman size güvenmeye çalışıyorum, ama iyi ve dindar olmak istediğinizi söylediğinizde ne kastettiğinizi anladığımı söyleyemeyeceğim, çünkü sizin hiç de bu tür bir adam olmadığınızı çok iyi biliyorum Dr. Campbell ve zaten tuhaf insanlarla birlikte olmaktan asla utanmıyorsunuz Dr. Campbell ve yaptığınız şeyler ile söylediklerinizin her zaman bire bir aynı olduğunu düşünüyor gibisiniz ve evet Dr. Campbell, söylediklerinizle ne kastettiğinizi kesinlikle anlamıyorum."

Dr. Campbell neredeyse "Bağyan" Herbert'i uyandıracak kadar sesli güldü. Melanctha'nın ona bunları söyleme tarzı gerçekten hoşuna gitmişti. Melanctha'nın kafasının belki de gerçekten iyi çalıştığını çok güçlü bir şekilde hissetmeye

başladı. Artık hiç çekinmeden gülüyordu, ama Melanctha'yı kızdırmak için değil. Ona çok dostça gülüyordu, sonra ciddi bir ifade takındı ve düşünmesine yardımcı olması için kafasını ovuşturdu.

"Biliyorum Bayan Melanctha," diye söze başladı, "deminden beri size söylediklerimle ne kastettiğimi anlamanız çok kolay değil ve belki de benim hazzettiğim iyi insanlardan bazıları benim nasıl iyi olunacağına dair görüşlerim hakkında sizin düşündüğünüzden, Bayan Melanctha, daha fazlasını düşünmüyorlardı. Ama bunun hiç önemi yok Bayan Melanctha. Benim deminden beri size söylediklerimle kastettiğim şu, Bayan Melanctha, bir şeyleri asla, katiyen sırf heyecan olsun diye yapmaya inanmıyorum. Görüyorsunuz Bayan Melanctha birçok siyah insanın nasıl davrandığından bahsediyorum. Siyah insanlar sırf çok çalışıp işleri düzgün yapmayı ve aileleriyle düzenli bir hayat sürmeyi önemseyeceklerine ve bütün kazandıklarını biriktirip çocuklarını daha iyi yetiştirmek için kıyıya köşeye biraz para koyacaklarına, düzenli bir hayat sürüp böyle şeyler yapacaklarına ve bütün yeni alışkanlıklarını sadece düzgün bir hayat tarzından alacaklarına, ortalıkta boş boş koşturup duruyorlar ve muhtemelen içiyorlar ve akıllarına gelebilecek bütün kötü şeyleri yapıyorlar, ama her zaman yaptıkları bu bütün kötü şeyleri sevdiklerinden değil, sırf heyecan duymak istedikleri için yapıyorlar. Hayır, Bayan Melanctha, benim de bizzat bir siyah erkek olduğumu görüyorsunuz ve bundan dolayı üzgün değilim ve ben siyah insanların iyi, dikkatli ve her zaman dürüst olduklarını, olabildiğince düzenli bir hayat sürdüklerini görmek istiyorum ve eminim Bayan Melanctha, bu şekilde herkes iyi zaman geçirip mutlu olabilir ve doğru yoldan ayrılmayıp kendini meşgul edebilir ve heyecanlanmanın yeni yolları için her zaman kötü şeyler yapmak zorunda değiller. Evet Bayan Melanctha, ben her şeyin iyi ve sakin olmasını gerçekten kesinlikle istiyorum ve biz siyah insanların hep-

si için en iyi yolun kesinlikle bu olduğunu düşünüyorum. Hayır, Bayan Melanctha, bunu sırf laf olsun diye de söylemiyorum. Ne diyorsam o Bayan Melanctha ve gerçekten iyi olmaktan bahsederken bunu kastediyorum. Dindar olmak ve farklı türde insanlardan hoşlanmamaktan değil Bayan Melanctha ve diğer türde insanlar hayatınızda düzenli bir yer tuttuğunda, onları tanımamanız gerektiğiniyse asla söylemiyorum Bayan Melanctha. Ben her zaman söylediklerimle, Bayan Melanctha, sırf oradan oraya koşturmak ve heyecan duymak için herkesi tanımaya çalışmamanız gerektiğini kastediyorum. Bu tür şeylerin yapılmasından daima nefret ederim Bayan Melanctha ve bu biz siyah insanların tamamı için çok kötü. Deminden beri size söylediklerimle ne kastettiğimi şimdi daha iyi anladınız mı bilmiyorum. Ama artık şunu gerçekten biliyorsunuz Bayan Melanctha: Ben bir şey söylüyorsam her zaman sözümün arkasındayımdır."

"Evet, böyle konuşunca sizi gerçekten kesinlikle anlıyorum Dr. Campbell. Bana sürekli söylediklerinizle ne kastettiğinizi şimdi gerçekten kesinlikle anlıyorum. Birini sevmenin doğru olduğuna inanmadığınızı kastettiğinizi gerçekten kesinlikle anlıyorum Dr. Campbell." "Hayır olur mu, elbette inanıyorum Bayan Melanctha, ben gerçekten sevgiye yürekten inanıyorum ve herkese iyi davranmaya ve herkesin neye ihtiyaç duyduğunu anlamaya, onlara yardım etmeye çalışmaya inanıyorum." "Ah, ben bu tarzı iyi biliyorum Dr. Campbell, ama benim kastettiğim kesinlikle bu tür bir sevgi değil. Ben gerçek, güçlü, ateşli sevgiden bahsediyorum Dr. Campbell, sizi seven biri için her şeyi yapmanızı sağlayan sevgiden." "Bu tür bir sevgi hakkında henüz çok fazla bir bilgim yok Bayan Melanctha. Görüyorsunuz, benim tarzım her zaman bu Bayan Melanctha. Yaptığım işi düşünmekle her zaman o kadar meşgulüm ki, boş işlere ayıracak vaktim yok, bir de görüyorsunuz Bayan Melanctha, ben heyecanlanmaktan gerçekten kesinlikle hoşlanmam ve bu şekilde

çok sevmek gerçekten de her zaman heyecan duymayı gerektiriyor sanırım. Feci şekilde abayı yakanları gördüğümde her zaman düşündüğüm kesinlikle bu oluyor Bayan Melanctha ve benim gibi bir adama bu kesinlikle yakışmazdı. Görüyorsunuz Bayan Melanctha, ben çok sessiz sakin bir adamımdır ve bütün siyah insanların sessiz sakin bir hayatı olması gerektiğine inanıyorum. Hayır Bayan Melanctha ben kesinlikle başımı asla bu tür bir belaya sokmazdım."

"Evet gerçekten kesinlikle bunu çok net görüyorum Dr. Campbell," dedi Melanctha, "benim sizi doğru tanımamı her zaman engelleyen şeyin kesinlikle bu olduğunu ve her zaman ne söylüyorsanız gerçekten onu kastetmenizi sağlayan şeyin de kesinlikle bu olduğunu görüyorum. Siz kesinlikle sevgiyi gerçekten ta içinizde hissedemeyecek kadar korkaksınız. Sizin tek istediğiniz Dr. Campbell, sadece iyi olmaktan bahsetmek ve sırf iyi zaman geçirmek için insanlarla oynamak, ama her zaman başınızın belaya girmediğinden kesinlikle emin olmak. Ben işlerin bu şekilde çekip çevrilmesinden pek hazzetmiyorum galiba. Benim için iyi olmak kesinlikle bu değil. Bu benim açımdan Dr. Campbell, sizin sevgiyi gerçekten ta içinizde hissetme konusunda kesinlikle feci korktuğunuz dışında bir anlama gelmiyor ve Dr. Campbell bana her zaman söylediklerinizle kastediyor olabileceğinizin sadece bu olduğunu görebiliyorum."

"Ben bunu bilemem Bayan Melanctha, kalbimin derinlerinde bir şeyler hissedemeyeceğimi kesinlikle düşünmüyorum, gerçi hayatımdaki şeylerin güzel ve sakin olmasından kesinlikle hoşlandığımı samimiyetle söylüyorum; ama bir adam öldürülmeyi kesinlikle istemiyorsa, tehlikeden uzak durmanın kötü bir yanı olduğunu düşünmüyorum Bayan Melanctha ve birine delice âşık olmak kadar tehlikeli bir şey bilmiyorum. Ben hastalıkmış, gerçek belaymış falan hiç umursamam Bayan Melanctha ve başım gerçekten belaya girdiğinde ne yapabileceğim hakkında konuşmak istemi-

yorum, gerçi siz bu konuda bir şeyler biliyorsunuz Bayan Melanctha, ama sırf heyecan olsun diye böyle korkunç tehlikelere bulaşmanın çok bir manası olduğunu kesinlikle düşünmüyorum. Hayır, Bayan Melanctha, ben gerçekten de sevmenin sadece iki yolunu biliyorum. Birinci sevme türü kanaatimce insanın kendi işini yaptığı ve her zaman iyi yaşayıp düzenli olduğu bir ailedeyken hissettiği o güzel, sakin his, diğer sevme türüyse sokakta sürten hayvanların sevgisi gibi sevmek ve bu bana çok güzel gelmiyor Bayan Melanctha, ama birilerinin bundan hoşlanmasının doğru olmadığını da kesinlikle söylemem; işte benim bildiğim sevme yolları bundan ibaret Bayan Melanctha ve ben sırf başımı belaya sokmak için bu tür bir şeye bulaşmayı kesinlikle istemem."

Jefferson durdu, Melanctha ise biraz düşündü.

"Bunca zamandır sizin hakkınızda düşündüklerimi işte bu gerçekten kesinlikle açıklıyor Dr. Campbell. Gerçekten merak ediyordum nasıl olup da bu kadar canlı olabildiğinizi, herkesi ve her şeyi bildiğinizi ve her zaman her şey hakkında böyle büyük laflar ettiğinizi ve herkesin sizi her zaman çok sevdiğini ve sizin de her zaman sanki düşünüyormuş gibi göründüğünüzü, ama aslında asla kimseyi gerçekten tanımadığınızı ve aslında kesinlikle hiç anlayışlı olmadığınızı. Kesinlikle hepsi bundan ibaret Dr. Campbell çünkü siz iyi olmayı bu kadar kolayca kaybediverirm diye çok korkuyorsunuz ve bana öyle geliyor ki Dr. Campbell bu tür bir iyiliğin kesinlikle pek bir hayrı yok."

"Belki de siz haklısınız Bayan Melanctha," diye cevap verdi Jefferson. "Asla haksız olduğunuzu söylemiyorum Bayan Melanctha. Belki de benim bu tür şeyleri daha iyi öğrenmem gerekiyor Bayan Melanctha. Belki de siyah insanlarla ilgilenmemde bana biraz yardımı dokunacaktır, Bayan Melanctha. Hayır, asla demiyorum, ama belki de gerçek ve iyi bir öğretmenim olsaydı, kadınlar hakkında bir sürü doğru şey öğrenebilirdim."

Tam o sırada "Bağyan" Herbert uykusunda biraz kıpırdandı. Melanctha ona bakmak için basamakları çıkıp yatağın yanına gitti. Dr. Campbell da kalktı ve ona yardıma gitti. "Bağyan" Herbert uyandı, biraz daha iyiydi. Artık sabah olmuştu ve Dr. Campbell, Melanctha'ya talimatları verdikten sonra evden ayrıldı.

Melanctha Herbert bütün hayatı boyunca iyi, nazik ve düşünceli insanları sevmiş, hayatında böyle insanlar olsun istemişti. Jefferson Campbell, Melanctha'nın isteyip isteyebileceği her şeye sahipti. Jefferson güçlü, yapılı, yakışıklı, neşeli, zeki ve iyi bir melezdi. Ve ayrıca ilk başta Melanctha'yı tanımayı umursamamıştı, onu tanımaya başladığındaysa ondan çok hoşlanmamıştı ve asla ondan bir hayır gelmeyeceğini düşünmüştü. Gelgelelim Jefferson Campbell fevkalade kibar biriydi. Jefferson asla diğer adamların yaptıkları şeyleri, Melanctha'ya artık çirkin görünmeye başlayan şeyleri yapmazdı. Hem bir de Jefferson Campbell, Melanctha'nın gerçekten istediği şeyin ne olduğunu çok iyi biliyor gibi görünmüyordu ve bütün bunlar Melanctha'nın onun üzerindeki gücünün her geçen gün daha da arttığını hissetmesini sağlıyordu.

Dr. Campbell her gün "Bağyan" Herbert'i görmeye geliyordu. Başında beraber bekledikleri o geceden sonra "Bağyan" Herbert biraz daha iyileşmişti, ama "Bağyan" Herbert gerçekten çok hastaydı ve yakında öleceğine kesin gözüyle bakılıyordu. Melanctha hiç ara vermeden bir kadının yapabileceği her şeyi yaptı. Melanctha bunları yaparken Jefferson bir an olsun onun hakkında daha iyi şeyler düşünmedi. Jefferson'ın Melanctha'da görmek istediği onun iyi biri olması değildi. Jane Harden'ın, Melanctha'nın her zaman herkese iyi davrandığını söylerken haklı olduğunu Jefferson çok iyi biliyordu ama bunun Melanctha'yı onun gözünde daha iyi yapmadığını da çok iyi biliyordu. Ayrıca "Bağyan" Herbert de Melanctha'yı hiçbir zaman, hayatının son gününde bile sevmemişti ve dolayısıyla Melanctha'nın annesine her

zaman iyi davranmasına Jefferson hiçbir zaman gerçekten büyük bir anlam yüklemedi.

Jefferson ile Melanctha artık birbirlerini çok sık görüyorlardı. Artık birlikte olmaktan keyif alıyorlardı ve birbirleriyle konuştuklarında hep iyi zaman geçiriyorlardı. Birbirleriyle konuşurken çoğunlukla havadan sudan ve neler düşündüklerinden bahsediyorlardı. Çok sık görülmeyen küçük anlar haricinde, hisleri hakkında asla tek kelime etmiyorlardı. Melanctha sırf unutmadığını göstermek adına kimi zaman Jefferson'la birazcık dalga geçiyordu ama çoğunlukla onun anlattıklarını dinliyordu, zira Jefferson hâlâ her fırsatta inandığı şeylerden bahsetmekten hoşlanıyordu. Melanctha, Jefferson Campbell'dan her geçen gün daha da hoşlanıyordu, Jefferson ise Melanctha'nın kafasının gerçekten iyi çalıştığını görmeye başlamıştı ve onun gerçek tatlılığını da biraz biraz hissetmeye başlıyordu. Onun "Bağyan" Herbert'e iyi davranması Jefferson'ın gözünde hiçbir zaman çok anlam ifade etmiyor gibiydi, ama Melanctha'nın yanındayken onun mayasında Jefferson'ın yeni yeni hissetmeye başladığı sağlam bir tatlılık olduğunu hissediyordu.

"Bağyan" Herbert artık her geçen gün daha da kötüye gidiyordu. Yine bir gece, Dr. Campbell onun kesinlikle sabaha çıkamayacağına kanaat getirmişti. Dr. Campbell, Melanctha'ya refakatinde yardıma geleceğini ve "Bağyan" Herbert'in hayata gözlerini daha huzurlu yummasını sağlamak için elinden geleni yapacağını söylemişti. Dr. Campbell o akşam diğer hastalarıyla işi bittikten sonra geri geldi ve sonra "Bağyan" Herbert'i rahatlattı ve ardından çok yorgun görünen Melanctha'nın elinde lambayla oturduğu basamağın hemen üstündeki basamağa oturdu. Dr. Campbell da epey yorgundu ve ikisi de orada çıt çıkarmadan oturdular.

"Bugün feci yorgun görünüyorsunuz, Dr. Campbell," dedi Melanctha en sonunda, kısık ve gayet nazik bir ses tonuyla, "gidip uzanmak, biraz uyumak istemez miydiniz? Siz

her zaman herkese fazla iyi davranıyorsunuz, Dr. Campbell. Anneme göz kulak olmak için bu gece burada benimle kalmanızı isterim, ama herkes için her an bir sürü şey yaparken burada kalmak zorunda olmanız bana doğru gelmiyor. Geri gelmeniz doğrusu büyük nezaket Dr. Campbell, ama bu gece gerçekten siz olmadan da idare edebilirim. Gerekirse yan komşudan yardım isteyebilirim. Siz evinize gidip yatın yeter, Dr. Campbell. Gerçekten buna ihtiyacınız var gibi duruyor."

Jefferson bir süre sessiz kaldı ve bu süre boyunca Melanctha'ya tatlı tatlı baktı.

"Bana karşı bu kadar tatlı ve düşünceli olacağınız hayatta aklıma gelmezdi, Bayan Melanctha." "Dr. Campbell," dedi Melanctha, daha da kibar bir şekilde, "benden hoşlanabileceğiniz hayatta aklıma gelmezdi. Benim tatlı özelliklerimin olup olmadığını bizzat görmek isteyebileceğiniz hayatta aklıma gelmezdi."

İkisi de orada çok yorgun, çok kibar, çok sessiz bir şekilde uzun süre oturdular. En sonunda Melanctha kısık, tekdüze bir ses tonuyla Jefferson Campbell'la konuşmaya başladı.

"Siz gerçekten çok iyi bir insansınız, Dr. Campbell, sizi gördüğüm her gün bunu kesinlikle daha da çok hissediyorum. Dr. Campbell, sizin gibi iyi bir insanla arkadaş olmayı gerçekten çok isterim, artık sizi tanıyorum. Siz diğer adamların yaptıkları şeyleri, bana her zaman çirkin gelen şeyleri asla yapmıyorsunuz, Dr. Campbell. Bana doğruyu söyleyin, Dr. Campbell, benimle her zaman arkadaş olmaya ne dersiniz... Şunu gerçekten kesinlikle biliyorum ki Dr. Campbell, siz iyi bir adamsınız ve benimle arkadaş olacağınızı söylerseniz, birçok erkeğin kendilerinden hoşlanan her kıza yaptığı gibi, asla bana sırtınızı dönmezsiniz. Bana doğruyu söyleyin Dr. Campbell, benimle arkadaş olur musunuz..."

"Ama Bayan Melanctha," dedi Campbell usul usul, "yani, anlarsınız ya, bunu size böyle pat diye söyleyemem. Yani şunu bildiğinize eminim Bayan Melanctha, eğer işler kendi doğal-

lığında gelişir de her zaman arkadaş kalırsak çok memnun olurum, ama görüyorsunuz Bayan Melanctha, her an herkese hızlı hızlı bir şeyler söylesem de ben kesinlikle kafası yavaş çalışan, sessiz sakin bir adamım ve size bir şey söylediğimde kesinlikle gerçekten arkasında durmak isterim, sizin hakkınızda her şeyi etraflıca öğrenene ve sizden ne kadar hoşlandığımı ve sizin için neleri gerçekten daha iyi yapmak istediğimi gerçekten kesin olarak bilene kadar bunun gibi şeyleri insanlara dosdoğru söyleyemem. Siz ne kastettiğimi kesinlikle anlıyorsunuz, Bayan Melanctha." "Benimle böyle dürüstçe konuştuğunuz için sizi kesinlikle takdir ediyorum, Jeff Campbell," dedi Melanctha. "Ah, ben her zaman dürüstüm Bayan Melanctha. Her zaman dürüst olmak bana gayet kolay geliyor, Bayan Melanctha. Tek yapmam gereken her zaman ne düşünüyorsam onu söylemek. Birine bir şeyi dosdoğru söylememek için hiçbir zaman gerçek bir nedenim olmadı."

Birlikte çıt çıkarmadan oturdular. "Gerçekten çok merak ediyorum, Bayan Melanctha," diye en sonunda lafa girdi Jeff Campbell, "gerçekten çok merak ediyorum, acaba siz ve ben birbirimizin gerçekten ne düşündüğünü tam anlamıyla biliyor muyuz... Gerçekten çok merak ediyorum, Bayan Melanctha, acaba her zaman söylediklerimizle birbirimizin ne kastettiğini gerçekten biliyor muyuz..." "Söylediklerinizden tek bir sonuç çıkıyor, siz benim kötü biri olduğumu düşünüyorsunuz, Jeff Campbell," diye parladı Melanctha. "O nereden çıktı, hayır Bayan Melanctha, size söylediklerimde kesinlikle böyle bir kastım yok. Benim kadar siz de biliyorsunuz, Bayan Melanctha, sizi gördüğüm her gün hakkınızda daha iyi şeyler düşünüyorum ve artık sürekli sizinle sohbet etmek istiyorum, Bayan Melanctha ve gerçekten, birlikte zaman geçirmekten ikimizin de hoşlandığını kesinlikle biliyorum ve sizin her zaman herkese karşı çok iyi ve tatlı olduğunuz her geçen gün daha da gözüme çarpıyor. Sadece şu var, herkesle hızlı hızlı konuşsam da gerçekte çok ağırkanlı

biriyim ve kesinkes emin olmadığım bir şeyi size söylemek istemiyorum ve açıkçası sizin her zaman bana söylediklerinizle ne kastettiğinizi tam olarak bildiğimden kesinkes emin olduğumu söyleyemem. Nitekim Bayan Melanctha, demin siz bana sorduğunuzda öyle dememin sebebi buydu."

"Bana karşı dürüst olduğunuz için size gerçekten bir kez daha teşekkür ederim, Dr. Campbell," dedi Melanctha. "Korkarım şimdi müsaadenizi istemek durumundayım, Dr. Campbell. Sanırım diğer odaya gidip biraz dinleneceğim. Hem sizi de yalnız bırakayım ki belki ben burada olmayınca uyur, azıcık da olsa dinlenebilirsiniz. Şimdilik iyi geceler, Dr. Campbell, yardımınıza ihtiyacım olursa ben size seslenirim Dr. Campbell, umarım güzelce dinlenirsiniz Dr. Campbell."

Melanctha gittikten sonra Jeff Campbell orada oturdu, çok sessizdi, sadece merak ediyordu. Melanctha'nın ona her zaman söylediği şeylerle tam olarak ne kastettiğini çok iyi bilmiyordu. Melanctha Herbert'i gerçekte ne kadar tanıdığını da çok iyi bilmiyordu. Acaba onunla sürekli böyle zaman geçirmeye devam etmeli miyim diye düşündü. Ardından şimdi onunla ne yapması gerektiğini düşünmeye başladı. Jefferson Campbell herkesi seven ve birçok insanın yanında olmayı çok sevdiği bir adamdı. Kadınlar ondan hoşlanırdı, çok güçlüydü ve iyiydi ve anlayışlıydı ve zararsızdı ve sağlamdı ve kibardı. Kimi zaman onun yanlarında olmasını çok istiyor gibi görünürlerdi. Ama yanlarında olduğunda da Campbell'ı çok yorarlardı. Campbell kimi zaman onlarla birazcık takılırdı, ama hiçbir zaman onlara karşı güçlü hisler duymamıştı. Oysa şimdi Melanctha Herbert'le her şey çok farklı görünüyordu. Jefferson bu konuda tam olarak ne istediğini bildiğinden emin değildi. Melanctha'nın tam olarak ne istediğini bildiğinden de emin değildi. Melanctha'yla olan bu şey sadece eğlenceden ibaretse, buna bulaşmak istemediğini biliyordu. Ama Melanctha'nın ona siz hiçbir zaman derin hislere sahip olmayı bilmiyorsunuz dediğini çok iyi hatırlı-

yordu. Melanctha'nın ona siz kendinize gerçek hisleri tanıma izni vermekten korkuyorsunuz dediğini ve bir de onun için en önemlisini, siz hiç anlayışlı değilsiniz dediğini hatırlıyordu. Bu Jefferson'ı her zaman çok rahatsız etmişti, gerçekten anlayışlı olmayı feci istiyordu. Keşke Jefferson, Melanctha'nın bu sözleriyle tam olarak ne kastettiğini bilebilseydi. Jefferson her zaman kadınlar hakkında bir şeyler bildiğini düşünmüştü. Şimdiyse aslında hiçbir şey bilmediğini anlıyordu. Melanctha hakkında en ufak bir bilgisi yoktu. Bu konuda ne yaparsa doğru olacağını bilmiyordu. Aralarındaki şeyin sadece küçük bir oyun olup olmadığını merak ediyordu. Eğer bu bir oyunsa, oynamaya devam etmek istemiyordu, ama eğer mesele onun gerçekten çok anlayışlı olmamasıysa ve Melanctha Herbert ile gerçekten anlayışlı olmayı öğrenebilecekse, o zaman korkak biri olmak istemediğine kesinlikle emindi. Ne istediğini bilmek onun için çok zordu. Düşündü, yine düşündü, ama bir türlü ne istediğini tam olarak çözemedi. En sonunda düşünmeyi bıraktı. Melanctha'yla aralarındaki şeyin sadece oyun olduğuna emindi. Düşünmesi bitince, en sonunda, "Hayır, kesinlikle onunla bu şekilde takılmaya devam etmeyeceğim," dedi kendi kendine yüksek sesle. "Kesinlikle takılmayı bırakacağım ve yeniden işimi ve 'Bağyan' Herbert gibi insanların derdinin ne olduğunu düşünmeye başlayacağım," ve Jefferson cebinden kitabını çıkardı ve lambaya yaklaşıp ağır bilimsel şeyler okumaya başladı.

Jefferson orada bir saat kadar oturup okudu, Melanctha'nın ne kastettiğini düşünüp dert etmeyi unutuvermişti. Sonra "Bağyan" Herbert nefes almakta sorun yaşamaya başladı. Uyandığında güçlükle soluyordu. Dr. Campbell yanına gitti ve ona yardımcı olacak bir şeyler verdi. Melanctha diğer odadan geldi ve doktorun söylediklerini yaptı. İkisi el ele verip "Bağyan" Herbert'i daha rahat hale getirerek sakinleşmesini sağladılar ve kadın çok geçmeden yeniden derin bir uykuya daldı.

Dr. Campbell oturduğu basamaklara geri döndü. Melanctha geldi ve kısa bir süre yanında dikildi, ardından oturdu ve onun kitap okuyuşunu seyretti. Çok geçmeden yine konuşmaya başladılar. Jeff Campbell'ın içinde belki de her şey farklıdır hissi uyanmaya başladı. Belki de Melanctha'yla aralarındaki sadece oyun değildi. Neyse ne, onun yanında olmasından çok hoşlanıyordu. Ona okuduğu kitaptan bahsetmeye başladı.

Melanctha'nın sorduğu sorular her zaman çok zekiceydi. Jefferson onun kafasının iyi çalıştığını artık çok iyi biliyordu. Orada sohbet ederken çok iyi zaman geçiriyorlardı. Ardından yeniden sessizleşmeye başladılar.

"Sizin geri gelip benimle konuşmanız gerçekten çok hoş Bayan Melanctha," dedi Jefferson en sonunda, zira artık Melanctha'nın oyun oynamadığına neredeyse emindi. Melanctha gerçekten de iyi bir kadındı ve kafası iyi çalışıyordu; gerçek, güçlü bir tatlılığı vardı ve gerçekten ona bir şeyler öğretebilirdi. "Ah, ben sizinle konuşmayı her zaman seviyorum Dr. Campbell," dedi Melanctha, "siz bana dürüst davrandınız ve bir adamın bana gerçekten dürüst davranması çok hoşuma gider." Ardından yine sessizleştiler, sürekli is çıkaran lambayı aralarına alıp oturmaya devam ettiler. Melanctha olduğu yerde oturan Dr. Campbell'a doğru biraz daha eğilmeye başladı ve ardından adamın elini iki elinin arasına alıp sıkıca tuttu ama tek kelime etmedi. Sonra elini bırakıp biraz daha yaklaştı. Jefferson biraz kıpırdandı ama herhangi bir karşılık vermedi. En sonunda, "Pekâlâ," dedi Melanctha sertçe. "Sadece düşünüyordum," diye başladı Dr. Campbell yavaştan, "sadece merak ediyordum," konuşmasına devam etmek için hazırlıklara başlıyordu. "Düşünmeye bir süre ara versen de bir şeyler hissetmeye sıra gelse nasıl olur Jeff Campbell," dedi Melanctha biraz üzgün bir halde. "Bilmiyorum," dedi Jeff Campbell usulca, "bu konuda pek bir şey bilmiyorum Bayan Melanctha. Hayır, düşünmeyi pek

bırakmıyorum Bayan Melanctha ve eğer düşünmeyi bırakmadan asla bir şeyler hissedemeyeceksem, bu tür bir hisle asla işim olmayacağından gerçekten çok korkuyorum Bayan Melanctha. Gerçekten bir şeyler hissetmiyor olmamdan ötürü sürekli endişelenmediğiniz kesin. Az da olsa hissetmeyi bildiğimi düşünüyorum aslında Bayan Melanctha, ama bunu düşünmeyi nasıl bırakacağımı bilmeden yapıyorum hep." "Korkarım benim düşündüğüm sizinki gibi bir his değil Dr. Campbell." "Bence kesinlikle yanılıyorsunuz Bayan Melanctha, siz bana karşı ne hissediyorsanız Bayan Melanctha, ben de kesinlikle size karşı o kadarını hissettiğimi düşünüyorum, buna eminim. Bana böyle şeyler söylediğinizde beni doğru tanımadığınızı düşünüyorum. Bana hiç eğip bükmeden söyleyin Bayan Melanctha, bana ne kadar değer veriyorsunuz?" "Sana değer vermek mi Jeff Campbell," dedi Melanctha usulca. "Ben kesinlikle sana, senin her zaman düşündüğünden daha az, ama senin asla bilemeyeceğin kadar çok değer veriyorum Jeff Campbell."

Jeff Campbell bunun üzerine duraksadı ve Melanctha'nın meramının gücü karşısında sessizleşti. Orada uzun bir süre çıt çıkarmadan oturdular. "Evet Jeff Campbell," dedi Melanctha. "Ah," dedi Dr. Campbell ve birazcık kıpırdandı; ardından uzun bir süre çıt çıkarmadılar. "Bana söyleyecek bir şeyin yok mu Jeff Campbell?" dedi Melanctha. "Var tabii, daha demin neden bahsediyorduk biz... Görüyorsun Bayan Melanctha, ben çok sessiz, ağırkanlı biriyim ve bana her zaman söylediğin tüm o şeylerle tam olarak ne kastettiğini bildiğimden hiçbir zaman emin olamıyorum. Ama senden gerçekten çok hoşlanıyorum Bayan Melanctha ve içinde her zaman çok iyi şeyler olduğuna adım gibi eminim. Sana söylediklerime inanıyorsun umarım Bayan Melanctha." "Evet, sen söyleyince inanıyorum Jeff Campbell," dedi Melanctha, sonra sessizleşti ve sessizliğinde epey bir hüzün vardı. "Sanırım gidip yeniden yatacağım Dr. Campbell," dedi

Melanctha. "Beni bırakma, gitme Bayan Melanctha," dedi Jeff Campbell çabucak. "Niye ki, ne istiyorsun benden Jeff Campbell?" dedi Melanctha. "Yani," dedi Jeff Campbell usulca, "sadece seninle konuşmaya devam etmek istiyorum. Seninle her konuda konuşmaktan gerçekten çok hoşlanıyorum. Sen bunu çok iyi biliyorsun, Bayan Melanctha." "Korkarım gidip tekrar yatmak ve seni burada düşüncelerinle baş başa bırakmak zorundayım," dedi Melanctha kibarca. "Bu gece gerçekten çok yorgunum Dr. Campbell. İyi geceler, umarım güzelce dinlenirsiniz Dr. Campbell." Melanctha iyi geceler dilemek için hâlâ aynı basamakta oturan doktora doğru eğildi ve ardından çabucak ve aniden onu öptü, sonra da yine çabucak uzaklaşarak onu yalnız bıraktı.

Dr. Campbell orada çıt çıkarmadan, çok az düşünerek ve bazen de bir şeyler hissetmeye başlayarak oturdu ve sabah olana kadar yalnızdı; sonra kalktı ve Melanctha ona yardım etti ve "Bağyan" Herbert'in ölümünü daha huzurlu hale getirdi. "Bağyan" Herbert ertesi sabah saat ona kadar direndi, sonra yavaş yavaş ve acı çekmeden hayata gözlerini yumdu. Jeff Campbell son ana kadar Melanctha'nın yanında kaldı ve annesinin ölümünde ona destek olmaya çalıştı. Her şey sona erdiğinde, Melanctha'ya işlerin halledilmesinde yardımcı olması için kapı komşuları olan siyah kadını çağırdı ve ardından diğer hastalarıyla ilgilenmek üzere evden ayrıldı. Kısa süre sonra Melanctha'ya geri döndü. Annesinin cenaze hazırlıklarına yardımcı oldu. Melanctha sonrasında, komşusu olan iyi huylu kadınla yaşamaya başladı. Melanctha hâlâ Jeff Campbell'la sık görüşüyordu. Aralarındaki şey çok güçlenmeye başlamıştı.

Melanctha artık yanında Jeff Campbell olmadan asla dolaşmıyordu. Bazen ikisi birlikte epeyce dolaşıyorlardı. Jeff Campbell sürekli düşündüğü şeyler hakkında ikide bir Melanctha'yla konuşma huyundan vazgeçmemişti. Melanctha birlikte oldukları zamanlarda artık fazla konuşmuyor-

du. Kimi zaman Jeff Campbell konuşmadığı için onunla dalga geçiyordu. "Melanctha, açıkçası Jane Harden'ın ve diğerlerinin söylediklerinden ve ilk tanıştığımız zamanlarda senin çok fazla konuşuyor olmandan dolayı, senin acayip konuşkan biri olduğunu düşünmüştüm gerçekten. Bana doğruyu söyle Melanctha, neden artık benimle çok konuşmuyorsun, belki de ben o kadar çok konuşuyorum ki sana bir şey söylemen için fırsat bırakmıyorum veya belki de benim konuşmamı o kadar çok dinledin ki artık fazla konuşmanın bir manası olmadığını düşünüyorsun. Bana dürüstçe söyle Melanctha, neden benimle daha çok konuşmuyorsun..." "Sen nedenini çok iyi biliyorsun Jeff Campbell," dedi Melanctha, "sen gerçekten nedenini çok iyi biliyorsun Jeff, benim anlattıklarımı aslında çok önemsemiyorsun. Sen her şey hakkında benim düşündüğümden çok daha fazla düşünüyorsun ve benim bir konu hakkında ne söyleyeceğimi çok umursamıyorsun. Bu söylediğimin doğru olduğunu sen de biliyorsun Jeff, gerçekten dürüst ol ama yine her zaman olduğun gibi, ki böyle olman çok hoşuma gidiyor." Jeff güldü ve ona sevgi dolu gözlerle baktı. "Asla bildiğimi söyleyemem, bana böyle şeyler söylemekte haksızsın Melanctha. Biliyorsun, sen her zaman sadece herkesin senden duymak istediğini düşündüğün şeyler hakkında konuşmaktan hoşlanıyorsun ve böyle davrandığında, Melanctha, dürüst olmam gerekirse, seni dinlemeyi pek de umursamıyorum, ama bazen gerçekten ne düşünüyorsan onu söylüyorsun, işte o zaman konuştuklarını dinlemeyi çok seviyorum." Melanctha o güçlü tatlılığıyla ona gülümsedi ve gücünü en derinlerinde hissetti. "Ben birinden gerçekten hoşlandığımda asla çok konuşmam Jeff. Bilirsin, bir kadının gerçekten neler hissettiğinden bahsetmesinin çok bir hükmü yoktur. Gerçekten bir şeyler hissettiğinde bütün bunları zaman içinde daha iyi görüyorsun Jeff. O zaman konuşmaya her zaman çok hazır olmuyorsun. Söylediklerim doğru çıkacak mı çıkmayacak mı, gör bak baka-

lım Jeff." "Ben asla sana hep haksızsın demedim, demem de Melanctha," dedi Jeff Campbell. "Belki de benim düşüncem dediğim şey o kadar da manalı değildir. Sen bana gerçekten bir şeyler anlattığında ben artık sana asla haksız olduğunu söylemem Melanctha. Belki de senin bana her zaman söylediklerinle ne kastettiğini gerçekten anlamaya başladığımda çok farklı olduğunu görürüm." "Sen bana karşı her zaman çok tatlı ve iyisin, Jeff Campbell," dedi Melanctha. "Aslında sana karşı kesinlikle iyi değilim Melanctha. Konuşup durarak seni sürekli boğuyorum ama senden gerçekten çok hoşlanıyorum Melanctha." "Ben de senden hoşlanıyorum Jeff Campbell ve sen benim için kesinlikle hem ana hem baba hem kardeş hem evlat, her şey oldun. Senin bana ne kadar iyi davrandığınla ilgili ne söylesem az gelir Jeff Campbell, sen benimle ilgilenene kadar ben hem iyi olan hem de çirkin şeyler yapmayan bir adam hiç tanımamıştım, Jeff Campbell. Hadi görüşürüz Jeff, yarın işlerini hallettikten sonra beni görmeye gel." "Elbette Melanctha, biliyorsun geleceğimi," dedi Jeff Campbell ve sonra gitti.

Bu aylar Jeff Campbell için belirsiz zamanlardı. Melanctha'yı gerçekten ne kadar tanıdığını bir türlü bilemiyordu. Onu artık uzun uzun ve çok sık görüyordu. Ondan her geçen gün daha da hoşlanmaya başlıyordu. Ama onun hakkında pek bilgisi yokmuş gibi hissediyordu. Onun içindeki iyiliğe gözü kapalı güvenebilirmiş gibi hissetmeye başlıyordu. Ama sonra aslında ondan her zaman çok emin olamıyordu. Melanctha'nın bazı halleri vardı ki onda bir belirsizlik hissi uyandırıyordu, ama yine de ona kendisini çok yakın hissediyordu. Jeff artık bütün bunları asla kelimelere dökmüyordu. Her zaman bunun kendi iç dünyasında bir kavgayla çözüme kavuşmasına izin veriyordu. Kendi iç dünyasında durmadan devam eden bu kavgaya artık o asla iştirak etmiyordu.

Jeff artık Melanctha'yla olmayı hep çok seviyor ama ona gitmekten hep nefret ediyordu. Nedense ona gideceği zaman

hep korkuyordu, ama yine de bu konuda korkaklık etmeyeceğine dair kendisini kesinkes şartlandırmıştı. Onun yanındayken bu korkuyu asla hissetmiyordu. O anlarda birbirlerine çok dürüst ve yakınlardı. Ama Jeff ne zaman yanına gitse, kendisini ondan biraz daha uzun süre uzak tutacak bir şeyler olsun istiyordu.

Bütün bu aylar Jeff Campbell için çok belirsiz zamanlardı. Gerçekten ne istediğini pek bilmiyordu. Melanctha'nın istediği şeyin ne olduğunu pek bilmediğinden ise çok emindi. Jeff Campbell hayatı boyunca insanlarla beraber olmayı sevmişti ve hayatı boyunca düşünmeyi de hep sevmişti, ama o daha yalnızca büyük bir çocuktu, Jeff Campbell'dı ve daha önce bu acayip hislerle hiç işi olmamıştı. Şimdi Melanctha'yı gidip görmek için müsait olduğu bu akşam, onu alıkoyacak kim varsa bulup konuşmuş ve dolayısıyla Melanctha'nın onu karşılamak üzere beklediği eve nihayet geldiğinde saat çok geç olmuştu.

Jeff, Melanctha'nın onu beklediği odaya girdi ve şapkasıyla ağır paltosunu çıkardı, ardından bir iskemle çekip ateşin başına oturdu. O gece hava çok soğuktu ve Jeff orada oturup ellerini ovuşturarak ısıtmaya çalıştı. Melanctha'ya sadece "Nasılsın," demiş, henüz konuşmaya başlamamıştı. Melanctha orada ateşin başında oturmuştu, çıtı çıkmıyordu. Ateşin sıcağı onun açık tenine ve çekici yüzüne hoş bir pembelik katmıştı. Melanctha alçak bir iskemlede oturmuştu, güçlü hissiyatını göstermeye her zaman hazır olan uzun, titreyen parmaklı elleri kucağında sessiz sakin yatıyordu. Melanctha, Jeff Campbell'ı beklemekten çok yorulmuştu. Orada çıtını çıkarmadan oturmuş sadece seyrediyordu. Jeff gürbüz, koyu tenli, sağlıklı, neşeli bir zenciydi. Elleri güçlü, nazik ve heyecansızdı. O büyük elleriyle kadınlara hep bir kardeş gibi dokunurdu. Güneyin güneş ışıkları gibi her zaman sıcak, kuvvetli bir parıltısı vardı. Asla gizemli bir yanı olmamıştı. Açık, hoş biriydi, neşeliydi ve bir zamanlar Melanctha'nın istediği gibi, şimdi o da gerçekten anlamak istiyordu.

Jeff o akşam orada iskemlesinde oturdu ve o güzelim ateşle kendisini ısıtırken uzun bir süre sessiz kaldı. Kendisini seyreden Melanctha'ya bakmadı. Orada oturdu ve sadece ateşe baktı. İlk başta koyu renkli, açık ifadeli yüzünde gülümseme vardı ve gülümsemesine yardımcı olması adına siyah-kahverengi elinin tersini ağzına sürtüyordu. Sonra düşünmeye geçti, düşünmesine yardımcı olması için kaşlarını çatıp kafasını sertçe ovaladı. Ardından yine gülümsedi ama artık gülümsemesi çok hoş değildi. Gülümsemesi artık aşağılamanın kıyısında dolaşıyordu. Gülümsemesi giderek daha da değişti ve ardından yıkılmış, tiksintiye boğulmuş gibi bir havaya büründü. Şimdi yüzü daha koyuydu ve acı bir gülümsemesi vardı; ateşe bakmaya devam ederek, onu seyrederken çok gerilmiş olan Melanctha'yla konuşmaya başladı.

"Melanctha Herbert," diye söze başladı Jeff Campbell, "seni tanıdığım bunca zamandan sonra kesinlikle senin hakkında gerçek manada çok az şey biliyorum. Biliyorsun Melanctha, bende işler böyle yürüyor;" düşünürken kaşlarını çatan Jeff, gözlerini ayırmadan ateşe bakıyordu. "Biliyorsun, bende artık işler böyle, Melanctha. Bazen eşi benzeri bulunmayan bir kız gibi görünüyorsun bana, bazense tamamen farklı bir kız gibi görünüyorsun ve bu iki kız kesinlikle birbirinden çok farklı ve bu ikisinin senin kişiliğinde nasıl aynı anda yaşayabildiğini anlayamıyorum. Birbirleriyle gerçekten bir alakaları varmış gibi gelmiyor bana. Bazen katiyen güvenemeyeceğim bir kız oluyorsun, öyle sert bir gülüşün var ki sanki sadece çınlıyorsun, öyle kötü huyların oluyor ki bunları yürekten isteyerek yaptığına inanamıyorum ama yine de tüm bu söylediklerim kesinlikle senin sık sık gördüğüm bir yanın, zaten annen ile Jane Harden da her zaman bu yönünü gördüler ve tam da bu nedenle yanına gelmekten nefret ediyorum. Ama sonra Melanctha bazen kesinlikle apayrı bir insan oluyorsun ve bazen bu anlarda içinden kesinlikle gerçek bir güzellik çıkıyor sanki. Melanctha, bunun ne kadar

sevimli göründüğünü asla anlatamam. Onu gördüğümde diyorum ki saf bir çiçekten bile daha muhteşem olan gerçek bir tatlılık, güneş ışığından daha narin bir nezaket, insanda yaz hissi uyandıran bir incelik ve de her şeyi, hepsini en baştan ele alan bir anlayış ve bütün bunların sürdüğü o kısacık süre boyunca, benim görebildiğim kısa süre boyunca kesinlikle gerçek görünüyor ve bana kesinlikle gerçek dini bulmuşum gibi hissettiriyor. Ardından böylesi bir hisle zenginleşmişken, diğer kız çıkageliyor ve sende hakiki olanın o olması daha muhtemel görünüyor ve o zaman kesinlikle yanına gelmekten feci korkuyorum ve kesinlikle sana güvenebileceğimi zannetmiyorum. Hem senin hakkında kesinlikle hiçbir şey bilmiyorum ve hangisi gerçek Melanctha Herbert kesinlikle bilmiyorum ve artık seninle bir daha asla konuşmak istemiyormuşum gibi hissediyorum. Bana dürüstçe söyle Melanctha, yalnız olduğunda ve tümüyle gerçek ve dürüst olduğunda hangisi gerçekten sensin? Söyle bana Melanctha, zira kesinlikle bilmek istiyorum bunu."

Melanctha ona bir cevap vermedi, Jeff ise kısa süre bekledikten sonra ona bakmadan konuşmasına devam etti. "Bir de Melanctha, bazen kesinlikle acımasız biri gibi görünüyorsun, insanların canı mı yanmış, başı derde mi girmiş umursamıyor gibisin, sendeki bu sert yan beni bazen gerçekten geriyor, bazen her nasılsa 'Bağyan' Herbert'le olduğun zamanki gibisin. Elbette bir kadının yapabileceği her şeyi yaptın Melanctha, kesinlikle hayatımda daha iyisini yapan birini görmedim, ama yine de, nasıl desem bilmem ki Melanctha, hislerinde korkunç sert bir yan vardı, iyi insanların hislerinde görmeye alışkın olduğumdan çok farklıydı, Jane Harden ile 'Bağyan' Herbert'in kendilerini senin hakkında konuşacak kadar güçlü hissettiklerinde söyledikleri gibiydin ama yine de Melanctha, bir şekilde kendimi sana gerçekten çok yakın hissediyorum ve sende kesinlikle son derece harikulade, güçlü bir tatlılık var. Korkmam gereken bir şey

var mı kesinlikle bilmek, emin olmak istiyorum Melanctha. Bir zamanlar kesinlikle her türden kadın hakkında her şeyi bildiğimi düşünürdüm. Ama şimdi gerçekten de senin hakkında hiçbir şeyi kesinkes bilmediğimin kesinlikle farkındayım Melanctha, oysa seninle çok uzun zamandır beraberim ve birçok kez saatlerce yan yana olduk ve seninle beraber olmak feci hoşuma gidiyor ve her zaman düşündüğüm her şeyi sana söyleyebiliyorum. Gerçekten daha anlayışlı olmayı kesinlikle feci derecede istiyorum, Melanctha. Ben bunu kesinlikle istiyorum Melanctha."

Jeff durdu ve ateşe daha dikkatle bakmaya başladı. Yüzündeki düşünceli ifade gitti ve sanki tümüyle içine gömülmüş, düşündüklerinden iğrenmiş gibi görünen bakış geri döndü. Uzun bir süre orada çıt çıkarmadan oturdu ve ardından yavaşça, Melanctha Herbert'in orada yanı başında titrediğini ve bütün bunların çok gücüne gittiğini her nasılsa fark etti. "Ah Melanctha," diye bağırdı Jeff Campbell ve ayağa kalkıp kolunu bir ağabey edasıyla Melanctha'nın boynuna doladı. "Ben buna katlanabileceğim kadar katlandım Jeff," dedi Melanctha hıçkırarak, sonra kendini o perişanlığa bırakıverdi, "sana haz veren herhangi bir şeyi söylemene izin vermeye son derece hazırdım Jeff. Benim hakkımda ne istersen söyleyebilirdin Jeff, sırf senin hoşuna gidecek diye katlanmaya çalışırdım Jeff, ama sen bana çok acımasız davrandın. Bir kadına ne kadar acı çektirebileceğini görmek için böyle şeyler yaparken, ona biraz, en azından arada bir rahat yüzü göstermelisin Jeff. Hiçbirimiz buna ilelebet katlanamayız Jeff. Ben kesinlikle katlanabildiğim kadar katlandım, sırf senin gönlün olsun diye, ama ben... Ah Jeff, bu gece çok ileri gittin Jeff. Bu tavrına bir dakika daha katlanamazdım, Jeff. Bir kadının gerçekte nasıl biri olduğunu görmek istediğinde, Jeff, asla bu kadar acımasız olmamalısın, onun ne kadarına katlanabileceğini düşünmeden her zaman olduğun gibi sert olmamalısın Jeff." "Ah Melanctha," diye bağırdı Jeff

Campbell, dehşete kapılmış halde, ama sonra Melanctha'ya çok şefkatli davrandı ve onu teskin ederken iyi, kuvvetli, nazik bir ağabey gibiydi, "Ah Melanctha'cığım, şu anda bana söylediklerinle ne kastettiğini kesinlikle anlamıyorum. Ah Melanctha, zavallı kızcağızım, sana gerçekten acı çektirdiğimin farkında olduğuma kesinlikle inanmış olamazsın. Ah Melanctha, benim bir güne bir gün bir Kızılderili gibi davranabileceğimi düşündüysen nasıl olup da benden hoşlanıyor olabilirsin?" "Bilmiyorum Jeff," dedi Melanctha ona sokularak, "benimle tam olarak ne yapmak istediğini kesinlikle hiçbir zaman bilemiyorum, ama istediğin, arzuladığın ne varsa yapmanı kesinlikle istedim, sırf sana karşı daha anlayışlı hale gelmek için. Buna katlanmak için feci derecede çaba harcadım Jeff, sırf benimle istediğini yapabil diye." "Aman Tanrım, Yüce İsa aşkına Melanctha!" diye bağırdı Jeff Campbell. "Senin hakkında gerçekten hiçbir şey bilmiyorum Melanctha, zavallı kızcağızım," diyen Jeff onu daha da kendine çekti, "ama kesinlikle artık sana daha da hayranlık duyuyorum ve güveniyorum, Melanctha. Kesinlikle öyle, zira her zaman sana söylediğim şeylerle seni incittiğimi kesinlikle asla düşünmemiştim Melanctha. Melanctha, seni zavallı küçük, tatlı, titrek bebek, sen iyi ol, Melanctha. Seni incittiğim için ne kadar üzgün olduğumu sana kesinlikle anlatamam, Melanctha. Seni asla incitmek istemediğimi gösterebilmek için ne istersen yaparım, Melanctha." "Biliyorum, biliyorum," diye mırıldandı Melanctha, ona sarılarak. "İyi bir adam olduğunu biliyorum, Jeff. Beni ne kadar üzersen üz, bunu biliyorum." "Eğer sırf seni incitmek için bu kadar yüklendiğimi gerçekten düşündüysen, Melanctha, nasıl böyle düşünebildiğini gerçekten anlayamıyorum." "Şişşt, sen sadece kocaman bir çocuksun, Jeff Campbell ve gerçekten incitmenin ne olduğuna dair henüz hiçbir şey bilmiyorsun," dedi Melanctha, gözyaşlarının arasından ona gülümseyerek. "Görüyorsun Jeff, seni gerçekten iyi tanıyana kadar hem

gerçekten iyi tanıyabildiğim hem de saygı duymaya devam edebildiğim birini asla tanımamıştım Jeff." "Bunu çok iyi anladığımı katiyen söyleyemem, Melanctha. Ben diğer siyah insanların çoğundan daha iyi biri değilim. Belli ki benden önce tanıştıklarınla şansın yaver gitmemiş o kadar, Melanctha. Ben kesinlikle çok iyi biri değilim, Melanctha." "Şişşt Jeff, ne olduğun hakkında hiçbir şey bilmiyorsun," dedi Melanctha. "Belki de sen haklısın, Melanctha. Sen bana bir şey söylediğinde artık asla haksızsın demem Melanctha," diyen Jefferson iç çekti ve sonra gülümsedi, bir süre sessiz kaldılar ve biraz karşılıklı nezaket gösterilerinin ardından geç oldu ve sonra Jeff gitti.

Jeff Campbell bütün bu aylar boyunca iyi annesine Melanctha Herbert hakkında hiçbir şey anlatmamıştı. Ne yapıp edip onunla artık sık sık görüştüğünü hep kendine saklamıştı. Melanctha da onunla hiçbir arkadaşını tanıştırmamıştı. Bu konuda, sanki bu kadar çok birlikte olmaları bir sırmış gibi hareket etmişlerdi ama aslında durumu onlar için zorlaştıracak hiç kimse yoktu. Jeff Campbell nasıl olup da ilişkilerinin böyle sır gibi kaldığını gerçekten bilmiyordu. Böyle olmasını Melanctha'nın isteyip istemediğini bilmiyordu. Jeff onunla bu konuda hiç konuşmamıştı. Sanki bu kadar çok birlikte olduklarını kimsenin bilmemesi gerektiği konusunda anlaşmışlardı. Sanki her zaman baş başa görüşmeleri gerektiği konusunda aralarında bir anlaşma yapmışlardı ve böylece birbirlerine söyleyip durdukları şeylerle ne kastettiklerini birlikte çözeceklerdi.

Jefferson, Melanctha'ya iyi annesinden sık sık bahsediyordu. Melanctha'nın onunla tanışmak isteyip istemediğine dair bir bahis açmadı hiçbir zaman. Jefferson neden her şeyin bu şekilde gizli yürüdüğünü hiçbir zaman tam olarak anlamadı. Melanctha'nın gerçekten ne istediğini hiçbir zaman gerçekten bilmedi. Her seferinde, Melanctha'nın ne istediğini hissettiyse, kendi tıyneti gereği sadece onu yaptı.

Böylece yalnız başlarına ve sürekli birlikte olmaya devam ettiler ve artık bahar gelmişti, dışarı çıkıp bir sürü yeri dolaşabilirlerdi.

Artık mutlu oldukları pek çok gün geçiriyorlardı. Jeff her gün Melanctha'dan gerçekten daha çok hoşlandığını fark ediyordu. Artık kesinlikle içinde gerçek, derin hisler oluşmaya başlamıştı. Hâlâ Melanctha'ya içini açmayı seviyordu ve ona kendisi açısından her şeyin ne kadar iyi olduğunu ve onunla olmayı her zaman çok sevdiğini anlatmayı, ona sürekli bunlardan bahsetmeyi seviyordu. Bir gün, Jeff'in yaptığı planlara göre pazar günü, dışarı çıkıp pırıl pırıl tarlalarda mutlu, uzun bir gün geçirecekler ve gün boyu baş başa olacaklardı. Jeff bir gün öncesinde Jane Harden'ı görmeye gitti.

Jane Harden neredeyse bütün gün çok hastaydı ve Jeff Campbell onu iyileştirmek için elinden gelen her şeyi yaptı. Bir süre sonra Jane biraz rahatladı ve sonra Jeff'le Melanctha hakkında konuşmaya başladı. Jane, Jeff'in Melanctha'yla artık çok sık görüştüğünü bilmiyordu. Jane o günlerde Melanctha'yı hiç görmemişti. Jane, Melanctha'yla ilk tanıştığı dönemden bahsetmeye başladı. Jane o günlerde Melanctha'nın hiç anlayışlı olmadığını anlatmaya başladı. O zamanlar gençti ve kafası iyi çalışırdı. Jane Harden asla Melanctha'nın kafasının hiçbir zaman iyi çalışmadığını söyleyemezdi ama o günlerde Melanctha kesinlikle çok anlayışlı değildi. Jane, Jeff Campbell'a kendisinin, Jane'in, Melanctha'yı her anlamda nasıl eğittiğini açıklamaya başladı. Jane ardından Melanctha'nın bu tür şeyleri öğrenmek için her zaman ne kadar hevesli olduğunu açıklamaya başladı. Jane Harden nasıl dolaştıklarını anlatmaya başladı. Jane, Melanctha'nın bir zamanlar kendisini, Jane Harden'ı nasıl sevdiğini anlatmaya başladı. Jane, Jeff'e Melanctha'nın ona nasıl kötü davrandığını anlatmaya başladı. Jane, Melanctha'nın onu terk ettikten sonra nasıl yaşamaya devam ettiğine dair bildiği her şeyi anlatmaya başladı. Jane

farklı farklı adamlarla ilgili bildiklerini anlatmaya başladı, beyazları ve siyahları; Melanctha bu tür şeylerde asla ayrıntı vermezdi, Jane Harden laf arasında Melanctha'nın hiç de kötü biri olmadığını belirtti ve kafası iyi çalışıyordu, Jane Harden asla böyle olmadığını söyleyemezdi, ama Melanctha Jane'in ona öğrettiği bilgilerden tümüyle yararlanmaktan her zaman hoşlanmıştı ve dolayısıyla ona öğretebilecekleri her şeyi, her zaman bilmek istiyordu.

Jane, Jeff Campbell'ın her şeyi daha açık seçik görmesini sağlamaya başlamıştı. Jane Harden bütün bu konuşmalarıyla gerçekten ne yaptığının farkında değildi. Jane, Jeff'in neler hissettiğini bilmiyordu. Jane konuştu mu dürüst konuşurdu ve şimdi laf bir şekilde Melanctha Herbert'le eski günlerine geldiğinden, o konuda konuşmaya başlamıştı. Jeff, Jane'in söylediklerinin hepsinin doğru olduğunu gayet iyi anlamıştı. Jeff Campbell artık çok açık seçik görmeye başlıyordu. Kendini hastalanmış gibi hissetmeye başladı. Melanctha'nın henüz ona öğretmediği birçok şey biliyordu artık. Kendini hastalanmış gibi hissetti, kalbine bir yumru oturuverdi ve Melanctha artık kesinlikle gözüne çok çirkin görünüyordu. Jeff en sonunda derin hislere sahip olmanın ne demek olduğunu anlamaya başlıyordu. Jane Harden'la biraz daha ilgilendi ve ardından diğer hastalarını görmeye gitti, sonra da evine gidip odasına çekildi, oturdu ve en sonunda düşünmeyi bıraktı. Hasta gibiydi ve kalbine bir yumru çökmüştü. Çok yorgundu, bütün dünya ona çok korkunç görünüyordu ve en sonunda artık gerçekten bir şeyler hissedebildiğini çok iyi biliyordu. Bunu, kendisini böyle yaralamış olmasından biliyordu. En sonunda gerçekten anlamaya başladığını artık çok iyi biliyordu. Ertesi gün için Melanctha'yla bahar tarlalarında baş başa dolaşarak geçirecekleri uzun ve mutlu bir gün planlamıştı. Ona bir pusula yazdı ve gidemeyeceğini, bir hastası olduğunu ve onun yanında kalması gerektiğini söyledi. Sonraki üç gün boyunca Melanctha'ya tek bir haber

yollamadı. Jeff üç gündür çok hastaydı ve kalbine bir yumru oturmuştu ve derin hislere sahip olmanın ne demek olduğunu en sonunda öğrendiğini artık çok iyi biliyordu.

En sonunda bir gün Melanctha'dan bir mektup aldı. "Şu anda bana ne yaptığını gerçekten kesinlikle anlamıyorum Jeff Campbell," diye yazmıştı Melanctha Herbert. "Günlerdir neden yanımda olmadığını gerçekten anlamıyorum, ama bunun kesinlikle iyi olmak için sergilediğin başka bir acayip davranış olduğunu ve yapıp ettiklerine birdenbire pişman olduğunu varsayıyorum. İyi olma tarzına hayran olduğumu kesinlikle söyleyemeyeceğim Jeff Campbell. Üzgünüm Dr. Campbell, ama korkarım senin bu davranış tarzına kesinlikle daha fazla katlanamayacağım. Önce benim herhangi bir insanla birlikte olacak kadar iyi biri olduğumu düşünüyormuş gibi görünürken, sonra birdenbire kötü biriymişim ve sen de benden hep tiksinmişsin gibi davranmana kesinlikle daha fazla katlanamayacağım. Korkarım ki buna daha fazla katlanamayacağım. Bu şekilde sürekli değişiyor olmana gerçekten katlanamayacağım. Korkarım ki, Dr. Campbell, seni çok önemsediği için sürekli seninle olan birini hak edecek adam değilsin. Korkarım ki Dr. Campbell, bir daha seni görmeyi gerçekten kesinlikle istemiyorum. Elveda Dr. Campbell, umarım her zaman gerçekten çok mutlu olursun."

Jeff Campbell bu mektubu okumayı bitirdikten sonra odasında çıt çıkarmadan uzun bir süre oturdu. Hiç kıpırdamadan oturuyordu ve başta çok öfkeliydi. Sanki o an derinden acı çekmenin ne olduğunu tam olarak bilmiyor gibiydi. Sanki Melanctha'nın gerçekten ne istediğini hiçbir zaman bilmezken onunla kalmak için çok diretmemiş gibiydi. Öfkeli olmakta çok haklı olduğunu biliyordu, hiç de korkak biri olmadığını biliyordu. Melanctha'nın affedilmesi pek zor birçok şey yaptığını biliyordu. Nazik olmak, ona güvenmek ve ona sadık kalmak için elinden geleni yaptığını çok iyi biliyordu, ama şimdi... Sonra Jeff'in aklına birdenbire bir

gece Melanctha'nın acı çekerken ne kadar güçlü olduğu geldi ve Melanctha'daki tatlılığın ona geri döndüğünü hissetti; ardından onu her zaman affedeceğini, gerçekten de onu incittiği için çok üzgün olduğunu ve doğruca yanına gidip onu avutmak istediğini fark etti. Jeff, Jane Harden'ın ona Melanctha ve kötü davranışları hakkında anlattıklarının doğru olduğunu çok iyi biliyordu, ama yine de Melanctha'yla birlikte olmak için yanıp tutuşuyordu. Belki Melanctha ona gerçekten daha iyi anlamayı öğretebilirdi. Belki Melanctha ona tüm bunlar doğru olsa bile, onun yine de Melanctha'ya inanıp güvenmekte haklı olduğunu öğretebilirdi.

Jeff oturdu ve mektuba cevap yazmaya başladı. "Sevgili Melanctha," diye yazdı Jeff. "Bana yazdığın ve benim de demin okuduğum mektupta her şeyi tam olarak doğru anladığını kesinlikle düşünmüyorum. Gerçekten sana her zaman inanmaktan ve güvenmekten hiçbir zaman vazgeçmemek için çekmek zorunda kaldıklarım hakkında hakkaniyetli ya da çok anlayışlı olduğunu kesinlikle düşünmüyorum. Benim gibi düşünen bir adam için senin sık sık çok kötü şeyler yaptığını düşünmemenin ne kadar zor olduğunu hatırlayacak kadar hakkaniyetli olduğunu kesinlikle düşünmüyorum. Mektubunu aldığımda çok öfkelenmekte haksız olduğumu kesinlikle düşünmüyorum, Melanctha. Seninleyken asla korkakça davranmadığımı çok iyi biliyorum, Melanctha. Bunlar benim için çok zor ve ben sana asla öyle olmadığını söylemedim; anlayışlı olmakta ve senin ne istediğini, bana söylediğin şeylerle ne kastettiğini gerçekten anlamakta zorlanıyorum. Beni yönlendirdiğin yol hangisiyse onu takip etmekte çok çabuk davranmıyor olmama katlanmanın senin için çok zor olmadığını asla söylemiyorum. Seni incitmek zorunda kalmanın beni çok incittiğini, hatta derinden yaraladığını sen çok iyi biliyorsun Melanctha, ama sana karşı her zaman gerçekten dürüst olmak zorundayım. Seninle olmamın başka bir yolu yok ve senin istediğin kadar çabuk davranamamanın beni de

fena halde incittiğini çok iyi biliyorum. Sana karşı korkak biri olmayı sevmiyorum, Melanctha ve sana karşı içimden geçmeyen bir şeyi söylemeyi de sevmiyorum. Ve eğer benim dürüst davranmamı istemiyorsan Melanctha, açıkçası seninle bir daha asla konuşamam ve o zaman beni bir daha asla görmek istemediğini söylemekte haklısın, ama sana karşı her zaman ne hissettiğimi gerçekten biraz olsun anlıyorsan ve senin için doğru şeyler düşünüp doğru şeyler hissetmek için ne kadar çok çabaladığımı biraz olsun anlıyorsan Melanctha, gelip seni görmek ve yeniden başlamak beni çok mutlu eder. En son görüşmemizden bu yana, bir haftadır ne kadar kötü olduğuma dair şimdilik bir şey demiyorum, Melanctha. Bu tür şeyleri tekrar tekrar konuşmanın kimseye bir yarar sağladığı görülmemiş. Tek bildiğim, sana karşı elimden gelenin en iyisini yaptığım Melanctha ve sana hep dürüst olmaktan ve anlayışlı olabilmem için bana gösterdiğin yollarda benim için doğru olduğunu düşündüğüm hızda ilerlemekten daha farklı bir şey yapabileceğimi söyleyemem. Bu yüzden artık sürekli değişip durmamla ilgili daha fazla saçmalama, Melanctha. Ben asla değişmiyorum; bana doğru ve dürüst gelen neyse onu yapmalıyım ve sana da hiçbir zaman bundan farklı bir şey söylemedim; hep böyle yapacağımı sen her zaman çok iyi biliyordun. Eğer yarın gelip seni görmemi ve birlikte dışarı çıkmamızı istersen, beni çok mutlu edersin, Melanctha. Senin için ne yapmamı istiyorsan hemen söyle, Melanctha.

En derin saygılarımla,
JEFFERSON CAMPBELL"

"Lütfen yanıma gel, Jeff." Melanctha cevaben böyle yazdı. Jeff, Melanctha'ya gidiyor olmaktan memnundu ama çok yavaş gitti. Melanctha seyrettiği yerden onu görünce hızla karşılamaya çıktı. Eve beraber girdiler. Birlikte olmaktan çok memnunlardı. Birbirlerine karşı çok iyiydiler.

"Melanctha, bu kez neredeyse sahiden, bir daha asla seni görmeye gelmemi istemediğini düşünmüştüm kesinlikle," dedi Jeff Campbell, yeniden birbirleriyle konuşmaya başladıklarında. "Belki de bu kez sahiden Melanctha, her şeyin, seninle olan birlikteliğimin tamamen bittiğini düşündürdün bana ve deliye döndüm, çok da üzüldüm, Melanctha."

"Eh, bana kesinlikle çok kötü davranmıştın, Jeff Campbell," dedi Melanctha, sevgiyle.

"Bundan böyle kesinlikle senin her zaman haklı olmadığını söylemem Melanctha," diye cevap verdi Jeff ve artık neşeyle kahkaha atmaya çok hazırdı, "artık bunu asla, kesinlikle söylemem Melanctha, ama yine de gerçekten de Melanctha, dürüst olmak gerekirse, belki de sana ihtiyacın olduğundan daha kötü davranmamışımdır diye düşünüyorum."

Jeff Melanctha'yı kollarına aldı ve öptü. Ardından iç çekip sessizleşti. "Ah Melanctha," dedi en sonunda, biraz daha gülerek, "ah Melanctha, her neyse, asla böyle olmadığını söyleyemezsin, gerçekten iyi arkadaşsak eğer, hayır, asla söyleyemezsin, ama ikimiz de birlikte olmak için gerçekten çok uğraştık, dolayısıyla bunu gerçekten hak edeceğiz, eğer bir gün gerçekten başarırsak." "Gerçekten çok uğraştık Jeff, bu sözlerinde haksız olduğunu söyleyemem," dedi Melanctha. "Başıma açtığın bütün dertlerle böyle bitip tükenmişken bunu asla kesinlikle reddedemem, seni kötü çocuk Jeff," ve ardından Melanctha gülümsedi ve ardından iç çekip sonra da sessizleşti.

En sonunda Jeff'in gitmesi gerekti. Uzun bir süre basamaklarda durup vedalaşmaya çalıştılar. En sonunda Jeff güçbela veda edebildi. En sonunda kendini zorladı ve merdivenlerden inip uzaklaştı.

Geçen sefer Jane Harden'ın konuşmaları yüzünden kaybettikleri uzun ve mutlu dolaşma gününü gelecek pazara ayarladılar. Gerçi Melanctha Herbert henüz Jane Harden'ın konuşmalarından haberdar değildi.

Jeff, Melanctha'yı artık her gün görüyordu. Jeff'in içinde bütün bu süre boyunca biraz belirsizlik vardı, zira Melanctha'ya kendisinin neredeyse ondan ayrılmak istemesine yol açan şeyin ne olduğunu henüz anlatmamıştı. Jeff bunu ona anlatmamasının kendisi açısından doğru olmadığını biliyordu. Aralarında gerçek huzurun ancak o dürüst olduğunda ve Melanctha'ya olanları gerçekten anlattığında sağlanabileceğini biliyordu. Jeff bu uzun pazar gününde ona gerçekten anlatacağına emindi.

O gün sabahtan akşama dolaşırken ikisi de çok mutluydu. Yanlarında yiyecek bir şeyler götürmüşlerdi. Pırıl pırıl çayırlarda oturdular ve mutlulardı, ağaçlıklarda dolaştılar ve mutlulardı. Jeff bu şekilde dolaşmayı hep severdi. Jeff her şeyi büyürken seyretmeyi severdi ve ağaçlardaki olsun, topraktaki olsun bütün renkleri severdi, keza nemli toprakta ve üzerine uzanmayı sevdiği çimende bulduğu ve her an aramakla meşgul olduğu küçük, genç, parlak renkli böcekleri severdi. Jeff hareket eden ve hareketsiz duran ve rengi, güzelliği ve gerçek bir varlığı olan her şeyi severdi.

Jeff beraber dolaştıkları o günü çok sevmişti. Hâlâ içinde taşıdığı derdi neredeyse unutmuştu. Jeff orada Melanctha Herbert'le birlikte olmayı sevmişti. Jeff'in aklına gelen ve ona anlattığı her şeyi hevesle dinlemesiyle, tüm bu curcunanın içinde Jeff'in neşesini hissetmesiyle, o an sahip olduklarından farklı bir şey istediğini asla söylememesiyle Melanctha ona karşı hep anlayışlı, hep cana yakındı. Gerçekten birlikte dolaştıkları bu ilk uzun gün, kesinlikle hareketli ve mutlu bir gündü.

An geldi yoruldular ve Melanctha yere oturdu, Jeff de boylu boyunca onun yanına devrildi. Jeff orada çıt çıkarmadan uzandı, ardından Melanctha'nın elini ellerine aldı ve öptü ve, "Sen bana karşı kesinlikle çok iyisin," diye mırıldandı. Melanctha bu söyleneni çok derinden hissetti ve cevap vermedi. Jeff yukarı bakarak uzun süre orada uzandı.

Yukarıda gördüğü bütün küçük yaprakları sayıyordu. Üstünden geçip giden bütün küçük bulutları gözleriyle takip ediyordu. Çok yükseklerde uçan bütün kuşları seyretti ve Jeff tüm bu süre zarfında Melanctha'ya neler öğrendiğini, Jane Harden'ın daha bir hafta önce ona söylediklerini anlatmak zorunda olduğunu biliyordu. Kendi cephesinden bunu anlatmasının şart olduğunu çok iyi biliyordu. Zordu zor olmasına, ama Jeff Campbell için bundan kurtulmanın yegâne yolu söyleyivermekti, Melanctha'yı gerçekten tanımanın yegâne yolu onu tanımak için verdiği tüm mücadeleyi anlatmaktı, anlatsındı ki Melanctha da onun derdini daha iyi anlamasında yardımcı olabilsin, yardımcı olsundu ki o da bir daha asla ondan şüpheye düşmesindi.

Jeff orada epey bir uzandı, hiç konuşmadı, hep yukarılara baktı, ama artık kendini Melanctha'ya çok yakın hissediyordu. En sonunda biraz ona doğru döndü, onu daha güçlü hissetmek için ellerini daha da sıkı tuttu ve ardından çok yavaşça, zira kelimeler ağzından güçlükle çıkıyordu, yavaşça onunla konuşmaya başladı.

"Melanctha," diye söze başladı Jeff, çok yavaşça, "Melanctha, geçen hafta neden kaçtığımı ve seni neredeyse bir daha asla göremeyecek olmamı anlatmamam doğru olmaz. Jane Harden hastaydı ve ben de ona bakmaya gittim. Senin hakkında bildiği ne var ne yoksa anlatmaya başladı. Seni artık ne kadar iyi tanıdığımı bilmiyordu. Ama ona konuşmaya devam etmemesini söylemedim. Bana senin hakkında her şeyi anlatırken dinledim. Bana anlattıkları kesinlikle çok ağrıma gitti. Senin hakkında söylediği her şeyin doğru olduğunu biliyorum. Eskiden kafana estiği gibi davrandığını biliyordum Melanctha, benim siyah insanlarda görmekten her zaman nefret ettiğim şekilde heyecan peşinde koşmaktan hoşlandığını biliyordum. Jane Harden söyleyene kadar bu kadar kötü şeyler yaptığını bilmiyordum, Melanctha. Jane Harden bana anlatınca çok kötü oldum Melanctha. Senin

gözünde belki de onlardan biri olduğumu düşünmeyi kaldıramadım Melanctha. Sana güvenmemekle hata ettim Melanctha, ama duyduklarım benim için durumu çok çirkinleştirdi. Sana karşı dürüst olmaya çalışıyorum Melanctha, gerçekten olmamı istediğin gibi."

Melanctha ellerini Jeff Campbell'ın ellerinden çekti. Orada öylece oturdu; öfkesinde derin bir küçümseme vardı.

"Baştan aşağı bencilin tekisin Jeff Campbell, zaten böyle olmasaydın bana bunun gibi şeyleri anlatmak zorunda kalmamaya dikkat ederdin, Jeff Campbell."

Jeff bir süre sessiz kaldı ve cevap vermeden önce bekledi. Onu tutan Melanctha'nın kelimelerinin gücü değildi, zira onlara verecek cevabı vardı; onu tutan Melanctha'nın ruh halindeki güçtü ve buna verecek bir cevabı yoktu. En sonunda bu korkuyla karışık şaşkınlığını, yavaş yavaş gelen kavga etme kararlılığıyla delip geçti ve cevabını vermeye koyuldu.

"Şunu asla reddedemem, Melanctha," diye başladı, "Jane Harden'ın konuşmasını kesip, seni hiç tanımadığım dönemde kimin nesi olduğunu anlatman için senin yanına gelmem daha doğru olabilirdi. Yapmam gereken doğru şeyin bu olmadığını sana asla söyleyemem Melanctha. Ama şundan yana kesinlikle şüphem yok, şunu kesinlikle biliyorum ki senin eskiden kim olduğunu, davranışlarını ve öğrendiklerini elde etmek adına zekândan olabilecek her şekilde nasıl yararlandığını bilmek gayet hakkımdı. Senin hakkında bunun gibi şeyleri bilmeye kesinlikle hakkım vardı Melanctha. Şunu asla reddedemem, Melanctha ve tekrar tekrar söylüyorum ki Jane Harden'ı konuşurken durdurmam ve senin yanına gelip bütün bunların neyin nesi olduğunu sana sormam çok daha doğru olabilirdi, ama sanırım bunu bizzat senin bana anlatmanın beni çok inciteceği düşüncesiyle kendimi korumak istedim. Belki de bana anlatmak zorunda kalmanın seni çok daha fazla incitecek olmasından ötürü seni korumak istedim. Bilemiyorum, bunu senin incinmeni

engellemek için mi yaptım yoksa kendimi düşündüğüm için mi, bir şey diyemeyeceğim. Belki de dosdoğru gelip sana anlattırmak yerine Jane Harden'ın anlatmasına izin vermekle korkaklık ettim ama şuna kesinlikle eminim Melanctha, senin hakkında bu tür şeyleri bilmeye kesinlikle hakkım vardı. Şunu asla reddedemem Melanctha, senin hakkında bu tür şeyleri bilmek en doğal hakkımdı." Melanctha o sert kahkahasıyla güldü. "Bana sorup sormamakla ilgili böyle endişe duymana hiç gerek yoktu, Jeff Campbell. Elbette sorabilirdin, hiç de incinmezdim. Ben kesinlikle sana hiçbir şey anlatmazdım." "İşte ben ondan emin değilim, Melanctha," dedi Jeff Campbell. "Kesinlikle anlatırdın diye düşünüyorum. Kesinlikle bana anlatmanın doğru olduğunu hissetmeni sağlayabilirdim diye düşünüyorum. Ben kesinlikle yaptığım tek yanlışın Jane Harden'ın bana anlatmasına izin vermek olduğunu düşünüyorum. Ben kesinlikle onun bana anlattıklarını öğrenmekle bir yanlış yapmadığımı biliyorum. Şunu kesinlikle çok iyi biliyorum ki Melanctha, eğer buraya senin yanına gelmiş olsaydım, her şeyi bana anlatırdın Melanctha."

Jeff sessizleşti, bu mücadele güçlü bir halde öylece aralarında duruyordu. Aralarında durmaksızın devam eden bu şey kesinlikle bir mücadeleydi. Akılları ve kalpleri her zaman farklı şekillerde çalıştığından, aralarında durmaksızın devam edeceği kesin olan bir mücadeleydi bu.

En sonunda Melanctha onun elini tuttu, üzerine eğildi ve onu öptü. "Senden çok hoşlanıyorum, buna eminim Jeff Campbell," diye fısıldadı Melanctha.

Kısa bir süreliğine Jeff Campbell ile Melanctha Herbert arasında hiçbir sıkıntı yaşanmadı. Sık sık ve uzun süreler boyu birliktelerdi. Artık ikisi de her zaman birlikte olmaktan büyük keyif alıyordu.

Nihayet yaz gelmişti ve ılık gün ışığı altında dolaşabilirlerdi. Nihayet yaz gelmişti ve Jeff Campbell'ın dolaşmaya daha çok zamanı vardı, zira siyah insanlar yazları asla çok

hasta olmazlar. Nihayet yaz gelmişti ve her yerde hoş bir sessizlik vardı ve etraflarında işittikleri bütün gürültüler de kulağa hoş geliyor, birlikte olmayı çok sevdikleri bu sıcak günlere mutluluk katıyordu.

O günlerde birbirleriyle bazı bazı konuştular, Jeff Campbell ve Melanctha Herbert bunu yaptılar, ama o günlerde konuşmaları giderek gerçek âşıkların her zamanki konuşmalarına benziyordu. Jeff öncesinde sürekli düşündüğü şeylerden artık çok fazla bahsetmiyordu. Jeff kimi zaman Melanctha'yla birlikteliğinde sanki uykusundan uyanıyor gibi olurdu ve sonra aslında bütün bu süre zarfında gerçekten onunla birlikte olduğunu ve gerçekten de hiç düşünmek zorunda kalmadığını görürdü.

Melanctha'yla dolaşmaktan çok hoşlandığı bu sıcak günlerde Jeff kimi zaman onunla katıksız bir neşeyle konuşurdu. Jeff kimi zaman güçlü bir hissin etkisi altında kendini kaybederdi. Artık çok sık bir şekilde ve her zaman daha da fazla neşe duyarak, nasıl ya da ne düşündüğünü bilmez halde buluyordu kendini. Melanctha ona böyle hissettirmeyi her zaman çok seviyordu. Artık ona biraz gülüyor ve onun her zaman düşünen o eski haline biraz geri dönüyor ve kendisiyle artık her zaman iyi geçinmesiyle dalga geçiyordu; ardından çok güzel ve özgür bir şekilde ve o saf, güçlü ulaşma tarzıyla artık çok iyi bildiği, Jeff'in her an sahip olduğundan emin olmayı çok istediği bütün sevgiyi veriyordu.

Jeff ise artık bu sevgiyi olduğu gibi yaşıyor ve bunu seviyordu; bütün bu varlığın neşesini güçlü şekilde hissediyor ve içi bu sevgiyle dolup taşıyordu; sonra da bu sevgiyi özgürce, şefkat dolu bir nezaketle, keyifle ve kibar bir ağabey okşayışıyla ona gerisingeri boca ediyordu. Melanctha onu bu yüzden hep çok seviyordu, o kendisinin Jeff Campbell'ıydı artık; onun gözünde, öncesinde tanıdığı diğer bütün erkeklerin aksine ona çirkin şeyler yapmayan biriydi. Bu uzun ve sıcak yaz günlerinde de sahip oldukları bu yeni hissi, gitgide daha

çok sevdiler; artık her an beraberlerdi, birbirinin kıymetlisi bu ikili her geçen gün daha da baş başaydı ve dolaştıkları yaz akşamlarında, dolu sokakların gürültülerinde, org seslerinde, danslarda ve insanların, köpeklerin, atların sıcak kokusunda ve güneyin güçlü, mayhoş, kirli, nemli, sıcak zenci yazının neşesinde birliktelerdi.

Jeff artık her gün gerçekten seven biri olmaya daha da yaklaşıyor gibiydi. Melanctha artık her gün daha da özgürce tüm sevgisini ona boca ediyordu. Artık her gün, bu güçlü, doğru hissi ikisi birlikte daha da duyumsuyor gibiydi. Birbirlerinin her zaman ne hissettiğini her geçen gün daha da gerçek şekilde anlıyor gibi görünüyorlardı. Jeff her geçen gün ona daha çok güven duyduğunu hissediyordu. Jeff artık yaptıkları hakkında her geçen gün daha da az düşünüyordu. Melanctha o gerçek güçlü hislerini Jeff'e artık her geçen gün daha da gösteriyordu.

Bir gün keyifleri çok yerindeydi, bu yeni hisleriyle daha önce hiç olmadığı kadar keyifliydiler. Bütün gün sıcakta dolanıp durmuşlardı. Şimdi etraflarında yeşil, parlak, ışık benekli dünya, uzanmış istirahat ediyorlardı.

Peki o an gerçekten ne olmuştu onlara? Melanctha ne yapmıştı da onlar için her şey çirkinleşmişti? Melanctha o sıralar ne hissetmişti de Jeff'in, Jane Harden ona Melanctha'nın bu kadar anlayışlı olmayı nasıl öğrendiğini anlattığında duyduğu bütün hisleri hatırlamasına sebep olmuştu? Jeff başına bunun nasıl geldiğini bilmiyordu. Onun için her şey sevgi dolu, yeşil ve sıcaktı; şimdiyse Melanctha her nasılsa her şeyi onun için çirkinleştirmişti. Melanctha ne yapıyordu şimdi ona? Onun ve bütün siyah insanların her zaman yaşamaları gereken hayat, bu hayat tarzını düzeltmeye çalışırken izlemeleri gereken doğru yol neydi? Neden Melanctha Herbert ona şimdi tümüyle çirkin görünüyordu?

Melanctha Herbert, ondan istediği şeyin ne olduğunu çok derinden hissetmesini bir şekilde sağlamıştı. Jeff Camp-

bell artık herkesin daha anlayışlı olmak için her zaman ihtiyaç duyduğu şeyi hissediyordu. Jeff içinde güçlü bir tiksinti duyuyordu; bu Melanctha'ya karşı duyduğu bir tiksinti değildi, gerçekten kendisine karşı duyduğu bir tiksinti de değildi, herkesin istediği şeye karşı bir tiksinti hiç değildi; tiksinti duyuyordu, çünkü gerçekten anlayışlı olmak için istediği şeyin ne olduğunu asla bilemiyordu; tiksinti duyınasının tek sebebi, kendisinin öncesinde inandığı, kendisi için ve bütün siyah insanlar için doğru olduğuna inandığı, düzenli yaşamak ve asla yeni şeylere sahip olmayı istememek, her an heyecan içinde olmaya çalışmamak gibi şeylerde kendisinin yapması gereken doğru şeyin ne olduğunu aslında bilemiyor olmasıydı. Eski düşüncelerinin hepsi şimdi içinde gayet güçlü bir şekilde canlanmıştı. Sonra bir nevi sırt çevirdi ve Melanctha'yı kendinden uzaklaştırdı.

Jeff şimdi bile kendisini harekete geçiren şeyin ne olduğunu asla bilemiyordu. Jeff şimdi Melanctha'nın gerçekten kendisi gibi ve dürüst olduğunda bile onu tanıdığından asla emin olamamıştı. Onu tanıdığını zannediyordu, ama sonra tıpkı bunun gibi bir an geliyordu, Melanctha onu güçlü olmaya itiyordu. O zaman Jeff hiçbir şey bilemediğini biliyordu. O zaman, Melanctha'nın ondan gerçekte ne istediğini asla bilemeyeceğini biliyordu. O zaman içinde hissettiğinin ne olduğunu gerçekten asla bilemeyeceğini biliyordu. İçinde her şey allak bullaktı. Bildiği tek bir şey vardı, Melanctha'nın orada yanında olmasını feci şekilde istiyordu, ama aynı zamanda Melanctha'yı kendinden uzaklaştırmayı da feci şekilde istiyordu. Melanctha'nın ondan istediği gerçekten neydi? Onun, Jeff Campbell'ın, Melanctha'dan vermesini istediği şey gerçekte neydi? "Artık kesinlikle," diye içinden mızıldandı Jeff Campbell, "artık kesinlikle ne istediğimi tamamen bildiğimi düşünüyordum. Artık Melanctha'ya nasıl güveneceğimi bildiğimi düşünüyordum. Onunla bunca zaman yaşadıklarının ardından, benim için durumun kesin-

likle böyle olduğunu sanıyordum. Ve şimdi onun hakkında gerçekten bir şey bilmediğimi kesinlikle biliyorum. Ah, yüce Tanrım, rahmetini ve yardımını esirgeme benden!" Böylece Jeff içinden mızıldanmaya epey devam etti, yüzünü yeşil çimlerin arasına gömdü ve bu arada Melanctha Herbert yanında çok sessizdi.

Ardından Jeff ona bakmak, onu görmek için döndü. Orada yanında hiç kımıldamadan uzanıyordu ve yüzündeki acı ıslaklıklar yürek paralayıcıydı. Jeff, Melanctha onun yüzünden çok incindiğinde her zaman olduğu gibi çok üzgündü, tüm benliğiyle üzgündü. "Melanctha, canım, sana yine bu kadar kötü davranmak istemezdim," dedi ve ondan şefkatini hiç esirgemedi. "Ben hiçbir şekilde sana karşı bu kadar kötü davranmak istememiştim Melanctha, sevgilim. Seni hiçbir şekilde incitmek istemezken neden sana bazen böyle davrandığımı gerçekten bilmiyorum Melanctha, sevgilim. Bu kadar kötü olmayı kesinlikle istemiyorum Melanctha, ama her şey o kadar hızlı oluyor ki sana nasıl davrandığımı anlamıyorum bile. Sana bu kadar kötü davrandığım için gerçekten çok üzgünüm, Melanctha, sevgilim." "Sanıyorum ki Jeff," dedi Melanctha, çok kısık bir sesle ve acı acı, "sanıyorum ki biz ikimiz birlikteyken sen her zaman birinin utanç duyması gerektiğini düşünüyorsun ve kesinlikle benim bu şekilde hissetmemin mümkün olmadığını sanıyorsun, dolayısıyla da kesinlikle bana sık sık böyle hissettirmek dışında bir yol görmüyorsun. Can çıkar huy çıkmaz, senin huyun bu, Jeff Campbell, tabii eğer bana her zamanki davranış tarzını doğru anlıyorsam. Sana bu söylediğim kesinlikle doğru, Jeff Campbell. Bu kadar kötü davrandığına göre zaten artık bana hiçbir şekilde güvenmiyorsun, öyle değil mi? Sana şu an söylediklerimde kesinlikle haklıyım, Jeff. Sanki beni gerçekten hiç tanımamışsın gibi, bana yeniden neden güvenmediğini anlatmanı istemekte, Jeff, kesinlikle haklıyım. Sen zaten bana kesinlikle hiç güvenmedin, Jeff, duyuyor musun

beni?" "Evet, Melanctha," diye cevap verdi Jeff yavaşça. Melanctha durdu. "Sanırım seni bu kez kesinlikle affedemem, Jeff Campbell," dedi kesin bir dille. Jeff de durdu ve biraz düşündü. "Korkarım ki artık bir daha asla affedemezsin, Melanctha," dedi üzgün üzgün.

Sonra orada uzun bir süre çok sessizce uzandılar, ikisi de derin derin kendi derdini düşünüyordu. En sonunda Jeff yeniden Melanctha'ya onun hakkında her zaman düşündüğü şeyleri anlatmaya başladı. "Şunu gerçekten kesinlikle biliyorum ki Melanctha, sen artık kesinlikle benim konuşup durmamı dinlemek istemiyorsun, ama görüyorsun ya Melanctha, gerçekten ben hep böyleyim. Görüyorsun Melanctha, artık ben hep böyleyim. Hatırlarsın, bir keresinde, daha seni uzun zamandır tanımıyorken, sadece iki tür sevme tarzı bildiğimi, birinin aile içinde iyi olma, diğerinin de hayvanların her zaman birbirlerine karşı davranışları türünde olduğunu ve bu sonuncusunu hiçbir siyah insan için asla doğru bulmadığımı söylemiştim. Görüyorsun Melanctha, ben hep böyleyim. Şimdi yeni bir hissim var, senin bana öğrettiğin, tıpkı bir keresinde sana dediğim gibi, benim için yeni bir din gibi ve belki de gerçekten sevmenin nasıl bir şey olduğunu görüyorum, gerçekten her şeyin, her biri farklı küçük parçalar olan yeni şeylerin bir arada olması gibi, eskiden her zaman hepsinin bir arada olmasının kötü olduğunu düşündüğüm şeylerin birlikte tek bir büyük his oluşturması gibi. Görüyorsun Melanctha, sen kesinlikle benim böyle görmemi sağladın, daha öncesinde her türlü sevginin bir araya gelip bir hayatı gerçekten, hakikaten sevgi dolu hale getireceğini asla bilmezdim. Şimdiyse bazen senin bana kesinlikle öğrettiğin şekilde bunu görüyorum Melanctha, gerçekten ve işte o zamanlarda seni gerçek bir din gibi seviyorum Melanctha ve işte o zaman birdenbire kurmaya başlıyorum Melanctha, canım, belki de senin hakkında gerçek manada hiçbir şey bilmiyorum diye, sonra birdenbire belki de her şeyi bu şekilde sevgi dolu diye

düşünmekle, artık eskiden her zaman düşündüğüm zamandaki gibi benim için ve bütün siyah insanlar için düzenli bir hayat sürmenin doğru olduğunu düşünmemekle kesinlikle yanlış yapıyorum diye kurmaya başlıyorum ve o zaman belki de Melanctha senin gerçekten sadece kötü biri olduğunu düşünüyorum ve belki de benim bunu kesinlikle, farkına vardığımda gerçekten hiçbir zaman istemediğim şekilde her an sırf heyecan peşinde koşmak için yanıp tutuştuğumdan yaptığımı düşünüyorum ve sonra sana her zaman kötü davranıyorum Melanctha ve o zaman kendime mani olamıyorum, asla, zira davranışlarımda gerçekten her zaman doğru olmak istiyorum. Doğru olmayı kesinlikle feci derecede istiyorum Melanctha, doğru olduğunu bildiğim tek yol bu Melanctha ve başka da yol bilmiyorum Melanctha; eski yolumun mu, yani her an düşündüğüm yolun mu yoksa senin, Melanctha, bana bazen gerçek bir din gibi hissettirdiğin yeni yolun mu doğru olduğunu, her zaman düşünmem gereken gerçek doğru yolun kesinlikle hangi yol olduğunu gerçekten bulmanın bir yolunu bilmiyorum ve o zaman kesinlikle canını bu kadar çok sıktığım, bu kötü davranışlarımla seni incittiğim için kesinlikle feci derecede iyi ve üzgün hissediyorum. Her şeyi düzgün hale getirmemde bana yardım edemez misin Melanctha, hem böylece nasıl davranınam gerektiğini doğru dürüst öğrenirim. Görüyorsun Melanctha, sana karşı hep korkak biri olmak istemiyorum, keşke benim için doğru davranış tarzının ne olduğunu kesinkes bilebilseydim. Şuna kesinlikle eminim ki, Melanctha, eğer şu anda doğru yolun hangisi olduğunu kesinkes bilebilseydim, gerçekten öyle davranırdım. Bana gerçek ve doğru olanı bulmamda yardımcı olsan, Melanctha, canım... Nasıl davranınam gerektiğini bilmeyi kesinlikle çok istiyorum."

"Hayır, Jeff, canım, senin her zaman yaşadığın bu tür dertlerde sana kesinlikle fazla bir yardımım dokunamaz. Şu an tek yapabileceğim, Jeff, senin her zaman iyi biri olduğu-

na inanmaya kesinlikle devam etmek olacak ve beni fena halde incitmiş olsan da her zaman sana çok inandım Jeff, kesinlikle senin her zaman bana bu kadar kötü davranırken inanıyor göründüğünden daha fazla inanıyorum sana, Jeff."

"Melanctha, canım, sen bana karşı kesinlikle çok iyisin," dedi Jeff, uzun, dokunaklı bir sessizliğin ardından. "Melanctha, sevgilim, sen bana karşı kesinlikle çok iyisin, bense davranışlarımla her zaman sana karşı öyle kötüyüm ki... Beni gerçekten, hiç hesapsız seviyor musun, Melanctha, her zaman?" "Her zaman ama her zaman, sana ait olduğuma göre bundan emin olabilirsin. Ah Jeff, sen yok musun, her zaman o kadar şapşalsın ki..." "Sen şimdi böyle söyleyince, kesinlikle sana haksızsın diyemem Melanctha," diye cevap verdi Jeff. "Ah, Jeff, canım, seni her zaman seviyorum, bunu artık kesinlikle biliyorsun. Eğer şu anda bunu bilmiyorsan, Jeff, gerçekten, sana şu anda bunu sonsuza dek kanıtlarım." Ve orada uzun bir süre aşklarıyla uzandılar ve sonra Jeff yeniden mutlu ve özgür keyfine geri döndü.

"Bana öğrettiklerini her zaman doğru şekilde öğrendiğim için kesinlikle aferini hak ediyorum, Melanctha, sevgilim," diye söze başladı Jeff Campbell, gülerek. "Hayır, asla kötü bir öğrenci olduğumu söyleyemezsin artık, Melanctha ve dersi asla kırmadan, her gün yanına gelmeye her zaman o kadar hazırım ki... Tıpkı öğretmenimmiş gibi, gerçekten parlak biri olmayı öğrenmek için durmadan çalışan uslu bir çocuk olmadığımı kesinlikle söyleyemezsin, değil mi Melanctha? Artık sana karşı uslu bir çocuk olmadığımı söyleyemezsin Melanctha." "Jeff Campbell, öğrencilerinin bilmesi, gerçekten edinmesi iyi olmayan davranışları onlara asla öğretmeyen benim gibi iyi, sabırlı bir öğretmen kadar iyi değilsin, duyuyorsun beni, değil mi Jeff? Sen bu kadar kötüyken seni her zaman affetmemin ve sana her zaman bu tür zor şeyler öğretirken bu kadar sabırlı olmamın doğru olduğunu kesinlikle düşünmüyorum." "Ama beni her zaman kesinlik-

le affediyorsun, Melanctha, değil mi?" "Her zaman ama her zaman, bundan emin olabilirsin Jeff ve sanırım seni affetmeyi asla bırakamayacağımdan, senin bana her zaman böyle kötü davranacak olmandan ve benim her zaman affedecek kadar iyi birisi olarak kalacak olmamdan kesinlikle korkuyorum." "Ah! Ah!" diye bağırdı Jeff Campbell, gülerek, "Ben her zaman bu kadar kötü olmayacağım Melanctha, olmayacağımdan emin olabilirsin, benim canım sevgilim. Peki gerçekten affediyor musun ve beni gerçekten hiç hesapsız seviyor musun Melanctha, doğruyu söyle?" "Kesinlikle, kesinlikle Jeff, seni gidi çocuk, bundan böyle her zaman emin olabilirsin, kesinlikle ben de buna eminim, kesinlikle öyle Jeff, her zaman." "Kesinlikle inandığımı umuyorum, bütün kalbimle, Melanctha, sevgilim." "Kesinlikle ben de öyle, Jeff, sevimli çocuk, sen artık sevmenin ne demek olduğunu gerçekten biliyorsun ve ben de bir daha asla unutamayasın diye şu anda bunu sana kanıtlıyorum, Jeff. Ve şimdi Jeff, eskiden beri sana dediklerimi kesinkes anlıyorsun artık, Jeff." "Evet, Melanctha, sevgilim," diye mırıldandı Jeff, bundan ötürü çok mutluydu ve böylece bu ikili güneyin o bunaltıcı, zenci güneşi altında uzun süre sadece istirahat ederek uzandılar.

Ve gerçekten de uzun bir süre Jeff Campbell ile Melanctha Herbert arasında açıktan herhangi bir sıkıntı yaşanmadı. Sonra Jeff artık ne istediğini açıkça söyleyemediğini, Melanctha'nın ne istediği hakkında bilmek istediğinin ne olduğunu da söyleyemediğini fark etti.

Melanctha sürekli bu kadar heyecanlı olmaktan yorulduğunda, Jeff onunla yapmaları gereken, ikisi için de doğru şeyin ne olduğu hakkında uzun uzun konuştuğunda, kimi zaman kendi içinde pes etmiş ve kötü bir hissin içinde kaybolmuş gibi hissediyordu. Kimi zaman sevgileri güçlü olduğunda ve bu Jeff'te tuhaf bir his uyandırdığında, Melanctha Jeff'in içinde yaklaşmakta olanı seziyordu, o zaman da yaşadıkları şeyin neyin nesi olduğunu hiç bilmiyormuş gibi davranma-

sına yol açan bu kötü hissin içinde kayboluyordu. Ve artık yavaş yavaş, Jeff kendisini gerçekten anlayışlı biri yapmak için ne eksiği olduğunu anlattığında, eğer Melanctha bunları bir daha dinlemek zorunda kalırsa, Melanctha'sının onun asla istemediği bir tarzda çok incineceğini hissetmeye başlıyordu.

Jeff, Melanctha'nın buna artık katlanamadığını, yapması gereken doğru şeyin ne olduğunu bulmak adına kendi içinde kavga verirken ona çok kötü acılar çektirdiğini ziyadesiyle hissetmeye başlamıştı. Artık Melanctha onunla birlikteyken, her zaman içinde sürüp giden bu tür kavgalara bir son vermesi gerektiğini hissediyordu. Jeff Campbell kendisi ve bütün siyah insanlar için doğru yaşam tarzının ne olduğunu henüz hiçbir şekilde bilmiyordu. Jeff bunu gerçekten anlamaya her seferinde daha da yaklaşıyordu, ama Melanctha artık onun yüzünden o kadar acı çekiyordu ki Jeff, birbirlerini sevmenin doğru biçimini asla gerçekten bilemediğini gösterirken, Melanctha'nın artık onun yanında olamayacağını anlıyordu.

Jeff artık çok hızlı gitmesi gerektiğini görüyordu, böylece Melanctha her daim istediklerini ondan almak için sürekli beklemek zorunda kalmayacaktı. Jeff artık dürüst olamıyordu, gerçekten anlayışlı olmaya çalışmayı artık hiçbir şekilde beceremiyordu, zira Melanctha Herbert'in ne kadar çok acı çektiğini her zaman derinden hissediyordu.

Jeff bu günlerde kendisine gerçekten ne olduğunu pek bilmiyordu. Tek bildiği, dürüst olabilmek için açıkça ortaya serdiği hisleri ara ara güçlendiğinde Melanctha'nın bir şekilde onu asla işitmiyor gibi görünmesiydi; sadece ona bakıyor ve Jeff yanındayken kafası çatlıyor gibi görünüyordu, işte o zaman Jeff dürüst olmayı bırakmak zorunda kalıyordu; hızlı gitmesi ve Melanctha'nın ondan istediği her şeyi yapması gerekiyordu.

Jeff bu günlerde aslında bundan hiç hoşlanmıyordu. Melanctha'nın onun yavaş iş yapma tarzına daha fazla da-

yanamayacak kadar güçsüz olduğunu artık çok iyi biliyordu. Ama yine de Jeff artık hislerinde dürüst olmadığını biliyordu. Artık Melanctha'ya hissettiklerinden daha fazlasını göstermek zorundaydı. Artık Melanctha onu hızlı gitmeye itiyordu ve Jeff hislerinin gerçek olmadığını biliyordu, ama yine de hislerinde hep çok yavaş olduğu için Melanctha'ya daha fazla acı çektiremezdi.

Jeff Campbell için tüm bu doğruyu yapma meselesini kendi içinde hissetmek çok zordu. Eğer Jeff Campbell açık sözlü ve gerçekten dürüst olamazsa, kendi içinde asla çok güçlü olamazdı. Şimdi Melanctha Jeff'e kendisinin ne kadar iyi olduğunu ve onun yüzünden ne kadar çok acı çektiğini her zaman hissettirerek, onu her zaman hızlı gitmeye itiyordu ve dolayısıyla Jeff içinde bir şeyleri dosdoğru hissetmek için yeterince güçlü olamıyordu. Jeff artık ne zaman onun yanında olsa, onun için halihazırda hissedebildiğinden daha fazlası varmış gibi davranıyordu. Onunlayken artık hep içinde onu tutan bir şeyler vardı, onunlayken artık her zaman hissettiklerinin çok ötesinde davranıyordu.

Jeff Campbell bu günlerde iç dünyasında neler olup bittiğini asla çok iyi bilmiyordu. Tek bildiği, Melanctha'nın yanındayken artık hep huzursuz olduğuydu. Tek bildiği, Melanctha'nın yanındayken hep huzursuz olduğuydu ama eskiden olduğu gibi sırf çok anlayışlı olmadığı için değil, bilakis ona karşı asla dürüst olamadığı için, onun çok acı çektiğini artık her zaman hissettiği için, ona karşı artık doğru düzgün, iyi hisler beslediğini bildiği için; ama Melanctha çok hızlı gidiyordu, Jeff ise onun için çok yavaştı; Jeff sahici hislerinin ona karşı kendisini güçlü bir şekilde gösterme şansını asla bulamadığını biliyordu.

Tüm bunlar Jeff Campbell için her an daha da zorlaşıyordu. Güçlü kalabildiği için kendisiyle çok gurur duyuyordu, Jeff Campbell olarak. Melanctha'nın uzun süre sonra bunları kesinkes kötü hislerle hatırlayacağını bildiğinden,

Melanctha'yı incitmemek için çok hassas davranıyordu, ona karşı artık dürüst olamamaktan nefret ediyordu, tüm bunları tek başına, o olmadan halletmek için uzaklaşmak istiyordu ama şimdi uzaklaşırsa onun acı çekeceğinden korkuyordu. Jeff onunlayken hep huzursuzdu, onu düşündüğünde hep huzursuzdu, onu artık iyi, düzgün, güçlü hislerle doğru dürüst sevdiğini biliyordu, ama yine de bunu ona karşı iyi ve dürüst olmak için asla kullanamazdı.

Jeff Campbell bu günlerde Melanctha için durumu nasıl daha iyi hale getirebileceğini bilmiyordu. Ona karşı davranışlarını ve düşüncelerini gerçekten doğru düzgün hale getirmek için ne yapabileceğini hiç bilmiyordu. Melanctha onu kendisiyle birlikte çok hızlı çekiyordu ve Jeff onu incitmeye cesaret edemiyordu; üstelik Melanctha'nın onun yapmasına her zaman ihtiyaç duyduğu tarzda, çok hızlı bir şekilde işleri yoluna sokamıyordu.

Melanctha'yla geçen bu günler Jeff Campbell için artık çok keyifli günler değildi. Artık onun hakkındaki düşüncelerini kendi kendine bile dillendirmiyordu. Onunla esas derdinin ne olduğunu pek de bilmiyordu.

Bazen içindeki bu derdi kısa süreliğine de olsa ara sıra unuttuğunda, Jeff ve onunla birlikte Melanctha güçlü, tatlı bir sevgiyle çok mutlu olurlardı. Bu zamanlarda Jeff kendisini bu gerçek sevgiyle çok yükseklerde uçarken bulurdu. Bu zamanlarda Jeff bazen sevgisi sayesinde içinin içine sığmadığını hissederdi. Jeff artık her zaman kendi içinde derin hisler hissediyordu.

Jeff artık her zaman gerçek hislerinden daha hızlı gitmek zorundaydı. Yine de Jeff artık doğru, güçlü bir hissi olduğunu her zaman biliyordu. Artık Jeff ne zaman bir şeyleri sorgulasa, sevgisinden şüphe duyduğu Melanctha oluyordu. Artık Melanctha'ya ona karşı sevgisinin gerçek olup olmadığını sık sık soruyordu. Melanctha'ya içinde tuhaf bir şeyler hissederek sık sık bu soruyu yöneltiyordu, ama şüpheleri

asla güçlü değildi ve Melanctha ona her zaman, "Evet Jeff, tabii ki, bunu biliyorsun, her zaman," diye cevap veriyordu, ama Jeff artık her zaman onun sevgisinden şüphe ediyordu.

Jeff artık her zaman içinde derin bir sevgi hissediyordu. Melanctha'nın sevgisinin sahici olup olmadığını artık hiçbir zaman gerçekten bilmiyordu.

Jeff bütün bu günlerde kendi içinde belirsizlik yaşıyordu, yanlış davranıp ikisinin de başını fena halde derde sokmayacak şekilde nasıl davranması gerektiği konusunda huzursuzdu. Artık her zaman, Melanctha'nın içindeki sevginin gerçek olup olmadığını anlamak için onu derinden hissetmesi gerekiyormuş gibiydi ve onunlayken kendisini hep durduruyordu, zira onu fena halde incitebileceğinden her zaman korkuyordu.

Artık her zaman onu gidip görmek zorunda olduğunda bir şeyler tarafından alıkonmayı evla görüyordu. Artık her zaman onun yanına gitmekten asla hoşlanmıyordu, gerçi her zaman onunla olmamayı da asla gerçekten istemiyordu. Artık onunlayken asla gerçekten huzurlu hissetmiyordu, üstelik birlikte iyi arkadaş oldukları zamanlarda bile. Artık onunlayken, ona karşı gerçekten dürüst olamadığını hissediyordu. Ve Jeff ona karşı bütün hissettiklerini anlatacak kadar güçlü hissetmediğinde, onunla asla mutlu olamıyordu. Artık onunla vakit geçirmeyi ve kavga etmemek için hislerini bastırmayı her geçen gün daha da zor buluyordu.

İşte böylece, bir akşam geç saatlerde, ona gidecekti. Gitmeden önce biraz fazla uzun bir süre bekledi. Kendi içinde, bu gece onu kesin inciteceğinden korkuyordu. Onunla kavga edebileceği zamanlarda asla gitmek istemiyordu.

Jeff yanına geldiğinde Melanctha orada oturmuş, çok öfkeli görünüyordu. Jeff şapkasını ve paltosunu çıkardı, ardından onunla birlikte ateşin yanına oturdu.

"Eğer bu akşam yanıma biraz daha geç gelseydin, Jeff Campbell, bir daha asla yüzüne bakmazdım, ne de bir daha

seninle konuşurdum, gelip gerçekten süklüm püklüm özür dilesen bile." "Özür dilerim Melanctha," dedi ve güldü Jeff, ona karşı alaycıydı, "Özür dilerim, Melanctha, benim böyle mağrur hallerim yoktur Melanctha, senden özür dilemekten gocunmam, benim tek derdim sana yanlış yapmamak." "Böyle şeyler söylemek kolay Jeff. Ama sen hiçbir zaman bana karşı cesur olduğun için gurur duymadın, Jeff." "Orasını bilemem Melanctha. Gerçekten içimden geldiğinde sana sert şeyler söyleyecek cesaretim var." "Ah evet, Jeff, bilmem mi, hepsini biliyorum Jeff. Ama ben gerçek cesaretten bahsediyorum, takılmaktan ve ne olacağını zerrece umursamamaktan ve belaya atlayıp gitmekten. Benim açımdan gerçek cesaret bu demek Jeff, tabii bilmek istiyorsan." "Ah evet, Melanctha, ben bu cesareti iyi bilirim. Bazı siyah insanlarda ve senin gibi bazı kızlarda Melanctha ve tabii Jane Harden'da bunu her an fazlasıyla görüyordum. Sizi hiç alakadar etmeyen yerlere dalıp, olması gerektiği gibi incindiğinizde çok fazla ağlayıp sızlanmadığınız için ne kadar gururlu olduğunuza dair böbürlenmelerinizi çok iyi biliyorum. Tabii ya, sizin gibi insanlar çektikleri her türlü acıya karşı kuşkusuz çok cesur olurlar, ama hastalarından gördüğüm kadarıyla, cesaretlerinde o kadar da soylu olmayanlar için her türlü belanın kaynağı bu tür bir cesaret, zira sonra o bela gelip onları bulduğunda, her zaman katlanıyorlar ama sona gelindiğinde, en fazla incinenler de onlar oluyor. Takılıp duruyor ve her zaman bütün paranı harcamaya hazır oluyorsun, sonra o adamın karısı ve çocukları açlıktan kırılıyorlar ve kimse cesur oldukları için onları görmüyor, zaten bütün bu acıları çekmeyi de bir güne bir gün istemiyorlar, ama dillerini tutup buna katlanmak zorunda kalıyorlar. İşte bazı siyah insanlarda bu tür cesaretleri artık bol bol görüyorum. Tam da kendilerini ilgilendirmeyen işlere burunlarını sokarak başlarına bela açıp bir sürü sıkıntı yaşarken, ağlayıp sızlanmayacak kadar cesur olduklarını göstermek için epey

bir yaygara koparıyorlar. Asla ağlayıp sızlanmayacak kadar sağlam bir cesarete sahip olmadıklarını söylemiyorum Melanctha, ama sırf ağlayıp sızlanmayacağını göstermek için başını bu tür belalara sokmaya çalışmanın da hiçbir mantığını göremiyorum. Hayır, bütün siyahlarda görmekten nefret ettiğim şekilde, sırf heyecan olsun diye ikide bir yeni şeyler denemeden düzenli yaşayıp günlük hayatta cesur olmakta hiçbir sorun yok. Ama seni alakadar etmeyen şeylere burnunu sokup sırf hava atmak için cesur olmanın hiçbir mantığını göremiyorum. Şu an burada sana şunu söylemekten utanmıyorum Melanctha, evet, hiç utanmadan söyleyebilirim ki sırf orada burada takılıp başımı belaya sokmak için cesur olmaya hiç hevesim yok." "Evet, her zamanki sen işte Jeff, sen zaten her şeyi tersinden anlarsın, hissettiklerin de hep böyle. Bir insanın hangi yolda yeni şeyler aradığının nelere bağlı olduğunu, heyecanlanmak için bunları aramasının neden doğru olduğunu senin anlaman hiçbir şekilde mümkün değil." "Hayır, Melanctha, eğer birisi gidip belaya çatması kesin olan yerleri iyice kurcalarsa, nasıl başının gerçekten belaya girmeyeceğini düşünmeye hakkı olduğunu anladığımı kesinlikle söyleyemem. Hayır Melanctha, bütün bu tehlike, belaya atlamaya hazır olma ve asla ağlayıp sızlanmamak lafları falan, bu tarz konuşmalar gerçekten kulağa hoş geliyor, ama iki adam kavga ettiğinde, güçlü olan çoğunlukla diğerinin tepesine binip sert yumruklar indirir ve bütün bu yumrukları yiyen adam, benim bu zamana kadar görebildiğim kadarıyla bundan asla hoşlanmaz ve açıkçası orada bir araya gelip kavga etmeleri tamamen mantıksızken aralarında asalet bakımından çok bir fark olduğunu düşünmüyorum. Ne yalan söyleyeyim, nereye baksam, Melanctha, gördüğüm tek doğru yol kesinlikle bu." "Bunun nedeni senin asla bu kadar basit olmayan bir şeyi görememen, Jeff, kim hakkında olursa olsun, düşünme tarzın her zaman bu. Bütün fark insanların işlerini nasıl kotardıklarında saklı, Jeff

Campbell." "Olabilir Melanctha, ben kesinlikle sana hiçbir zaman haklı değilsin demiyorum, Melanctha. Ben sadece durumu her zaman nasıl gördüğümü dosdoğru söylüyorum. Belki de sen hiç işinin olmadığı bir yere takılırsan ve dimdik durup, ben çok cesurum, hiçbir şey beni incitemez dersen, o zaman belki de hiçbir şey seni gerçekten incitemez Melanctha. Ben hiç böyle olduğunu görmedim. Senin için de bundan farklı olacağını asla söyleyemem Melanctha, ama ben her zaman senden bir şeyler öğrenmeye hazırım, Melanctha. Ve belki de birisi attığı tuğlayla seni gerçekten ciddi bir şekilde yaraladığında, belki sen asla ağlayıp sızlanmayacaksın, Melanctha. Ben kesinlikle olmaz demiyorum, Melanctha, sadece bakma şansı bulduğum hiçbir yerde böyle olduğunu görmediğimi söylüyorum."

Ateşin yanında birlikte sessizce oturdular ve çok da sevgi dolu gibi görünmüyorlardı.

Uzun, sevgisiz sessizliklerini bozarak, "Şunu kesinlikle çok merak ediyorum," dedi en sonunda Melanctha sersem sersem. "Kesinlikle çok merak ediyorum, neden hep benim başıma geliyor, önemsediğim birinin saygı duymayı düşünmemi sağlayacak kadar düzgün özellikleri asla olmuyor."

Jeff, Melanctha'ya baktı. Jeff ayağa kalktı ve odada birazcık yukarı aşağı yürüdü, ardından geri geldi, yüzü sert ve asıktı, ona karşı çok sessizdi.

"Ah canım Jeff, tabii, şimdi bana böyle surat yaparsın. Emin ol deminden beri söylediklerimin hiçbiriyle asla gerçek bir şey kastetmiyorum. Ben daha demin sana ne diyordum Jeff... Ben sadece her şeyin nasıl da her zaman benim başıma geldiğini düşünüyordum yalnızca."

Jeff çıt çıkarmadan, beş karış suratla oturdu ve cevap vermedi.

"Bu gece kafam böyle çatlayacak gibiyken bana birazcık iyi davranabilirsin gibime geliyor Jeff, dahası yaptığım ağır işlerden, düşünmekten o kadar yoruldum ki... Ayrıca bana

yardım edecek kimse olmadan yaşadığım için her zaman başıma dert açacak bir sürü şey oluyor. Bu gece bana iyi davranabilirsin, söylediğim küçük şeylere alınıp kızmayabilirsin gibime geliyor, Jeff."

"Sırf bana bir şeyler söylüyorsun diye kesinlikle sana kızmayacağım, Melanctha. Ama şu anda, demin bana söylediklerini kesinlikle böyle olduğuna inandığın için söylediğini düşünüyorum." "Ama bana olan sevginde yeterince iyi olmadığını her zaman sen söylersin Jeff, bana karşı hiçbir zaman iyi ya da anlayışlı olmadığını her zaman sen söylersin." "Kesinlikle sana her zaman böyle söylüyorum, tam da sana karşı her zaman hissettiğim gibi Melanctha ve bunu söylemeye hakkım var; kendi içimde çok güçlü olmaya ve bunu hissetmeye ve her zaman buna kesinlikle inanmaya hakkım var, ama senin bunu hissetmen doğru değil Melanctha. Sen böyle hissettiğinde Melanctha, sevgimizdeki her şey kesinlikle yanlış bir hale geliyor Melanctha. O kadar ki buna sahip olmaya gerçekten asla katlanamam."

Sonra orada ateşin yanında uzun bir süre çıt çıkarmadan, sevgisiz ve birbirlerine hiç bakmadan oturdular. Melanctha kıpırdanıp duruyordu ve çok gergindi. Jeff'in yüzü düşmüştü, suratını asmış ve çok ciddi bir ifade takınmıştı.

"Ah, neden sana söylediklerimi unutamıyorsun Jeff ve ben gerçekten o kadar yorgunum ki, başımın ağrıması da cabası."

Jeff kımıldandı, "Pekâlâ Melanctha, böyle kötü hislerle kafanı yorup iyice hasta olma şimdi." Ve Jeff kendi rolüne büründü, Melanctha'nın başının gerçekten bundan ötürü ağrıdığını hissedince ona karşı yeniden sabırlı bir doktor oldu. "Tamam sıkıntı yok, Melanctha, sevgilim, emin olabilirsin, bak ben söylüyorum. Sen şimdi birazcık uzan canım, ben de burada ateşin başında oturup biraz bir şeyler okurken bir gözümle de seni seyrederim ki istirahat ederken yardımıma ihtiyacın olursa hazır bulunayım." Sonra Jeff ona iyi bir

doktor oldu ve çok tatlı, şefkat dolu davrandı, Melanctha da onun orada yardıma hazır olmasından hoşlanmıştı ve sonra Melanctha biraz kestirdi ve Jeff onun gerçekten uyuduğunu görene kadar orada yanında bekledi, sonra da gidip yeniden ateşin başına oturdu.

Sonra Jeff yeniden düşünmeye çalıştı ama bütün bu düşüncelerle kafasını netleştiremedi ve artık iç dünyasında her şeyin, yaptığı bütün ağır işlerle ve düşünceleriyle birlikte, doğru anlayamadığı her şeyin çapraşık, ağır ve kötü olduğunu hissetti. Sonra biraz kıpırdandı ve düşündüklerini unutmak için bir kitap aldı; sonra da her zaman olduğu gibi, okurken mutlu oldu ve çok geçmeden kendisini iyice okumaya kaptırdı ve böylece hiçbir zaman anlayışlı görünemediğini bir süreliğine unuttu.

Ve böylece Jeff bir süre okurken kendini unuttu ve Melanchta da uyuyordu. Ve sonra Melanctha uyandı ve çığlık atmaya başladı. "Ah Jeff, beni sonsuza dek terk ettin sandım. Ah Jeff, artık beni asla bırakma. Ah Jeff, lütfen, lütfen, bana karşı hep böyle iyi ol."

Bu andan itibaren Jeff Campbell'ın üzerinde bir ağırlık vardı, bu ağırlıktan bir türlü kurtulup kendini rahat hissedemiyordu artık. Bu ağırlıktan kurtulmak için sürekli çaba harcıyordu ve Melanctha'ya bunu hiç sezdirmemeye çalışıyordu, ama bu ağırlığı her an içinde hissediyordu. Artık Jeff Campbell her zaman ciddi ve asık suratlı, kaba ve nemruttu; çoğu zaman da Melanctha'yla uzun süre hiç kıpırdamadan oturuyordu.

Bir gece geç saatte, "O gece sana söylediklerimden ötürü beni hiçbir zaman affetmedin, değil mi Jeff?" diye sordu Melanctha uzun bir sessizliğin ardından. "Benim için mesele asla affetmek olmadı, Melanctha. Benim için sadece senin bana karşı ne hissettiğin önemli. O günden beri, benim artık iyi biri olmadığımla ilgili söylediklerin hakkında bunu kastetmediğini, bana gerçekten önem verip beni sevdiğini düşündürecek hiçbir şey görmedim."

"Ben kesinlikle asla senin gibi bir adam görmedim, Jeff. Herkes her zaman ne hissediyorsa bunları her zaman kelimelerle açıkça ortaya koysun istiyorsun. Ben ise sana söylediklerimle ne kastettiğimi neden sana her zaman açıklamak zorunda olduğumu kesinlikle anlayamıyorum. Ve o gece o kadar yorgunken sana söylediklerimle ne kastettiğimi sormakla bana karşı hiçbir şey hissetmediğini gösteriyorsun. O gece ne dediğimi bilmiyordum ki ben." "Ama sen hiç benimle konuşmuyorsun Melanctha, bu yüzden sözlerinle kastettiğinin öyle olmadığını duymaya gerçekten ihtiyacım var." "Ah Jeff, bana karşı her zaman öyle şapşalsın ki ve sürekli sorular sorarak her zaman beni sadece bunaltıyorsun. Ben de sana söylediğim bir şeyi asla ama asla hatırlamıyorum ve başım hep öyle ağrıyor ki beni öldürüyor resmen ve kalbim güm güm atıyor, öyle canımı yakıyor ki bazen ölüyorum zannediyorum ve her zaman hüzünlüyüm, bazen beni öldürecek bir şeyler almak aklımdan geçiyor ve her zaman düşünüp yapmayı dert edineceğim bir sürü şey var, endişelendiğim bir sürü şey var ve tüm bunların üstüne sen gelip söylediklerimle ne kastettiğimi soruyorsun. Sen böyle sorduğunda, Jeff, gerçekten bilmiyorum. Bazen bana karşı dikkatli olmak gibi doğru davranışlarda bulunabilirsin gibime geliyor, Jeff." "Buna hiç hakkın yok Melanctha Herbert," diye parladı Jeff karanlık, çatık kaşlı öfkesiyle, "hiç doğru bulmadığım şeyleri senin için yapmamı sağlamak adına, ikide bir incinmeni, hasta olmanı ve acı çekmeni bir silah gibi kullanmaya hiç hakkın yok. Bana karşı her zaman acılarını kullanmaya hiç hakkın yok." "Bu sözlerle ne kastediyorsun, Jeff Campbell." "Kesinlikle ne diyorsam onu kastediyorum, Melanctha. Sen her zaman sanki birbirimizi sevmemizin tek sorumlusu benmişim gibi davranıyorsun. Ve öyle ya da böyle ne zaman bir şey canını yaksa, benimle bir yola girmiş olmanın tek sebebi sanki benmişim gibi davranıyorsun. Ben korkak değilim Melanctha, duyuyor musun dediğimi? Ben asla kabahati başkasında ara-

yıp dertlerimi onların sırtına yüklemem. Ben kesinlikle her zaman hazırım Melanctha, sen kesinlikle bütün dertlerimde benim yanımda duracak kadar beni tanımalıydın, ama şimdi ne düşünüyorsam onu sana dosdoğru söylüyorum Melanctha, senin beni sevmeyi ve şimdi benim yanımda bu kadar acı çekmeyi istemiş olmanın nedeni benimşim gibi davranmayacağım." "Ama tam da böyle hissetmen kesinlikle doğru olmaz mı, Jeff Campbell. Benim bir gün olsun senin bana istediğin her şeyi yapmana izin vermekten başka davranışım oldu mu hiç... Ben bir gün olsun beni sevmeye zorladım mı seni. Ben bir güne bir gün öylece oturup beni sevmene katlanmaya hazır olmak dışında bir şey yaptım mı. Ben, Jeff Campbell, kesinlikle senin benim için böyle hisler duymanı gerçekten istiyormuşum gibi bir şey asla yapmadım."

Jeff, Melanctha'ya bakakaldı. "Yani her şeyi enine boyuna düşündüğünde söyleyeceklerin bunlar, Melanctha. Peki madem, eğer senin için durum bu kadar netse, Melanctha, artık ben sana gerçekten bir şey demiyorum." Jeff neredeyse kahkahayı basacaktı ve şapkasıyla paltosunu alıp onu sonsuza dek terk etmek üzere arkasını döndü.

Melanctha başını kollarının arasına aldı, bütün bedeni ve içi titriyordu. Jeff bir an durdu ve üzüntüyle ona baktı. Jeff onu böyle hemencecik terk edip gidemezdi.

"Ah, gerçekten çıldıracağım şimdi, kesinlikle biliyorum bunu," diye sızlandı Melanctha oturduğu yerden; tamamen çökmüş, perişan ve zayıf bir haldeydi.

Jeff gidip onu kollarına aldı ve sarıldı. Jeff bundan sonra ona karşı çok iyiydi, ama ikisi de kendi iç dünyasında bir zamanlar olduğu gibi birliktelerken her şeyin tamam olduğu hissini taşımıyordu.

O andan itibaren Jeff iç dünyasında gerçek bir eziyet yaşamaya başladı.

Melanctha'nın o gece ona söylediği doğru muydu? Başlarındaki bütün dertlerin sorumlusunun o olduğu doğru

muydu? Her zaman yanlış davranışları olanın sadece kendisi olduğu doğru muydu? İster uyanık ister uykuda olsun, Jeff artık her zaman iç dünyasında bu eziyeti yaşıyordu.

Jeff kendi içinde ne hissetmesi gerektiğini artık bilmiyordu. İç dünyasında her zaman kötüye varan bu derdi nasıl düşünüp bir sonuca vardıracağını bilmiyordu. İçinde her zaman karmaşık bir mücadele ve gücenmenin olduğunu hissediyordu ama hayır, Melanctha o gece ona söylediklerinde haklı değildi, sonra da belki hiçbir zaman anlayışlı olamama bakımından hep kendisinin hatalı olduğu hissine kapılıyordu. Ve ardından, Melanctha'nın sevgisindeki derin tatlılık ile iç dünyasında her zaman hissettiği yavaş yavaş gelen o soğuk nefret güçlü bir şekilde hücuma geçiyordu.

Jeff kuşkusuz Melanctha'nın o gece ona söylediklerinde yanıldığını her zaman biliyordu, ama Melanctha'nın onda uyandırdığı derin hisler vardı ve Jeff bir şeyler hissetmeyi bildiği yegâne yolda her zaman yavaş ve zavallıydı. Jeff Melanctha'nın yanıldığını biliyordu, ama yine de içinde her zaman derin bir şüphe vardı. İçinde hisleri her zaman böyle yavaş biri olarak ne bilebilirdi ki? Yolunu her zaman sadece düşünerek bulmak zorunda olan biri ne bilebilirdi? Gerçek sevginin ne olduğunu öğrenmek için bu kadar uzun bir süre eğitilmesi gerekmiş biri ne bilebilirdi? Jeff artık iç dünyasında her zaman bu eziyeti yaşıyordu.

Melanctha artık ne zaman onunla olsa, Jeff'e kendi istediği hisleri yaşatıyordu. Sırf ona durumu göstermek için mi bunu yapmaya devam ediyordu, artık onu sevmediği için mi böyle yapıyordu, yoksa Jeff'in gerçekten sevmesini sağlamasının yolu bu olduğu için mi böyle yapıyordu. Jeff bütün bunların başına nasıl geldiğini asla bilemiyordu.

Melanctha artık eskiden her zamanki halleri olduğunu söylediği tarzda davranıyordu. Artık her zaman soru sormak zorunda kalan Jeff oluyordu. Artık onu bir daha görmeye ne zaman gelmesi gerektiğini sormak zorunda kalan

Jeff oluyordu. Artık Melanctha her zaman ona karşı iyi ve sabırlıydı; artık her zaman ona karşı nazik ve sevgi doluydu ve Jeff Melanctha'nın ona istediği her şeyi verecek kadar iyi olduğunu hissediyordu, ama Melanctha artık bunu asla kendi mutluluğu adına yapmıyordu. Artık bu şeyleri sanki onun nezaketine ihtiyaç duyan Jeff Campbell'ını memnun etmek için yapıyordu. İlişkilerinde dilenci olan artık Jeff'ti. Artık her zaman veren taraf Melanctha'ydı, ama kendi ihtiyacından ötürü değil, yüce gönüllüğünden. Artık Jeff durumun kendisi için her an daha da zorlaştığını hissediyordu.

Jeff kimi zaman her şeyi parçalayıp atmak istiyordu, artık her zaman bir şeylerle kavga etmek, bir şeylere kızmak istiyordu ve artık Melanctha her zaman alttan alıyordu.

Artık Jeff'in en derinlerinde, Melanctha'nın sevgisine dair her zaman bir şüphe vardı. Gerçekten şüphe etmesine yol açacak bir şüphe değildi henüz, zira bu his oldukça Jeff asla gerçekten sevemezdi, ama artık sevgilerindeki bir şeyin, üstelik onun içinde olmayan bir şeyin yanlış olduğunu her zaman biliyordu. Jeff Campbell, Melanctha'nın severken iç dünyasında neler olduğunu düşünmenin doğru bir yolunu bulamıyordu, Melanctha'nın sevgisinin gerçek olup olmadığını anlamak için onun iç dünyasına girmenin herhangi bir yolunu bilmiyordu, ama artık aralarında yanlış giden bir şey vardı ve Jeff, bir zamanlar Melanctha'nın ona hissettirdiği gibi kendinden emin olamıyordu, ama en nihayetinde şimdi gerçekten anlayışlı olmak zorundaydı.

Melanctha onun için çok fazlaydı. Melanctha'nın ona karşı gerçek hislerini öğrenmek konusunda çaresizdi. Jeff sık sık soruyordu, onu gerçekten seviyor mu diye. Melanctha da her zaman, "Evet Jeff, tabii ki, bunu biliyorsun," diyordu, ama artık Jeff bu sözlerde bütünüyle tatlı, güçlü bir sevgi yerine sadece sabırlı, nazik bir tahammül hissediyordu.

Jeff bilmiyordu. Eğer bu hislerinde haklıysa, artık kesinlikle Melanctha Herbert'le birlikte olmak istemiyordu. Jeff

Campbell, Melanctha'nın bizzat onunla birlikte olmaya ihtiyacı olduğu için değil, sırf Jeff'in hatırına ona sevgisini verdiğini düşünmekten fena halde nefret ediyordu. Jeff'in böyle bir sevgiye katlanması çok zordu.

"Jeff, nedir bana böyle acayip davranmanın sebebi... Jeff sen artık kesinlikle kıskanıyorsun beni. Açıkçası Jeff, neden bana bu şekilde bakacak kadar şapşallaştığına akıl sır erdiremiyorum." "Asla ama asla benim birini kıskanabileceğimi düşünme Melanctha, o kadar söyleyeyim sana. Sadece şu var, sen kesinlikle bir güne bir gün beni anlamıyorsun. Ben artık hep böyleyim Melanctha. Sen beni seversen, ben senin ne yaptığını ya da zamanında kimin neyi olduğunu umursamam. Yok eğer sevmezsen, bundan sonra ne yapacağını ya da kimin neyi olacağını hiç umursamam. Ama sevginden ötürü böyle bir ihtiyaç duymuyorsan, bana karşı asla iyi olmanı istemem Melanctha. Ben kesinlikle senin o nezaketlerinin parçası olmak istemiyorum, istemem de. Beni sevmiyorsan, buna katlanabilirim. İstemediğim tek bir şey var, o da senin bana nezaketten ötürü iyi davranman. Eğer beni sevmiyorsan, sen ve ben, Melanctha birbirimize hissettiğimiz güçlü hisleri kesinlikle hemen burada bırakalım. Melanctha sevgilim, seni düşündüğümde kesinlikle başka hiç kimseyi düşünmüyorum. Sana söyleyip durduğum doğru yol bu Melanctha, her zaman. Benim dert edebileceğim tek bir şey var, o da senin sevgin Melanctha, dolayısıyla eğer beni sevmiyorsan, tek yapman gereken sadece bana bunu söylemen. O zaman seni bundan uzak tutmak için elimden geleni yaparım ve sana rahatsızlık vermem Melanctha. Benim için kesinlikle asla endişe etmene gerek yok, Melanctha, asla. Sadece bana gerçekten ne hissettiğini eğip bükmeden söyle yeter, Melanctha. Kesinlikle buna katlanabilirim, Melanctha, doğru söylüyorum. Ve asla neden böyle olduğunu ya da herhangi bir şeyi bilmeye çalışmayacağım Melanctha. Sevmek benim için yaşamak gibi Melanctha, eğer bana kar-

şı şu anda gerçekten bu hissi duymuyorsan, Melanctha, o zaman aramızda hiçbir şey yok demektir, değil mi Melanctha? Şu an sana karşı her zaman hissettiğim gibi dosdoğru ve dürüstüm Melanctha. Ah Melanctha, sevgilim, beni seviyor musun? Ah Melanctha, lütfen, lütfen, dürüstçe söyle bana, söyle, beni gerçekten seviyor musun?"

"Ah Jeff, seni şapşal çocuk, elbette seni her zaman seviyorum. Her zaman ama her zaman Jeff ve ben her zaman sana karşı böyle iyiyim. Ah öyle şapşalsın ki Jeff ve aramızın ne zaman iyi olduğunu bilmiyorsun. Ah canım, Jeff bu gece kesinlikle öyle yorgunum ki Jeff, bir de sen başımı ağrıtma. Evet Jeff seni seviyorum, bunu sana ne kadar sık söylememi istiyorsun böyle. Ah öyle şapşalsın ki Jeff, ama evet seni seviyorum. Ama artık bu gece bunu daha fazla söylemeyeceğim, beni duydun. Şu an bana sadece iyi davran Jeff, yoksa sana kesinlikle fena halde kızacağım. Evet, seni seviyorum tabii ki, Jeff, gerçi sen benim bu sevgimi hak etmiyorsun ama. Evet, evet seni seviyorum. Evet, Jeff, kesinlikle uyku bastırana kadar söyleyeceğim. Evet seni seviyorum Jeff ve kesinlikle sana bunu söylememi istemeyi bırakmalısın. Ah seni koca şapşal çocuk Jeff Campbell, tabii ki seni seviyorum, ah şapşal salak şey, benim Jeff Campbell'ım. Evet seni seviyorum ve bunu bu gece kesinlikle bir daha söylemeyeceğim Jeff, kulak ver bu dediğime."

Evet, Jeff Campbell kulak vermişti ve ona inanmak için gerçekten çabalıyordu. Aslında ondan şüphe etmiyordu, ama bir şekilde Melanctha'nın bunu söyleme tarzını yanlış bulmuştu. Jeff artık Melanctha'nın yanında kendisini her zaman sersem gibi hissediyordu. Onda artık bir şeylerin doğru olmadığını biliyordu. Onda bir şey vardı ki bir zamanlar onunla birlikte olmaktan aldığı keyfi artık her dakika parçalayan eziyeti daha da güçlü hale getiriyordu.

Jeff artık Melanctha'nın onu sevip sevmediğini her an merak ediyordu. Artık Melanctha'nın söylediği gibi bu birlik-

teliğe başlamalarına yol açanın kendisi olup olmadığını her an merak ediyordu. Aralarında yaşadıkları ve hâlâ da eksik olmayan bütün o dertlerin gerçek sorumluluğunun Jeff'te olduğunu söylemekte Melanctha haklı mıydı? Melanctha eğer haklıysa, demek ki Jeff davranışlarında tam bir hödüktü. Melanctha eğer haklıysa, Jeff'in sık sık ona yaşattığı acılara katlanması ne kadar büyük bir iyilikti. Ama hayır, tabii ki bunlara onu mutlu etmek için değil, kendini düşündüğü için katlanmıştı. Tabii ki Jeff bütün o uzun uzun düşünmelerinde bu kadar sapıtmış olamazdı. Tabii ki bu uzun süreli sevgilerinde her gün neler yaşandığını doğru hatırlayabiliyordu. Tabii ki Melanctha'nın muhtemelen hep sandığı gibi zavallı bir korkak değildi. Tabii ki, tabii ki... Sonra da içinde çektiği eziyet her dakika daha da kötüye giderdi.

Bir gece Jeff Campbell yatağında uzanmış düşünüyordu ve artık gecelerdir düşünmekten gözüne uyku girmiyordu. O gece birdenbire yatağında doğruldu, kafasında her şey netleşmişti, yumruğuyla yastığına vurmaya başladı ve orada neredeyse kendi kendine bağıracaktı, "Ben Melanctha'nın söylediği gibi hödük biri değilim. Başından beri böyle düşünüp endişe etmem yanlıştı. Düzgün başladık, ikimiz de ne yaptıysak diğeri için değil, kendimiz için yaptık. Melanctha Herbert de tıpkı benim yaptığım gibi yaptı, çünkü buna katlanmayı isteyecek kadar seviyordu. Bunu gerçekte yaptığımızdan farklı bir tarzda düşünmem tamamen yanlış olur. Şu an sevgisinin gerçek ve samimi olup olmadığını kesinlikle bilmiyorum. Şu an bana karşı hep gerçek ve samimi olup olmadığını öğrenebilmemin yolu yok. Tek bildiğim var, hiçbir zaman onu benimle başlaması için zorlamadım. Melanctha kendi dertlerinin sorumluluğunu kendisi üstlenmeli, tıpkı benim kendi dertlerimin sorumluluğunu bizzat üstlenmem gibi. Her insan, başında gerçek bir dert olduğunda kendi söküğünü kendisi dikmeli. Melanctha, bu ilişkiyi başlatanın ben olduğumu ve sonra da başına dert açtığımı söylerken

kesinlikle doğru hatırlamıyor. Hayır, Tanrı aşkına, ben ona karşı bir güne bir gün ne korkak ne de hödük biri oldum. Neyin dürüst olduğunu düşünüyorsam öyle davrandım ve şu anda aramızdaki kesinlikle bundan ibaret ve herkes her zaman başındaki dertlerin sorumluluğunu kendisi üstlenmeli. Bu sefer böyle bakmakta kesinlikle haklıyım." Ve sonra Jeff uzandı, en sonunda rahatlamıştı, uyudu ve uzun süredir şüphenin verdiği eziyetten kurtuldu.

"Biliyorsun Melanctha," dedi Jeff Campbell, bir dahaki sefere onunla uzun uzun konuşacak kadar yalnız kaldığında. "Biliyorsun Melanctha, senin beladan kaçınmakla ve asla ağlayıp sızlanmaya yeltenmemekle ilgili sık söylemekten hoşlandığın şeyleri bazen epeyce düşünüyorum. Bana öyle geliyor ki Melanctha, ağlayıp sızlanmamak derken ne kastettiğini kesinlikle doğru anlamıyorum. Bana öyle geliyor ki bir insana cesur demek için bakılması gereken sadece darbe aldığı anda ne yaptığı değil, aynı zamanda kavgada darbe almış olmanın şokuyla yatağa düşmenin yol açtıklarıdır ve tüm bunların ardından –yıllarca sana bakılması, ailenin çektiği ıstıraplar ve tüm bunlar da sayılmalı– benim anladığım şekliyle gerçekten cesur olmak için kesinlikte ayakta kalmalı ve ağlayıp sızlanmamalısın." "Ne demek oluyor bu söylediklerin Jeff..." "Demem o ki, gerçekten ağlayıp sızlanmamak bir güne bir gün incindiğini göstermeyecek şekilde güçlü olmaktır bana göre. Derde soktuğun başının ağrıması ve sonra onu göstermek, bana öyle geliyor ki, ah, canımı çok yaktınız, lütfen bana vurmayın bayım demekten kesinlikle daha cesurca değil. Bana kesinlikle öyle geliyor ki hepimizin zaten her zaman dayanmak zorunda olduğu şeylere dayanan birçok insan kendini cesur zannediyor, herkes buna dayanıyor ve hiçbirimiz kesinlikle bundan hoşlanmıyoruz, ama yine de sırf buna dayanmak zorunda olduğumuz için bir güne bir gün başımızı belaya sokmaya hazır olduğumuzu düşünmüyoruz."

"Şimdi deminden beri bana söylediklerinle ne kastettiğini anladım, Jeff Campbell. Bana sürekli acımasızca yapmaktan hoşlandığın bütün o şeylere dayanmayı kesinlikle bıraktığım için şimdi böyle olay çıkarıyorsun. Ama sen zaten her zaman böylesin Jeff Campbell, hani bilmek istersen diye diyorum. Seni her zaman affetsem de nafile, bir tane olsun doğru hissin yok." "Bir keresinde sırf eğlence olsun diye demiştim Melanctha, ama şimdi kesinlikle böyle düşündüğüm için söylüyorum: Sen, seni hiç ilgilendirmeyen yerlere gitme hakkın olduğunu düşünüyorsun ve ben öyle cesurum ki hiçbir şey beni incitemez diyorsun, ama sonra illa ki incitecek bir şey oluyor ve sen herkes görebilsin diye incindiğini sürekli gösteriyorsun ve diyorsun ki, o kadar cesurum ki onun yapmaya kesinlikle hakkının olmadığı şey haricinde hiçbir şey canımı yakmadı, bakın ne biçim acı çekiyorum, ama asla ağlayıp sızlandığımı duyamazsınız, üstelik birazcık hisleri olan biri çektiğim acıları görse düzgün şekilde ilgilenmek dışında kesinlikle bana dokunmazdı. Ben bazen hiç anlayamıyorum Melanctha, bunun nesi cesur olmak, bildiğimiz ağlayıp sızlanmaktan ne farkı var." "Hayır, Jeff Campbell, tuttuğun bu yolun seni çok daha anlayışlı hale getirmesi kesinlikle muhtemel görünmüyor." "Evet Melanctha, seni de öyle. Her zaman, gerçekten acı çekebilecek yegâne insanın kendin olduğunu düşünüyorsun." "Pekâlâ, ama nasıl katlanmak gerektiğini bilen yegâne insan kesinlikle her zaman ben değil miyim... Hayır, Jeff Campbell, gerçekten hak eden birini sevmekten kesinlikle memnun olurdum, ama ne yaptımsa, bu dünyada o kişiyi hiçbir zaman bulamayacak gibiyim." "Evet ve senin bu düşünme tarzınla Melanctha, onu asla ama asla bulamayacaksın. Şunu anlamıyor musun, Melanctha, kesinlikle hiçbir erkek uzun süre senin sevgine sahip olamaz. Sen Melanctha, sen kesinlikle derin sadakat hissini bilmiyorsun, içinde gerçekten bu yok ve sırf o an hislerinle çabuk davranmıyorsan, o zaman seni orada tutacak hiçbir şey olmuyor kesinlikle. Görüyorsun Melanctha, sen kesinlikle hep böylesin, ne yaptığını ya da sana karşı bir

şeyler hisseden birinin yaptıklarını asla doğru şekilde hatırlamıyorsun. Sıra ne yaptığını ve başına gelenleri düşünmeye geldiğinde, sen kesinlikle hiçbir zaman doğru bir şekilde hatırlayamıyorsun, Melanctha." "Senin için hava hoş tabii Jeff Campbell, böyle konuşursun. Sen doğru hatırlıyorsun, çünkü eve gidip her şeyi baştan sona düşünmedikçe hiçbir şeyi zaten hatırlamıyorsun, ama ben bu türde bir doğru hatırlamanın kesinlikle pek bir kıymeti olduğunu düşünmüyorum, Jeff Campbell. Ben tam da o olay başına geldiği anda doğru hatırlamayı gerçekten doğru hatırlama olarak adlandırıyorum Jeff Campbell, böylece bana her zaman davrandığın gibi davranmamak yönünde doğru bir hisse kapılıyorsun; sonra da eve gidiyorsun Jeff Campbell ve düşünmelerine başlıyorsun, işte o zaman iyi ve bağışlayıcı olman kesinlikle çok kolaylaşıyor. Hayır, bana göre hatırlama böyle olmaz Jeff Campbell, benim anladığım şekliyle kesinlikle senin el uzatmanı bekleyen insanların her zaman acı çekmelerine yol açarak olmaz. Bana öyle geliyor ki Jeff Campbell, bir insan senin o yaz günü şu hatırlama nöbetlerinden birinde beni kendinden uzaklaştırdığında olduğu kadar alçalıp küçük düşemez. Hayır, Jeff Campbell, bana kesinlikle gerçek hatırlama gibi gelen şey, ihtiyaç olduğunda her an gerçekten hissetmektir. Ve bu şekilde, kesinlikle, neyin doğru olması gerektiği gibi bir şeyi asla bilemiyorsun Jeff Campbell. Hayır Jeff, başından beri sana katlanmak zorunda olan her zaman kesinlikle ben oldum. Sen eve hatırlamaya giderken kesinlikle acı çekmek zorunda olan her zaman benim. Hayır, sen gerçekten hissetmek için neye ihtiyacın olduğu konusunda kesinlikle en ufak bir fikre sahip değilsin. Hayır, ikimiz için de her zaman her şeyi hatırlaması gereken kesinlikle benim Jeff Campbell, her zaman. Bizim için doğru olan yol bu, Jeff Campbell, hani benim her zaman ne düşündüğümü bilmek istersen diye diyorum." "Bu tür bir konuşma yaparken Melanctha, kesinlikle gerçekten mütevazısın, emin ol öylesin Melanctha," dedi Jeff gülerek. "Melanctha, sanırım bazen dışarılardayken ve bir şekilde

bağ kurmuş olduğum çoğu insandan çok daha zeki, daha iyiyim diye düşündüğümde, kesinlikle feci kibirli hissediyorum kendimi bazen, ama senin bu şekilde konuştuğunu duyunca Melanctha, ben gerçekten mütevazı bir adammışım diyorum kendi kendime." "Mütevazı!" dedi Melanctha, öfkeli, "Mütevazı, kendini böyle adlandırman kesinlikle tuhaf Jeff, gülüyor olsan bile." "Yani büyük oranda senin nasıl düşündüğüne bağlı," dedi Jeff Campbell. "Ben eskiden asla gerçekten mütevazı olduğumu düşünmezdim, ama senin söylediklerini dinledikçe artık gerçekten öyle olduğumu biliyorum. Benden birazcık farklı olsalar da benim kadar iyi yaşayan birçok insan olduğunu görüyorum. Şimdi sana gelirsek Melanctha, eğer söylediklerini doğru anlıyorsam, bugüne kadar tanıdığın kimse hakkında böyle düşünmüyorsun." "Kesinlikle ben de gerçekten mütevazı olabilirim, Jeff Campbell," dedi Melanctha, "Eğer gerçekten tanıdığımda saygı duymaya devam edebileceğim biriyle tanışabilirsem tabii. Ama bu zamana kadar böyle biriyle hiç karşılaşmadım, Jeff Campbell, hani belki bilmek istersin diye diyorum." "Hayır, Melanctha, zaten bu düşünme tarzınla bundan sonra da asla karşılaşabilecekmişsin gibi durmuyor, Melanctha, sonuçta o anda içinde hissettiklerin haricinde hiçbir şeyi hatırlamıyorsun ve başkalarının ne hissettiklerini hiçbir zaman anlamıyorsun, tabii onlar da senin gibi ağlayıp sızlanıyorlarsa o ayrı. Hayır Melanctha, her zaman düşündüğün kadar iyi olan biriyle karşılaşabileceğine kesinlikle ihtimal vermiyorum." "Hayır, Jeff Campbell, mesele benim için hiç de senin söylediğin gibi değil. Bunun nedeni, ben bir şeyi elde ettiğimde, istediğim şeyin ne olduğunu her zaman biliyor oluyorum. Benim bir şeye sahip olana dek beklememe, sonra elde ettiğimde fırlatıp atmama ve sonra geri gelip bu yaptığım yanlıştı dememe kesinlikle gerek yok, ben asla meseleyi bu şekilde kavramıyorum; öncesinde istediğimi düşünmediğim şeye sahip olmayı istiyorum fena halde. Bir şeyler hissettiğimde, kimsenin benimle boy ölçüşemeyeceğini hissetmeme yol açan tam da gerçekten ne istediği-

mi bu şekilde biliyor olmam, Jeff Campbell. Kesinlikle söylüyorum ki Jeff Campbell, senin her zamanki tarzın, gerçekten ne istediğini asla bilmemen ve herkesin acı çekmek zorunda kalması hakkında kesinlikle çok iyi şeyler düşünmüyorum. Hayır Jeff, ikimiz söz konusu olduğunda hangisinin daha iyi ve daha güçlü olduğu konusunda çok da şüphe edilebileceğini kesinlikle düşünmüyorum, Jeff Campbell."

"Nasıl istersen, Melanctha Herbert," diye bağırdı Jeff Campbell ve ayağa kalkıp sunturlu bir küfür savurdu; şu an onu sonsuza dek terk edecek kadar kızgındı ama sonra hiç duraksamadan onu kollarının arasına alıp sardı.

"Sen ne şapşal, ne kaz kafalı bir şeysin, Jeff Campbell," diye fısıldadı ona Melanctha sevgiyle.

"Ah evet," dedi Jeff, çok kederliydi. "Ben kimseye asla gerçekten kızgın kalamıyorum, küçük bir çocukken oyun oynadığımızda da böyleydim. Çoğu zaman ağlardım ama herkesin her zaman yaptığı gibi gerçekten kızıp da bunu uzun süre devam ettiremezdim. Kesinlikle bana bir faydası yok Melanctha, kesinlikle asla sana kızgın kalamam Melanctha, canım. Ama sakın söylediklerinde haklı olduğunu düşündüğüm için böyle olduğunu düşünme. Ben gerçekten bu şekilde düşünmüyorum Melanctha, dürüst olayım, gerçi gerektiği şekilde kızamıyorum da ama neyse. Hayır Melanctha, küçük kızım, gerçekten öyle, bu düşündüklerinde haklı değilsin. Bunu kesinlikle çok iyi biliyorum Melanctha, dürüst olayım. Bu düşündüklerinde benim hakkımı teslim etmiyorsun Melanctha. Elveda Melanctha, sen kesinlikle her zaman benim küçük kızım olarak kalacaksın." Ve sonra bir süre birbirlerine çok iyi davrandılar, ardından Jeff o akşam Melanctha'nın yanından ayrıldı.

Melanctha şimdi bir kez daha dolaşmaya başlamıştı. Melanctha henüz sürekli dolaşmıyordu ama hafiften başka birilerini aramaya başlaması gerekiyordu. Melanctha Herbert şimdi yeniden iyi siyah kızlardan bazılarıyla takılmaya başlamıştı ve kimi zaman onlarla birlikte dolaşıyordu. Mel-

anctha dolaşırken, tek başına kalma ihtiyacı duymaya başlamamıştı henüz.

Jeff Campbell, Melanctha'nın yeniden dolaşmaya başladığını bilmiyordu. Jeff'in tek bildiği, artık onunla bu kadar sık görüşemeyeceğiydi.

Jeff bunun nasıl başına geldiğini hiç bilmiyordu, ama artık Melanctha Herbert'e birlikte zaman geçirmek için vakti olup olmayacağını önceden sormadan asla onu görmeye gitmeyi düşünmüyordu. O sorduktan sonra Melanctha biraz düşünüyor ve ona şöyle diyordu: "Bir düşüneyim Jeff, yarın demiştin sanırım. Şu an kesinlikle feci meşgulüm Jeff, anlarsın ya. Kesinlikle bu hafta hiçbir şekilde ayarlayamayacağım gibi görünüyor Jeff. Tabii ki seni yakın zamanda görmek istiyorum Jeff. Artık yapacak daha çok şeyim var Jeff, hiç işim yokken sen her istediğinde seninle birlikte olmak için çok fazla zaman ayırıyordum. Sanıyorum ki Jeff, seninle bu hafta kesinlikle görüşemem, halletmem gereken işler var Jeff." "Peki Melanctha," diye cevap veriyordu Jeff ve çok kızıyordu. "Artık sadece sen kesinlikle benimle birlikte olmak istediğinde gelmek istiyorum Melanctha." "Ama Jeff biliyorsun, sırf seni görmek için başkalarını görmeyi sürekli ihmal edemem. Sen önümüzdeki hafta salı günü gel, anlaştık mı? Salı günü kesinlikle o kadar meşgul olacağını sanmıyorum Jeff." Ardından Jeff Campbell onu bırakıp gider ve hem incinir hem de öfkelenirdi, zira Jeff Campbell gibi çok gururlu bir adamın kendisini bir dilenciden farksız hissetmesi zordu. Ama yine de Melanctha'nın söylediği şekilde, onun ayarladığı günde gelirdi hep ve Jeff Campbell hiçbir zaman Melanctha'nın istediği şeyin ne olduğunu gerçekten anladığından emin olamazdı. Melanctha ona her zaman, evet onu sevdiğini söylerdi, tabii ki Jeff bunu biliyordu. Melanctha ona her zaman kendisinin onu kesinlikle eskisi gibi sevdiğini söylerdi, sadece elbette Jeff artık onun şu anda yapmak zorunda olduğu şeylerle kesinlikle çok meşgul olduğunu biliyordu.

Jeff, Melanctha'nın şu anda hep bu kadar meşgul olmasına yol açacak ne yapması gerektiğini hiç bilmiyordu, ama Jeff Campbell hiçbir zaman lütfedip de Melanctha'ya böyle bir soru sormadı. Ayrıca Jeff, Melanctha Herbert'in böyle bir meselede ona asla gerçek bir cevap vermeyeceğini biliyordu. Jeff bunun Melanctha'nın nasıl basit cevap verileceğini bilmemesinden mi kaynaklandığını bilmiyordu. Ayrıca Jeff onun için neyin önemli olduğunu nasıl bilebilirdi ki. Jeff Campbell, Melanctha'ya herhangi bir meselede karışmaya hakkı olmadığını her zaman güçlü bir şekilde hissediyordu. Birbirlerine asla, hiçbir zaman bu tür sorular sormamışlardı. Birbirlerine göz kulak olma hakları olmadığını her zaman hissetmişlerdi. Ve Jeff Campbell şimdi, Melanctha'nın hayattaki herhangi bir davranışıyla ilgili doğru bulduğu bir şeyi bildiğini iddia etme hakkı olmadığını her zamankinden daha çok hissediyordu. Jeff'in sormaya hakkı olduğunu hissettiği tek şey Melanctha'nın sevgisiydi.

Jeff gerçekte ne kadar acı çekebileceğini artık her geçen gün daha iyi öğreniyordu. Bazen yalnız olduğunda canı o kadar yanıyordu ki gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Ama artık her geçen gün, Jeff Campbell bunun canını ne kadar acıtabileceğini daha iyi anladığından, bir zamanlar Melanctha'nın hisleri için duyduğu huşu dolu korkuyu artık duymuyordu. Acı çekmek o kadar da büyük bir şey değil, diye düşünüyordu Jeff Campbell, canının bu kadar acıdığını hissederken bile. Tam da bir zamanlar kendisinin Melanctha'nın canını yaktığını bildiği gibi şimdi de onun canı fena yanıyordu, ama o bununla yaşayabilirdi ve hiçbir şekilde ağlayıp sızlanmazdı.

Yufka yürekli insanlarda, güçlü tutkuları çoğunlukla hissetmeyenlerde, acı çekmek genellikle derilerinin daha da kalınlaşmasına yol açar. Bu insanlar kendi içlerinde acı çekmenin ne olduğunu bilmedikleri zamanlarda, acı çekmek onlara çok korkunç bir şey gibi görünür; acı çeken herkese yardım

etmek için yanıp tutuşurlar ve her zaman acı çekmeyi gerçekten bilen herkese derin bir saygı duyarlar. Ama gerçekten acı çekme sırası onlara geldiğinde, çok geçmeden korkularını ve yufka yüreklilikliklerini, hayranlıklarını kaybederler. Ben bile buna katlanabiliyorken, acı çekmeyi bu kadar abartmak da neyin nesi... Sürekli acı çekip buna katlanmak çok hoş bir şey değil ama sırf nasıl dayanacaklarını biliyorlar diye diğer insanlar da sonuçta daha bilge sayılmazlar.

Tıyneti gereği tutkulu olanlar her zaman acı çekecek şeyler bulurlar; duygularını heyecanları kadar keskin yaşayan insanlar, acı çektiklerinde her zaman yufka yürekli birine dönüşürler ve acı çekmek her zaman onlara iyi gelir. Yufka yürekli, tutkusuz ve rahatı yerinde olanlar ise acı çektiklerinde her zaman daha da sertleşir, derileri kalınlaşır, zira bir zamanlar acı çekmiş ya da çeken herkese duydukları korkuyu, saygıyı ve hayranlığı kaybederler çünkü artık acı çekmenin ne demek olduğunu bizzat bilirler ve nasıl acı çekileceğini en az diğerleri kadar onlar da öğrendiğinde, acı çekmek artık o kadar da korkunç görünmez.

Jeff Campbell'da da bugünlerde durum böyleydi. Jeff artık gerçekten acı çekmenin ne olduğunu ta içinde biliyordu ve acıyla geçen her gün, Melanctha'yı nasıl daha iyi anlayacağını biliyordu. Jeff Campbell, Melanctha Herbert'i hâlâ seviyor ve ona hâlâ gerçekten güveniyordu; bir gün yeniden birlikte olacaklarına dair az da olsa umudu vardı ama her geçen gün, yavaş yavaş, içindeki bu umut daha da zayıflıyordu. Hâlâ birlikte epey zaman geçiriyorlardı ama artık birbirlerine asla gerçekten güvenmiyorlardı. Eskiden birlikte oldukları günlerde, Jeff Melanctha'nın içinde neler olduğunu pek bilmediğini hisseder ama ona olan güveninin her zaman ne kadar derin olduğunu çok iyi bilirdi; şimdiyse Melanctha Herbert'i daha iyi tanısa da artık ona karşı asla derin bir güven duymuyordu. Artık Jeff ona karşı asla gerçekten dürüst olamıyordu. Henüz Melanctha'nın sadece kendisine

bağlı olduğundan şüphe etmiyor ama bir şekilde sevgisine de gerçek anlamda inanamıyordu.

Melanctha Herbert şimdi Jeff ona yine aynı soruyu sorunca biraz öfkelendi, "Ben hayatımda daha önce kimseye benimle olması için ikinci bir şans vermedim Jeff, ama sana kesinlikle yüzüncü kez şans veriyorum, duyuyorsun değil mi?" "İyi de beni gerçekten seviyorsan neden milyon kere şans vermeyesin ki!" diye parladı Jeff öfkeyle. "Böyle bir şeyi hak edip etmediğini kesinlikle bilmiyorum, Jeff Campbell." "Başından beri sana bahsettiğim şey hak etme meselesi değil, Melanctha. Bu sevme meselesi ve eğer sen beni gerçekten seviyorsan, buna zaten kesinlikle şans demezsin." "Hakkaten Jeff, ben hiç böyle düşünmemiştim, çok zekisin, kesinlikle Jeff." "Hayır değilim Melanctha, ayrıca seni kıskanmıyorum da. Sadece bana her zamanki davranış şeklinden şüphe duyuyorum." "Ah evet Jeff, hep de öyle derler, hiç değişmez, ne zaman kıskansalar böyle derler. Beni kıskanman için hiçbir sebep yok Jeff ve bütün bu konuşmalar artık beni feci derecede yordu, duyuyor musun?"

Jeff Campbell, Melanctha'ya bir daha asla beni seviyor musun diye sormadı. Artık araları hep daha kötüye gidiyordu. Artık Jeff, Melanctha'nın yanındayken hep çok sessizdi. Artık Jeff ona karşı asla dürüst olmak istemiyordu ve artık Jeff'in ona söyleyecek pek bir şeyi yoktu.

Artık birlikte oldukları zamanlarda, çoğunlukla konuşan Melanctha oluyordu. Artık Melanctha'nın yanında çoğu zaman başka kızlar oluyordu. Melanctha, Jeff Campbell'a karşı hep nazikti ama artık onunla yalnız kalmaya hiç ihtiyacı yok gibi duruyordu. Jeff'e her zaman en iyi arkadaşı gibi davranıyordu ve onunla her zaman böyle konuşuyordu, ama artık onu çok sık görmek istiyormuş gibi değildi.

Jeff Campbell için durum her gün daha da zorlaşıyordu. Sanki Melanctha'yı gerçekten sevmeyi öğrendiğinden, Melanctha'nın ona daha fazla ihtiyacı kalmamıştı. Jeff kendi içinde bunu çok iyi anlamaya başlamıştı.

Jeff Campbell Melanctha'nın yeniden dolaşmalara başladığını henüz bilmiyordu. Jeff Melanctha'dan şüphelenmekte pek hızlı değildi. Jeff'in tek bildiği, Melanctha'nın onu gerçekten sevdiğine artık güvenmediğiydi.

Jeff kendi içinde artık hiç şüphe duymuyordu. Melanctha'yı gerçekten sevdiğini artık çok iyi biliyordu. Melanctha'nın bundan böyle onun için gerçek bir din olmadığını artık çok iyi biliyordu. Jeff Campbell kendi içinde şunu da çok iyi biliyordu: Eğer Melanctha'ya güvenemeyecekse, onu çok sevmiş ve acı çekmenin ne olduğunu artık gerçekten öğrenmiş olsa da aslında onu istemiyordu.

Melanctha Herbert her geçen gün ondan daha da uzaklaşıyordu. Konuşmalarında ve yanındayken her zaman çok tatlıydı, ama öyle ya da böyle, bunlar Jeff'i asla rahatlatmıyordu.

Melanctha Herbert'in etrafında artık her zaman bir sürü arkadaşı vardı. Jeff Campbell onlarla olmayı hiç istemiyordu. Melanctha ise Jeff'e de sık söylediği üzere, onunla yalnız görüşme ayarlamakta hep daha da zorlanıyordu. Kimi zaman buluşmalara geç kalıyordu. O zamanlarda Jeff beklerken sabırlı olmaya çalışırdı, zira Jeff Campbell nasıl hatırlaması gerektiğini çok iyi bilirdi ve şimdi ondan gelen bu şeye katlanmasının doğru olduğunun farkındaydı.

Sonra Melanctha sık sık onu görmemenin bir yolunu bulmaya başladı ve bir keresinde onunla buluşmak için söz vermişken çekti gitti.

Bunun üstüne Jeff Campbell gerçekten öfkeyle dolup taştı. Artık onu gerçekten asla isteyemeyeceğini biliyordu. Artık ona asla gerçekten güvenemeyeceğini biliyordu.

Jeff Campbell, Melanctha'nın onunla buluşmaya neden gelmediğini asla öğrenemedi. Melanctha Herbert'in bir kez daha dolaşmaya başladığı Jeff'in kulağına çalınmıştı. Jeff Campbell çoğu zaman kendisine yardımcı olacak bir doktora her zaman ihtiyaç duyan Jane Harden'ı hâlâ ara ara görüyordu. Jane Harden, Melanctha'nın neler yaptığını

her zaman çok iyi biliyordu. Jeff Campbell, Jane Harden ile Melanctha hakkında tek kelime konuşmayacaktı. Jeff, Melanctha'ya her zaman sadıktı. Jeff, Jane Harden'ın ona Melanctha hakkında çok fazla şey söylemesine hiçbir zaman izin vermedi, ama Jane onun Melanctha'yı sevdiğini de hiçbir zaman bilmedi. Fakat bir şekilde Jeff artık Melanctha'nın haberini alıyordu ve Melanctha'nın Rose Johnson'la beraber sık sık buluştuğu bazı adamlardan haberdardı.

Jeff Campbell, Melanctha'dan gerçekten şüphe etmeye yanaşmıyordu, ama onu istemediğini artık çok iyi anlamaya başlamıştı. Melanctha Herbert onu, Jeff'in bir zamanlar hissedebileceğini düşündüğü tarzda sevmemişti hiçbir zaman, Jeff artık bunu biliyordu. Bir zamanlar Melanctha onun için o kadar yüksekteydi ki hangi hisleri duyması gerektiğini bile asla anlayamayacağını düşünürdü. Şimdiyse Jeff, Melanctha Herbert'i anlayabileceği noktaya gelmişti. Jeff, Melanctha onu gerçekten sevemiyor diye kızgın değildi, o kendisine kızgındı, içinde gerçek bir yanılsamanın barınmasına izin vermiş olduğu için. Ayrıca bu dünyada her zaman gerçek olduğunu hissettiği, dünyayı onun için her zaman güzelliklerle dolu hale getiren şeyi artık kaybettiği için de biraz kızgındı ve artık bu yeni dine de gerçekten sahip değildi; daha öncesinde iyi ve gerçek güzelliğe sahip olduğunu öğrendiği şeyi kaybetmişti.

Jeff Campbell kendi içinde artık çok öfkeliydi çünkü Melanctha'ya, ona karşı her zaman dürüst olması için yalvarmıştı. Jeff, Melanctha'nın onu sevmemesine katlanabilirdi ama dürüst olmamasına katlanamazdı.

Jeff Campbell, Melanctha'nın buluşmaya gelmediği yerden evine gitti, yaralı ve öfke doluydu.

Jeff Campbell iç dünyasında durumu toparlamak için ne yapması gerektiğinden emin olamıyordu. Tabii ki şu an güçlü olmalı ve bu sevgiyi içinden atmalıydı, ama artık gerçek bilgeliğe sahip olduğuna emin miydi. Melanctha Herbert'in

ona karşı asla gerçek, derin bir sevgi beslemediğine emin miydi. Melanctha Herbert'in asla ondan hürmet görmeyi hak etmediğine emin miydi. Jeff artık her an bu eziyetle yaşıyordu, ama Melanctha'nın onun için asla gerçek bir yüceliğe sahip olmadığını artık her an daha fazla hissediyordu.

Jeff, Melanctha ona haber gönderecek mi diye bekledi. Melanctha Herbert'ten tek satır bile gelmedi.

En sonunda Jeff, Melanctha'ya mektup yazdı. "Sevgili Melanctha, sözünü tutup benimle buluşmadığını ve bana karşı asla doğru bulmayacağın bir tarzda neden davrandığını açıklayan tek bir satır bile yazmadığın geçen hafta, hiçbir şekilde hasta olmadığını çok iyi biliyorum. Jane Harden o gün seni gördüğünü ve şimdilerde birlikte olmaktan hoşlandığın bazı insanlarla yürüyüşe çıktığını söyledi. Şimdi beni sakın yanlış anlama, Melanctha. Şu an seni seviyorum, çünkü bana eskiden beri öğrettiklerini yavaş yavaş öğrenmiş halim bu, ama artık şunu biliyorum ki sen kesinlikle hiçbir zaman bana gerçek görünen türde hisler duymadın. Ben artık seni gerçek bir din gibi sevmiyorum Melanctha, çünkü artık senin de biz diğerleri gibi yaratılmış olduğunu biliyorum. Hiçbir adamın sana gerçekten tutunamayacağını çünkü hiçbir adamın sana gerçekten güvenemeyeceğini artık biliyorum, çünkü niyetin iyi olabilir Melanctha, ama asla hatırlayamıyorsun ve dolayısıyla senin dürüst olmanın kesinlikle hiçbir yolu yok. Bu yüzden lütfen şimdi söyleyeceklerimi doğru anla Melanctha, mesele benim seni nasıl seveceğimi bilmemem değil. Artık seni nasıl seveceğimi biliyorum, Melanctha, gerçekten. Sen de tabii ki bunu biliyorsun, Melanctha. Bana her zaman kesinlikle güvenebilirsin. Dolayısıyla artık Melanctha, sana şunu kesinlikle gerçekten dürüstçe söyleyebilirim ki, ben kendi doğrularımla senden daha iyiyim. Ve dolayısıyla Melanctha, artık senin başına dert açmak istemiyorum. Sen kesinlikle gözümü açtın, başka türlü asla bilemeyeceğim şeyleri görmemi sağladın. Doğru hislerimde kesinlikle senden aşağıda olduğum

dönemde bana çok iyi davrandın, sabır gösterdin. Ben sana karşı asla o kadar iyi ve sabırlı olmadım, bunu kesinlikle biliyorum Melanctha. Ama Melanctha, benim açımdan durum şöyle, birlikte her zaman iyi olmak için, iki insan da kesinlikle birbirini diğeri kadar düşünmeli ki gerçekten doğru bir şekilde sevebilsin Melanctha. Ve bana göre bu hiçbir şekilde birinin sadece aldığı, diğerinin sadece verdiği türde bir his kesinlikle olmamalıdır, Melanctha. Şu an beni kesinlikle anlamadığını biliyorum Melanctha, ama bunun bir önemi yok. Şu an sana karşı gerçekten ne hissettiğimi kesinlikle çok iyi biliyorum, Melanctha. Ve dolayısıyla sonsuza dek elveda Melanctha. Sana asla ama asla gerçekten güvenemeyeceğimi söylüyorum Melanctha, bunun kesinlikle tek sebebi senin hiç kimseye karşı hislerinde gerçekten hiç eşit olmaman, Melanctha ve de nasıl hatırlayacağını asla bilememen. Birçok açıdan sana gerçekten derinden güveniyorum Melanctha ve senin gerçekten sahip olduğun bütün o tatlılığı kesinlikle en derinden hissediyorum Melanctha. Mesele sadece bana olan sevgin Melanctha. Sen asla benimle eşit olamıyorsun ve ben bu şekilde devam etmesine artık kesinlikle katlanamıyorum. Ve bu yüzden Melanctha, bana ihtiyacın olursa her zaman arkadaşın olarak buradayım ama artık asla konuşmak için görüşmeyelim."

Ve ardından Jeff Campbell düşündü de düşündü, ama meseleye farklı bir açıdan bakmanın yolunu bulamadı ve dolayısıyla en sonunda bu mektubu Melanctha'ya yolladı.

Artık Jeff Campbell için tabii ki her şey bitmişti. Tabii ki bundan böyle Melanctha'yı asla tanıyamazdı. Ama yine de Melanctha belki de onu gerçekten sevmişti. Ve dolayısıyla Jeff'in onu bundan böyle hiçbir şekilde görmeyecek olmasının onu ne kadar inciteceğini bilirdi ve belki ona iki satır bir şey yazardı. Ama Jeff'in böyle düşünmesi resmen aptallıktı. Elbette Melanctha ona asla tek kelime yazmayacaktı. Aralarındaki her şey artık sonsuza dek bitmişti ve Jeff bunun kendisi için gerçek bir rahatlama olduğunu hissediyordu.

Jeff Campbell günler boyunca içinde sadece bir rahatlama hissetti. Jeff artık kendi içine kapanmıştı ve suskundu. Tüm bunlar ona ağır geliyordu ve bu ağırlık gitgide dibe çökerken, içinde gerçekten hissedebildiği şey kavga etmemenin getirdiği huzur ve sükûnetten ibaretti. Jeff Campbell artık başka bir şey düşünemiyor ya da hissedemiyordu. Etrafında hiçbir güzellik ya da iyilik görmüyordu. Şu an içindeki sıkıcı, hoş bir sükûnetti. Jeff içindeki bu sıkıcı sükûneti neredeyse sevmeye başlamıştı, zira Melanctha Herbert onda ilk kez bir şeylerin kıpırdanmasını sağladığından beri özgür olma hissine başka hiçbir şeyde olmadığı kadar yakındı. Bu durum ona henüz gerçek huzuru getirmemişti, içine bu kadar uzun zamandır işleyen şeye henüz gerçekten galebe çalamamıştı, başına gelen şeylerdeki güzelliği ve gerçek iyiliği görmeyi henüz öğrenememişti, ama kendini şu anda sersem gibi hissetse bile yine de huzurluydu. İçinde her an bir kavganın yaşanmıyor olması, Jeff Campbell'ın çok hoşuna gitmişti.

Ve böylece Jeff hayatına devam etti, suskundu ve yine kendini işlerine vermeye başlamıştı; etrafında herhangi bir güzellik görmüyordu ve içinde her zaman bir sönüklük ve ağırlık vardı, ama kendisi için geri dönmenin doğru olduğunu bildiği yolda bu zamana kadar hiç durmadan yürüdüğünden, hem kendisi hem de diğer bütün siyah insanlar için her zaman istediği gibi düzenli yaşamaya ve sakin bir hayatta güzellik görmeye geri döndüğünden içi rahattı. Bir zamanlar bütün bedenini kaplayan neşe hissini kaybettiğini biliyordu ama çalışabilir ve etrafında artık göremediği güzelliğe dair yeniden gerçek bir inanç duymaya başlayabilirdi.

Ve böylece Jeff Campbell işine devam etti, her akşam evde oturdu ve okumalarına geri döndü, çok fazla konuşmadı, herhangi bir şey hissettiğini de sanmıyordu.

Ve bir gün Jeff belki de gerçekten unutmakta olduğunu düşündü, yakında geri dönebileceğini ve eski düzenli, sakin hayat tarzında mutlu olabileceğini düşündü.

Jeff Campbell içinde yaşadıklarıyla ilgili asla kimseyle konuşmadı. Jeff Campbell konuşmayı severdi ve dürüsttü, ama bir güne bir gün gerçekten hissettiği bir şeyi onun ağzından asla duyamazdınız, o sadece her zaman aklında olan şeyleri söylerdi. Jeff Campbell gerçekten hissettiklerini sakladığı için kendisiyle her zaman çok gurur duyardı. Hissettiği şeyleri düşündüğünde hep kıpkırmızı olurdu. Bu zamana dek hissettiklerini sadece Melanctha Herbert'e anlatabilmişti.

Ve böylece Jeff Campbell bu sönük, donuk, ağır ve sessiz hayatına devam etti; asla hiçbir şey hissedemiyor gibi görünüyordu. Sadece bazen, bir zamanlar hissettiği bazı şeyleri hatırladığında utançtan kıpkırmızı olup titriyordu. Ve sonra bir gün içindeki her şey uyandı ve keskin bir hal aldı.

Dr. Campbell o sıralarda, yakında ölmesi muhtemel bir hasta adamın yanında uzun saatler geçiriyordu. Bir gün hasta adam istirahat ediyordu. Dr. Campbell beklerken biraz dışarıyı seyretmek için pencereye gitti. Güneyde baharın ilk günleriydi. Ağaçlardaki taze tomurcukların her zaman sebep olduğu girintili çıkıntılı kıvrımlar yeni yeni oluşuyordu. Hava ağaçlar için yumuşak, nemli ve güzeldi. Toprak ağaçlar için ıslak, zengin ve rayihalıydı. Kuşlar ağaçların etrafında cıvıl cıvıl sesler çıkarıyordu. Rüzgâr ağaçlara karşı çok nazik ama ısrarcıydı. Tomurcuklar ve uzun yer solucanları ve zenciler ve çeşit çeşit çocuk her an bahara, güneyin nemli güneş ışığına çıkıyorlardı.

Jeff Campbell da eski neşesini biraz biraz içinde hisseder olmuştu. İçindeki o donuk sükûnet dağılmaya başladı. Tüm bunlara karışabilmek için pencereden iyice sarktı. Kalbi önce tekledi ve sonra neredeyse durdu. Yanından geçtiğini gördüğü Melanctha Herbert miydi? Bu kadar kötü hissetmesine yol açan Melanctha mıydı yoksa başka bir kız mıydı? Neyse ne, bir önemi yoktu, Melanctha etrafındaki dünyada bir yerlerdeydi, bunu içten içe her zaman biliyordu. Melanctha Herbert her zaman onunla aynı kentteydi ve artık onu asla

kendine yakın hissedemiyordu. Melanctha'yı kendinden uzaklaştırmakla ne büyük aptallık etmişti. Melanctha'nın onu gerçekten sevmediğini biliyor muydu... Diyelim ki Melanctha şu an onun yüzünden acı çekiyordu. Diyelim ki Melanctha onu gördüğüne gerçekten memnun olacaktı. Ve Jeff'in yaptığı herhangi bir şeyin şu anda önemi var mıydı? Melanctha'yı başından atmakla ne büyük aptallık etmişti. İyi ama Melanctha Herbert onu istemiş miydi, ona karşı dürüst olmuş muydu, Melanctha onu hiç sevmiş miydi ve Melanctha şu anda onun yüzünden acı çekiyor muydu? Ah! Ah! Ah! Ve acı gözyaşları bir kez daha gözlerine doldu.

O uzun gün boyunca, Jeff Campbell içinde kıpırdaşan ılık, nemli, taze baharla birlikte çalıştı ve düşündü ve sinesini dövdü ve dolaştı ve yüksek sesle konuştu ve sessizliğe gömüldü ve önce emin oldu ve sonra şüpheye düştü ve sonra kesinkes hissetmeye meyletti ve sonra içten içe donuklaştı ve yürüdü ve bazen telaşesinde kendini kaybetmek için hızla koştu ve acıyıp kanayana kadar tırnaklarını yedi ve gerçekten hissettiğinden emin olabilmek için saçlarını yoldu ve şu anda yapması gereken doğru şeyin ne olduğunu bir türlü çözemedi. Ve sonra o gece geç saatte ne var ne yoksa hepsini Melanctha Herbert'e yazdı ve mektubu değiştirmek için kendine zaman tanımadan çarçabuk yolladı.

"Bugün, belki de şu an düşündüklerimde yanılıyor olabileceğim kafama dank etti Melanctha. Belki de seninle olmamı fena halde istiyorsun. Belki de seni eskiden olduğu gibi bir kez daha incittim. Ben gerçekten Melanctha, etraflıca düşündüğümde, ben gerçekten sana artık hiç yanlış yapmamayı fena halde istiyorum. Eğer sen de bugün kafama dank etmiş gibi hissediyorsan, böyle bir ihtimal varsa, o zaman bana bunu söyle Melanctha ve yeniden seni görmeye geleyim. Yok değilse, bir daha bana asla tek bir kelime bile etme. Sana karşı asla kötü olmak istemiyorum, Melanctha, gerçekten. Asla ama asla sana sıkıntı vermek istemiyorum.

Yanıldığını düşünmeye asla katlanamıyorum; gerçekten, hele sana gelmemi istemediğini düşününce. Söyle bana Melanctha, bana dürüstçe söyle, seni bir daha görmeye geleyim mi..." "Evet," cevabı geldi Melanctha'dan, "bu gece senin için evde olacağım Jeff."

Jeff Campbell o akşam geç saatte Melanctha Herbert'i görmeye gitti. Jeff ona yaklaştıkça, onunla olmayı gerçekten istediğinden şüphe duymaya başladı, ondan şu anda istediği şeyin ne olduğunu bilmediğini hissetti. Jeff Campbell artık sorunlarını aralarında konuşarak asla aşamayacaklarını ta derinlerinde çok iyi biliyordu. Jeff'in şu anda Melanctha Herbert'e anlatmak istediği neydi? Jeff Campbell'ın şu anda ona anlatabileceği neydi? Tabii ki artık ona güvenmeyi asla öğrenemezdi. Tabii ki Jeff, Melanctha'nın iç dünyasında her zaman neler yaşadığını çok iyi biliyordu. Yine de onu bir daha asla göremeyecek olmak korkunçtu.

Jeff Campbell Melanctha'nın evine girdi, onu öptü ve ona sarıldı ve sonra ondan uzaklaştı ve öylece durup ona baktı. "Ee, Jeff!" "Evet Melanctha!" "Jeff neden bana öyle davrandın?" "Sen nedenini çok iyi biliyorsun, Melanctha, çünkü beni sevmediğini, bana nezaketen iyi davrandığını düşünüyorum sürekli ve ayrıca Melanctha, o gün bana kesinlikle söz verdiğin halde benimle buluşmaya neden gelmediğine, seni o gün neden hiç göremediğime dair hiçbir şey söylemedin!" "Jeff seni her zaman sevdiğimi gerçekten bilmiyor musun?" "Hayır Melanctha, valla bilmiyorum. Bilmediğime kesinlikle eminim Melanctha, keşke bilseydim, sana asla rahatsızlık vermezdim." "Jeff, bana kalırsa ben seni kesinlikle hep daha çok sevdim, bunu kesinlikle içinde hissetmiş olman gerekirdi." "Emin misin Melanctha?" "Eminim Jeff, ah çocuk, bunu biliyorsun." "Ama o zaman niye bana öyle davrandın Melanctha? "Ah Jeff, beni kesinlikle o kadar bunaltıyorsun ki. O gün sadece gitmem gerekiyordu ve kesinlikle sana söylememek gibi bir niyetim yoktu,

ama sonra o yazdığın mektup elime ulaştı ve bana bir şeyler oldu. Ne olduğunu tam olarak bilmiyorum Jeff, sanırım bayıldım ve ne yapabilirdim ki Jeff, kesinlikle bir daha asla beni gelip görmek istemediğini söylüyordun!" "Ama ne olursa olsun Melanctha, sana böyle davranmanın beni kahrettiğini bilseydin bile, yine de bana hiçbir şey söylemez miydin?" "Hayır tabii ki, sen bana bu şekilde yazmışken nasıl söyleyebilirdim ki, Jeff. Bana karşı neler hissettiğini biliyorum Jeff, ama kesinlikle sana hiçbir şey söyleyemezdim." "Hani Melanctha, ben de kendi içimde gururlu biri olduğumu kesinlikle biliyorum, ama kesinlikle sana asla böyle davranmazdım, eğer bir güne bir gün beni gerçekten sevdiğini bilebilseydim. Hayır Melanctha sevgilim, sen ve ben kesinlikle hiçbir zaman aynı hisleri paylaşmıyoruz. Her neyse Melanctha, ben kesinlikle seni gerçekten seviyorum Melanctha." "Ben de seni seviyorum Jeff, sen bana hiç inanıyor gibi görünmesen bile." "Evet, ben sana kesinlikle hiçbir şekilde inanmıyorum Melanctha, sen bana böyle söylediğinde bile. Nasıl oluyor bilmiyorum Melanctha ama inan sana kesinlikle gerçekten güveniyorum, sadece artık senin bana karşı gerçekten sevgi beslediğine inanmıyorum. Senin bana her zaman güvendiğini kesinlikle biliyorum Melanctha, sadece her nedense bu benim için asla yeterli değil. Bunu sana başka türlü nasıl söyleyebileceğimi kesinlikle bilmiyorum, Melanctha." "Eh, ben sana artık hiçbir şekilde yardımcı olamam Jeff Campbell, gerçi şimdi her zaman sana güvendiğimi söylerken kesinlikle doğru söylüyorsun Jeff. Sen gerçekten de benim tanıyıp tanıyabileceğim en iyi adamsın Jeff Campbell. Hiçbir zaman bundan farklı bir şey düşünmedim." "Yani o halde sen bana güveniyorsun Melanctha ve ben de seni kesinlikle seviyorum Melanctha ve bana öyle geliyor ki Melanctha, sen ve ben şu an olduğumuzdan biraz daha iyi durumda olmalıydık. Sen de benim için kesinlikle böyle düşünüyorsun, Melanctha. Ama belki de beni gerçekten seviyorsundur. Söyle bana,

lütfen, gerçekten dürüstçe söyle şimdi Melanctha, sevgilim, söyle bana ki ben gerçekten her zaman içimde bileyim bunu, sen beni gerçekten, hakikaten seviyor musun?" "Ah seni şapşal, şapşal çocuk, Jeff Campbell. Seni sevmek mi, seni her zaman affetmemin nedeninin ne olduğunu zannediyorsun... Eğer ben seni her zaman sevmeseydim Jeff, her zaman beni bunalttığın şekilde ikide bir beni bunaltmana kesinlikle asla izin vermezdim. Bak bir daha asla bana bu tür laflarla gelme. Beni duyuyor musun Jeff, yoksa bir zaman gelecek gerçekten kötü bir şey yapacağım, böylece seni gerçekten inciteceğim. Şimdi Jeff, bana iyi davran. Bana her zaman iyi davranmana ne kadar çok ihtiyacım olduğunu biliyorsun Jeff!"

Jeff Campbell, Melanctha'ya bir cevap veremedi. Şimdi ona söylemesi gereken neydi? Hangi kelimeler daha iyi hissetmelerine yardımcı olabilirdi? Jeff Campbell derinden sevmeyi öğrendiğini biliyordu, artık bunu iç dünyasında her zaman çok iyi biliyordu, Melanctha her zaman güvenecek kadar güçlü olmayı öğrenmişti, artık bunu da iç dünyasında biliyordu ama Melanctha onu gerçekten sevmiyordu, Jeff bunu her zaman çok güçlü şekilde hissediyordu. Bu gerçek her zaman orada, onun içindeydi ve her zaman aralarına bir kara kedi gibi giriyordu. Dolayısıyla bu konuşma işleri onlar için gerçekten daha iyi hale getirmedi.

Jeff Campbell artık Melanctha için bir eziyet değildi, onun yanında sessiz kalıyordu, o kadar. Jeff, Melanctha'yı sık sık görüyordu, ona çok yakın bir dost gibi davranıyordu ve artık onu asla bunaltmıyordu. Jeff'in artık onunla sevgi ilişkisi kurmak için pek şansı olmuyordu. Melanctha artık Jeff onu gördüğünde hiçbir zaman yalnız olmuyordu.

Melanctha Herbert'in Jeff Campbell'dan yana olan derdi, sonradan Sam Johnson'la resmen evlenmiş olan Rose'la ilk kez tanıştığı o kiliseye gittiği sırada iyice çapraşık bir hal almak üzereydi. Rose eli yüzü düzgün, iyi siyah kızlardan biriydi ve beyazlar tarafından kendi çocukları gibi yetiştirilmişti.

Rose artık siyah insanların yanında yaşıyordu. Rose o sıralar "Bağyan" Herbert'i, onun siyah kocasını ve bu Melanctha denen kızı tanıyan siyah bir kadının yanında kalıyordu.

Rose'un çok geçmeden Melanctha Herbert'e kanı kaynamıştı ve Melanctha da artık elinden geldiğince Rose'la birlikte olmak istiyordu. Melanctha Herbert, Rose için Rose'un isteyebileceğini düşündüğü her şeyi yapıyordu. Kendisi için bir şeyler yapacak hoş insanlarla birlikte olmak, Rose'un her zaman çok hoşuna gidiyordu. Rose'un güçlü bir sağduyusu vardı ve tembeldi. Rose, Melanctha Herbert'ten hoşlanıyordu, öyle güzel huyları vardı ki. Ayrıca Rose kimi zaman hep çok hüzünlü olan ve hiçbir zaman başı beladan kurtulmayan incelikli, huyu suyu güzel, yumuşak başlı, zeki Melanctha Herbert'in durumuna üzülüyordu. Ayrıca Rose, Melanctha'yı azarlayabiliyordu, zira Melanctha Herbert beladan nasıl uzak duracağını bilmiyordu ve Rose, kendi basit bencil bilgeliğiyle her zaman işleri rayında yürütecek kadar güçlüydü.

Fakat incelikli, zeki, çekici, yarı beyaz bir kız olan Melanctha Herbert tatlılığı, gücü ve bilgeliğine rağmen neden kendini alçaltıp bu tembel, aptal, sıradan, bencil siyah kız için bir şeyler yapan, onu pohpohlayan ve ondan azar yiyen biri derekesine düşürüyordu. Melanctha Herbert'in tuhaf bir yanıydı bu.

Ve böylece baharın bu ilk günlerinde, Melanctha yeniden dolaşmalara Rose'la başlamıştı. Rose dolaşırken tutulacak doğru yolun ne olduğunu her zaman çok iyi bilirdi. Rose sıradan bir siyah kız olmadığını çok iyi biliyordu, zira onu beyazlar yetiştirmişti ve Rose sürekli dolaştığı bir adam olduğunda onunla nişanlanmaya her zaman dikkat ediyordu. Rose'da münasip davranış anlayışı her zaman güçlüydü. Karmaşık ve daha kararsız olan Melanctha'ya dolaşırken tutması gereken doğru yolun ne olduğunu söyleyen her zaman Rose oluyordu.

Rose'un Jeff Campbell ile Melanctha Herbert hakkında hiçbir zaman çok fazla bilgisi olmadı. Melanctha Herbert'in neredeyse bütün zamanını Dr. Campbell'la geçirdiği dönemde Rose henüz Melanctha'yı tanımıyordu.

Jeff Campbell, Rose'u Melanctha'yla gördüğünde ondan hoşlanmamıştı. Jeff elinden geldiğince ona denk gelmemeye çalışıyordu. Rose ise Dr. Campbell'ı pek umursamıyordu. Melanctha asla ona Jeff'ten fazla bahsetmiyordu. Jeff artık onunla olacak kadar önemli değildi.

Rose, Melanctha'nın eski arkadaşı Jane Harden'ı gördüğünde ondan hoşlanmamıştı. Jane ise Rose'u sıradan, aptal, suratsız bir siyah kız diye küçümsemişti. Jane, Melanctha'nın bu siyah kızda ne bulup da ona katlanabildiğini anlamıyordu. Onu görünce Jane'in kusası geliyordu. Ama sonuçta Melanctha'nın kafası iyi çalışırdı, ama hiçbir zaman kafasını gerçekten kullanmayı kesinlikle umursamazdı. Artık Melanctha'yı daha fazla görmek Jane Harden'ın gerçekten umurunda değildi, oysa Melanctha hâlâ ona her zaman iyi davranmaya çalışıyordu. Rose ise Jane Harden denen şu burnu büyük, ağzı bozuk, edepsiz, sarhoş şeyden nefret ediyordu. Rose, Melanctha'nın onu görmeye bile nasıl tahammül ettiğini anlamıyordu, ama Melanctha her zaman herkese karşı çok iyiydi, insanlara hak ettikleri gibi davranmanın nasıl bir şey olduğunu asla bilmezdi.

Rose ne Melanctha ne Jeff Campbell ne de Jane Harden hakkında pek bir şey biliyordu. Rose'un Melanctha hakkında bildiği tek şey, annesi ve babasıyla eski hayatıydı. Rose zavallı Melanctha'ya iyi davranmaktan her zaman memnundu, sonuçta annesi ve babasıyla çok korkunç zamanlar geçirmişti ve şimdi de yalnızdı, ona yardım eli uzatabilecek kimsesi yoktu. "O sana berbat davranan bir siyah adamdı, onu bir elime geçirseydim kesinlikle bunu ödetirdim. Bunu gerçekten yapardım Melanctha, bu dediğimi yaz bir yere."

Belki de Melanctha'nın böyle huzur bulduğu şey, Rose'daki bu basit inanç, basit öfke ve basit ahlaki yaklaşım-

dı. Rose bencildi, aptal ve tembeldi, ama düzgün biriydi ve yapması gereken doğru şeyin ne olduğunu, ne istediğini her zaman biliyordu ve arkadaşı Melanctha Herbert'in bu kadar parlak biri olmasına kesinlikle hayranlık duyuyor, onun sürekli ne kadar acı çektiğini kesinlikle hissediyordu; başını daha fazla belaya sokmasın diye onu azarlıyor ve Melanctha Herbert'in kimi zaman başvurmak zorunda olduğu farklı yollardan bazılarını gördüğünde asla kızmıyordu.

Ve böylece Rose ile Melanctha gitgide daha fazla birlikte vakit geçirmeye başladılar; Jeff Campbell artık Melanctha Herbert'le neredeyse hiç yalnız kalamıyordu.

Bir keresinde Jeff hasta bir adamı görmek için başka bir kente gitmek zorunda kalmıştı. "Pazartesi döndüğümde Melanctha, pazartesi akşamı seni görmeye geleceğim. Beni görmek için bir sefer de evde yalnız ol Melanctha." "Tabii Jeff, seni görmekten memnun olurum!"

Jeff Campbell pazartesi günü evine geldiğinde, Melanctha'dan bir not buldu. Jeff yarından sonraki gün, çarşamba gelebilir miydi? Melanctha o akşam dışarı çıkmak zorunda olduğu için çok üzgündü. Melanctha feci derecede üzgündü ve Jeff'in kızmayacağını umuyordu.

Jeff kızdı, biraz da küfretti, ardından güldü ve sonra da iç çekti. "Zavallı Melanctha, gerçekten dürüst olmanın hiçbir yolunu bilmiyor ama ne olursa olsun, ben onu kesinkes seviyorum ve ona iyi davranacağım, yeter ki bana izin versin."

Jeff Campbell çarşamba gecesi Melanctha'yı görmeye gitti. Jeff Campbell onu kollarına alıp öptü. "Pazartesi günü söz verdiğim gibi seni göremediğim için kesinlikle feci üzgünüm, ama bir yolunu bulamadım işte Jeff, olduramadım." Jeff ona baktı, sonra biraz güldü. "Şimdi buna gerçekten inanmamı istiyorsun Melanctha. Pekâlâ, eğer sen öyle istiyorsan inanırım Melanctha. Bu gece kesinlikle istediğin gibi sana iyi davranacağım. Beni görmeyi kesinlikle istediğine ve bunu halletmenin bir yolunu bulamadığına inanıyorum Melanctha." "Ah, Jeff, canım," dedi Melanctha, "sana öyle

davranmakla kesinlikle hata yaptım. Sana yanlış yaptığımı söylemek benim için hep çok zor olmuştur, ama bu kez sana kesinlikle kötü davrandım Jeff. Bunu söylemek bana kesinlikle çok zor geliyor Jeff, ama senden bu şekilde uzaklaşmakla kesinlikle yanlış yaptım. Sadece şu var, sen de bana kesinlikle her zaman çok kötü davrandın Jeff, beni hep bunalttın ve benim için her şeyi her zaman zorlaştırdın, ben de kimi zaman bunu sana aynen iade etmek için bir yol aradım. Seni kötü çocuk Jeff, şimdi kulak ver bu dediğime, bunu hayatımda birine kesinlikle ilk kez söylüyorum Jeff, hatalıydım Jeff, duydun mu?" "Peki Melanctha, tabii ki seni affediyorum, çünkü senin bir şeyi yapmaman gerektiği şekilde yanlış yapmış olduğunu söylediğini kesinlikle ilk kez duyuyorum," ardından Jeff Campbell ona güldü ve onu öptü, Melanctha da ona güldü ve onu sevdi ve gerçekten de kısa bir süreliğine birlikte çok mutlu oldular.

O an birbirleriyle çok mutlulardı ve sonra sessizleştiler ve sonra biraz hüzünlendiler ve sonra bir kez daha tamamen sustular.

"Evet ben seni kesinlikle seviyorum Jeff!" dedi Melanctha, başı dumanlıydı. "Tabii ki, Melanctha," "Evet Jeff tabii ki, ama senin şu an düşündüğün gibi değil. Bana öyle geliyor ki ben seni gitgide daha çok seviyorum Jeff ve seni tanıdıkça sana hep daha fazla güveniyorum. Seni gerçekten seviyorum, kesinlikle öyle, ama şu senin benim için hiçbir zaman düşünmediğin bir tarzda seviyorum seni. Şu an içimde kesinlikle ateşli bir tutku yok artık. Sen bendeki bu tür hislerin hepsini kesinlikle öldürdün Jeff. Bunu kesinlikle biliyorsun Jeff, benim sana her zaman nasıl bir sevgi gösterdiğim ortada işte. Sen bunu kesinlikle biliyorsun Jeff ve zaten benim böyle olmamdan hoşlanıyorsun. Şu an, sana bu söylediklerimi işitmeyi kesinlikle umursamıyorsun Jeff."

Jeff Campbell o kadar incinmişti ki neredeyse orada düşüp can verecekti. Evet, o içinde gerçekten ateşli bir sevginin olmasının ne demek olduğunu artık biliyordu, ama Melanc-

tha kesinlikle haklıydı, onun sevgisini hiçbir zaman hak etmeyecekti. "Peki Melanctha, hiç itiraz etmeyeceğim. Bende olup da benden istediğin her şeyi, her zaman sana vereceğim. Artık bana vermek istediğin her şeyi alacağım. Bunun beni hiç incitmediğini söyleyemeyeceğim Melanctha, ama bende bir şeylerin bir güne bir gün farklı olması gerektiğini de kesinlikle söyleyemeyeceğim Melanctha." Ve acı gözyaşları Jeff Campbell'ın gözlerinden süzülmeye başladı, gelip sesini boğarak onu susturdu, dağılmamak için kendini zor tuttu.

"İyi geceler Melanctha." Jeff ona karşı çok aciz görünüyordu. "İyi geceler Jeff, ben kesinlikle seni incitmeyi hiç istememiştim. Seni tanıdığımdan beri, emin ol, her gün daha da çok seviyorum." "Biliyorum Melanctha, biliyorum, asla hiçe saymıyorum bunu. İnsan hislerini kontrol edemiyor işte. Neyse sorun yok Melanctha, inan bana, iyi geceler Melanctha, şimdi gitmem lazım, hoşça kal Melanctha, sakın benim için endişelenme, emin ol seni yeniden görmeye geleceğim." Ve sonra Jeff basamaklardan tökezleye tökezleye inip Melanctha'nın yanından hızla uzaklaştı.

Ve sonra bu acı Jeff Campbell'a daha da ağır gelmeye başladı, inliyordu ve canı o kadar yanıyordu ki buna katlanamıyordu. Ve gözlerinden yaşlar akıyor, kalbi çarpıyordu; hiddetliydi, bitkindi ve tatsızdı.

Jeff artık Melanctha'yı sevmenin ne demek olduğunu çok iyi biliyordu. Jeff Campbell artık gerçekten anlayışlı olduğunu biliyordu. Jeff artık Melanctha'ya iyi davranmanın ne demek olduğunu biliyordu. Jeff artık her zaman ona iyi davranıyordu.

Jeff canının bu şekilde yanıyor olmasında ve Melanctha'ya her zaman iyi davranmakta yavaş yavaş bir huzur bulduğunu hissetti. Artık Melanctha'nın Jeff'ten gelecek bir şeye asla katlanması gerekmiyordu, en azından onun kendi içinde hissettiklerinden daha beterine. Jeff artık güçlüydü. Artık bütün acılarıyla birlikte içinde bir huzur vardı. Artık anlayış-

lı olduğunu biliyordu, artık içinde ateşli bir sevgi olduğunu biliyordu ve onun bu sevgiye erişmesini sağlamış kişi olan Melanctha Herbert'e her zaman iyi davranıyordu. Artık iyi biri olabileceğini ve bunlara nasıl katlanacağını öğretmesi için Melanctha'dan yardım dilenmeyeceğini biliyordu. Jeff her geçen gün daha güçlü bir adam olduğunu hissediyordu, bir zamanlar gerçekten olduğunu düşündüğü gibi. Jeff Campbell artık gerçek bilgeliğe sahipti ve canı yandığında tatsız biri olmuyordu, zira Jeff artık bütün benliğiyle buna katlanacak kadar güçlü olduğunu biliyordu.

Ve böylece Jeff Campbell artık Melanctha'yı sık sık görebiliyordu ve sabırlıydı, ona karşı her zaman çok dost canlısıydı ve Jeff Campbell her gün Melanctha'yı daha iyi anlıyordu. Ve Jeff, Melanctha'nın onu kendisinin ihtiyaç duyduğu şekilde sevemeyeceğini her an görebiliyordu. Melanctha Herbert'in gerçekten hatırlayabilmesinin hiçbir yolu yoktu.

Ve Jeff artık Melanctha'nın sık sık buluştuğu bir adam olduğunu ve onun belki de bu adamın kendisine iyi davranmasını sağlamak istediğini biliyordu. Jeff Campbell, Melanctha Herbert'in belki de artık istediği kişi olan o adamı hiç görmedi. Jeff Campbell sadece böyle bir adam olduğunu çok iyi biliyordu. Sonra bir de Melanctha'nın dolaşırken her zaman yanında olan Rose vardı.

Jeff Campbell, Melanctha'nın yanında çok sessizdi. Ona demişti ki, artık özel olarak onu görmeye gelmek içinden gelmiyordu. Karşılaştıklarında Jeff her zaman onu gördüğüne memnun oluyordu, ama artık onunla buluşmak için asla bir yere gitmiyordu. Tabii ki Melanctha'nın içinde ona karşı her zaman derin bir sevgi olacağını biliyordu. Tabii ki Melanctha da bunu biliyordu. "Evet Jeff, sana her zaman güveniyorum Jeff, bunu kesinlikle biliyorum." Jeff Campbell peki dedi, ona asla serzenişte bulunacak bir şey söyleyemezdi. Melanctha Jeff'in onu tüm benliğiyle nasıl seveceğini gerçekten öğrendiğini her zaman biliyordu. "Evet, Jeff, bunu

kesinlikle biliyorum." Melanctha artık ona her zaman güvenebileceğini biliyordu. Jeff onu artık bir din gibi görmese de ona her zaman sadık kalacaktı, ondaki gerçek tatlılığı asla unutamazdı. Jeff bunu her zaman hatırlamalıydı, gerçi artık Melanctha'nın bir adama her zaman gerçekten sevgi gösterebileceğine asla güvenemezdi, onun gerçekten hatırlayabilmesinin bir yolu yoktu. Melanctha birinin ona iyi davranmasına ihtiyaç duyarsa, Jeff Campbell ona yardımcı olabilmek için her zaman elinden geleni yapardı. Gerçekten anlayışlı olabilmesi için Melanctha'nın ona öğrettiklerini asla unutamazdı, ama artık onu asla görmek istemiyordu. Melanctha'nın ihtiyacı olduğunda Jeff ona her zaman bir ağabey olacaktı ve her zaman onun iyi bir dostu olarak kalacaktı. Jeff Campbell artık onu görmediğine kesinlikle üzgün değildi ama birbirlerini artık gerçekten tanıyor olmaları güzeldi. "Elveda Jeff, sen her zaman bana iyi davrandın, her zaman." "Elveda Melanctha, bana her zaman güvenebileceğini biliyorsun." "Evet biliyorum, biliyorum Jeff, gerçekten." "Benim şimdi gerçekten senden gitmem gerekiyor Melanctha. Bu kez gerçekten gidiyorum, Melanctha," ve Jeff Campbell gitti, bu kez dönüp arkasına bakmadı. Bu kez Jeff Campbell uzatmadan ayrıldı ve onu bıraktı.

Jeff Campbell yeniden sessiz olacak, düzenli yaşayacak ve her şeyi hem kendisi hem de bütün siyah insanlar için doğru olduğuna inandığı tarzda yapacak kadar güçlü olduğunu düşünmeyi seviyordu. Jeff kısa bir süreliğine başka bir kente çalışmaya gitti ve orada çok çalıştı ve kendi içinde çok üzgündü ve bazen gözlerinde yaşlar birikirdi ve sonra çok çalışırdı ve sonra bir kez daha etrafındaki dünyada güzellikler görmeye başlardı. Jeff doğru davranmış, içinde gerçek bir sevgi beslemeyi öğrenmişti. İçinde bunun olması çok iyiydi.

Jeff Campbell, Melanctha Herbert'teki tatlılığı asla unutamadı ve ona her zaman arkadaşça davrandı, ama bir daha asla birbirlerine yaklaşmadılar. Jeff Campbell ile Melanctha

gün geçtikçe birbirlerinden haber almaz oldular ama Jeff, Melanctha'yı asla unutamazdı. Jeff, Melanctha'nın içindeki gerçek tatlılığı asla unutamazdı, ama Jeff artık onu asla gerçek bir din olarak görmüyordu. Jeff, Melanctha Herbert'in bir zamanlar ona gösterdiği tüm o yeni güzelliklerin anlamını güçlü bir şekilde içinde hissediyordu ve bu ona hem kendisi için hem de bütün siyah insanlar için çalışmalarında her geçen gün daha da yardımcı oluyordu.

Melanctha Herbert, artık Jeff Campbell'la tamamen sona geldiklerinden, Rose'la ve yeni tanıştığı adamlarla beraber olmakta özgürdü.

Rose artık her an Melanctha Herbert'le birlikteydi. Rose hiçbir zaman heyecanlanmanın bir yolunu bulamıyordu. Rose, Melanctha Herbert'in başını sürekli belaya sokmaktan kurtulması için nasıl davranmasının doğru olduğunu her an kendisine anlatıyordu. Ama Melanctha Herbert rahat duramıyordu, her zaman heyecanlanmanın yeni yollarını buluyordu.

Melanctha başını belaya sokmanın yeni yollarını bulmaya artık tamamen hazırdı. Ama Melanctha Herbert doğru olanı yapmayı da istiyordu. Melanctha Herbert her zaman huzur ve sükûnet istiyordu, ama her zaman sadece heyecanlanmanın yeni yollarını da bulabiliyordu.

"Melanctha," derdi Rose ona, "Melanctha, sana şunu kesinlikle söylemem gerek, o tür adamlara böyle davranman doğru değil. Sen en iyisi siyah adamlardan şaşma, duyuyor musun dediğimi, tıpkı benim her zaman yaptığım gibi. Onlar gerçekten kötü adamlar, sana doğruyu söylüyorum Melanctha ve bana kulak versen iyi edersin. Beni gerçekten huyu suyu düzgün beyazlar yetiştirdi Melanctha ve daha uzaktan görür görmez hangi beyaz adamın sana düzgün davranacağını, hangisine siyah bir kızın asla bulaşmaması gerektiğini kesinlikle çok iyi bilirim. Her zaman senin iyiliğini istediğimi sen artık gerçekten biliyorsun Melanctha ve erkeklere nasıl

davranman gerektiğini benim gibi beyazlar tarafından yetiştirilmiş biri kadar bilmen hiçbir şekilde mümkün değil. Başının ciddi şekilde belaya girdiğini görmeyi asla istemem Melanctha ve bu yüzden artık bana kulak ver Melanctha, bir şey biliyoruz da konuşuyoruz. Kesinlikle beyaz adamlarla asla işin olmasın gibi bir şey söylemiyorum, gerçi bana soracak olursan Melanctha, bir siyah kızın tutması gereken en iyi yol bu değildir, ama hayır sana asla beyaz adamlarla olmamalıydın demiyorum Melanctha, yine de edepli bir siyah kızın yapması gereken doğru şeyin bu olduğunu kesinlikle düşünmüyorum, ama asla demiyorum Melanctha, duyuyor musun beni, ama yok, seni gördüğümde her zaman birlikte gördüğüm türde beyaz adamlarla asla olmaz Melanctha. Sen sadece bana kulak ver Melanctha, senin kesinlikle bana kulak vermen gerekirdi, bir şey biliyoruz da konuşuyoruz Melanctha ve senin o beyaz adamlara davranışlarından nasıl davranılacağını benden daha iyi bilmediğini anlıyorum, onlar da zaten yanlarında düzgün bir kız olduğunda nasıl davranmaları gerektiğini asla bilemezler. Şimdi dediklerime kulak ver, Melanctha."

Ve böyle böyle Melanctha Herbert başını belaya sokmanın yeni yollarını buldu. Ama bu bela çok kötü değildi, zira birlikte olmasını Rose'un katiyen istemediği bu beyaz adamlar hiçbir zaman Melanctha için çok önemli olmadı. Sadece, Melanctha onlarla birlikte olmaktan hoşlanıyordu ve onlar iyi atlar hakkında her şeyi biliyorlardı ve şimdi onların yanında birazcık da olsa gerçekten delidolu hissetmek Melanctha'ya iyi geliyordu. Ama Melanctha Herbert artık çoğunlukla Rose'la ve diğer iyi siyah kızlarla ve siyah adamlarla dolaşıyordu.

Artık yaz gelmişti ve siyah adamlar her yerde, çiçeklerin açtığı bu güneşli günlerde kendilerini dışarıya atmıştı. Ve sıcak neşeleriyle sokaklarda ve tarlalarda parıldıyor ve siyah ateşleriyle şavkıyorlardı ve kapıp koyuverdikleri sesli kahkahalarıyla özgürce hareket ediyorlardı.

Melanctha Herbert'in şimdi Rose'la ve diğerleriyle sürdürdüğü hayat bazı açılardan çok hoştu. Rose'un onu her an azarlamak zorunda kalması gibi bir durum yoktu.

Melanctha Herbert'in bütün bu siyah insanlar içinde Rose hariç önem verdiği pek kimse yoktu. Ama hepsi de Melanctha'yı severdi ve bütün erkekler onun bir şeyler yaptığını görmekten hoşlanırdı, o da herkesin yapamayacağı şeyleri yapmaya her zaman hazırdı ve ayrıca kim ondan ne isterse yapacak kadar iyi ve tatlıydı.

Bunlar güneyin kavurucu zenci güneşinin altında, basit şakalar ve her zaman kapıp koyuverilen uçarı kahkahalarla güzel günlerdi. "Şu koşan Melanctha'ya bakın hele... Uçan bir kuş gibi gidiyor resmen. Hey Melanctha, gelirsem seni yakalarım, hey Melanctha. Kuyruğundan tuttuğum gibi yakalarım," ve sonra adam onu yakalamaya çalışırken tepetaklak yere yuvarlanır ve acı içinde avazı çıktığı kadar kahkaha patlatırdı. Rose da Melanctha'nın her zaman bu tarzda davranmasını, böyle bir adamla nişanlanmasını ve siyah adamlarla güzel, sıcak zenci zamanları geçirmesini, yanlarındaki düzgün kızlara nasıl davranacaklarını asla bilmeyen beyaz adamlarla takılmamasını istiyordu.

Rose her geçen gün Melanctha Herbert'ten daha da hoşlanıyordu. Rose, Melanctha Herbert'i sık sık azarlamak zorunda kalıyordu, ama bu sadece Melanctha'dan daha da hoşlanmasını sağlıyordu. Ayrıca Melanctha her zaman ona kulak veriyordu ve her yaptığında hep onu memnun edecek şekilde davranıyordu. Ayrıca Rose, Melanctha'nın bazen çok hüzünlü olduğu ve biri çıksa da canımı alsa dediği zamanlarda onun için çok üzülüyordu.

Melanctha Herbert ise Rose'un onu kurtarabileceği umuduyla Rose'a sarılmıştı. Melanctha Rose'un bencil, düzgün fıtratının gücünü hissediyordu. Onun için çok sağlam, basit ve kesindi. Melanctha Rose'a sarılmıştı, ondan azar yemek hoşuna gidiyordu, her zaman onunla birlikte olmak istiyordu. Onun yanında kendini her zaman sapasağlam,

güvende hissediyordu. Rose, Melanctha'nın ona sevgi göstermesine izin verdiği için, kendi meşrebince her zaman çok iyiydi. Melanctha'nın onun başını gerçekten belaya sokması asla mümkün değildi. Melanctha'nın onun içinde derin bir yer edinebilecek kadar güce sahip olması mümkün değildi. Melanctha ona karşı her zaman çok alçakgönüllüydü. Melanctha her zaman Rose'un istediği her şeyi yapmaya hazırdı. Melanctha, Rose'un, Melanctha'nın ona sarılmasına her zaman izin vermesine fena halde ihtiyaç duyuyordu. Rose basit, somurtkan, bencil bir siyah kızdı, ama içinde sağlam bir güce sahipti. Rose'un nasıl düzgün davranılacağına ve nasıl rahat edileceğine dair farkındalığı çok güçlüydü. Rose ne istediğini her zaman çok iyi biliyordu ve istediği her şeyi elde etmek için doğru yolun ne olduğunu da çok iyi biliyordu ve asla kafasını karıştıracak türde bir derdi olmuyordu. İşte böylece incelikli, zeki, çekici yarı beyaz kız Melanctha Herbert bu kaba, düzgün, somurtkan, sıradan, siyah, çocuksu Rose'u sevmişti; onun için bir şeyler yapıyor ve ona hizmet etmek için kendisini alçaltıyordu ve şimdi bu ahlaksız hafifmeşrep, sünepe Rose zencilerden iyi bir adamla evleniyordu, oysa beyaz kanı ve çekiciliği ve doğru konumda olma arzusu olan Melanctha Herbert belki de asla gerçekten evlenemeyecekti. Bazen bütün dünyasının nasıl bu hale geldiği düşüncesi, karmaşık ve arzulu Melanctha'yı derin bir umutsuzluğa sevk ederdi. Bu kadar hüzünlüyken yaşamaya nasıl devam edebileceğini sık sık merak ederdi. Bazen de Melanctha sadece kendini öldürmeyi düşünürdü, zira bazen yapabileceği en iyi şeyin gerçekten bu olacağını düşünürdü.

Rose şimdi zencilerden düzgün, iyi bir adamla evlenmek üzereydi. Adamın adı Sam Johnson'dı ve bir kısa mesafe gemisinde tayfaydı, düzenli çalışırdı ve iyi bir maaşı vardı.

Rose, Sam Johnson'la kilisede, Melanctha Herbert'le tanıştığı yerde tanışmıştı. Rose Sam'den görür görmez hoşlanmıştı; iyi bir adam olduğunu, çok çalıştığını ve iyi bir maaşı

olduğunu biliyordu ve Rose onun konumunda birinin gerçekten, resmen evlenmesinin artık çok iyi, çok uygun olacağını düşünmüştü.

Sam Johnson, Rose'dan çok hoşlanmıştı ve onun istediği her şeyi yapmaya her zaman hazırdı. Sam uzun, geniş omuzlu, düzgün, ciddi, dosdoğru, basit, nazik bir siyah işçiydi. Sam ile Rose evlendikten sonra çok iyi anlaştılar. Rose tembeldi ama pasaklı değildi, Sam dikkatliydi ama müşkülpesent değildi. Sam kibar, basit, samimi, istikrarlı bir işçiydi; Rose ise düzenli yaşama, heyecan peşinde koşmama ve istediğin her şeye sahip olmak için cebinde paran kaldığından her zaman emin olabilmek adına tasarruf yapma konusunda iyi bir sağduyuya sahipti.

Resmen evlendiklerinde Rose, Sam Johnson'ı çok uzun zamandır tanımıyordu. Sam bazen diğer genç kilise müdavimleriyle birlikte kırlara açılırdı ve o zamanlarda Rose'la ve onun Melanctha Herbert'iyle epey vakit geçirirdi. Sam, Melanctha Herbert'i pek umursamıyordu. Rose'un hallerini her zaman daha çok seviyordu. Melanctha'nın gizeminin Sam için asla bir albenisi olmadı. Sam işten yorgun argın geldiğinde sığınacağı güzel, küçük bir ev ve iyi davranacağı, tamamen kendisine ait küçük bir bebek istiyordu. Rose ne zaman isterse Sam Johnson o an evlenmeye hazırdı. Ve böylece Sam Johnson ile Rose bir gün ihtişamlı, gerçek bir düğün yaptılar ve evlendiler. Ardından küçük kırmızı tuğlalı bir evi dayayıp döşediler ve sonra Sam kısa mesafe gemisinde tayfa olarak çalışmaya geri döndü.

Rose, Sam'e Melanctha'nın ne kadar iyi olduğundan ve büyük sıkıntılar çektiğinden sık sık bahsetmişti. Sam Johnson, Melanctha Herbert'i hiçbir zaman gerçekten umursamadı, ama Rose'un istediği hemen her şeyi her zaman yapardı ve kibar, nazik bir insandı, dolayısıyla Rose'un arkadaşı Melanctha'ya da çok iyi davranıyordu. Melanctha Herbert, Sam'in ondan hoşlanmadığını çok iyi biliyordu, bu nedenle

onun yanında çok sessiz kalırdı ve her zaman onun yerine Rose'un konuşmasına izin verirdi. Melanctha ise Rose'a her zaman yardım etmekte, kendisinden istediği her şeyi yapmakta ve Sam ne zaman ona bir şey söyleyecek olsa çok düzgün davranıp sessizce dinlemekte çok iyiydi. Melanctha, Sam Johnson'dan hoşlanırdı ve bütün hayatı boyunca Melanctha iyi ve nazik ve düşünceli insanları sevmiş, hayatında istemişti ve Melanctha her zaman insanların ona kibar davranmasını sevmiş ve istemişti; her zaman düzenli olmak ve iç dünyasında huzur ve sükûnete erişmek istemişti, ama Melanctha her zaman sadece başını belaya sokmanın yeni yollarını bulabilmişti. Melanctha, Rose'un yanında olmasına, ona inanmaya ve onun kendisine sarılmasına müsaade etmeye feci halde ihtiyaç duyuyordu. Rose, Melanctha'nın sarılmak zorunda olduğu yegâne sağlam şeydi ve dolayısıyla Melanctha kendini alçaltarak bu sıradan, somurtkan, siyah, aptal, çocuksu kadının hizmetçisi gibi emrine amade olmuştu ve ondan azar yemeyi kaldırabiliyordu.

Rose her fırsatta Sam'e zavallı Melanctha'ya iyi davranması gerektiğini söylüyordu. "Biliyorsun Sam," diyordu Rose sık sık, "zavallı Melanctha'ya kesinlikle çok iyi davranmalısın, başında her zaman o kadar çok bela var ki. Biliyorsun Sam, sana anlatmıştım, babasıyla hep çok kötü zamanlar geçirmiş ve o korkunç siyah adam ona her zaman adi bir pislik gibi davranmış ve hiçbir zaman onun üzerine titrememiş ve annesi acılar içinde ölürken ona bir an olsun yardım etmemiş, ah şu zavallı Melanctha. Sam, biliyorsun Melanctha'nın anası her zaman gerçekten dindar biriydi. Bir gün Melanctha küçücükken, anasının babasına Tanrı'nın o evde hummadan ölen küçük erkek kardeşi yerine Melanctha'yı almadığı için son derece üzgün olduğunu söylediğini duymuş. Anasının bu sözleri Melanctha'yı derinden yaralamış. Duygusal olarak hiçbir zaman toparlayamamış ve sonrasında bir daha asla anasına iyi hisler beslemediği için de hiçbir şekil-

de Melanctha'yı suçlamıyorum Sam, gerçi Melanctha, anası hasta düşüp acılar içinde ölürken ve ona yardım edecek tek bir kimse yokken, hiç yardım almadan her şeyi tek başına yaparken ve babası olacak şu gudubet iğrenç siyah adam bütün bu süre zarfında bir kez olsun onun semtine bile uğramazken, Melanctha anasına gerçekten her zaman iyi davranmış ki o her zaman öyledir zaten. İşte Melanctha her zaman böyle davranır zaten Sam, sana anlattığım gibi. Her zaman herkese karşı çok iyidir, ama kimseden kuru bir teşekkür bile görmez. Bu kadar bahtsız birini ömrümde görmedim Sam, ama bununla her zaman iyi başa çıkıyor ve bir kez olsun söylendiği, sızlandığı görülmemiştir, hatta buna dair ağzından tek bir kelime çıkmaz. Ona gerçekten iyi davran Sam, duyuyor musun beni, seninle ben artık evliyiz. O babası kesinlikle çok kötü bir siyah adammış Sam, ona hep hödük gibi davranırmış, ama Melanctha her zaman cesur biri olarak canının nasıl yandığını kimselere anlatmamış. Ayrıca kim ne isterse her zaman yapacak kadar da tatlı ve iyidir. Bazı adamların nasıl olup da bu kadar korkunç davranabildiklerini anlamıyorum Sam. Melanctha'nın bir keresinde kolunu çok kötü kırdığını sana anlatmıştım Sam, kız çok kötü olmuş ve canı feci yanıyormuş, ama babası doktor çağrılmasına izin vermemiş ve ona öyle korkunç şeyler yapmış ki Melanctha ne kadar incindiğini asla kimselere anlatmak istemiyor. Melanctha her zaman böyledir Sam, ne kadar kötü durumda olduğunu, canının yandığını asla bilemezsin. Kulak ver bana Sam, ona her zaman gerçekten iyi davran, artık seninle ben evliyiz."

Ve böylece Rose ile Sam resmen evlenmişlerdi; Rose evinde oturuyor ve gerçekten evli olup bir kocaya sahip olmanın ne kadar güzel olduğunu bütün arkadaşlarına anlatıp böbürleniyordu.

Rose artık evli olduğundan Melanctha Rose'un yanında kalmıyordu. Melanctha neredeyse eskisi kadar Rose'un yanındaydı ama birliktelikleri artık biraz farklıydı.

Rose Johnson artık evli olduğundan, Rose Melanctha'ya hiçbir zaman evde onunla kalmasını teklif etmiyordu. Rose Melanctha'nın tüm gün gelip ona yardım etmesinden hoşlanıyordu, Rose hemen her zaman Melanctha'yla birlikte olmaktan hoşlanıyordu, ama Rose basit bencil tıynetiyle kurnaz biriydi, Melanctha'ya gelip onunla birlikte yaşamasını teklif etmek aklının ucundan bile geçmemişti.

Rose gerçekçiydi, edepliydi ve neye ihtiyacı olduğunu her zaman bilirdi. Melanctha'nın onunla olmasına ihtiyacı vardı; Melanctha'nın onun yardımına koşacak olmasından, iyi Melanctha'nın bu yavaş, tembel, bencil, siyah kız için iş yapacak olmasından hoşlanıyordu, ama Rose zaten Melanctha'ya iş yaptırabiliyordu ve onunla birlikte yaşamasına ihtiyacı yoktu.

Sam, Rose'a hiçbir zaman neden onu yanına almadığını sormadı. Rose, Melanctha için ne yapılmasını istiyorsa, Sam için ona karşı doğru davranış tarzı her zaman o oldu.

Rose'dan böyle bir şey istemek Melanctha'nın aklına bile gelemezdi. Rose'un ona böyle bir teklifte bulunacağı asla Melanctha'nın aklına gelemezdi. Rose bu teklifle çıkagelse de bunu istemek asla ama asla Melanctha'nın aklına gelemezdi, Melanctha da onun yanında her zaman kendini güvende hissettiğinden bunu yapardı. Melanctha Herbert artık güvende olmayı çok istiyordu, ama onunla bu şekilde yaşamayı Rose asla ona bahşetmezdi. Rose'un rahatım huzurum yerinde olsun hissiyatı güçlüydü, Rose'un uygun davranışların ne olduğuna ilişkin hissiyatı güçlüydü, Rose'un istediğim her şeyi dosdoğru alayım hissiyatı güçlüydü ve ihtiyaç duyduğu en iyi şeyin ne olduğunu her zaman bilirdi ve Rose her zaman istediğini alırdı.

Ve böylece Rose'un her zaman elinin altında yardıma koşacak Melanctha Herbert hazır bulundu; Rose ise oturuyordu ve tembeldi, böbürleniyordu ve biraz şikâyet ediyordu ve Rose'un hep görmek istediği iyi sonuca ulaşmak için

neyi nasıl yapması gerektiğini Melanctha'ya söylüyordu ve Melanctha da Rose'un ihtiyaç duyduğu her şeyi her zaman yapıyordu. "Sen zahmet etme Melanctha, ben yaparım ya da Sam eve geldiğinde ucundan tutar. Onu kaldırmanın sorun olmadığına emin misin Melanctha? Bunu yapman ne kadar iyi bir davranış Melanctha, dışarı çıktığında bir yere uğra da biraz pirinç al, yarın bana gelirken getirirsin. Unutmayacağına eminim Melanctha. Benim için hep güzel şeyler yapan senin gibi birini hiç görmedim Melanctha." Ve ardından Melanctha, Rose için bir şeyler daha yapardı ve sonra Melanctha çok geç saatte, şimdi siyah bir kadınla beraber yaşadığı evine giderdi.

Ve böylece Melanctha hâlâ Rose Johnson'la epey zaman geçirse de orada kalamadığı zamanlar oluyordu. Melanctha artık oraya gerçekten bağlanamıyordu. Rose'un Sam'i vardı ve Melanctha orayla olan bağını her geçen gün daha da kaybediyordu.

Melanctha Herbert, yeniden bakınmaya başlaması ve her zaman istediği şeyin ne olduğunu bulup bulamayacağını görmesi gerektiğini hissetmeye başlamıştı. Rose Johnson artık ona yardımcı olamazdı.

Ve böylece Melanctha Herbert bir kez daha dolaşmaya başladı, üstelik Rose'un asla tasvip etmeyeceği adamlarla.

Bir gün Melanctha farklı farklı dolaşmalarla çok meşgul olduğu bir gün geçirmişti. Uzun bir yazın sonunda hoş bir akşamüstüydü. Melanctha yürüyordu, özgür ve heyecanlıydı. Melanctha beyaz bir adamın yanından daha demin ayrılmıştı ve elinde adamın verdiği bir buket çiçek vardı. Genç bir züppe melez, yanından geçerken çiçekleri elinden kapıverdi. "Bu güzel çiçekleri bana vermen gerçekten çok hoş bir davranış ablacım," dedi ona.

"Bence de senin elinde düşünemeyeceğim kadar hoş durdu," dedi Melanctha. "Bir adamın verdiğini başka bir adamın almaya kesinlikle hakkı var." "Al o zaman bu solmuş

çiçekleri sende kalsın, kesinlikle istemem ben." Melanctha Herbert güldü ve çiçekleri aldı. "Onları gerçekten istediğini düşünmemiştim bile. Çiçekler için teşekkür ederim nazik beyefendi. İnsanlara her zaman gerçekten kibar davranan erkekler görmeye her zaman bayılmışımdır." Adam güldü, "Senden korkulur, o kadar diyeyim, ama bakıyorum da sen gerçekten çok hoş bir kızsın. Erkeklerin sana kibar davranmasını mı istiyorsun? Pekâlâ, seni sevebilirim, bu gerçekten kibar bir davranış, denememi ister miydin..." "Bu akşam kesinlikle hiç vaktim yok, sadece sana teşekkür edip ayrılmak zorundayım. Şu an gerçekten işim var ama seninle görüştüğüme pek memnun olacağım." Adam onu yakalayıp durdurmaya çalıştı, Melanctha Herbert güldü ve kendisine dokunamasın diye hızla yana çekildi. Melanctha çabucak yakınındaki bir ara sokağa saptı ve böylece adam bu seferlik onu kaybetti.

Melanctha bu melezi birkaç gün boyunca hiç görmedi. Bir gün Melanctha beyaz bir adamla gezerken, onu gördü. Beyaz adam melezle konuşmak için durdu. Bilahare Melanctha beyaz adamın yanından ayrıldı ve kısa süre sonra onunla karşılaştı. Melanctha onunla konuşmak üzere durdu. Melanctha Herbert kısa süre sonra ondan hoşlanmaya başladı.

Jem Richards, Melanctha'nın tanımaya başladığı bu yeni adam havalı biriydi, güzel atlara ve yarışlara meraklıydı. Jem Richards bazen bahis oynar ve şansı yaver gider, iyi para kaldırırdı. Bazense Jem'in oynadığı bahisler tutmaz ve o zaman da cebinde beş kuruş para olmazdı.

Jem Richards düzgün bir adamdı. Jem Richards yakında yeniden kazanacağını ve borçlarını kapayacağını her zaman bilirdi ve nitekim Jem çoğunlukla yeniden kazanır ve sonra borçlarını her zaman kapatırdı.

Jem Richards diğer adamların her zaman güvendiği bir adamdı. Bütün parasını kaybettiğinde insanlar ona para verirdi, zira hepsi de Jem Richards'ın yeniden kazanacağını ve kazandığında da borcunu ödeyeceğini bilirdi ve haklı çıkarlardı.

Melanctha Herbert hayatı boyunca atlarla olmayı hep çok sevmişti. Jem'in iyi atlardan anlaması Melanctha'nın hoşuna gidiyordu. Jem Richards pervasız bir adamdı. Nasıl galip geleceğini bilirdi ve Melanctha Herbert hayatı boyunca güç ve başarıyı sevmişti.

Melanctha Herbert, Jem'den her geçen gün daha da hoşlanıyordu. Aralarındaki bağ kısa süre sonra çok güçlü hale gelmeye başladı.

Jem gözünü budaktan sakınınama konusunda Melanctha'dan bile ilerideydi. Jem gerçek bilgeliğe sahip olmanın ne demek olduğunu her zaman bilirdi. Jem hayatı boyunca hep anlayışlı biri olmuştu.

Jem Richards, Melanctha'nın ona hızla gelmesini sağladı. Ona beklemesi için hiç zaman bırakmadı. Çok geçmeden Melanctha'nın yanında hep Jem vardı. Melanctha için bundan iyisi can sağlığıydı. Melanctha Jem'de memnun olması için gerek duyduğu her şeyi bulmuştu.

Melanctha artık Rose'la her geçen gün daha az zaman geçiriyordu. Rose Melanctha'nın tuttuğu yolun doğru yol olduğunu düşünmüyordu. Jem Richards iyiydi hoştu da Melanctha neyin doğru neyin yanlış olduğunu asla ayırt edemezdi. Rose artık Sam'e sık sık Melanctha'nın böyle hızlı gitmesinden hiç hoşlanmadığını söylüyordu. Rose, Sam'e ve gördüğü bütün kızlarla erkeklere bunu anlatıyordu. Ama Rose o aralar Melanctha için bir hiçti. Melanctha Herbert artık sadece Jem Richards'ın yanında olmasına ihtiyaç duyuyordu.

Ve Jem Richards ile Melanctha Herbert arasındaki bağ gitgide daha da güçlendi. Jem Richards, onunla evlenmek istiyor gibi konuşmaya başlamıştı artık. Jem artık ona derin bir aşkla bağlıydı. Melanctha'ya gelince, onun bütün dünyası Jem olmuştu. Ve böylece Jem ona, tıpkı beyaz adamlar gibi, nişanlandıklarını ve yakında evleneceklerini göstermek için bir yüzük verdi. Ve Melanctha, Jem ona böyle iyi davrandığı için neşeyle dolup taştı.

Melanctha, Jem'le yarışlara gitmeyi her zaman çok seviyordu. Son zamanlarda Jem'in bahiste şansı yaver gidiyor ve fiyakalı bir at arabasına biniyordu, Melanctha da onun yanında çok güzel görünüyordu.

Melanctha, Jem Richards onu istediği için çok kıvançlıydı. Melanctha, Jem'in işini biliyor olmasından çok hoşlanıyordu. Melanctha, Jem'i seviyordu ve onu istiyor olmasını da seviyordu. Jem'in onunla evlenmek istemesini de seviyordu. Jem Richards diğer adamların her zaman örnek aldığı ve güvendiği düzgün bir adamdı. Melanctha'nın kendisini memnun edecek bir adama fena halde ihtiyacı vardı.

Melanctha neşeden şapşallaşmıştı. Melanctha, Jem Richards'ın, bütün o güzel atlara sahip olan ve gözünü budaktan sakınmayan, hiçbir şeyden korkmayan o fiyakalı adamın onunla evlenmek üzere nişanlandığını ve bu yüzüğü ona verdiğini herkese anlatıyordu.

Melanctha neşesini Rose Johnson'la sık sık paylaşıyordu. Melanctha artık yeniden oraya gitmeye başlamıştı.

Melanctha'nın Jem'e olan aşkı onu şapşallaştırmıştı. Melanctha artık her an konuşacak birini bulmalıydı ve bu yüzden sık sık Rose Johnson'a gidiyordu.

Melanctha kendini tümüyle Jem Richards'a bırakmıştı. Ondan aldığı neşeyle delirmiş, şapşallaşmıştı.

Rose, Melanctha'nın halini hiç beğenmiyordu. "Hayır Sam, Melanctha'nın her zaman söylediği gibi Jem Richards'la nişanlanmadığını asla söylemiyorum, ayrıca Jem de kendi çapında düzgün bir adam, ama işte kendini çok zeki zannediyor ve sanki dünyanın ve dünyada elde edebileceği her şeyin sahibi olduğunu düşünüyor ve evet, Melanctha'ya yakında evlenmeyi gerçekten istediğini belli edecek şekilde bir yüzük vermiş; sadece şu var Sam, Melanctha'nın bu gidişatından hiç hoşlanmıyorum. Onunla nişanlıyken Sam, bu kadar heyecanlanması doğru değil. Böyle davranmak edepli bir kıza asla yakışmaz. Hiçbir erkek buna tahammül

etmez, en azından benim tanıdığım kadarıyla ve ben emin ol erkekleri tanırım. Beyazlarını da tanırım siyahlarını da, zira beni beyazlar yetiştirdi ve onların hiçbiri bir kızın böyle davranmasından hoşlanmaz. Sadece âşıkken böyle davranabilirsin, olabilir, ama nişanlandığında ve adam seninle resmen evleneceğini söylediğinde böyle davranman hiçbir şekilde doğru değil. Görüyorsun Sam her zaman olduğu gibi yine haklıyım ve bunu biliyorum. Jem Richards onunla gerçekten evlenecek noktaya gelemeyecek; ben de bir şey biliyorsam, Melanctha'nın bu davranış tarzıyla mümkün değil. Yüzük ya da böyle şeylerin onlar için kıymeti yoktur ve bir kız Melanctha'nın şu anda davrandığı gibi şapşalca davrandığında, hiç umurlarında olmaz. Eğer Melanctha'nın başı gerçekten belaya girerse kesinlikle çok üzüleceğim, ama Melanctha'nın ona karşı davranışlarını kesinlikle, hiçbir şekilde beğenmiyorum Sam. Ona asla hiçbir şey söylemiyorum Sam. Sürekli anlattığı şeyleri dinlemekle yetiniyorum ve işlerin benim dediğim yere varacağını düşünüyorum Sam, ama artık Melanctha'ya asla hiçbir şey söylemiyorum. Melanctha bana Jem Richards hakkında onunla işi pişirene kadar hiçbir şey anlatmadı ve bu benim hiç hoşuma gitmedi Sam; davranışları, bu adamlarla ilk kez gezip tozmaya başlayıp onunla tanıştığında buraya hiç gelmemesi... Ama ona bu konuda hiçbir zaman tek kelime etmedim Sam ve bunun benim için asla bir önemi yok, sadece ona artık asla bir şey söylemek istemiyorum, bu yüzden o içinden geçenleri anlatırken sadece dinliyorum. Hayır Sam, ona asla bir şey söylemek istemiyorum. Melanctha kendi bildiği yoldan gitmeli, başının ciddi ciddi belaya girdiğini görmek istediğimden değil asla, sadece Melanctha'nın bu davranışlarından sonra, ona nasıl davranması gerektiğini söylemek hiç içimden gelmiyor Sam. Görürsün bak Sam, sana anlattığım gibi olacak, bak bakalım Jem Richards ona nasıl davranacak, görürsün, ben bir şeyi bilip de söylediğimde her zaman olduğu gibi haklı çıkacağım."

Melanctha Herbert başının bir daha asla belaya gireceğini düşünmüyordu. Melanctha'nın neşesi onu şapşallaştırmıştı.

O sıralar Jem Richards'ın bahisleri hiç iyi gitmiyordu. Melanctha bazen onun yanındayken Jem'de yanlış bir şeyler olduğunu hissediyordu artık. Melanctha onun bahisten yana dertli olduğunu biliyordu, ama Melanctha bunun onlar için bir fark yaratacağını hiçbir zaman düşünmemişti.

Melanctha bir keresinde Jem'e, hapse düşse ya da salt dilenci olsa bile hiçbir zaman onunla birlikte olmaktan kesinlikle vazgeçmeyeceğini söylemişti. Şimdiyse Melanctha şöyle diyordu: "Tabii ki biliyorsun Jem, başının ne tür bir belaya girdiğinin hiçbir önemi yok, sen sadece bana bir şans ver ve gözünü karart, öyle endişeli endişeli bakma bana. Jem, seni her zaman sevdiğim gibi beni sevdiğini tabii ki biliyorum, zaten bundan başka bir şey de istemem Jem, sadece her zaman yanımda olmanı istiyorum. İstediğin zaman seninle evlenirim Jem, sen yeter ki bir kez söyle Jem. Para olmuş olmamış, böyle bir şeyin benim için zerrece önemi yok Jem, neden böyle endişeli endişeli bakıyorsun ki bana..."

Melanctha Herbert kesinlikle aşkından delirmiş, şapşala dönmüştü. Jem Richards'la hep daha derine dalıyordu, ama Jem artık bahisle başı dertte olduğundan, hiçbir şekilde böyle hissettirilmek istemiyordu. Jem başında dert varken asla bir kızla evlenmek isteyemezdi. Bu onun gibi bir adamın yapacağı iş değildi. Melanctha aşkından delirmiş, şapşala dönmüştü, şimdi sessiz olması gerekiyordu, Jem'i kendi haline bırakmalıydı. Jem Richards bahisle başı beladayken, yanındaki kadının güçlü olmasını isteyecek türde bir adam değildi. Onun gibi bir adamın buna ihtiyaç duyduğu bir zaman değildi bu.

Melanctha her zaman istediği bu aşka fena halde ihtiyaç duyuyordu, bu ilişkiyi kurtarmak için ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Jem Richards'ın içinde her zaman yanlış bir

şeyler vardı, Melanctha bunu şimdi görüyordu. Kısa süre sonra Melanctha ona bir şey sormaya çekinir oldu. Jem artık meşguldü, para kazanmak için bir şeyler satması ve birilerini görmesi gerekiyordu. Jem artık Melanctha ile o kadar sık görüşemiyordu.

Melanctha Herbert'in şansına Rose Johnson'ın yakında çocuğu olacaktı. Aralarında her zaman bir anlaşma vardı, Rose gelip Melanctha'nın siyah bir yaşlı hanımla yaşadığı evde kalmalıydı, böylece hastanedeki doktor ihtiyaç olduğunda her an yardıma yetişebilecek, Melanctha da her zaman yaptığı gibi onunla ilgilenecekti.

Melanctha artık Rose Johnson'a çok iyi davranıyordu. Melanctha bir kadının yapabileceği her şeyi yapıyordu, Rose'a bakıyordu ve somurtkan, çocuksu, korkak, siyah Rosie homurdanırken, ortalığı velveleye verip sızlanırken ve kendisini basit bir hayvan gibi nefret edilecek hale sokarken, o sabırlıydı, uysaldı, sakinleştiriciydi ve yorulmak nedir bilmezdi.

Bütün bu süre zarfında Melanctha ara ara Jem Richards'ın yanına gitmeyi hiç bırakmadı. Melanctha, Jem Richards'a karşı daha güçlü olmaya başlıyordu. Melanctha başı belada olduğu zamanlarda, var gücüyle mücadele edip tabiatına has şapşallıkları yapamadığında hiç de güçlü, tatlı ve kendisi gibi olamıyordu.

Melanctha Herbert artık her zaman Rose Johnson'ın yanında olmak için geri dönüyordu. Melanctha artık her zaman bütün dertlerini Rose Johnson'a anlatıyordu. Rose şimdi yeniden ona birazcık akıl vermeye başlamıştı.

Melanctha artık Rose'a sürekli Jem Richards'la olan konuşmalarını, ikisinin de diğerinin söylediklerinden pek hoşlanmadığı konuşmaları anlatıyordu. Melanctha, Jem Richards'ın ne istediğini bilmiyordu. Melanctha'nın tek bildiği, kendisi iyi arkadaş olmalarını ve gerçekten evlenmelerini isterken onun bundan hoşlanmadığıydı ve sonra

Melanctha, "Pekâlâ, o zaman ben de artık senin yüzüğünü takınam Jem, bundan böyle bir gün gerçekten evlenecekmişiz gibi buluşmak yok," dediğinde, Jem bundan da hoşlanmıyordu. Gerçekten Jem Richards ne istiyordu?

Melanctha, Jem'in verdiği yüzüğü parmağından çıkardı. Zavallı Melanctha, yüzüğü her an hissedebilmek adına boynuna bağladığı bir ipe geçirmişti, ama Melanctha artık Jem Richards karşısında güçlüydü ve Jem asla yüzüğü göremiyordu. Bazen Jem bundan ötürü feci üzgün görünüyordu ama bazen de bir nevi memnun gibiydi. Melanctha, Jem Richards'ın ne istediğini gerçekten hiç anlayamıyordu.

Jem'in hayatında henüz Melanctha'nın bildiği başka bir kadın yoktu, dolayısıyla Jem'in derin bir aşkla, ona geri döneceğine güveni tamdı; bir zamanlar onu sevdiği gibi sevecek ve tüm dünyasını Melanctha'nın asla hiç kimsenin yapabileceğine inanmadığı hale getirecekti. Ama Jem Richards, Melanctha Herbert'ten daha gözü karaydı. Kazanmak için nasıl mücadele etmesi gerektiğini daha iyi biliyordu. Melanctha sessiz kalmayarak ve Jem'in işleri kendi kendine halletmesini beklemeyerek aslında şimdiden kaybetmişti.

Jem Richards'ın bahislerde henüz şansı dönmemişti. Daha öncesinde, bahislerinde iyi bir şey tutturmadan bu kadar uzun süre geçtiği hiç olmamıştı. Jem bazen bir yerlere yolculuğa çıkıp bahiste şansını başka bir yerde denemek istiyormuş gibi konuşuyordu. Jem Richards asla Melanctha'yı da yanında götürmek istiyormuş gibi konuşmuyordu.

Ve bu yüzden Melanctha bazen gerçekten güveniyor, bazen de şüpheleri içini kemiriyordu. Jem onunla gerçekten ne yapmak istiyordu? Hayatında başka bir kadın yoktu, Melanctha bu açıdan ona gerçekten güvenebilirdi ve Melanctha ona hayır dediğinde, hayır bir daha asla yanına gelmeyeceğim, sen beni artık istemiyorsun dediğinde, Jem hemen değişir ve yeminler etmeye başlardı, evet tabii ki Melanctha şimdi ve her zaman burada yanı başında olsun istiyordu,

ama artık yakında onunla evlenmek istediğini asla söylemiyordu. Ama zaten Jem Richards başı bu tür bir dertteyken ve bu dertten nasıl kurtulabileceğine dair bir çıkış yolu göremezken, hiçbir kızla evlenmezdi, bunu sık sık söylüyordu. Ama Melanctha yüzüğünü takmalıydı, başka hiçbir kadını Melanctha'yı sevdiği gibi sevmediğini Melanctha tabii ki biliyordu. Melanctha bir süre yüzüğü takıyor, sonra aralarında yeni sorunlar baş gösteriyor ve sonra Melanctha, hayır bir daha kesinlikle onun verdiği bir şeyi takmayacağını söylüyor ve sonra yüzüğü kimsenin göremeyeceği ama kendisinin her zaman hissedebileceği şekilde boynuna takıyordu.

Zavallı Melanctha, kesinlikle aşkından delirmiş, şapşala dönmüştü.

Melanctha artık Rose Johnson'la her geçen gün daha da fazla birlikte olmaya ihtiyaç duyuyordu ve Rose yeniden ona akıl vermeye başlamıştı, ama Rose ona yardım edemiyordu. Artık hiç kimsenin ona akıl verebilmesinin yolu yoktu. Melanctha'nın Jem Richards'la durumunu değiştirebileceği zaman çoktan geçmişti artık. Rose bunu biliyordu, Melanctha da biliyordu, ama buna inanmak zorunda olması onu neredeyse öldürüyordu.

Melanctha'ya artık huzur veren tek şey yorgunluktan tükenene kadar Rose'la ilgilenmekti. Melanctha, Rose'un istediği her şeyi yapıyordu. Sam Johnson şimdi Melanctha'ya çok kibar ve biraz da müşfik davranmaya başlamıştı. Melanctha, Rose'a çok iyi davranıyordu ve Sam de orada olup Rose'a yardım ettiği, işleri çekip çevirdiği ve Rose'u rahat ettirdiği için çok memnundu.

Rose bebeğini doğururken zor zamanlar geçirdi ve Melanctha bir kadının yapabileceği her şeyi yaptı.

Bebek doğumdan sonra sıhhatli olmasına karşın, fazla yaşamadı. Rose Johnson umursamaz, savsak ve bencildi ve Melanctha'nın birkaç günlüğüne gitmesi gerektiğinde, bebek ölmüştü. Rose Johnson bebeğini gayet sevmişti ve belki

de sadece bir anlık unutuvermişti, ama nasıl olduysa çocuk ölmüştü; Rose ve Sam çok üzgündü, ama sonuçta bu tür şeyler Bridgepoint'teki zenci dünyasında o kadar sık görülürdü ki ikisi de bu konuyu bir süre sonra unutuverdi. Rose yeniden gücüne kavuştuğunda, Sam'le birlikte evine geri döndü. Ve Sam Johnson, Rose'a kötü günlerinde çok iyi davranmış olan Melanctha'ya artık her zaman çok nazik, kibar ve iyiydi.

Melanctha Herbert'in Jem Richards'tan yana sıkıntılarının azaldığı yoktu. Jem artık her geçen gün onunla daha az zaman geçiriyordu. Jem artık Melanctha'yla birlikteyken ona kararında iyi davranıyordu. Jem Richards'ın aklı fikri bahisteydi. Jem kendi ayakları üzerinde durmaya başladığı günden beri hiçbir zaman bahiste bu kadar uzun süre bu kadar çok sıkıntı yaşamamıştı. Jem Richards artık Melanctha'ya kararında iyi davranıyordu, ama ona yetişecek dermanı yoktu. Melanctha artık onunla münakaşa bile edemiyordu. Melanctha artık ona karşı davranışlarından hiçbir zaman şikâyet edemiyordu, zira tabii ki her zaman hareketleriyle ona söylediği üzere, tabii ki bir adamın kafasında işleri biraz daha yoluna sokmak için kırk tilki dolaşırken, onun ne durumda olduğunu bilmesi gerekirdi.

Kimi zaman Jem ile Melanctha ikisinin de diğerinin söylediklerinden pek hoşlanmadığı uzun konuşmalar yapıyorlardı, ama artık çoğunlukla Melanctha, Jem Richards'la münakaşa bile edemiyordu ve artık her zaman içinde olan dertten ötürü Jem'i suçlamanın bir yolunu bulamıyordu. Jem ona iyi davranıyordu ve Melanctha onun bahisten yana sürekli sıkıntı yaşadığını biliyordu, Jem ona söylemişti. Melanctha kendi açısından Jem Richards'ın içinde her şeyin yanlış olduğunu çok iyi biliyordu, ama Melanctha'nın şu anda ona gerçekten ulaşabilmesinin hiçbir yolu yoktu.

Melanctha ile Jem Richards arasındaki şey artık hiçbir zaman iyiye gitmiyordu. Melanctha artık Rose Johnson'ın

yanında olmaya her geçen gün daha da ihtiyaç duyuyordu. Rose, Melanctha'nın gelip evinde onun işlerini yapmasından hâlâ hoşlanıyordu ve Rose ona söylenmekten ve onu azarlamaktan ve Melanctha'ya başını her zaman bu kadar belaya sokmadan işleri yoluna koyabilmek için her zaman nasıl davranması gerektiğini anlatmaktan hoşlanıyordu. Sam Johnson bugünlerde Melanctha'ya çok iyi ve kibar davranıyordu. Sam artık onun için çok üzülmeye başlamıştı.

Jem Richards'ın Melanctha için işleri kolaylaştırdığı yoktu. Jem çoğu zaman Melanctha'nın onu artık hiçbir şekilde istemediğinden neredeyse kesinlikle emin olmasını sağlayacak şekilde konuşuyordu. O zaman Melanctha iyice hüzünleniyor ve Rose'a kesinlikle kendisini öldüreceğini söylüyordu, zira Melanctha'nın elinden gelenin en iyisi artık kesinlikle buydu.

Rose Johnson ise meseleye hiç de bu şekilde bakmıyordu. "Sırf hüzünlüsün diye neden kendini öldürecekmiş gibi konuştuğunu anlamıyorum Melanctha. Ben hüzünlüyüm diye asla kendimi öldürmezdim. Kim bilir belki başkasını öldürürdüm ama asla kendimi öldürmezdim. Hani bir gün kendimi öldürürsem, bil ki kazara olmuştur Melanctha ve eğer bir gün kendimi kazara öldürürsem, Melanctha, feci üzülürdüm. Ve senin de kesinlikle böyle hissetmen gerekiyor Melanctha, kulak ver bana, her zamanki gibi aptal aptal konuşma. Senin her zamanki aptalca davranışların yüzünden başına şimdiki gibi bütün bu belalar açılıyor Melanctha ve ben böyle olduğunu kesinlikle çok iyi biliyorum. Seni gerçekten tanıdığım günden beri sana anlattığım şeylerden asla hiçbir şekilde bir şeyler öğrenemiyorsun Melanctha, her zaman gördüğüm davranışların da konuşmaların da hiçbir şekilde doğru değil Melanctha, hiç hoşlanmıyorum. Nasıl davranman gerektiği konusunda kesinlikle haklıyım Melanctha ve bunu biliyorum; ama sen kesinlikle ne olursa olsun doğru şekilde davranmayı öğrenemiyorsun Melanctha,

bunu kesinlikle biliyorum, ben kesinlikle sana yardım etmek için elimden geleni yapıyorum ama sorun şu ki sen kesinlikle hiçbir zaman doğru davranmıyorsun, hiç kimseye hem de, bunu görebiliyorum. Bana da doğru davranmıyorsun ki Melanctha, aynı başkalarına olduğu gibi. Böyle yaptığında asla sana hiçbir şey söylemiyorum, zira sana bunu söylemek zorunda kalmaktan kesinlikle hiç hoşlanmıyorum, ama sen aynısını seninle gerçekten feci şekilde evlenmek istediğini her zaman söyleyip durduğun Jem Richards'ta da yaptın, tam da Sam'e her zaman dediğim gibi, kesinlikle yapacak diyordum. Senin için gerçekten bir bakıma üzgünüm Melanctha, ama onunla daha nişanlandığın gün kesinlikle yanıma gelmen ve söylediklerimi dinlemen gerekiyordu, böylece sana neyin ne olduğunu gösterebilirdim ve şimdi başına bütün bu belalar açıldı Melanctha, zaten kesinlikle biliyordum böyle olacağını. Başına bu kadar büyük belalar açmış olduğunu gördüğüme gerçekten üzülmedim diyemem Melanctha, ama bunun nedeninin senin her zamanki davranışların olduğunu kesinlikle görebiliyorum Melanctha, asla doğru davranmıyorsun. Ve şimdi de hüzünlü olduğun için ikide bir kendini öldürecekmiş gibi konuşuyorsun, bu kesinlikle olmaz Melanctha, düzgün bir kız asla böyle davranmaz."

Rose artık Melanctha'yı azarlayacak kadar güçlenmeye başlamıştı ve ona karşı çoğu zaman tahammülsüzdü, ama Rose'un artık ona hiçbir şekilde yardımı dokunamıyordu. Melanctha Herbert artık neyi yapmasının doğru olduğunu hiç bilemiyordu. Melanctha hep Jem Richards yanında olsun istemişti ama şimdi Jem onu hiç istiyor gibi görünmüyordu ve Melanctha ne yapabilirdi ki... Tabii ki kendisini öldüreceğini söylediğinde artık haklıydı, zira artık tutabileceği tek yol buydu.

Sam Johnson, Melanctha'ya giderek daha da iyi ve kibar davranıyordu. Zavallı Melanctha, kim ne isterse istesin yapacak kadar iyi ve tatlıydı ve Melanctha her zaman huzurlu

ve sakin bir hayattan hoşlanmıştı, ama sürekli başına bela açmanın yeni yollarını bulmayı başarmıştı. Sam artık Melanctha hakkında Rose'a sık sık bunu söylüyordu.

"Ben Melanctha hakkında kesinlikle hiçbir zaman kötü şeyler söylemek istemiyorum Sam, zira o kesinlikle her zaman başına en korkunç belaları açmayı başarıyor, ama Melanctha'nın yaptıklarını gerçekten doğru bulduğumu asla söyleyemem. Şimdi de şu Jem Richards'la olan durumu da her zamanki hali gibi, bir farkı yok. Adam artık kesinlikle onu istemiyor, ama Melanctha'da olması gereken ruh yok ki... Hayır olması gerektiği gibi gerçekten dürüst değil. Neyi neden yaptığını hiçbir zaman doğru dürüst anlatmıyor Sam. Artık ona nasıl davranması gerektiği konusunda bir şey söylemek hiç içimden gelmiyor Sam. Her zaman, peki Rose, senin dediğin gibi yapacağım diyor, ama sonra hiçbir zaman yapmıyor Sam. O kesinlikle tatlı ve iyi biri, Sam, yani Melanctha diyorum, herkes için her zaman elinden geleni yapmaya hazır olmadığını söylediğimi asla kimse duyamaz, sadece şu var Sam, bazı açılardan asla gerçekten doğru davranmıyor ve bazı açılardan asla gerçekten dürüst değil. Ve bazen yaptığı korkunç şeyler kulağıma geliyor Sam, bazı kızlar onun nasıl davrandığını biliyorlar ve bazen gelip bana onun yaptıklarını anlatıyorlar ve Sam kesinlikle bana öyle geliyor ki Melanctha asla doğru yolu bulamayacak, bu korkum her geçen gün daha da artıyor. Ve sonra Sam, bazen sen de duyuyorsun, hüzünlü olduğu zamanlarda ikide bir kendini öldürecekmiş gibi konuşuyor ve Sam, bunlar kesinlikle düzgün bir kızın sergileyeceği davranışlar değil. Bir şey söylediğimde her zaman olduğum gibi nasıl haklı çıktığını görüyorsun Sam. Sen dikkatli ol Sam, bak dinle beni, sen mutlaka dikkatli ol Sam, bak ne diyorum sana, Melanctha'yı gördükçe onun gerçekten dürüst olmadığını kesinlikle hissediyorum. Sen dikkatli ol artık, Sam, sana dediğim gibi, çünkü biliyorum da konuşuyorum, sen benim dediklerime

kulak ver Sam, çünkü ben kesinlikle bir şey biliyorum da söylüyorum."

Sam ilk başta Melanctha'yı biraz savunmaya çalıştı, Sam ona her zaman iyi ve kibar davranıyordu ve Sam, Melanctha'nın onun konuştuğunu duyduğunda sanki bir şeyler öğreniyormuş gibi dinliyor olmasından ve sessiz kalmasından hoşlanıyordu, ayrıca Sam, Melanctha'nın onun için yaptıklarını tatlı tatlı yapmasından da hoşlanıyordu; ama Sam kimseyle kavga etmekten hoşlanmazdı ve elbette Melanctha için en iyisini Rose bilirdi ve zaten Sam'in gerçekten Melanctha'yı hiçbir zaman çok umursadığı yoktu. Melanctha'nın gizeminin Sam için hiçbir zaman çekiciliği olmamıştı. Sam, Melanctha'nın ona tatlı tatlı davranmasından ve Rose'un istediği her şeyi her zaman yapıyor olmasından hoşlanıyordu, ama Melanctha onun için asla önemli olamazdı. Sam'in tüm istediği küçük bir eve sahip olup düzenli yaşamak, çok çalışmak ve işten yorgun argın eve gelip yemeğe oturmaktı ve bir süre sonra, iyi davranacağı çocukları olsun istiyordu; dolayısıyla Sam, Melanctha'nın durumuna gerçekten üzülüyordu, Melanctha onlara karşı her zaman çok iyi, çok tatlıydı; Jem Richards ise ona öyle davrandığı için kötü bir adamdı, ama böyle hızlı bir adamdan hoşlandığında bir kızın başına gelecek olan da her zaman buydu. Her neyse, Melanctha Rose'un arkadaşıydı ve Sam kadınlarına iyi ve tutarlı davranmayı asla bilmeyen adamlarla birlikte olmak isteyen kadınların başından hiçbir zaman eksik olmayan belalarla asla uğraşamazdı.

Dolayısıyla Sam, Rose'a Melanctha hakkında fazla bir şey söylemedi. Sam ona her zaman çok kibar davranmıştı, ama artık onu giderek daha az görmeye başlamıştı. Melanctha bir süre sonra Rose'u görmeye hiç uğramaz oldu ve Sam de Rose'a onun hakkında hiçbir şey sormadı.

Melanctha Herbert artık Rose Johnson'la birlikte olmak için eve giderek daha az gelmeye başlamıştı. Bunun nedeni,

Rose'un onu her geçen gün daha da az istiyor görünmesiydi ve Rose artık Melanctha'nın onun için bir şeyler yapmasına izin vermiyordu. Melanctha ona karşı her zaman alçakgönüllüydü ve her zaman elinden ne gelirse onun için bir şeyler yapmak istiyordu. Rose hayır diyordu, bunu canı nasıl isterse öyle yapsa daha iyi olacaktı. Melanctha'nın orada yardım etmek için bu kadar uzun süre kalmış olması gerçekten çok hoş bir davranıştı, ama Rose artık Melanctha'nın evine gitmesinin daha iyi olacağını sanıyordu, Rose'un artık yardım edecek kimseye ihtiyacı yoktu, kendisini gerçekten güçlü hissediyordu, bebekle yaşadığı bütün o dertlerden sonraki gibi değildi hiç; ayrıca Sam akşam yemeğine eve geldiğinde, Rose'un tek başına olup önüne yemeğini bizzat koymasından hoşlanıyordu. Sam artık her zaman yorgundu, yazları her zaman olduğu gibi, sonuçta gemide sürekli bir sürü insan oluyordu ve çok fazla çalışıyorlardı, bu yüzden Sam şimdi gerçekten yorgundu ve tek istediği oturup yemeğini yemekti ve evde başını ağrıtacak birilerinin olmasından hiç hoşlanmıyordu.

Rose Melanctha'ya, onu görmek üzere evine gelmesini artık hiç istemiyormuş gibi davranma işini her geçen gün daha da ilerletiyordu. Melanctha'nın Rose'un ona neden böyle davrandığını sormaya cesareti yoktu. Melanctha, Rose'un onu kurtarmak üzere her an yanında olmasına fena halde ihtiyaç duyuyordu. Melanctha ona tutunmayı fena halde istiyordu ve Rose onun için her zaman sağlam bir dal olmuştu. Melanctha'nın Rose'a artık gelip onu görmesini isteyip istemediğini sormaya cesareti yoktu.

Melanctha artık Sam'in ona kibar davrandığını hiç görmüyordu. Sam'in eve gelme saati yaklaştığında Rose hemen Melanctha'yı gönderiyordu. Bir gün Melanctha biraz daha uzun kaldı, zira Rose o gün Melanctha'nın onun için bir şeyler yapmaya başlamasına izin verme lütfunda bulunmuştu. Sonra Melanctha onun yanından ayrılmış ve Sam Johnson'la

karşılaşmıştı, o da bir dakika durup Melanctha'yla kibarca konuşmuştu.

Ertesi gün Rose Johnson, Melanctha'nın eve gelmesine izin vermeyecekti. Rose basamaklarda durmuş bekliyordu ve orada Melanctha'ya onun hakkında ne düşündüğünü anlattı.

"Melanctha, sanıyorum ki artık sırf beni görmek için buraya gelmen senin için kesinlikle doğru bir davranış değil. Ben kesinlikle senin başına dert açmak istemiyorum Melanctha. Ben kesinlikle burada her zaman senin gibi bana yardımcı olacak kimse olmadığında daha iyi idare ettiğimi düşünüyorum Melanctha ve Sam'in de şu ara işleri çok iyi gidiyor, küçük bir kıza her gün gelip bana yardım etmesi için üç beş bir şeyler veriyor. Ben artık sırf beni görmek için buraya gelmeni hiç istemiyorum, Melanctha." "Ama neden Rose, ben sana ne yaptım ki, ben şu anda bana böyle kötü davranmaya hakkın olduğunu kesinlikle düşünmüyorum." "Melanctha Herbert, bana şu anda yaptığın gibi yakınmaya hakkın olduğunu kesinlikle düşünmüyorum. Melanctha Herbert, bak dinle beni, hayatta kimsenin benim sana gösterdiğim kadar sabır gösterdiğini kesinlikle düşünmüyorum, sadece şu var Melanctha, artık senin hakkında çok daha kötü şeyler duyuyorum, herkes bana senin her zaman ne tür davranışlar içinde olduğunu anlatıyor ve ben sana her zaman iyi davranmışken, sen bana karşı nasıl dürüst olacağını asla, hiçbir şekilde bilmiyorsun. Hayır Melanctha, şansının yaver gitmesini istemiyorum diye bir şey yok ve gün gelip de bir kız için düzgün ve doğru davranış tarzının ne olduğunu öğrendiğinde gerçekten çok memnun olurum Melanctha, ama şu anda herkesin bana senin hakkında anlattığı şeylerden hiçbir şekilde hoşlanmıyorum. Hayır Melanctha, artık sana asla güvenemem. Ben bundan böyle seni göremeyeceğim için kesinlikle gerçekten üzgünüm, ama başka da yolu yok, sana ancak böyle davranabilirim. Sana bütün diyeceğim budur Melanctha." "Ama Rose, senin bana böy-

le davranman için ne yaptığımı valla bilmiyorum, ölüler de bilse benim kadar bilir. Milletin ağzı torba değil ki büzesin Rose, sana benim hakkımda kötü şeyler söyleyenler bir avuç yalancı, kesinlikle öyleler Rose, doğru söylüyorum. Ben kesinlikle hiçbir zaman sana anlatmaktan utanacağım bir şey yapmadım. Bana neden böyle kötü davranıyorsun ki Rose... Sam, o kesinlikle senin düşündüğün gibi düşünmüyor, ayrıca Rose ben senin benden her istediğini her zaman elimden geldiğince yapmışımdır." "Burada durup konuşmanın bir faydası yok, Melanctha Herbert. Ben sana söylüyorum işte; Sam'e gelince, o kadınların nasıl davranabilecekleri hakkında hiçbir şey bilmez. Sana şu anda böyle davranmak zorunda olduğum için kesinlikle çok üzgünüm Melanctha, ama sen her zaman böyle kötü şeyler yaparken ve herkes senin hakkında böyle konuşurken, sana kesinlikle başka türlü davranamam. Orada durup bana aslında öyle olmadığını söylemenin hiçbir faydası yok Melanctha. Ben her zaman haklıyımdır Melanctha Herbert, zaten asla bilip bilmeden konuşmam ben. Hayır Melanctha, sadece şu var, sen hiçbir zaman düzgün bir kızın davranması gerektiği şekilde doğru davranışlar sergileyemiyorsun ve ben bunu sana anlatmak için her zaman elimden geleni yaptım Melanctha Herbert, ama birine nasıl doğru davranması gerektiğini anlatmaktan hiçbir zaman hayır gelmiyor; onu doğru anlayacak izandan yoksun olduklarında asla bir şey öğrenemiyorlar ve dürüst olmak gerekirse Melanctha sende bu izan yok ve ben asla sana zarar gelsin istemem Melanctha Herbert, sadece bir daha asla buraya beni görmeye gelmeni istemiyorum. Sana şimdi sadece her zaman söylediğim şeyi söylüyorum, sen düzgün bir kızın nasıl davranması gerektiğini hiçbir zaman anlayamadın ve bu yüzden Melanctha Herbert, ben ve Sam, biz artık bu eve ayak basınanı istemiyoruz Melanctha Herbert, sana diyeceğim budur. Hadi git şimdi, Melanctha Herbert, beni dinle, asla sana zarar gelsin istemem."

Rose Johnson eve girdi ve kapıyı arkasından kapattı. Melanctha afallamış halde kalakaldı, onu neredeyse öldürecek olan bu darbeye nasıl katlanacağını bilmiyordu. Sonra Melanctha yavaş yavaş yoluna gitti ve dönüp arkasına bakmadı bile.

Melanctha'nın içi kan ağlıyordu. Melanctha, Rose'un her zaman ona inanmasına ihtiyaç duymuştu, Melanctha her zaman Rose'un ona sarılmasına izin vermesine ihtiyaç duyuyordu, Melanctha ona iç dünyasında kendini güvende hissettirecek birine sahip olmayı fena halde istiyordu, ama şimdi Rose onu postalamıştı. Melanctha, Rose'u başka hiç kimseyi istemediği kadar istiyordu. Rose onun için her zaman çok basit, sağlam, düzgündü. Ve şimdi Rose onu başından atmıştı. Melanctha kaybolmuştu ve bütün dünya onun etrafında yorucu, çılgın bir dansla fır dönüyordu.

Melanctha Herbert hiçbir zaman kendini tek başına güvende hissedecek güce sahip olmamıştı. Ve şimdi Rose Johnson onu kendisinden uzaklaştırmıştı ve Melanctha bir daha asla onun yakınında olamayacaktı. Melanctha Herbert artık kaybolduğunu biliyordu, en derinlerinde bunu hissediyordu ve artık hiçbir şey ona yardım edemezdi.

Melanctha o gece, eski mekânlarında onunla buluşmaya söz vermiş olan Jem Richards'ı görmeye gitti. Jem Richards'ın ona davranışlarından varlığıyla yokluğu belli değil gibiydi. Bir süre sonra, bahiste yüzünün yeniden gülüp gülmeyeceğini anlamak üzere bir yolculuğa çıkacağından bahsetmeye başladı. Melanctha titriyordu, şimdi Jem de mi onu terk edecekti... Sonra Jem Richards onunla biraz daha konuştu, bu aralar şansının hep kötü olduğundan ve şansının dönüp dönmeyeceğini anlamak için gitmesi gerektiğinden bahsetti.

Sonra Jem durdu ve dosdoğru Melanctha'ya baktı.

"Bana doğruyu söyle Melanctha, artık benim hakkımda gerçekten hiçbir şeyi umursamıyorsun değil mi," dedi ona.

"Bana neden bunu soruyorsun, Jem Richards," dedi Melanctha.

"Sana neden mi bunu soruyorum Melanctha, Tanrı aşkına, çünkü ben artık seni zerrece umursamıyorum Melanctha. İşte bu yüzden soruyorum."

Melanctha'nın asla buna verecek bir cevabı olamazdı. Jem Richards bekledi ve sonra gitti, onu terk etti.

Melanctha Herbert, Jem Richards'ı bir daha asla görmedi. Melanctha, Rose Johnson'ı bir daha asla görmedi ve onu bir daha asla görmemek Melanctha'ya zor geldi. Rose Johnson, Melanctha'nın bütün duygularının en derinine nüfuz etmişti.

"Hayır, ben Melanctha Herbert'le artık hiç görüşmüyorum," diyordu Rose, Melanctha'yı soran olduğunda. "Hayır, Melanctha'nın birlikte olmaktan çok hoşlandığı şu adamların yanındaki kötü davranışlarından ötürü başımıza açılan onca derdin ardından Melanctha buraya artık hiç gelmiyor. Melanctha Herbert'ten ne köy olur ne kasaba, ben ve Sam artık onu görmek istemiyoruz. O hiçbir zaman ona anlattığım gibi doğru davranmadı. Melanctha böyledir işte ve ona her zaman dedim, eğer her zamanki davranışlarında daha dikkatli olmazsa, buraya evime gelip beni görmesini artık hiç istemediğimi söyledim. Bir kızın dilediği gibi güzel zaman geçirmek için herhangi bir şekilde davranmasına kesinlikle karşı değilim, ama Melanctha'nın her zaman davrandığı şekilde olmaz. Bir gün her zamanki gibi kötü davranışlar sergileyip sonra hüzne boğulup kendisini öldürürse şaşırmam. Melanctha kendisi için yapmanın kolay olduğunu düşünebildiği tek şeyin bu olduğunu söyler hep. Hayır, ben Melanctha için gerçekten üzülüyorum, o hiçbir zaman alelade bir zenci olmadı, ama ona nasıl davranmasının doğru olacağını sürekli anlatmama rağmen bir türlü anlamıyor, hayır onun öğrenebilmesinin hiçbir yolu yok. Kesinlikle Melanctha'nın başına bir kötülük gelsin de zarar görsün asla

istemem ama bir gün kendini öldüreceğini kesinlikle düşünüyorum, onun için bunu yapmanın kolay olduğunu hep söylerdi zaten. Ben hayatımda hüznün bu kadar derininde boğulabilen kimseyi görmedim."

Ama Melanctha Herbert tutacağı en iyi yolun gerçekten bu olduğunu sık sık düşünse de hiçbir zaman fazla hüzünlü olduğu için kendini öldürmedi. Melanctha hiçbir zaman kendisini öldürmedi, sadece feci derecede ateşlendi ve hastaneye kaldırıldı, orada ona iyi baktılar ve iyileşti.

Melanctha tekrar iyi olduğunda, kendine bir yer tuttu ve düzenli bir şekilde yaşayıp çalışmaya başladı. Sonra Melanctha yeniden hastalandı, öksürmeye ve terlemeye başladı, o kadar zayıf düştü ki çalışamaz hale geldi.

Melanctha yeniden hastaneye yattı ve orada doktor kendisine verem olduğunu ve kısa süre sonra kesinlikle öleceğini söyledi. Onu bakılacağı bir yere, yoksul veremlilere ayrılmış bir eve yolladılar ve Melanctha ölene dek orada kaldı.

SON

KİBAR LENA

Kibar Lena

Lena sabırlı, kibar, tatlı ve almandı. Dört yıldır hizmetçilik yapıyordu ve bundan çok hoşlanmıştı.

Lena'yı Almanya'dan Bridgepoint'e bir akrabası getirmişti ve dört yıldır aynı yerdeydi.

Lena bu yeri çok sevmişti. İnsanı zorlamayan, hoş bir hanım ile çocukları vardı, hepsi de Lena'yı çok seviyorlardı.

Evde Lena'yı feci derecede azarlayan bir aşçı vardı, ama Lena'nın alman sabrı acıyı bal eylerdi ve bu dur durak bilmeyen iyi kadın da aslında yalnızca Lena'nın iyiliği için onu azarlıyordu.

Lena'nın alman sesi sabahları aileye seslenip kapılara vururken yazın gün ortasında çıkan hoş, hafif bir esinti gibi uyandırıcı, sakinleştirici ve çekiciydi. Her sabah beklentiye girmeyen, sıkıntı nedir bilmeyen alman sabrıyla holde uzun bir süre dikilir ve çocukları uyandırmak için seslenirdi. Seslenip uzun bir süre bekler, sonra yeniden seslenirdi ve uyandırmaya çalıştığı çocuklar, bir ömrün ortasına gelmiş olanlardan farklı biçimde uykunun gençlere neşeli bir zindelik katan o kıymetli, yoğun, son demlerine geri dalarken Lena her zaman sakin, kibar ve sabırlıydı.

Lena her sabah çok sıkı çalışırdı; hoş, güneşli öğleden sonralarındaysa ailenin iki yaşındaki kızını parka götürür ve oynarken ona göz kulak olurdu.

Güneşli öğleden sonraları parkta çocuklara göz kulak olmak üzere toplanmış hoş, tembel bir kalabalık oluşturan diğer kızların hepsi de basit, kibar, alman Lena'yı çok severdi. Hepsi ona takılmayı da çok severdi, zira kafasını karıştırmak ve onu ne yapacağını bilemez hale getirmek çok kolaydı çünkü ondan kıvrak zekâlı olan kızların söyledikleri tuhaf şeylerle ne kastettiklerini anlamayı bir türlü başaramazdı.

Bu kızlardan Lena'nın her zaman beraber oturduğu ikisi ya da üçü onun kafasını karıştırmak için hep el ele verirdi. Yine de hayat Lena için hoştu.

Küçük kız bazen düşüp ağlardı, o zaman Lena onu yatıştırmak zorunda kalırdı. Küçük kız şapkasını düşürdüğünde, Lena yerden alıp elinde taşımak zorundaydı. Küçük kız yaramazlık yapıp oyuncaklarını etrafa attığında, Lena sana bir daha oyuncak yok der, küçük kız bunlara yeniden ihtiyaç duyana kadar da geri vermezdi.

Lena için tümüyle huzurlu bir hayattı, neredeyse keyifle geçirdiği boş zamanlar kadar huzurluydu. Diğer kızlar elbette ona takılıyorlardı, ama bu da sadece onun için tatlı bir heyecandı.

Lena esmer, hoş bir şeydi, çoğu zaman sarışınlarda görülen türde bir esmerlikti bu, güneşin kavurduğu ülkelerde görülen sarı, kızıl ya da çikolata rengi esmerlik değil, alttaki açık renk cildin üzerine serilmiş berrak bir kahverengiydi; sade, hafif esmerliği, ela gözlerle ve çok gür olmayan düz, kahverengi saçlarla, bir alman çocuğunun saman rengi sarısından ancak sonraları iyice kahverengiye dönen saçlarıyla uyum içindeydi.

Lena'nın sabırlı, cefakâr işçi kadınlara özgü yassı göğsü, dik sırtı ve öne düşen omuzları vardı ama vücudu hâlâ genç bir kızınki kadar zarifti ve çalışma hayatı bu hatları henüz çok belirgin hale getirmemişti.

Lena'daki o nadir bulunan his, beden hareketlerindeki bütün o sakin sessizlikte kendini gösteriyordu, ama en güç-

lü şekilde esmer, yassı, yumuşak hatlı yüzünün sabırlı, eski dünyadan kalma cehaletinde ve topraktan gelen saflığında görülüyordu. Lena'nın inanılmaz kalın kaşları vardı. Bu kara kaşları yay gibiydi, koyu rengi ve güzelliğiyle pek havalıydı ve bu kaşların altından işçi sınıfından bu kibar, alman kadının topraktan gelen sabrıyla sade ve insani ela gözleri beliriyordu.

Evet Lena için tümüyle huzurlu bir hayattı bu. Diğer kızlar elbette ona takılıyorlardı, ama bu da onun için sadece tatlı bir heyecandı.

"Parmağındaki de ne Lena," diye sordu bir gün, her zaman birlikte oturduğu kızlardan biri olan Mary. İyi huylu, atik, zeki ve İrlandalı'ydı Mary.

Lena küçük kızın yanına düşürdüğü süslü kâğıttan yapılma akordeonu biraz önce yerden almıştı ve esmer, güçlü, biçimsiz parmağıyla çekerek hüzünlü gıcırtılar çıkarıyordu.

"Ne ki bu Mary, boya mı?" dedi Lena, lekenin tadına bakmak için parmağını ağzına götürerek.

"Demin ağzına götürdüğün o yeşil boya korkunç bir zehir Lena, bilmiyor musun?" dedi Mary.

Lena parmağındaki yeşil boyayı epey bir emmişti. Durdu ve pürdikkat parmağına baktı. Mary'nin söylediğinde ne kadar ciddi olduğunu bilmiyordu.

"Lena'nın demin emdiği şu yeşil boya zehir değil mi Nellie," dedi Mary. "Aynen öyle Lena, gerçek zehir, bu kez valla dalga geçmiyorum."

Lena biraz tedirgin olmuştu. Boyanın olduğu parmağına dik dik baktı ve gerçekten emip emmediğini merak etti.

Parmak ucu hâlâ biraz ıslaktı, uzun bir süre elbisesinin iç kısmına sürerek temizlemeye çalıştı ve bu arada, parmağına bakıyor ve merak içinde, daha demin tattığı şeyin gerçekten zehir olup olmadığını düşünüyordu.

"Çok kötü değil mi, Nellie, yani Lena'nın onu emmiş olması," dedi Mary.

Nellie gülümsedi ve cevap vermedi. Nellie koyu tenli ve zayıftı, bir İtalyan gibi görünüyordu. Tepeden topladığı siyah gür saçları yüzünü çok hoş gösteriyordu.

Nellie her zaman gülümser ve çok az konuşurdu, sonra da kafasını karıştırmak için Lena'ya bakardı.

İşte böylece üçü birlikte küçük sorumluluklarıyla o güzel güneşin altında uzun süre oturdular. Ve Lena sık sık parmağına bakıyor, demin tattığı şeyin geçekten zehir olup olmadığını merak ediyor ve ardından parmağını elbisesine daha sert siliyordu.

Mary ona bakıp güldü ve dalga geçti, Nellie ise biraz gülümsedi ve ona tuhaf tuhaf baktı.

Sonra ortalıkta dolanmaya başlamış olan ufaklıkları annelerine geri götürme vakti geldi, zira hava serinlemeye başlamıştı. Ve Lena tattığı o yeşil şeyin gerçekten zehir olup olmadığını hiçbir zaman kesin olarak öğrenemedi.

Lena çalıştığı bu dört yıl boyunca pazar günlerini, hiç sekmeden, onu dört yıl önce Bridgepoint'e getirmiş olan halasının evinde geçirirdi.

Dört yıl önce Lena'yı Bridgepoint'e getirmiş olan bu hala sert, hırslı, iyi niyetli bir alman kadındı. Kocası şehirde manavdı ve durumları iyiydi. Lena'nın halası Bayan Haydon'ın genç birer hanımefendi olmaya yeni yeni adım atan iki kızı ve bir de pek dürüst olmayan, baş belası bir oğlu vardı.

Bayan Haydon kısa, tıknaz, cüsseli bir alman kadındı. Yürürken yere her zaman çok güçlü ve sağlam basardı. Bayan Haydon kilosu zamanla iyice oturmuş, topluca bir hanımdı; üstelik canlı, parlak yanakları, kısa, dik boynunu örten kat kat çenesiyle gençliğinde sarışınken şimdi esmerleşmiş al al çehresine kadar öyleydi.

Biri on dört, diğeri on beş yaşında olan iki kızı onun yanında yoğrulmamış, biçimsiz birer et yığınını andırıyordu.

Kızlardan büyüğü olan Mathilda sarışındı, eli yavaştı, basitti ve çok şişmandı. Küçüğü Bertha ise neredeyse ablası

kadar uzun, koyu tenli ve eli çabuktu, o da kiloluydu, ama şişman denemezdi.

Anne bu iki kızı dediğim dedik yetiştirmişti. Konumlarına göre iyi eğitim almışlardı. İkisi de her zaman iyi giyinirdi, iki alman kız kardeşe yakışır şekilde aynı tür şapkaları ve elbiseleri olurdu. Anneleri kırmızı giymelerinden hoşlanırdı. En iyi kıyafetleri iyi kalın kumaştan yapılma, parlak siyah şeritlerle süslü püslü kırmızı elbiselerdi. Siyah kadife kurdeleyle ve bir kuşla süslenmiş kırmızı sert keçeden şapkaları vardı. Kafasında başlığı ve siyah, ağırbaşlı kıyafetiyle anneleri her zaman baskıcı, yönlendirici, katı duruşuyla iki büyük kızın ortasına otururdu.

Bu iyi alman kadının davranışlarındaki tek zayıf nokta, dürüst olmayan, baş belası oğlunu şımartmasıydı.

Bu ailenin babası düzgün, sessiz, ağırkanlı, kimsenin tavuğuna kışt demeyen bir alman adamdı. Oğlunu terbiye etmeye ve dürüst biri haline getirmeye çalışmıştı; ama anne, babanın idareyi eline almasına izin vermediğinden çocuk çok kötü yetiştirilmişti.

Bayan Haydon'ın kızları genç birer hanımefendi olmaya yeni yeni adım atıyorlardı ve bu nedenle yeğeni Lena'yı evlendirmek o sıralar Bayan Haydon'ın ilgilenmesi gereken en önemli şeydi.

Bayan Haydon dört yıl önce anne babasını ziyarete Almanya'ya gitmiş, kızlarını da yanında götürmüştü. Çocukları hiç hoşlanmamış olsalar da bu ziyaret Bayan Haydon için çok başarılı geçmişti.

Bayan Haydon iyi ve âlicenap bir kadındı, anne babasını olduğu gibi dört bir taraftan onu görmeye gelen kuzenlerini de kanatları altına almıştı. Bayan Haydon'ın akrabaları orta sınıfa mensup çiftçilerdi. Köylü değillerdi ve kimi yönlerden kent denebilecek bir muhitte yaşıyorlardı ama burası Bayan Haydon'ın Amerika doğumlu kızları için çok yoksul ve pis kokulu bir yerdi.

Bayan Haydon'ın keyfi yerindeydi. Tanıdık bir yerdeydi, hem sonra o burada çok varlıklı ve önemli biriydi. Dinledi, kararlar aldı ve bütün akrabalarına işleri nasıl daha iyiye götürebileceklerine dair tavsiyelerde bulundu. Onların bugününü ve yarınını planladı, onların geçmişte bağlı kaldıkları yöntemlerin tamamen yanlış olduğunu gösterdi.

Bayan Haydon'ın tek derdi iki kızıydı, onlara kendi anne babasına düzgün davranmayı öğretememişti. Bu iki kız hısım akrabasına karşı çok saygısızdı. O kadar ki büyükanne ve büyükbabalarını zorla öptürebilmişti ve kızlar her gün azar işitiyordu. Ama Bayan Haydon o kadar meşguldü ki dik kafalı kızlarıyla gerçekten ilgilenecek zamanı yoktu.

Bu çalışkan, topraktan gelme bir sertliğe sahip alman kuzenler, bu amerikan çocukların nazarında çirkin ve pasaklıydı ve onlardan italyan ya da zenci işçiler kadar aşağıdaydılar ve annelerinin nasıl olup da onlara dokunabildiğine inanamıyorlardı ve ayrıca bütün kadınlar çok komik giyiniyordu ve hepsi de kaba, değişikti.

İki kız onların hepsine tepeden bakıyor, aralarında hep İngilizce konuşarak bütün bu insanlardan ne kadar nefret ettiklerini ve annelerinin böyle davranmamasını ne kadar çok istediklerini anlatıyorlardı. Kızlar birazcık Almanca konuşabilseler de bunu asla tercih etmiyorlardı.

Bayan Haydon'ın ilgisini en çok çeken en büyük ağabeyinin ailesiydi. Burada sekiz çocuk vardı ve sekizinden beşi kızdı.

Bayan Haydon bu kızlardan birini yanında Bridgepoint'e götürmenin ve sıfırdan iyi bir başlangıç yaptırmanın güzel olacağını düşünmüştü. Bu fikir herkesin hoşuna gitti ve bu kişinin Lena olması gerektiği konusunda mutabakata varıldı.

Lena bu büyük ailenin ikinci kızıydı. Lena o dönemde sadece on yedi yaşındaydı. Lena ailede önemli bir kız değildi. Aklı her zaman bir karış havadaydı. Çok çalışırdı, düzenli

tertipliydi, ama çok çalışmak bile hiçbir zaman ayaklarının yere basmasını sağlayamıyor gibiydi.

Lena'nın yaşı Bayan Haydon'ın amacına çok uygundu. Lena önce birinin yanında hizmetçi olarak çalışıp işlerin nasıl yapılacağını öğrenir, ardından biraz daha büyüdüğünde, Bayan Haydon ona iyi bir koca bulabilirdi. Ayrıca Lena çok uslu ve sakindi, asla bildiğini okumazdı. Ayrıca bir de Bayan Haydon, bütün o katılığına karşın bilge biriydi ve Lena'nın ender bulunan bir kumaşı olduğunu hissedebiliyordu.

Lena da Bayan Haydon'la gitmek istiyordu. Lena sürdürdüğü alman hayatını sevmiyordu. Onu rahatsız eden çok çalışmak değil, o nobranlıktı. İnsanlar kibar değildi ve erkekler mutlu olduklarında ortalığı ayağa kaldırıyor, onun yakasına yapışıp kaba saba sataşmalarla kendisini rahatsız ediyorlardı. Etrafında yeterince iyi insan vardı ama onun için her şey çok haşin ve kasvetliydi.

Lena bundan hoşlanmadığını aslında bilmiyordu. Aklının her zaman bir karış havada olduğunu bilmiyordu. Bridgepoint'te hayatının farklı olup olmayacağını düşünmemişti. Bayan Haydon ona çeşit çeşit elbise aldı ve ardından onu beraberinde gemiye götürdü. Lena ne olup bittiğini aslında anlamıyordu.

Bayan Haydon, kızları ve Lena gemide ikinci sınıfta yolculuk yaptılar. Bayan Haydon'ın kızları annelerinin Lena'yı almasına sinir olmuşlardı. Bir kuzenleri olmasından nefret ediyorlardı, bu kuzen onlar için bir zenciden çok da farklı değildi ve dahası gemideki herkes onu görecekti. Kızlar annelerine bunun gibi şeyler söylemiş ama Bayan Haydon onlara kulak asmamış, kızlar da meramlarını daha açık şekilde dile getirmeye cesaret edememişti. Dolayısıyla tek yapabildikleri Lena'dan beraber nefret etmeyi sürdürmek oldu. Lena'nın onlarla beraber Bridgepoint'e gelmesine mâni olamadılar.

Yolculuk Lena'yı tuttu, çok kötü oldu. Sonunu göremeden kesinkes öleceğim diye düşündü. O kadar kötüydü ki

yolculuğa hiç çıkmamış olmayı bile dileyemiyordu. Ne bir şey yiyebiliyor ne sızlanabiliyordu, sadece şaşkın ve ürkmüştü, üstelik ölmesinin an meselesi olduğuna emindi. Ne kendini toplayabiliyor ne de bu beladan bir çıkış yolu bulabiliyordu. Sadece onu bıraktıkları yerde solgun, ürkek, zayıf ve hasta halde öylece duruyordu ve öleceğine emindi.

Mathilda ve Bertha Haydon için kuzenleri Lena'nın yanlarında olması, gemideki son günlerine kadar bir sorun teşkil etmemişti; o zamana dek arkadaşlar edinmişlerdi ve durumu onlara izah edebilirlerdi.

Bayan Haydon her gün Lena'nın yanına iniyor, ona iyileşmesi için bir şeyler veriyor, ihtiyaç olduğunda kafasını tutuyor ve genelde ona iyi davranıp vazifesini yerine getiriyordu.

Zavallı Lena'nın ise böyle bir dert karşısında güçlü kalacak dermanı yoktu. Hastalığına nasıl boyun eğeceğini de nasıl katlanacağını da bilmiyordu. Zaten üç kuruşluk aklı vardı, onu da bu süreçte kaybetmişti. Ödü patlamıştı ve aslında sabırlı, tatlı ve sakin olan Lena kontrolünü kaybetmiş, cesaret mesaret de kalmamıştı.

Zavallı Lena çok korkmuş ve zayıf düşmüştü, ölmesinin an meselesi olduğuna emindi.

Lena yeniden karaya ayak bastıktan çok kısa süre sonra, çektiği bütün sıkıntıları unuttu. Bayan Haydon ona insanı zorlamayan, hoş bir hanım ile çocukların olduğu iyi bir yer buldu ve Lena yavaş yavaş ingilizce öğrenmeye başladı; çok geçmeden mutlu ve hayatından memnundu.

Lena her pazar gününü Bayan Haydon'ın evinde geçirirdi. Lena'ya sorsalar pazar günlerini her zaman yan yana oturduğu, ona sık sık sorular soran, sataşan ve onda tatlı bir heyecan uyandıran kızlarla birlikte geçirmeyi daha fazla isterdi ama Lena'nın beklentiye girmeyen, sıkıntı nedir bilmeyen alman mizacı asla sırf böylesi daha hoşuna gidecek diye ona beklenenden farklı bir şey yaptırmazdı. Bayan Haydon,

Lena'ya her pazar gelmesini söylemişti ve dolayısıyla Lena da her seferinde oraya gidiyordu.

Bayan Haydon ailesinde Lena'ya ilgi gösteren tek kişiydi. Bay Haydon Lena'yı pek umursamıyordu. Lena karısının akrabasıydı ve o da Lena'ya iyi davranıyordu ama Lena'yı aptal buluyordu, biraz da basit, ayrıca çok sıkıcıydı, kuşkusuz bir gün yardıma ihtiyaç duyacak ve başını belaya sokacaktı. Almanya'dan Bridgepoint'e getirilen bütün genç, yoksul akrabalar hiç sekmez, çok geçmeden yardıma ihtiyaç duyar ve başlarını belaya sokarlardı.

Haydon'ların küçük oğlu, Lena'ya her zaman çok saygısız davranırdı. Kim bakarsa baksın, uğraşması zor bir çocuktu ve annesi tarafından çok kötü şımartılmıştı. Bayan Haydon'ın kızları da yaşları ilerledikçe Lena'yı sevmeyi öğrenmediler. Lena hiçbir zaman onları sevmediğinin ayırdına varmadı. Sadece parkta her zaman yan yana oturduğu, ona gülen ve her zaman sataşan diğer kıvrak zekâlı kızlarla mutlu olduğunu bilmiyordu.

Mathilda Haydon, yani basit, şişman, sarışın olan büyük kız, bir zenciden çok da farkı olmayan bu Lena'nın kuzeni olduğunu söylemek zorunda kaldığında kendini çok kötü hissediyordu. Mathilda azman, ağırkanlı, lapacı, sarışın, aptal, şişman bir kızdı, kadınlığa yeni yeni adım atıyordu; konuşması boğuk boğuktu, aklı kıttı ve basitti, bütün ailesini ve diğer kızları çok kıskanırdı; iyi kıyafetleri ve yeni şapkaları olmasıyla ve müzik öğrenmesiyle gurur duyardı ve hizmetçi parçası bir kuzeni olmasından alabildiğine nefret ederdi. Ayrıca Mathilda, Lena'nın geldiği ve Mathilda'nın burun kıvırdığı, annesinin onu azarladığı ve bu kaba, inek gibi kokan insanların hepsini sevdiği için kendisinin çok öfkelendiği o pis, mezbelelik yeri gayet iyi hatırlıyordu.

Ayrıca bir de Mathilda annesi Lena'yı da partilere dahil ettiğinde ve oğulları belki de Lena için iyi bir koca adayı olabilecek bazı alman annelere Lena'nın ne kadar iyi olduğun-

dan bahsettiğinde, Mathilda çok sinirlenirdi. Bütün bunlar ruhsuz, sarışın, şişman Mathilda'yı çok kızdırırdı. Bazen o kadar kızardı ki o kıt aklı ve ağırkanlılığı ve öfkeli bir kıskançlıkla parıldayan açık mavi gözleriyle annesine bu gudubet Lena'yı nasıl sevebildiğini anlamadığını söylerdi; işte o zaman annesi Mathilda'yı azarlar, ona kuzeni Lena'nın fakir olduğunu ve Mathilda'nın fakir insanlara iyi davranması gerektiğini bilmesi gerektiğini söylerdi.

Mathilda Haydon yoksullarla ilişkisi olmasından hoşlanmıyordu. Bütün kız arkadaşlarına Lena hakkında ne düşündüğünü anlatmıştı ve dolayısıyla kızlar Bayan Haydon'ın partilerinde Lena'yla asla konuşmayacaklardı. Ama sıkıntıya şerbetli ve beklentisiz sabrıyla Lena küçümsendiğini hiçbir zaman gerçekten anlamadı. Mathilda kız arkadaşlarıyla sokakta ya da parktayken Lena'yı gördüğünde her zaman burun kıvırır ve belki lütfedip başıyla selam verirdi, sonra arkadaşlarına annesinin Lena gibi insanlara sahip çıkmasının ne kadar komik olduğunu ve Almanya'dayken Lena'nın bütün aile efradının domuz gibi yaşadığını anlatırdı.

Koyu tenli, toplu ama şişman olmayan küçük kız Bertha Haydon ise kıvrak zekâlı ve başına buyruktu, babasının gözdesi olan bu kız da Lena'dan hoşlanmazdı. Ondan hoşlanmıyordu, çünkü onun gözünde Lena salağın tekiydi ve tam bir aptaldı, o İrlandalı ve İtalyan kızların ona gülmesine ve onunla alay etmesine izin verirdi; herkes de Lena'yla sürekli dalga geçerdi ve Lena asla sinirlenmezdi, hatta insanların onu resmen aptal yerine koyduğunu bile idrak etmekten acizdi.

Bertha Haydon aptal insanlardan nefret ederdi. Babası da Lena'nın aptal olduğunu düşünüyordu ve bu yüzden Lena her pazar evlerine gelse de ne baba ne de kızı onu bir güne bir gün dikkate aldı.

Lena, Haydon'ların neler hissettiğini bilmiyordu. İzinli olduğu her pazar günü öğleden sonra halasının evine gelirdi,

çünkü Bayan Haydon ona öyle yapması gerektiğini söylemişti. Aynı şekilde, Lena her zaman bütün maaşını biriktirirdi. Parayı nasıl harcayayım diye hiç düşünmemişti. Alman aşçı, hani Lena'yı her zaman azarlayan şu iyi kadın, ona her ay maaşını alır almaz bankaya yatırması için yardım ederdi. Kimi zaman bankada emin ellere teslim edilmeden önce birileri Lena'nın parasını tırtıklardı. Haydon'ların küçük oğlu kimi zaman para ister ve alırdı, kimi zaman da kızlardan, Lena'nın her zaman birlikte oturduklarından birinin paraya ihtiyacı olurdu; ama Lena'yı her zaman azarlayan Alman aşçı bunun çok sık olmamasına dikkat ederdi. Böyle bir şey olduğunda, Lena'yı sertçe azarlar ve sonraki birkaç ay maaşına dokunmasına izin vermez, Lena'nın maaşını aldığı gün parayı bankaya bizzat yatırırdı.

Böylece Lena maaşını her zaman biriktirdi, zira parasını harcamayı hiçbir zaman düşünmedi ve pazarları hiç sektirmeden halasının evine gitti, çünkü yapacak daha farklı bir şey bilmiyordu.

Bayan Haydon her geçen yıl Lena'yı yanında getirmekle doğru yaptığını daha çok hissediyordu, zira işler tam da beklediği gibi ilerliyordu. Lena iyiydi ve asla bildiğini okumuyordu, İngilizce öğreniyor, bütün parasını biriktiriyordu ve yakında Bayan Haydon ona iyi bir koca bulacaktı.

Bütün bu dört yıl boyunca Bayan Haydon tanıdığı bütün almanlar arasında Lena'nın kocası olacak doğru adamı aramıştı ve şimdi en sonunda iyice aklına yatan birini bulmuştu.

Bayan Haydon'ın Lena'ya münasip gördüğü adam, babasıyla birlikte terzilik yapan bir alman-amerikan gençti. İyi biriydi, ailecek çok tutumlulardı ve Bayan Haydon onun Lena için biçilmiş kaftan olduğuna emindi, üstelik bu genç terzi anne babasının bir dediğini iki etmezdi.

Bu yaşlı alman terzi ile karısı, yani Lena Mainz'la evlenecek olan Herman Kreder'in babası ve annesi çok tutumlu, dikkatli insanlardı. Herman onlarla birlikte yaşayan tek ço-

cuklarıydı ve anne babasının bir dediğini iki etmezdi. Herman şu anda yirmi sekiz yaşındaydı ama hâlâ anne babasından azar işitiyor, onların sözünden çıkmıyordu. Ve şimdi de onun mürüvvetini görmek istiyorlardı.

Herman Kreder'inse evlenmek pek umurunda değildi. Kibardı, birazcık da korkak. Ayrıca somurtkan bir mizacı vardı. Anne babasının sözünü dinlerdi. İşini her zaman iyi yapardı. Cumartesi geceleri ve pazarları erkek arkadaşlarıyla sık sık dışarı çıkardı. Onlarla birlikte olmak hoşuna gidiyordu, ama hiçbir zaman gerçekten keyif almazdı. Erkeklerle zaman geçirmekten hoşlanırdı, kadınların onlara eşlik etmesindense nefret ederdi. Annesinin sözünden çıkmazdı, ama evlenmek çok da umurunda değildi.

Bayan Haydon ve Kreder ailesinin büyükleri bu evliliği sık sık masaya yatırıyordu. Üçü de bu konuda çok istekliydi. Lena, Bayan Haydon'ın lafını ikiletmezdi, Herman da hiçbir konuda anne babasının sözünden çıkmazdı. Gerek Lena gerekse Herman tutumluydu, çalışkandı ve ikisinin de kendi bildiğini okuduğu görülmemişti.

Kreder'in anne babasının bütün paralarını biriktirdiğini herkes bilirdi, ayrıca sağlam, iyi almanlardı ve Bayan Haydon bu insanların yanında Lena'nın asla sıkıntıya düşmeyeceğine emindi. Bay Haydon bu konuda hiçbir şey söylemedi. İhtiyar Kreder'in çok parası ve güzel evleri olduğunu biliyordu, ayrıca karısının bu basit, aptal Lena'yla ne yaptığı umurunda değildi, onun tek derdi Lena'nın asla yardıma ihtiyaç duymaması ya da başını belaya sokmamasıydı.

Lena'nınsa evlenmek pek umurunda değildi. Çalıştığı yerdeki hayatından çok memnundu. Herman Kreder'i pek düşünmüyordu. İyi bir adam olduğunu ve hep çok sessiz olduğunu sanıyordu. İkisinin de birbiriyle çok konuştuğu yoktu. O sıralar evlenmek Lena'nın pek umurunda değildi.

Bayan Haydon, Lena'yla bu konuyu sık sık konuşuyordu. Lena asla bir cevap vermiyordu. Bayan Haydon, Le-

na'nın Herman Kreder'den hoşlanmamış olabileceğini düşünüyordu. Bayan Haydon bir kızın, Lena'nın bile evlenmek gibi bir derdinin gerçekten olamayacağına inanamıyordu.

Bayan Haydon, Lena'yla Herman hakkında sık sık konuşuyordu. Bayan Haydon, Lena'ya bazen çok kızıyordu. Tam da evlenmesi için her şey ayarlanmışken, Lena'nın ömründe ilk kez dik başlılık yapmasından korkuyordu.

Bir pazar günü Lena'ya, Herman Kreder ve Lena'nın onunla evlenmesi hakkında yaptığı uzun bir konuşmanın sonunda, "Niye orada aptal aptal dikiliyorsun, cevap versene Lena," dedi Bayan Haydon.

"Evet efendim," dedi Lena ve sonra Bayan Haydon bu aptal Lena'ya çok öfkelendi. "Sana Herman Kreder'den hoşlanmıyor musun diye sorduğumda mantıklı bir cevap versene, Lena. Orada öyle aptal gibi durup tek bir cevap vermiyorsun, sanki sana söylediklerimin tek kelimesini bile duymamışsın gibi. Senin gibi birini ömrümde görmedim, Lena. Bir şey söyleyeceksen niye pat diye söylemiyorsun da orada cevap vermeden öyle aptal gibi dikiliyorsun. Hata bende ki sana bu kadar iyi davranıyorum ve kendi başına yaşayabileceğin bir yerin olsun diye sana iyi bir koca bulmaya çalışıyorum. Cevap versene Lena, Herman Kreder'den hoşlanmıyor musun? İyi bir genç, hatta senin böyle aptal gibi durup cevap vermediğini düşününce Lena, senin için fazla iyi bile denebilir. Bugün kaç tane yoksul kızın karşısına seninki gibi bir evlenme fırsatı çıkıyor ki..."

"Yani, siz ne derseniz yaparım, Mathilda Hala. Evet, ondan hoşlanıyorum. Benimle fazla konuşmuyor ama sanırım iyi bir adam ve ben sizin her istediğinizi yapmaya hazırım."

"Peki, o halde neden sabahtan beri sorduğum soruya cevap vermeden öyle aptal gibi dikiliyorsun Lena..."

"Size bir şey söylememi istediğinize dair bir şey söylediğinizi duymadım. Bir şey söylememi istediğinizi bilmiyordum. Siz benim için neyin doğru olduğunu söylerseniz ben yaparım. Siz istiyorsanız, Herman Kreder'le evlenirim."

Ve böylece Lena Mainz'ın çöpü çatıldı.

İhtiyar Bayan Kreder meseleyi oğluyla konuşmadı. Hiçbir zaman onunla bu tür şeyleri konuşması gerektiğini düşünmemişti. Ona sadece, iyi bir işçi olan ve çok tasarruflu olan ve asla bildiğini okumayan Lena Mainz'la evleneceğinden bahsetmiş, Herman da o alışıldık hırıltısıyla cevap vermişti.

Bayan Kreder ile Bayan Haydon düğün için gün belirleyip bütün hazırlıkları yaptılar ve onların evlendiğini görmek üzere orada olması gereken herkesi bir bir davet ettiler.

Lena Mainz ile Herman Kreder üç aya evleneceklerdi.

Bayan Haydon, Lena'nın ihtiyacı olan her şeyi almasıyla bizzat ilgilendi. Lena'nın dikiş nakış işlerine epey bir yardımcı olması gerekiyordu. Lena dikiş dikmeyi çok bilmezdi. Bayan Haydon, Lena'yı iyi yapamadığı için azarladı ama sonra Lena'ya çok iyi davrandı ve gelip ona yardımcı olması için bir kız tuttu. Lena hâlâ hoş hanımının yanında kalıyordu, ama bütün akşamlarını ve pazar günlerini halasıyla ve dikiş işleriyle geçiriyordu.

Bayan Haydon, Lena'ya birkaç güzel elbise aldı. Bu Lena'nın çok hoşuna gitti. Lena yeni şapkaları olmasından daha da hoşlandı ve Bayan Haydon işini çok güzel yapan bir kadın şapkacısına Lena için birkaç şapka yaptırdı.

Lena bugünlerde gergindi ama evliliği pek düşünmüyordu. Her geçen gün daha da yaklaşan şeyin ne olduğunu aslında bilmiyordu.

Lena, hoş hanımı ve onu her zaman azarlayan iyi aşçıyla beraber yaşadığı yeri seviyordu, her zaman birlikte oturduğu kızları seviyordu. Evliliği daha çok sevip sevmeyeceğini hiçbir zaman sorgulamadı. Halasının ondan istediği, beklediği neyse her zaman onu yaptı, ama Kreder'leri ve oğulları Herman'ı gördüğünde her zaman geriliyordu. Heyecanlıydı ve yeni şapkalarından hoşlanmıştı, herkes ona takılıyordu ve evliliği her geçen gün yaklaşıyordu ama Lena başına gelmekte olan bu şeyin ne olduğunu aslında bilmiyordu.

Herman Kreder evlenmenin ne demek olduğunu daha iyi biliyordu ve bundan pek hoşlanmıyordu. Kızları görmekten hoşlanmıyordu ve yanında her zaman bir kız olmasını istemiyordu. Herman bu zamana kadar anne babasının her istediğini yapmıştı ve şimdi de evlenmesini istiyorlardı.

Herman'ın somurtkan bir mizacı vardı; kibardı ve hiçbir zaman çok konuşmazdı. Diğer erkeklerle dışarı çıkmaktan hoşlanırdı ama yanlarında bir kadın olmasını hiç istemezdi. Bütün arkadaşları evlendiği için ona takılıyorlardı. Herman onların takılmalarına aldırış etmiyordu, ama evlenecek ve yanında hep bir kızın bulunacak olması hiç hoşuna gitmiyordu.

Düğünden üç gün önce, Herman pazar geri gelmek üzere şehir dışına çıktı. Herman ve Lena, salı öğleden sonra evleneceklerdi. Ama dönüş günü geldiğinde Herman'dan ne bir ses vardı ne bir haber.

İhtiyar Kreder çifti bu konuda pek endişe etmemişti. Herman her zaman her istediklerini yapmıştı ve tabii ki tam vaktinde geri gelip evlenecekti. Ama pazartesi gecesi gelip de Herman ortalıkta görünmeyince, olan biteni anlatmak üzere Bayan Haydon'a gittiler.

Bayan Haydon çok telaşlanmıştı. Zaten bir eksik kalmaması için uğraşmak yeterince zordu ve şimdi de şu aptal Herman bu şekilde çekip gitmişti, dolayısıyla kimse ne olacağını söyleyemiyordu. İşte Lena buradaydı, her şey hazırdı ama şimdi Herman'ın hazır bulunacağından emin olmak adına düğünü ertelemeleri gerekecekti.

Bayan Haydon çok telaşlıydı, ama ihtiyar Kreder çiftine pek bir şey diyemedi. Onları kızdırmak istemiyordu, zira Lena'nın onların oğlu Herman'la evlenmesini çok istiyordu.

En sonunda düğünün bir hafta ertelenmesine karar verildi. İhtiyar Bay Kreder New York'a gidip Herman'ı bulacaktı, zira büyük ihtimalle Herman orada evli ablasının yanına gitmişti.

Bayan Haydon bütün davetlilere düğünün o salı gününden bir hafta sonraya atıldığını haber verdi ve sonra salı sabahı Lena'nın gelip kendisini görmesi için haber yolladı.

Bayan Haydon zavallı Lena'yı gördüğünde ona çok sinirlendi. Lena'yı bu kadar aptal olduğu için azarladı ve şimdi Herman çekip gitmişti ve hiç kimse nereye gittiğini bilemiyordu ve bütün bunlar Lena'nın her zaman bu kadar aptal ve sersem olmasından ötürüydü. Bayan Haydon ona hep bir anne olmuştu ama Lena her zaman orada aptal gibi dikilmiş ve kimsenin sorduğu soruya cevap vermemişti, Herman desen o da salaktı ve şimdi babasının gidip onu bulması gerekiyordu. Bayan Haydon yaşlıların çocuklarına iyi davranması gerektiğini düşünmüyordu. Çocuklar her zaman çok nankör oluyor, asla özen göstermiyorlardı, yaşlı insanlar ise hep onların iyiliği için bir şeyler yapıyorlardı. Lena, Bayan Haydon'ın Lena'yı mutlu etmek ve ona iyi bir koca bulmak için bu kadar çabalamaktan haz duyduğunu mu düşünüyordu, üstelik Lena bu kadar nankörken ve kimsenin istediği bir şeyi yapmazken. Bu da Bayan Haydon'a ders olsundu, bir daha kimse için kılını kıpırdatmazdı. Herkes kendi başının çaresine baksın ve asla başım dertte diye onun kapısını çalmasındı; artık başkalarını mutlu etmek için her işe burnunu sokmaması gerektiğini öğrenmişti. Kendi başına dert açmaktan başka bir işe yaramamıştı ve kocası bu durumdan hoşlanmamıştı. Kocası onun fazla iyi olduğunu her zaman söylerdi ve hiç kimse de bir güne bir gün müteşekkir olmamıştı ve Lena orada her zaman aptal aptal dikiliyor ve kimsenin sorduğu sorulara cevap vermiyordu. Lena çok sevdiği ve her zaman beraber oturduğu ama parasını cebe atmak dışında onun için asla bir şey yapmamış olan şu salak kızlarla rahat rahat konuşabiliyordu; ama onun için hep çok çabalamış, ona çok iyi davranmış ve hiçbir zaman öz evlatlarından ayırmamış olan halası şimdi buradaydı ve Lena orada dikilmiş, ne bir cevap veriyor ne de halasını memnun etmeye

ya da onun istediği bir şeyi yapmaya çalışıyordu. "Hayır, orada durup ağlamanın faydası yok, Lena. Artık Herman'ı umursamak için çok geç. Onu önceden düşünecektin, o zaman burada durup ağlamak zorunda kalmazdın, hem beni de hayal kırıklığına uğratmamış olurdun, sonuçta herkesin işine koşturduğum, ama kimse de kadir kıymet bilmediği için kocamdan azar işiten benim. Her neyse, en azından pişman olduğunu gördüğüme memnunum Lena ve şu beladan kurtulabilmen adına elimden geleni yapmaya çalışıyorum; sadece şu var, senin için başımızı belaya soktuğumuza değmez. Ama belki bir dahaki sefere aklını başına devşirirsin. Şimdi eve git, elbiselerinle şu yeni şapkanı berbat etme, bu sabah onu takınana gerek yoktu, ama sende akıl ne gezer, Lena. Ömrümde bu kadar aptal birini görmedim."

Bayan Haydon durdu ve zavallı Lena her tarafı güzel çiçeklerle bezeli yeni şapkasıyla orada dikildi, gözlerinden yaşlar süzülüyordu ve Lena yaptığı şeyin ne olduğunu bilmiyordu, sadece tek anladığı, evlenmeyecekti ve bir kızın tam evleneceği gün bir adam tarafından yüzüstü bırakılması utanç vericiydi.

Lena tek başına eve döndü ve tramvayda ağladı.

Zavallı Lena tramvayda tek başına hüngür hüngür ağladı. Ağlarken az daha yeni şapkasını cama çarpa çarpa berbat ediyordu. Sonra böyle yapmaması gerektiğini hatırladı.

Kondüktör nazik bir adamdı ve onun ağladığını görünce çok üzüldü. "Sıkma canını, başka adam bulursun, ne güzel cici bici bir kızsın," dedi onu neşelendirmek için. "Ama Mathilda Hala asla evlenemeyeceğimi söyledi," diye hıçkırıklarının arasından cevap verdi zavallı Lena. "Vay be, senin başında gerçekten böyle bir dert varmış," dedi kondüktör, "ben bunu sırf laf olsun diye demiştim. Bir adamın seni gerçekten terk ettiği aklıma bile gelmemişti. Adam aptalın teki olsa gerek. Ama sen hiç canını sıkma, senin gibi hoş bir kızı bırakıp gidebildiğine göre zaten ondan pek hayır gelmezdi.

Sen bütün dertlerini anlat bana, ben sana yardım ederim." Tramvay boştu ve kondüktör Lena'nın yanına oturup onu teselli etmek için kolunu kızın omzuna attı. Lena birdenbire nerede olduğunu ve böyle şeyler yaparsa, halasının onu azarlayacağını hatırladı. Adamdan uzaklaşıp köşeye geçti. Adam güldü, "Korkma," dedi, "seni incitecek bir şey yapmayacaktım. Ama sen enseni karartma. Sen gerçekten hoş bir kızsın ve gerçekten iyi bir koca bulacağına emin olabilirsin. Kimsenin seni aptal yerine koymasına izin verme. Sorun yok, seni korkutmak istemiyorum."

Kondüktör bir yolcunun tramvaya binmesine yardımcı olmak için yerine döndü. Lena'nın tramvayda bulunduğu süre zarfında, kondüktör sık sık uğruyor ve onu bırakıp gidecek kadar akılsız bir adam için böyle üzülmemesi gerektiğini söyleyerek onu teskin ediyordu. İyi bir koca bulacağına emin olabilirsin, bu kadar tasalanmana gerek yok, diye sık sık tesellide bulunuyordu.

Kondüktör demin binen, gayet şık giyinmiş yaşlı beyefendiyle de sohbet etti, sonra ileride binen, eli yüzü düzgün bir işçi olan bir tanesiyle daha ve sonra hoş bir hanımefendi olan bir tanesiyle daha ve hepsine de Lena'nın dertli olduğunu anlattı, zavallı bir kıza bu kadar kötü davranan adamların olması çok kötüydü. Ve tramvaydaki herkes zavallı Lena'ya üzüldü ve işçi onu neşelendirmeye çalıştı ve yaşlı adam Lena'ya sert sert baktı ve iyi bir kıza benzediğini ama daha dikkatli olup bu kadar umursamaz olmaması gerektiğini, o zaman bu tür şeylerin başına gelmeyeceğini söyledi, hoş hanımefendiyse gidip Lena'nın yanına oturdu ve Lena yakın durmamak için biraz yana kaysa da bu tavır hoşuna gitmişti.

Böylece Lena tramvaydan indiğinde biraz daha iyi hissediyordu ve kondüktör ona yardım etti, arkasından seslendi, "Sakın kalbin kırılmasın. O zaten iyi bir adam değildi ve ondan kurtulduğun için şanslısın. Bir gün gerçek bir erkekle,

senin için daha iyi olacak biriyle karşılaşacaksın. Hiç canını sıkma, başına böyle bir dert açıldığını gördüğüm diğer kızları düşününce sen gerçekten cici bir kızsın," ve kondüktör kafasını sallayıp orada bulunan diğer yolcularla konuşmak üzere tramvayına geri döndü.

Lena'yı her zaman azarlayan alman aşçı hikâyeyi duyunca çok öfkelendi. Bayan Haydon her zaman başkaları için yapabilecekleri konusunda büyük laflar etse de onun Lena için bu kadar çok şey yapabileceğini asla düşünmemişti. İyi kalpli alman aşçı ondan hep biraz şüphe etmişti. Kendilerini her zaman dev aynasında gören insanların asla kimseye gerçekten bir hayrı dokunmazdı. Bayan Haydon iyi bir kadın olmadığından değil tabii. Bayan Haydon gerçek, iyi bir alman kadındı ve yeğeni Lena'ya gerçekten iyilik yapmaya çalışmıştı. Aşçı bunu çok iyi biliyordu ve her zaman da söylemişti ve ona her zaman çok düzgün davranan Bayan Haydon'a hep muhabbet beslemiş ve saygı duymuştu, konu erkekler olduğunda Lena çok çekingendi ve Bayan Haydon, Lena'yı evlendirmeye çalışırken çok emek vermişti. Bayan Haydon iyi bir kadındı, sadece bazen büyük büyük laflar ediyordu. Belki bu sıkıntı herkese istediğini yaptırmasının her zaman öyle kolay olmadığını anlamasını sağlardı. Aşçı şu anda Bayan Haydon adına çok üzgündü. Tüm bunlar onun için büyük bir hayal kırıklığı ve üzüntü kaynağı olmalıydı ve o gerçekten de Lena'ya çok iyi davranmıştı. Ama Lena gidip diğer kıyafetlerini giyse ve şu ağlayıp zırlamalarını bıraksa iyi ederdi. Artık bunun ona bir faydası yoktu ve Lena iyi bir kız olur ve sadece gerçekten sabırlı davranırsa, halası onun için her şeyi yeniden yoluna koyardı. "Ben Bayan Aldrich'e burada bir süre daha kalacağını söyleyeceğim Lena. Sana hep çok iyi davrandığını biliyorsun, Lena ve kalınana izin vereceğine eminim, ayrıca şu aptal Herman Kreder meselesini de tümüyle anlatırın ona. Bu kadar aptal davranabilen kimseye tahammülüm yok Lena. Ağlamayı bırak artık Lena

ve şu güzel kıyafetlerini çıkarıp bir kenara koy ki ihtiyacın olduğunda başın ağrımasın, ayrıca bana bulaşıkları yıkamamda da yardım edersin, her şey yoluna girecek. Görürsün bakalım sana söylediklerimde haklı mıyım... Bırak artık şu ağlamayı Lena, yoksa azarı yiyeceksin."

Lena hâlâ biraz ağlamaklıydı, içiyse kan ağlıyordu, ama aşçının ona söylediği her şeyi yaptı.

Lena'nın her zaman birlikte oturduğu kızlar, başındaki dertten ötürü onun böyle üzgün olduğunu gördüklerine çok üzüldüler. İrlandalı kız Mary bazen ona çok kızardı. Mary, Lena'nın halası Mathilda'dan bahsederken hep sinirlenirdi; onun kendini bir şey zannettiğini ve aptal, kendini beğenmiş kızları olduğunu düşünürdü. Mary dünyaları ayaklarının altına serseler, şu huysuz Mathilda Haydon gibi şişman bir salak olmayacaktı. Onlar Lena'ya her zaman pislikmiş gibi davranırken Lena nasıl oraya böyle sık gidip duruyordu, Mary bunu asla anlayamıyordu. Ama Lena'nın etrafındaki insanlarla nasıl ilişki kuracağına dair hiçbir zaman en ufak bir fikri olmamıştı ve onun sorunu da her zaman buydu. Zavallı Lena, daha ne istediğini bile bilmeyen ve tıpkı bir bebek gibi anneciğiyle babacığına "ja"* diyen, bir kıza gözlerini kaçırmadan bakmaya korkan ve sonra yumurta kapıya dayanınca, sanki biri ona bir şey yapacakmış gibi tabanları yağlayan şu dangalağı kaybettiği için üzülecek kadar aptaldı. Rezalet Lena, rezaletti bu! Bir kızın onun gibileriyle evlenmek şöyle dursun, birlikte görülmesi bile rezaletti. Ama şu zavallı Lena yok muydu, o hiçbir zaman gerçek yüzünü göstermeyi becerememişti. Rezalet, adamın onu bırakıp gitmiş olmasıydı. Mary bir fırsatını bulup o adama gününü göstermeyi çok isterdi. Lena eğer Herman Kreder gibi on beş tanesine değmezse, Mary de hiçbir şey bilmiyordu. Talih Lena'nın yüzüne gülmüştü de Herman Kreder'den ve onun pinti, mikrop ailesinden kurtulmuştu ve Lena onun için ağlamayı kesmezse Mary de haliyle onu küçümseyecekti.

---

* (Alm.) Evet. (ç.n.)

Zavallı Lena, Mary'nin ona her zaman söylediği bütün bu şeylerle ne kastettiğini çok iyi biliyordu. Ama Lena'nın içi kan ağlıyordu. Bir adamın düzgün bir alman kızını yüzüstü bırakıp gitmesinin rezalet olduğuna inanıyordu. Lena, Herman'ın ona davranışının Lena'yı tanıyan herkes için bir rezalet olduğunu söylerken halasının haklı olduğunu çok iyi biliyordu. Mary, Nellie ve her zaman birlikte oturduğu diğer kızlar Lena'ya çok iyi davranıyorlardı, ama bu derdine çare olmuyordu. Lena'nın terk edilme şekli düzgün bir aile için rezaletti ve onun gözünde bu gerçeği değiştirmek asla mümkün değildi.

Böylece günler yavaş yavaş geçti ve Lena, Mathilda Hala'sını hiç görmedi. En sonunda pazar günü halası bir çocukla haber yollayıp kendisini görmeye gelmesini söyledi. Lena'nın kalbi küt küt atıyordu, zira bütün bu başına gelenlerden ötürü çok gergindi. Elinden geldiğince hızlı bir şekilde Mathilda Hala'yı görmeye gitti.

Bayan Haydon, Lena'yı görür görmez hemen azarlamaya girişti, zira halasını bu kadar uzun süre bekletmiş ve bütün hafta boyunca onu görmeye, halasının yardıma ihtiyacı olup olmadığını sormaya gelmemişti ve o da çocuğu yollamak zorunda kalmıştı. Ama halasının aslında ona kızgın olmadığını anlamak Lena için bile kolaydı. Lena'nın kabahati değildi, diye devam etti Bayan Haydon, onun için her şey yoluna girecekti. Bayan Haydon onun bu dertlerinden konuşmaktan çok yorulmuştu, üstelik Lena zahmet edip halasını görmeye, ona anlatacak bir şeyi olup olmadığına bakmaya bile gelmiyordu. Ama Bayan Haydon birileri için bir şeyler yapabildiğinde bu tür şeyleri aslında hiç umursamazdı. Lena için işleri yoluna koymaya çalışırken yaşadığı sıkıntılardan ötürü şu an yorgundu, ama belki Lena artık bunu işittiğine göre halasına birazcık müteşekkir olmayı öğrenirdi. "Salı günü evlenmeye hazır ol, Lena, duydun mu beni," dedi Bayan Haydon. "Sen salı sabahı buraya gel, ben her şeyi hazır etmiş olacağım.

Sana aldığım yeni elbiseni giy ve üzerinde çiçekler olan yeni şapkanı tak ve gelirken çok dikkatli ol, üstünü başını kirleteyim deme, her zaman o kadar dikkatsizsin ki Lena, hiç düşünmüyorsun ve bazen sanki vücudunun üstünde bir kafan yokmuş gibi davranıyorsun. Şimdi eve git ve senin şu Bayan Aldrich'ine salı günü ayrılacağını söyle. Dikkatli olmak için neler yapman gerektiğine dair sana söylediğim hiçbir şeyi sakın unutayım deme Lena. İyi bir kız ol, Lena. Salı günü Herman Kreder'le evleniyorsun." İşte Lena'nın bütün hafta Herman Kreder'e ne olduğuna dair bütün bildikleri bundan ibaretti. Lena öğreneceği başka şeyler olduğunu unutmuştu. Salı günü gerçekten evlenecekti ve Mathilda Hala'sı onun iyi bir kız olduğunu ve artık Lena için ortada bir rezalet kalmadığını söylemişti.

Lena her zamanki aklı bir karış havada olma haline geri döndü, tam evleneceği gün adamın biri tarafından terk edildiği için çok tasalı hissettiği birkaç gün haricinde her zaman olduğu gibi. Lena bu son günlerde biraz gergindi, ama evlenmenin onun açısından ne anlama geldiğini pek düşünmemişti.

Herman Kreder bu konuda o kadar da hoşnut değildi. Sessizdi, somurtkandı ve elinden bir şey gelmeyeceğini biliyordu. Artık evliliği kabullenmek zorunda olduğunu biliyordu. Herman, Lena Mainz'dan hoşlanmıyor değildi. Onun için başka herhangi bir kız kadar iyiydi. Gördüğü diğer kızlardan belki biraz daha iyiydi, çok sessiz biriydi; ama Herman her zaman yanında bir kızın bulunacak olmasından hoşlanmıyordu. Herman annesinin ve babasının bu zamana kadar istediği her şeyi yapmıştı. Babası onu evli ablasının yanına kalmaya gittiği New York'ta bulmuştu.

Herman'ın babası onu bulduğunda Herman'a uzun uzun dil dökmüş, günlerce veryansın etmiş, her zaman sıkıntılı ama kibar ve gayet sabırlı davranmıştı ve oğlu Herman'ın her zaman tutması gereken doğru yolun ne olduğu

konusundaki endişelerini ona anlatmıştı, her zaman annesi ondan ne istiyorsa doğru olan oydu ve Herman ona hiç cevap vermemişti.

İhtiyar Bay Kreder, Herman'a şu anda durumun farklı olabileceğini nasıl düşündüğünü anlamadığını söyleyip durmuştu. Bir anlaşma yaptığında ona kesinkes bağlı kalman gerekirdi, ihtiyar Bay Kreder başka türlü olabileceğini düşünmüyordu, bir kıza evleneceğini söyleyip de o her şeyi hazırladığında, bu tıpkı iş hayatında yaptığın türde bir anlaşmaydı ve Herman bu anlaşmaya imza atmıştı ve şimdi Herman gereğini yerine getirmeliydi, ihtiyar Bay Kreder, kendi Herman'ı gibi iyi bir evladın başka bir yol tutabileceğini düşünmüyordu. Ayıca bir de Lena Mainz hoş bir kızdı ve Herman'ın babasına bu kadar zahmet vermesi ve kendisini bulmak için ta New York'a getirtip bir sürü para harcatınası doğru değildi ve bu süre zarfında ikisi de çalışarak geçirebilecekleri vakti kaybetmiş oluyordu, oysa Herman'ın tüm yapması gereken bir saat boyunca boy göstermekti, o zaman evlenmiş olacak ve her şey sona erecekti ve onun için evde hiçbir şey değişmeyecekti.

İşte babası bu şekilde saydırmaya devam etti; zavallı annesi, Herman'ının önceden kendisinin istediği her şeyi yaptığını söyleyip dururdu, ama şimdi kafasında birtakım fikirlerle insanlara nasıl da dik başlı olabileceğini göstermek istediğinden, annesinin başına bu dertleri açmıştı ve sırf onu arayıp bulmak için onlara bu kadar para harcatmıştı. "Herman, bu davranışlarından ötürü anneciğinin ne kadar kötü hissettiğini bilemezsin Herman," dedi ihtiyar Bay Kreder ona. "Annen senin nasıl bu kadar nankör olabildiğini hiçbir şekilde anlayamadığını söylüyor, Herman. Senin bu kadar dik başlı olman onu çok incitiyor ve üstelik sana her zaman çok sessiz duran ve bütün maaşını biriktiren ve diğer kızlardan farklı olarak asla kendi bildiğini okumayan Lena Mainz gibi hoş bir kız buluyor ve annen de canını dişini takıyor, sırf

sen evlenip rahat edebil diye Herman, ama sonra sen böyle dik başlı davranıyorsun. Sen de diğer bütün gençler gibisin Herman, sen de sadece kendini ve istediğin şeyi düşünüyorsun, annen ise sadece senin iyiliğini ve geleceğini düşünüyor. Annenin kendisinin başını ağrıtacak bir kızı etrafında isteyeceğini düşünebiliyor musun, Herman... O her zaman sadece seni düşünüyor Herman ve Herman'ının hoş bir kızla evlendiğini gördüğünde ne kadar mutlu olacağından bahsedip duruyor ve sonra senin için her şeyi böyle güzel bir şekilde ayarlamışken, böylece senin başın hiçbir zaman ağrımayacakken, tam da annen senin hoşuna gidecek şeyi isterken ve sen peki tamam, dediğinizi yapacağım demişken, bu şekilde çekip gidiyorsun ve dik başlı davranıyorsun ve herkesin senin yüzünden başını derde sokuyorsun ve biz para harcıyoruz ve ben seni bulmak için bütün o yolu gelmek zorunda kalıyorum. Şimdi benimle eve geliyorsun Herman ve evleniyorsun, ben de annene seni aramak için bütün bu yolu gelmenin bana ne kadar paraya mal olduğuna dair sana hiçbir şey dememesinin en iyisi olduğunu söylüyorum... Hey Herman," dedi babası gönlünü yapmaya çalışarak, "bak şimdi, eve geliyorsun ve evleniyorsun. Tek yapman gereken sadece bir saat boy göstermek Herman, ondan sonra asla başın ağrımayacak... Hey Herman! Yarın benimle birlikte eve geliyorsun ve evleniyorsun. Tamam mı Herman..."

Herman'ın evli ablası, kardeşi Herman'ı severdi ve kardeşinin istediği bir şey olduğunda, her zaman ona yardım etmeye çalışmıştı. Kardeşinin çok iyi olmasını ve anne babasının istediği her şeyi her zaman yapıyor olmasını seviyordu, ama yine de kardeşinin istediği bir şey olduğunda, biraz daha kendi bildiği yoldan gidebilmesini diliyordu.

Ama şimdi Herman'ın bu kız konusunda çok acayip davrandığını düşünüyordu. Herman'ın evlenmesini istiyordu. Evlenmenin ona bir sürü yararı olacağı kanaatindeydi. Hikâyeyi duyduğunda Herman'a gülerek tepki vermişti. Ba-

bası gelip onu bulana kadar, Herman'a nereden esti de New York'a onu görmeye geldi, bilmiyordu. Hikâyeyi duyduğunda, kardeşi Herman'a epey bir gülmüş ve Herman yanında sürekli bir kız olmasını istemediği için kaçtı diye onunla epey bir alay etmişti.

Herman'ın evli ablası, kardeşi Herman'ı severdi ve onun kadınlarla birlikte olmaktan kaçınmasından hoşlanmıyordu. Kardeşi Herman iyi biriydi ve evlenmek kesinlikle ona iyi gelecekti. Kendi ayakları üzerinde daha güçlü durmasını sağlayacaktı. Herman'ın ablası hep ona gülmüş, hep onu yatıştırmaya çalışmıştı. "Kardeşim Herman gibi hoş bir adamın kadınlardan korkuyormuş gibi davranması... Bütün kızlar senin gibi bir adamdan hoşlanır Herman, tabii eğer sen onları her gördüğünde kaçmazsan. Evlenmek sana gerçekten iyi gelecek Herman, o zaman istediğinde etrafında patronluk taslayabileceğin birisi olur. Evlenmek sana iyi gelecek Herman, gerçekten evlenirsen görürsün sevecek misin sevmeyecek misin... Şimdi babamla eve dön, Herman ve şu Lena'yla evlen. Bunu yapmayı bir kere denesen ne kadar seveceksin bilemezsin Herman. Sen hiçbir şeyden korkma, Herman. Sen istediğin kızla evlenecek kadar iyisin, Herman. Her kız senin gibi bir adamın her zaman yanında olmasından memnun olur, Herman. Sen sadece babamla birlikte eve dön ve sana dediğimi bir dene, Herman. Ah Herman, sen çok acayipsin, orada öylece otururken, birden kaçıver ve kızı arkanda bırak, işe bak... Onun seni kaybettiği için hüngür hüngür ağladığına eminim Herman. Ona kötü davranma Herman. Şimdi babamla eve dön ve evlen Herman. Bir kız benim kardeşimle evlenmek için ölüp biterken, onun gerçekten evlenecek yüreğinin olmaması beni çok utandırırdı Herman. Benim yanında olmam her zaman hoşuna gidiyor Herman. Şimdi neden bir kızın sürekli yanı başında olmasını istemediğini söylüyorsun, anlamıyorum. Sen bana her zaman iyi davrandın ve Lena'ya da her zaman iyi davranacağı-

nı biliyorum ve çok geçmeden sanki o zaten hep seninleymiş gibi hissedeceksin. Sanki hoş, güçlü bir adam değilmişsin gibi davranma, Herman. Gerçekten sana gülüyorum Herman, ama seni gerçekten mutlu görmeyi feci halde istediğimi biliyorsun Herman. Eve dön ve şu Lena'yla evlen. O gerçekten çok güzel bir kız, çok hoş ve iyi ve sessiz ve kardeşim Herman'ı çok mutlu edecek. Sen de Herman'la uğraşmayı bırak artık, baba. Yarın seninle gelecek baba ve görürsün evli olmayı ne çok sevecek, sırf onun ne kadar mutlu olduğunu görsünler diye herkesi gülümsetecek. Gerçekten doğru, aynen böyle olacak Herman. Sen sadece benim dediğime kulak ver Herman." Ve böylece ablası Herman'a güldü, onu teskin etti, babasıysa annesinin Herman'ı hakkında sürekli söylediklerini anlatmaya devam etti ve onun gönlünü yapmaya çalıştı, ama Herman katiyen hiçbir cevap vermedi ve ablası onun eşyalarını topladı, ona çok güler yüzlü davrandı ve onu öptü, ardından ona güldü ve ardından onu yine öptü, babasıysa gidip tren biletlerini aldı ve nihayet pazar geç saatte Herman'ı alıp Bridgepoint'e getirdi.

Bayan Kreder'i düşündüklerini Herman'ına söylemekten alıkoymak çok zordu, ama kızı ona Herman'ın yaptıkları konusunda hiçbir şey söylememesi için uyarıda bulunduğu bir mektup yazmıştı ve kocası Herman'la çıkagelip, "İşte eve döndük annesi, Herman ve ben, ikimiz de çok yorgunuz, tren de çok kalabalıktı," dedi, ardından kulağına bir şeyler fısıldadı. "Herman'a iyi davran annesi, başımıza bu kadar dert açmak istemezdi," ve böylece ihtiyar Bayan Kreder, Herman'a söylemek için kendisini zor tuttuğu şeyleri yuttu. Sadece çok sert bir dille, "Eve döndüğünü gördüğüme çok memnun oldum," dedi. Sonra Bayan Haydon'la hazırlıkları halletmek üzere evden çıktı.

Herman her zamanki haline geri döndü, somurtkan ve çok iyi ve çok sessiz ve anne babasının her istediğini yapmaya her zaman hazır. Salı sabahı geldi çattı, Herman yeni

kıyafetlerini giydi ve bir saat boy gösterip evlenmek üzere babası ve annesiyle evden çıktı. Lena yeni giysisi ve her yanı güzel çiçeklerle bezeli şapkasıyla oradaydı ve artık gerçekten çok yakında evleneceğini bildiğinden çok gergindi. Bayan Haydon her şeyi hazırlamıştı. Herkes olması gerektiği şekilde oradaydı ve kısa süre sonra Herman Kreder ile Lena Mainz evlendi.

Her şey gerçekten sona erdiğinde, birlikte Kreder'lerin evine gittiler. Artık Bay Kreder'in uzun yıllar terzilik yaptığı ve oğlu Herman'ın da yardımcı olmak üzere her zaman hazır bulunduğu evde Lena, Herman, ihtiyar babası ve ihtiyar annesi hep beraber yaşayacaklardı.

İrlandalı Mary, Lena'ya sık sık onun Herman Kreder'le ve mikrop, pinti ailesiyle ne işi olabileceğini anlamadığını söylerdi. İhtiyar Kreder'ler bir İrlandalının gözünde pinti, pis bir çiftti. Onlarda irlandalı Mary'nin bildiği ve affedip sevebileceği açık yürekli, hesapsız kitapsız, mücadeleci, çamur kaplı, pejmürde, kömür isli kulübelerin pisliği yoktu. Onlarınki alman tasarruf pisliğiydi; kıyafetlerini ve kendini yıkamaktan kaçınmak için derbeder, dağınık ve pasaklı giyinmenin, sabundan ve kurutmadan tasarruf etmek için yağlı saçlarla gezmenin, özgürlükten değil, böylesi daha ucuza geldiği için üstünü başını pis tutmanın, ısınmak daha ucuza gelsin diye evi havasız ve kokulu bırakmanın, sadece para biriktirmek için değil, aynı zamanda paraya sahip olduklarını kendilerinin bile asla bilmemesi gerektiği için bu kadar fakir yaşamanın, sadece tıynetleri gereği çalışmak zorunda oldukları ve onlara para kazandırdığı için değil, aynı zamanda parayı nasıl harcayacaklarını bilmedikleri için de sürekli çalışmanın getirdiği alman tasarruf pisliğiydi.

Şimdi Lena'nın ev dediği yer burasıydı ve onun açısından irlandalı Mary için olabileceğinden çok farklıydı. O da almandı ve tutumluydu, gerçi aklı her zaman bir karış havadaydı. Lena her zaman çok dikkatli biri olmuş, her zaman

parasını biriktirmişti, zira başka türlü nasıl olacağını bilmezdi. Hiçbir zaman parasıyla kendisi ilgilenmemiş ve parayı nasıl kullanacağını hiçbir zaman düşünmemişti.

Lena Mainz, Bayan Herman Kreder olmadan önce, kıyafetleri olsun kendisi olsun her zaman temiz ve düzgün biriydi; ama bunun nedeni, bir güne bir gün bunu düşünmüş ya da gerçekten buna ihtiyaç duymuş olması değildi, onun geldiği alman ülkesinde insanlar böyle yapardı ve Mathilda Hala ve onu azarlayan iyi kalpli alman aşçı da Lena'yı azarlamalarıyla her zaman kıyafetlerini temiz tutmaya ve sık sık yıkanmaya sevk etmişlerdi. Ama bütün bunlar Lena için ciddi bir ihtiyaç değildi ve böylece Lena ihtiyar Kreder'leri sevmese, gerçekte bunu bilmese de onların pinti, mikrop insanlar olduğunu düşünmek aklına gelmemişti.

Herman Kreder sırf tabiatında temiz olmak olduğundan ihtiyarlardan daha temizdi ama anne babasına alışkındı ve etrafı temiz tutmaları gerektiğini hiçbir zaman düşünmemişti. Zaten Herman da her zaman yapmayı sevdiği gibi bazı akşamlar erkek arkadaşlarıyla dışarı çıktığında içtiği azıcık bira haricinde her zaman bütün parasını biriktirirdi ve para harcamanın başka bir yolu olduğunu hiç düşünmemişti. Bütün para her zaman babaya emanet edilirdi ve para işlerini her zaman o hallederdi. Ayrıca Herman'ın gerçekte hiç parası yoktu, zira her zaman babasının yanında çalışmıştı ve babası hiçbir zaman ona maaş ödemeyi düşünmemişti.

Ve böylece dördü birlikte Kreder'lerin evinde birlikte yaşamaya başladılar ve Lena da çok geçmeden özensiz ve biraz pasaklı ve hatta daha cansız görünmeye başladı ve hiç kimse Lena'nın ne istediğini önemsemedi ve o da ne istediğini hiçbir zaman gerçekten bilmedi.

Orada dördünün birlikte yaşıyor olmasının Lena açısından yarattığı tek gerçek sorun, ihtiyar Bayan Kreder'in azarlama tarzıydı. Lena azarlanmaya hep alışkındı ama ihtiyar Bayan Kreder'in bu azarlamaları daha önce katlanmak zorunda kaldıklarından çok farklıydı.

Herman artık evli olduklarından, Lena'dan gerçekten çok hoşlanıyordu. Lena'yı çok fazla umursadığı yoktu, ama Lena'nın sürekli etrafında olması hiçbir şekilde başını ağrıtmıyordu, sadece annesi çok endişeliydi ve onlara her zaman kötü davranıyordu, çünkü Lena çok dikkatsizdi ve yeme-içme ve diğer şeylerde nasıl tasarruf yapması gerektiğini bilmiyordu ve bu yüzden ihtiyar kadın tasarrufu bizzat yapmak zorunda kalıyordu.

Herman Kreder her zaman anne babasının istediği şeyleri yapmıştı, ama aslında onlara çok derin bir sevgi beslemiyordu. Herman sadece mücadele etmekten nefret ediyordu, hepsi bu. Öylece devam edip gitmek ve her gün işinde aynı şeyleri yapmak, kimseden bir şey işitmemek ve insanların kızgınlığını dinlemek zorunda kalmamak, onun için her şeyin yolunda gittiği anlamına geliyordu. Ama aklına gelen başına gelmişti, şimdi evliliği ona sorun çıkarıyordu. Artık annesinin azarlamalarını daha fazla işitmek zorunda kalıyordu. İşitmemesi mümkün değildi, çünkü Lena oradaydı ve ne zaman azar işitse her zaman korkup aptallaşıyordu. Herman annesini çok iyi tanıyordu; Herman'ın aptallık edip evlenmeden ve etrafında sürekli bir kız olmadan önce her zaman yaptığı gibi çok az yiyip bütün gün çok çalışırsanız ve onun azarlamalarını duymazdan gelirseniz, hiçbir sorun yoktu; ama şimdi kızın da annesi azarladığında duymazdan gelmeyi, o kadar korkmuş görünmemeyi ve çok fazla yemek yememeyi ve her zaman para biriktirmeyi öğrenebilmesi için ona yardımcı olması gerekiyordu.

Herman aslında Lena'nın bunları anlamasına yardımcı olmak için ne yapabileceğini çok iyi bilmiyordu. Lena'ya yardımcı olmak için annesine cevap vermesi asla mümkün değildi, bunu yapmak Lena için işleri daha da zorlaştırırdı ve annesinin o her zamanki korkunç azarlamalarını duymazdan gelecek kadar güçlü olması için Lena'yı rahatlatmak da hiçbir şekilde içinden gelmiyordu. Herman etrafında sürekli

böyle şeylerin yaşanıyor olmasından kaygılıydı. Herman bir insanın annesini susturmak için onunla nasıl mücadele edebileceğini pek bilmiyordu, aslında Herman bir şeyi gerçekten fena halde isteyen birine karşı nasıl mücadele edileceğini hiç bilmiyordu. Herman hayatı boyunca hiçbir şeyi, onu elde etmek için biriyle gerçekten mücadele edecek kadar çok istememişti. Herman hayatı boyunca sadece düzenli ve sakin yaşamayı, fazla konuşmamayı ve çalışarak geçirdiği bir gününün diğer gününden farklı olmamasını istemişti. Ama şimdi annesi onu şu Lena'yla evlendirmişti ve şimdi annesinin bütün bu azarlamalarıyla başı dertten kurtulmuyordu ve her an bu sıkıntıyı hissediyordu.

Bayan Haydon artık Lena'yı çok sık görmüyordu. Yeğeni Lena'ya ilgisini kaybetmiş değildi, ama Lena onu görmeye çok sık gelemiyordu, Lena artık evli bir kadın olduğundan diğer türlüsü doğru olmazdı. Ayrıca Bayan Haydon'ın da o sıralar iki kızıyla işi başından aşkındı, zira onlara iyi bir koca bulma hazırlıklarına girişmişti, ayrıca kendi kocası da oğullarını sürekli şımarttığını, ileride kesin kötü biri haline gelip bir alman ailesi için yüz karası olacağını ve bütün bunların annesinin onu sürekli şımartmasından kaynaklandığını söyleyerek onu sürekli darlıyordu. Bütün bunlar şu anda Bayan Haydon'ı çok bunaltıyordu, ama yine de Lena'ya iyi davranmak istiyordu, her ne kadar onu çok sık göremese de. Onu ancak Bayan Haydon, Bayan Kreder'i görmeye gittiğinde ya da Bayan Kreder Bayan Haydon'ı görmeye geldiğinde görüyordu, ama bu da çok sık olmuyordu. Dolayısıyla Bayan Haydon bugünlerde Lena'yı azarlayamıyordu, Bayan Kreder her an onun yanındaydı ve Bayan Kreder oradayken Lena'yı azarlaması doğru olmazdı, zira bunu yapmak artık Bayan Kreder'in hakkıydı. Ve böylece halası artık Lena'ya her zaman güzel şeyler söylüyordu ve Bayan Haydon kimi zaman Lena'nın üzgün ve dikkatsiz göründüğünü fark ettiğinde birazcık endişelense de o sıralar bunu gerçekten dert edinecek kadar zamanı yoktu.

Lena eskiden her zaman birlikte oturduğu kızları artık hiç görmüyordu. Onları görmesinin hiçbir yolu yoktu ve onları görmenin yollarını aramak da Lena'nın tabiatında yoktu, keza eskiden onları gördüğü günleri pek düşündüğü de söylenemezdi. Bir tanesi bile Kreder'lerin evine onu görmeye gelmemişti. İrlandalı Mary'nin bile aklına gelmemişti onu görmeye gelmek. Çok geçmeden Lena'yı unutmuşlardı. Çok geçmeden onlar da Lena'nın aklından çıktılar ve bir zamanlar onları tanıdığı Lena'nın aklına artık hiç gelmiyordu.

Eski arkadaşlarından Lena'nın ne sevip neye ihtiyacı olduğunu öğrenmeye çalışan ve her zaman Lena'yı gelip kendisini görmeye zorlayan tek kişi, onu her zaman azarlayan iyi kalpli alman aşçıydı. Lena'yı şimdi de kendini salıverdiği ve bu kadar dağınık görünürken dışarı çıktığı için sert şekilde azarlıyordu. "Bir bebeğin olacağını biliyorum Lena ama böyle görünmen asla kabul edilemez. En çok da eskiden hiç olmadığı kadar dağınık görünürken gelip burada, mutfağımda oturduğunu görmekten utanıyorum Lena. Senin gibi birini ömrümde görmedim Lena. Herman sana çok iyi davranıyormuş, her zaman böyle söylüyorsun, sana asla kötü davranmıyor, oysa kimsenin sana iyi davranmasını hak etmiyorsun, sen her zaman çok dikkatsizsin Lena, sanki bu zamana kadar sana nasıl görünmen gerektiğini kimse söylememiş gibi salıveriyorsun kendini. Hayır Lena, neden kendini böyle salıverdiğini ve böyle dağınık göründüğünü anlamıyorum Lena, bu yüzden karşımda böyle çirkin görüntünle oturduğunu görmekten utanıyorum. Hayır Lena, her şekilde kendini salıveren ve başında sanki gerçek bir dert varmış gibi sürekli ağlayan bir kadınınişleri yoluna koyduğunu ömrümde görmedim. Herman Kreder'le evlenmeni hiçbir zaman istemedim Lena, o ihtiyar kadının elinden her zaman neler çekeceğini biliyordum, bir de şu ihtiyar adam var, öyle pinti ki, ayrıca karısı kadar çok konuşmasa da kalben karısından daha iyi olmadığını biliyorum Lena, sana asla karnını doyuracak kadar yemek vermedikle-

rini biliyorum Lena, senin için gerçekten üzülüyorum Lena, bunu biliyorsun Lena, ama bu senin böyle dağınık bir şekilde ortalıkta dolanmanı haklı çıkarmaz, başındaki onca belaya rağmen olmaz. Sen beni asla bu şekilde göremezsin Lena, gerçi benim de bazen o kadar çok başım ağrıyor ki bir türlü çalışamıyorum ve pişirdiğim hiçbir yemekten hayır gelmiyor, ama ben her zaman düzgün görünmeye dikkat ediyorum Lena. Bir alman kızının işleri yoluna koyabilmesinin yegâne yolu budur Lena. Söylediklerimi duyuyorsun ya, Lena. Şimdi güzelce bir şeyler ye Lena, senin için hazırladım hepsini, sonra elini yüzünü yıka ve dikkatli ol Lena, bebeğin sağ salim doğacak ve sonra senin Herman ve bebeğinizle ayrı bir eve çıkmanız için Mathilda Hala'nla konuşacağım ve senin için her şey daha iyi olacak. Ne dediğimi duyuyorsun ya Lena... Şimdi, bir daha sakın karşıma bu tiple çıkayım deme ve ikide bir ağlamayı da bırak. Orada oturup ağlayıp sızlanmanın hiçbir gereği yok, başı dertte olup da senin yaptıklarını yaparak feraha ulaşan tek bir kimse görmedim, Lena. Beni duyuyorsun ya Lena... Şimdi eve git ve sana dediğim gibi iyi biri ol, ben elimden geleni yapacağım. Bebeğin sağ salim doğana kadar ihtiyar Bayan Kreder'in seni rahat bırakması için halanla konuşacağım. Bak sakın korkayım deme, aptallığın lüzumu yok, Lena. Gerçekten hoş bir kocan varken ve her kızın sahip olduğu için minnettar olması gereken birçok şeye sahipken böyle davrandığını görmek istemiyorum, Lena. Şimdi bugün sen eve git Lena ve sana dediğim gibi davran, ben elimden geldiğince gerisini halletmeye çalışacağım."

"Evet Bayan Aldrich," dedi iyi kalpli alman kadın hanımına daha sonradan, "evet, Bayan Aldrich evlenmeye can atan kızların kaderi bu oluyor. Sahip oldukları iyi şeyleri bilmiyorlar Bayan Aldrich. Gerçekten istedikleri şeye sahip olduklarında onu asla tanıyamıyorlar, Bayan Aldrich. İşte bizim zavallı Lena, burada ağlıyordu ve öyle özensiz görünüyordu ki onu azarladım, ama evlenmek şu zavallı Lena'ya

hiç iyi gelmemiş, Bayan Aldrich. Artık öyle solgun ve üzgün görünüyor ki Bayan Aldrich, onu görünce içim parçalandı. Lena iyi bir kızdı, Bayan Aldrich, onunla bugünlerde birçok genç kızla yaşadığım türde bir sorun asla yaşamamıştım, Bayan Aldrich, ayrıca bizim Lena'dan daha düzgün çalışan tek bir kız görmedim, ama şimdi her gün şu ihtiyar kadın Bayan Kreder'e katlanmak zorunda kalıyor. Aman aman! Bayan Aldrich, o ihtiyar kadın ona kötü davranıyor. Hiç anlamıyorum Bayan Aldrich nasıl oluyor da ihtiyar insanlar genç kızlara bu kadar kötü davranabiliyor ve onlara karşı hiç sabır göstermiyorlar. Keşke Lena, Herman'la ayrı bir eve çıkabilseydi, Herman diğer erkekler kadar kötü değil, Bayan Aldrich, ama annesi ne derse hep onu yapıyor, onda hiç yürek yok ve bu nedenle şu zavallı Lena'ya nasıl yardım eli uzatılabilir, gerçekten bilmiyorum. Halası Bayan Haydon'ın onun hep iyiliğini istediğini biliyorum Bayan Aldrich, ama zavallı Lena, kocası Herman o sefer Lena'yı terk edip New York'a gittiğinde keşke orada kalsaydı, Lena için daha iyi olurdu. Lena'nın şu anki hali hiç hoşuma gitmiyor, Bayan Aldrich. Sanki hiç canı kalmamış gibi görünüyor, Bayan Aldrich, ona bir şeyler öğretmek ve davranışlarında olsun görünüşünde olsun güzel görünmesini sağlamak için girdiğim o kadar sıkıntıya karşın o sadece oradan oraya sürükleniyor ve çok pasaklı görünüyor. Bu tür kızlara evlenmek yaramıyor, Bayan Aldrich, iyi bir yer bulduklarında orada kalmaları ve düzenli olarak çalışmaya devam etmeleri çok daha iyi. Ben diyeyim, Lena'nın hali hal değil Bayan Aldrich. Keşke zavallı Lena'ya yardım etmenin bir yolunu bilseydim, Bayan Aldrich, ama şu ihtiyar Bayan Kreder, hani Herman'ın annesi, o gerçekten kötü bir ihtiyar kadın. Çok yakında Bayan Haydon'la konuşacağım, Bayan Aldrich, bakalım şu zavallı Lena'ya yardım etmek için ne yapabiliyoruz..."

Bunlar zavallı Lena için gerçekten kötü günlerdi. Herman ona her zaman gerçekten iyi davranmıştı ve hatta şimdiler-

de bazen annesinin Lena'yı azarlamalarının önüne geçmeye çalıştığı bile oluyordu. "Durumu şu an hiç iyi değil anne, bulaşma ona, duyuyor musun beni... Sen onun ne yapmasını istiyorsan gel bana söyle, ben ona anlatırım. Ben ilgilenirim, tam istediğin gibi yapar anne. Ama bak bir daha söylüyorum, ikide bir onu azarlamayı bırak anne. Bak bir daha diyorum, o biraz daha iyi hissedene kadar bulaşma ona." Herman gerçekten mücadele etme konusunda güçleniyordu, zira içinde bir can taşıyan Lena'nın annesine ve onun şu korkunç azarlamalarına artık dayanamadığını görebiliyordu.

Herman'ın içinde mücadele edecek kadar güçlü hissetmesini sağlayacak yeni bir his vardı. Bir şeyi gerçekten istiyor olmak Herman Kreder için yeniydi ama Herman baba olmayı artık gerçekten çok istiyordu ve bebeğinin erkek ve sağlıklı olmasını fena halde istiyordu. Herman anne babasını gerçekte pek çok umursamamış, ama hayatı boyunca her şeyi hep onların istediği gibi yapmıştı; karısı Lena'yı hiçbir zaman gerçekten çok umursamamış, ama ona her zaman çok iyi davranmış ve annesiyle onun o korkunç azarlamalarını her zaman ondan uzak tutmaya çalışmıştı, fakat şimdi gerçekten küçük bir bebeğin babası olmak var ya, işte Herman bu hissi çok derinden hissediyordu. Bebeğini bütün dertlerden korumak adına annesine karşı ve de annesini dizginlemesine yardımcı olmadığı takdirde babasına karşı güçlü bir mücadele yürütmeye neredeyse hazırdı.

Herman bazen bütün bu dertleri konuşmak için Bayan Haydon'ın yanına bile gidiyordu. Nihayet bebek gelene kadar dördünün birlikte yaşamaya devam etmesine ve Herman'ın Bayan Kreder'in azarlamalarının birazcık önünü almasına ve sonra Lena birazcık güçlendiğinde Herman'ın kendi evini tutmasına karar verdiler; evi babasının evinin hemen yanında tutacaklar, böylece Herman babasına işlerinde yardım etmek üzere her an yanında olacaktı ama ihtiyar kadının artık onları kontrol edemediği ve onun korkunç

azarlamalarını duymak zorunda kalmadıkları bir evde yiyip içip uyuyabileceklerdi.

Böylece işler bir süre daha aynı şekilde devam etti. Zavallı Lena bebek sahibi olacağım diye pek mutluluk duymuyordu. Denizde kötü olduğunda nasıl korktuysa öyle korkuyordu. Artık bir şey canını acıtacak diye her an korku içindeydi. Korkuyordu, durgun ve cansızdı ve ölmesinin an meselesi olduğuna emindi. Lena'nın bu tür bir sıkıntı karşısında güçlü olacak takati yoktu, ancak hareket etmeden, korkmuş, bön bön ve cansız bir halde oturabiliyordu ve ölmesinin an meselesi olduğuna emindi.

Çok geçmeden Lena bebeğini doğurdu. Bebek iyi, sağlıklı bir oğlandı. Herman bebek sahibi olmayı çok önemsiyordu. Lena birazcık kendini toparlayınca, o ve ailesi diledikleri gibi yiyip içip uyuyabilsinler, yaşayabilsinler diye ihtiyar çiftin evinin hemen yanında bir ev tuttu. Bu Lena için pek bir değişikliğe yol açmamış gibiydi. Bebek beklediği dönemdekinden farksızdı. Oradan oraya sürükleniyor ve kıyafetlerine hiç özen göstermiyordu, ölü gibiydi ve her zaman sanki hiçbir şey hissetmiyormuş gibi davranıp yaşamayı sürdürüyordu. İşlerini her zaman düzenli şekilde yaptı, her zaman yapması gerektiği gibi yaptı, ama neşesi bir daha hiç yerine gelmedi. Herman her zaman iyi ve nazikti, ona ev işlerinde her zaman yardımcı oluyordu. Ona yardımcı olmak için bildiği her şeyi yapıyordu. Ev ve bebek için her zaman ne gerekiyorsa yaptı. Lena ise kendisine her zaman öğretildiği tarzda yapması gerekenleri yaptı. İşlerini her zaman yapmayı sürdürdü ve her zaman özensiz, kirli ve biraz sersemlemiş ve cansızdı. Lena evlendiğinden bu yana bu haldeydi ve kendini hiçbir zaman toparlayamadı.

Bayan Haydon yeğeni Lena'yı artık hiç görmüyordu. Bayan Haydon'ın kendi evinde derdi başından aşkındı, kızları evleniyor, oğluysa büyüyor ve büyüdükçe zapt etmesi çok daha zor hale geliyordu. Lena için doğrusunu yaptığına

emindi. Herman Kreder iyi bir adamdı, kendi kızları için de böyle iyi bir koca bulursa memnun olurdu, üstelik şimdi, birlikte yaşayacakları, bütün dertlerinin müsebbibi olan ihtiyarlardan ayrı bir evleri vardı. Bayan Haydon yeğeni Lena için en iyisini yaptığına inanıyordu ve artık gidip onu görmesi gerektiğini düşünmüyordu. Lena artık halasının başına dert açmadan pekâlâ kendi halinde yaşayabilirdi.

Onu her zaman azarlayan iyi kalpli alman aşçı, hâlâ bir anne gibi zavallı Lena'ya karşı görevlerini yerine getirmeye çalışıyordu. Lena için doğru bir şeyler yapmak artık çok zordu. Lena artık kimsenin söylediklerini işitmiyor gibiydi. Herman ona yardımcı olabilmek için her zaman elinden geleni yapıyordu. Herman evdeyken her zaman bebekle güzelce ilgileniyordu. Herman bebeğiyle ilgilenmeyi seviyordu. Lena bebeği dışarı çıkarmayı ya da yapmak zorunda olmadığı bir şeyi yapmayı asla düşünmüyordu.

İyi kalpli aşçı bazen Lena'yı zorla yanına getirtiyordu. Lena bebeğiyle gelip orada mutfakta oturur ve iyi kalpli kadının yemek yapışını seyreder, iyi kalpli alman kadının artık hiçbir derdi yokken böyle umursamaz bir şekilde etrafta dolandığı ve orada öyle bön bön oturup hiçbir zaman şükretmeyi bilmediği için kendisini azarlamasını dinlerdi biraz. Lena bazen bu uykulu halinden biraz uyanır ve yüzüne o eski, kibar, sabırlı ve sıkıntı bilmez tatlılık geri gelirdi ama iyi kalpli alman kadın azarladığında Lena çoğunlukla onu duymuyor gibiydi. Lena iyi hanımı Bayan Aldrich'in onunla nazikçe konuşmasından her zaman hoşlanmıştı ve böyle anlarda Lena geçmişe döner ve kendisini orada çalıştığı günlerdeki gibi hissederdi. Ama Lena çoğunlukla gün dolduruyordu, kıyafetleri özensiz, kendisi de cansız, sersem bir haldeydi.

Zamanla Lena'nın iki bebeği daha oldu. Lena bebek sahibi olurken bu kez çok korkmadı. Bebekler onu incittiğinde çok fark etmiyor ve artık başına gelen hiçbir şeyi çok fazla umursamıyor gibiydi.

Lena'nın bebeklerinin üçü de çok sevimliydi ve Herman onlarla her zaman çok iyi ilgileniyordu. Herman karısı Lena'yı hiçbir zaman gerçekten umursamadı. Herman'ın ömründe gerçekten umursadığı tek şey bebekleriydi. Herman çocuklarına her zaman çok iyi davrandı. Onları tutarken her zaman çok kibar, şefkat doluydu. Bebeklere nasıl bakılacağını çok iyi öğrendi. İşten artakalan bütün zamanını onlarla geçirdi. Bir müddet sonra, çocuklarıyla her an aynı odada olabilmek adına, bütün gün evden çalışır oldu.

Lena her geçen gün daha da cansızlaştı ve Herman onu artık neredeyse hiç düşünmüyordu. Zaman içinde üç çocuğunun da bütün bakımını o üstlendi. Yemeklerini yediriyor, banyolarını yaptırıyordu ve her sabah onları bizzat giydiriyordu ve onlara neyin nasıl yapılacağını öğretiyor, onları uyutuyordu ve her dakika onlarla birlikteydi. Sonra ufukta dördüncü bir bebek gözüktü. Lena bebeği doğurmak için yakındaki hastaneye gitti. Lena doğumda çok büyük sıkıntı yaşayacak gibi görünüyordu. Bebek nihayet doğduğunda, annesi gibi cansızdı. Bebek gelirken Lena da iyiden iyiye solgunlaşıp kötüleşmişti. Doğum sona erdiğinde Lena da öldü ve bunun nasıl olduğunu kimse anlamadı.

Lena'yı her zaman azarlayan ve son güne kadar ona yardımcı olmaya çalışan iyi kalpli alman aşçı onu özleyen tek insandı. Lena'nın onun yanında çalışırken her zaman ne kadar hoş göründüğünü ve sesinin kulağa ne kadar kibar ve tatlı geldiğini ve onun her zaman iyi bir kız olduğunu ve kendisine yardımcı olması için eve aldığı diğer bütün kızların aksine ona hiçbir zaman sorun çıkarmadığını hatırlıyordu. İyi kalpli aşçı bazen Bayan Aldrich'le konuşma fırsatı bulduğunda Lena'dan böyle bahsediyordu ve zaten Lena'yı başka da yâd eden yoktu.

Herman Kreder artık her zaman çok mutlu, çok kibar, çok sessiz ve üç çocuğuyla yalnız başına halinden çok memnun yaşıyordu. Her zaman yanında olacak bir kadın olmadı

bir daha. Her gün babası için yaptığı işleri bitirdikten sonra evinde kendi işini hep kendisi gördü. Herman her zaman yalnızdı ve her zaman yalnız çalıştı, ta ki küçük çocukları büyüyüp ona yardım edecek yaşa gelene kadar. Herman Kreder artık halinden çok memnundu ve her zaman çok düzenli ve huzurlu yaşadı, her günü bir sonrakinden farksızdı ve artık o üç iyi, kibar çocuğuyla her zaman yalnızdı.

SON

Modern Klasikler Dizisi - 167

Gertrude Stein, yayımlanan ilk eseri *Üç Hayat*'ta, birbirinden farklı ama bir o kadar da benzer hayatları olan Bridgepoint kasabası sakini üç kadının hikâyesini anlatır. İşçi sınıfından bu üç kadın, toplumun onları mahkûm ettiği rollerden sıyrılamamış ve kendi hayatlarının kontrolünü yitirmiştir.

İlk kez 1909 yılında okurlarla buluşan *Üç Hayat*, modernist yazarlar tarafından üslup ve dilbilgisi kullanımı üzerine yapılacak cesurca deneylerin başlangıcıdır. Zaman-mekân bozulmaları ve geleneksel doğrusallığı bozan tekrarlar yazarın edebiyattaki yerleşik kurallara karşı çıkışını gösterir. Empresyonistlerin ve post-empresyonistlerin sanat eserlerinde ifade ettiklerini düzyazıda uygulayan yazar, belli kelimeleri, cümleleri, hatta bazen bir paragrafı tekrar eder; bildik imla ve noktalamanın dışına çıkar. "İyi Anna"daki doğrusal olmayan anlatı yapısı, Paul Cézanne'ın eserlerinden alır ilhamını. Stein'ın Pablo Picasso ile olan dostluğu, "Melanctha" hikâyesindeki sözdizimsel tekrarların önünü açar. "Kibar Lena" ise Henri Matisse esintileriyle bir kadının psikolojik portresini ortaya koyar.

GERTRUDE STEIN (1874-1946): Pennsylvania'da dünyaya gelen Stein, çocukluğunu Viyana ve Paris'te geçirdikten sonra ailesiyle birlikte California'ya taşındı. Radcliffe College'da filozof William James'in psikoloji derslerine girdi, ardından Johns Hopkins'te tıp eğitimi görmeye başladı ama yarıda bıraktı. 1903 yılından ölümüne dek Fransa'da yaşadı. Picasso, Braque, Matisse ve Juan Gris gibi ressamlarla kurduğu dostluk neticesinde kendini bir sanat hareketinin merkezinde buldu. 1920'lerde etkili bir edebi figür haline geldi, partneri Alice B. Toklas ile paylaştığı Paris'teki evinin salonu hem Avrupalı sanatçılar hem de Ernest Hemingway ve F. Scott Fitzgerald gibi Amerikalı göçmen yazarlar için buluşma yeri oldu.

19. yüzyıl edebiyatının gelenekselliğinden uzaklaşan Stein, içlerinde romanlar, şiirler, oyunlar ve anı yazıları bulunan onlarca eser üretmiştir. En bilinen eserleri arasında *Tender Buttons* (Körpe Tomurcuklar, 1914), *The Making of Americans* (Amerikalı Nasıl Olunur, 1925) ve *The Autobiography of Alice B. Toklas* (Alice B. Toklas'ın Özyaşamöyküsü, 1933) sayılabilir.

9 786254 052996

18 TL